

βιβλιοθήκη

**«Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ»**

**Μετέχουσες σπουδάστριες
ΚΥΛΙΚΗ ΕΥΘΥΜΙΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΒΕΝΕΤΙΑ**

**Υπεύθυνη Εκπαιδευτικός
ΚΑΤΣΑΡΟΥ ΦΑΝΗ
M.S.W. Επίκουρος Καθηγήτρια**

**Πτυχιακή Εργασία για τη λήψη του πτυχίου στην Κοινωνική
Εργασία από το τμήμα της Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής
Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας του Τεχνολογικού
Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Πάτρας**

ΠΑΤΡΑ Μάιος 1999

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	3102
----------------------	------

Η επιτροπή για την Έγκριση της Πτυχιακής Εργασίας

Υπογραφή

Υπογραφή

Υπογραφή

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Η ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας στηρίχτηκε στην συλλογική δουλειά και την πολύτιμη συνεργασία προσώπων και υπηρεσιών γι' αυτό το λόγο θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε:

- την κα Κατσαρού Φανή M.S.W. επίκουρος καθηγήτρια του Τ.Ε.Ι. Πατρών του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας για την επιστημονική καθοδήγησή της.
- Κα Σκούρα, κοινωνική λειτουργό,
Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας Νομαρχία Πατρών,
Τμήμα υιοθεσίας,
- Κα Λέφα Β., κοινωνική λειτουργό, Δημοτικό Βρεφοκομείο Πατρών,
- Κα Δημοπούλου, πρόεδρο συλλόγου, ΣΕΑΣΥΠ Αθήνα.

Για την ανεύρεση του βιβλιογραφικού υλικού επισκεφθήκαμε τις εξής βιβλιοθήκες:

- Δημοτική βιβλιοθήκη Πατρών.
- Δημοτική βιβλιοθήκη Αθηνών.
- Κεντρική βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Κεντρική βιβλιοθήκη του Τ.Ε.Ι. Πατρών.
- Κεντρική βιβλιοθήκη του Τ.Ε.Ι. Αθηνών.
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Χ.Α.Ν.Θ.

Περίληψη Μελέτης

Η μελέτη αυτή αναφέρεται στο θεσμό της υιοθεσίας και προσπαθεί να τον σκιαγραφήσει και από τη νομική και από την κοινωνική πλευρά.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο θέμα που πρόκειται να μελετηθεί, προσδιορίζεται ο σκοπός της μελέτης και δίνονται ορισμοί των όρων, που χρησιμοποιούνται σ' αυτή την εργασία. Στη συνέχεια αναλύεται η μεθοδολογία και το είδος της εργασίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται η εξέλιξη του θεσμού της υιοθεσίας από το αρχαίο Ελληνικό δίκαιο έως το σύγχρονο δίκαιο. Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται αναλυτικά τι είναι υιοθεσία και περιγράφεται η διακρατική και ανοιχτή υιοθεσία.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται δυο τομείς:

- η διαδικασία της υιοθεσίας μέσω των υπηρεσιών του Κέντρου βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ» και των Δ/σεων Κοινωνικής Πρόνοιας ανά Νομαρχία,
- και ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού που εμπλέκεται στη διαδικασία της υιοθεσίας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο περιλαμβάνεται το υιοθετημένο άτομο και οι δυσκολίες που τυχόν αντιμετωπίζει στην υιοθεσία καθώς και το «αίτημά» του για ενημέρωση και αναζήτηση των ριζών του.

Στο έβδομο κεφάλαιο γίνεται μια αναφορά στη συναισθηματική κατάσταση των φυσικών γονέων και στις εμπειρίες και φόβους των θετών γονέων.

Στο όγδοο κεφάλαιο αναφέρονται ποιες είναι οι νόμιμες υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την σύμπραξη της υιοθεσίας καθώς και ποιες συνεχίζουν έως σήμερα. Επίσης αναφέρονται και οι σύλλογοι που ασχολούνται με την αναζήτηση των ριζών των υιοθετημένων ατόμων.

Στο ένατο κεφάλαιο αναφέρεται το νομικό πλαίσιο του θεσμού της υιοθεσίας με ιδιαίτερη έμφαση στην Κοινωνική Έρευνα.

Και τέλος στο δέκατο κεφάλαιο γίνεται μια καταγραφή των συμπερασμάτων της μελέτης και διατυπώνονται προτάσεις για την βελτίωση του θεσμού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ.....	II
Περίληψη Μελέτης.....	III
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	IV
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΣΚΟΠΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	6
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	7
ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II.....	10
2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ.....	11
2.1. Εισαγωγή.....	11
2.2. Αρχαίο Ελληνικό Δίκαιο.....	11
2.2.1. Ιστορικοί χρόνοι (8 ^{ος} - 6 ^{ος} π.Χ. αι.).....	12
2.2.2. Ελληνιστικοί Χρόνοι (323 π.Χ. ως 31 π.Χ. αι.).....	13
2.3. ΡΩΜΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.....	15
2.4. Η εξέλιξη του θεσμού της υιοθεσίας.....	16
2.5. Σύγχρονη κατάσταση.....	18
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III.....	21
3.1. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑ.....	22
3.2. ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΥΙΟΘΕΣΙΑ.....	23
3.3. ΑΝΟΙΧΤΗ ΥΙΟΘΕΣΙΑ.....	26
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV.....	32
4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ.....	33
4.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	33
4.2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ και ΥΙΟΘΕΣΙΑ.....	33
4.2.1. Συμβολή των Δ/νσεων Κοινωνικής πρόνοιας.....	34
4.2.2. Η διαδικασία της υιοθεσίας μέσω των Δ/νσεων Κοιν. Πρόνοιας.....	35
4.2.3. Ο Ρόλος του Κοινωνικού λειτουργού.....	36
4.2.4. Δυσκολίες που αντιμετωπίζει κατά την εργασία του ο Κοιν. λειτουργός.....	37
4.3. ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ».....	38
4.3.1. Τι είναι το ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ».....	38
4.3.2. Προγράμματα του Κέντρου Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ».....	39
4.3.3. Προϋποθέσεις για την υιοθεσία.....	40
4.3.4. Διαδικασία της υιοθεσίας.....	41
4.3.5. Η συμβολή της κοινωνικής εργασίας και ο ρόλος του επαγγελματία κοινωνικού λειτουργού.....	43
4.4. Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ.....	44

BIBLIOΓΡΑΦΙΑ.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V	49
5.ΤΟ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ.....	50
5.1.Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ.....	50
5.2.ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΤΟ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ.....	53
5.3.ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΑ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ.....	57
BIBLIOΓΡΑΦΙΑ.....	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI	61
6.1.Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ.....	62
6.2.ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ.....	63
6.2.1.ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ.....	63
6.2.2.ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ.....	64
6.3.Η ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ.....	65
6.4.ΚΡΙΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ.....	66
6.5.ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ.....	66
6.5.1.Η ποιότητα της φροντίδας και οι δεσμοί κατά την παιδική ηλικία.....	68
6.5.2.Γενεαλογική και προσωπική ταυτότητα.....	69
6.5.3.Οι στάσεις και η συμπεριφορά άλλων ανθρώπων.....	72
BIBLIOΓΡΑΦΙΑ.....	74
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII	75
7.1.ΦΥΣΙΚΟΙ ΓΟΝΕΙΣ.....	76
7.2.ΘΕΤΟΙ ΓΟΝΕΙΣ.....	79
7.2.1.Προϋποθέσεις καταλληλότητας των Θετών Γονέων.....	79
7.2.2.Εμπειρίες και απόψεις θετών γονέων για τον θεσμό της Υιοθεσίας.....	85
7.2.2.1.Κίνητρα υιοθεσίας των θετών γονέων.....	85
7.2.2.2.Φόβοι των θετών γονέων για την Υιοθεσία.....	88
7.2.2.3.Η πρώτη συνάντηση του παιδιού με τους θετούς γονείς και η προσαρμογή των θετών γονέων στην αρχή της υιοθεσίας.....	91
7.2.2.4.Ο βαθμός ικανοποίησης των θετών γονέων, από τον θεσμό της υιοθεσίας.....	94
7.2.2.5.Υποδείξεις θετών γονέων στις υπηρεσίες υιοθεσιών και στους υποψήφιους θετούς γονείς.....	97
BIBLIOΓΡΑΦΙΑ.....	101
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII	102
8.ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	103
8.1.Αναγνωρισμένες υπηρεσίες και οργανισμοί για την σύμπραξη της υιοθεσίας με το Ν.Δ.795/1970.....	103
8.2.Υπηρεσίες που πραγματοποιούν σήμερα τις υιοθεσίες.....	104
8.3.Εθνικό Συμβούλιο Υιοθεσίας.....	105
8.4.Υπηρεσίες που ασχολούνται στο παρελθόν με την διαδικασία της υιοθεσίας.....	106
8.4.1.Δημοτικό Βρεφοκομείο Πατρών.....	106

8.5. Σύλλογοι που ασχολούνται με την αναζήτηση των ριζών των υιοθετημένων παιδιών.....	109
8.5.1. «ΣΕΑΣΥΠ».....	109
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	112
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ.....	113
9. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ	114
9.1. Εισαγωγή.....	114
9.2. Νομική διάσταση της Υιοθεσίας	114
9.3. Τρόπος τέλεσης της υιοθεσίας	115
9.4. Κοινωνική έρευνα.....	116
9.5. Ελαττωματική υιοθεσία.....	117
9.6. Προσβολή Υιοθεσίας.....	117
9.7. Αρχή απορρήτου υιοθεσίας ανηλίκου παιδιού	118
9.8. Αποτελέσματα υιοθεσίας	119
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	120
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ	121
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	122
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	125
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	127
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Μια τρυφερή αγκαλιά
ένα ζεστό χάδι.
Προσφορά θαλπωρής
σε παιδιά που τη στερούνται.

«ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΓΟΝΕΙΣ»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο θεσμός της υιοθεσίας απαντάται σε διάφορες μορφές σε λαούς και πολιτισμούς από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα, από τις πιο πρωτόγονες κοινωνίες ως τις πιο σύγχρονες. Μέσα από τους αιώνες η υιοθεσία εξελίσσεται εκφράζοντας τις στάσεις, τις προκαταλήψεις, τις νέες ιδέες, και ανταποκρινόμενη κάθε φορά στα κοινωνικά προβλήματα και στις ανάγκες.

Το κύριο στοιχείο που διακρίνει τον θεσμό της υιοθεσίας στις μέρες μας από παλαιότερες εποχές, είναι ο στόχος τους.

Από τους αρχαίους χρόνους και μέχρι την αρχή της δεκαετίας του 1970 η υιοθεσία είχε πάντοτε σαν σκοπό την κάλυψη των αναγκών - θρησκευτικών, κοινωνικών, οικονομικών, ψυχολογικών - του ζευγαριού ή της οικογένειας που υιοθετούσε.

Τα τελευταία όμως χρόνια και με την αλλαγή του νόμου (Ν.Δ. 2447/1996) η έννοια της υιοθεσίας έχει αλλάξει ριζικά και ο θεσμός πλέον στοχεύει αποκλειστικά στην κάλυψη της ανάγκης του παιδιού, που δεν μπορεί για διάφορους λόγους να ζήσει με τους φυσικούς τους γονείς και να μεγαλώσει σε ομαλό οικογενειακό περιβάλλον.

Με αυτή τη νέα έννοια της υιοθεσίας θα ασχοληθούμε σε αυτή τη μελέτη και θα δούμε αναλυτικά τη διαδικασία της υιοθεσίας καθώς και το ρόλο όσον ατόμων εμπλέκονται σε αυτή.

ΣΚΟΠΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η μελέτη αυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της πτυχιακής μας εργασίας με θέμα την υιοθεσία.

Σκοπός της μελέτης είναι η αναφορά της εξέλιξης του θεσμού της υιοθεσίας όπως αυτός παρουσιάζεται μέσα από τη βιβλιογραφία και η τελική διαμόρφωσή του μέχρι σήμερα.

Επίσης γίνεται εκτεταμένη αναφορά στη διαδικασία της υιοθεσίας που ακολουθείται ανάλογα με την υπηρεσία, καθώς και στο ρόλο του κοινωνικού λειτουργού που εμπλέκεται στη διαδικασία αυτή, και των εμπλεκόμενων μερών, θετών γονέων παιδιού - φυσικών γονέων.

Εξετάζεται επίσης και ένας σημαντικός τομέας αυτός δηλαδή της ενημέρωσης του υιοθετημένου ατόμου αλλά και ο ρόλος που έχει στη διαμόρφωση της ταυτότητάς του.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η παρούσα εργασία είναι μια βιβλιογραφική μελέτη. Η συγκέντρωση των στοιχείων στηρίζεται σε άλλες σχετικές μελέτες, συγγράμματα και σε προσωπικές μας συνεντεύξεις με επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς που ασχολούνται με το θέμα της υιοθεσίας, αλλά και σε προσωπικές μας παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που αποκομίζουμε από την καθημερινή μας ζωή. Για παράδειγμα προβληματισμούς που προκύπτουν από παρατηρήσεις στις σχέσεις γονιών και παιδιών που παρατηρούμε στο φιλικό ή συγγενικό μας περιβάλλον.

ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ

Αποστέρηση

αφαίρεση ή απώλεια (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 99).

Γενεαλογία

η διαδοχική σειρά των προγόνων (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης σελ. 165).

Διαδικασία

η διεξαγωγή ενέργειας (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 193).

Εγώ

η συνείδηση του ανθρώπου για τον εαυτό του (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 223).

Εξάρτηση

ανάρτηση, υποταγή στην εξουσία άλλου (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 254).

Επιτροπεία ανηλίκου

η εμπιστευμένη σε άλλους φροντίδα και ειδ. η διαχείριση της περιουσίας ανηλίκων ή ανίκανων προσώπων (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 272).

Εύπλαστος

Αυτός που εύκολα διαπαιδαγωγείται (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 284).

Θεσμός

Κανόνας δικαίου που διαμορφώθηκε από παράδοση ή κοινή συμφωνία (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 312).

Οριοθέτηση

Προσδιορισμός των συνόρων (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 548).

Προσβολή

αμφισβήτηση κύρους, νομιμότητας (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 644).

Σαθρός

ετοιμόρροπος, ο χωρίς βάση (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 676).

Συναίσθημα

Ευχάριστη ή δυσάρεστη ψυχική κατάσταση ή εντύπωση που μένει στην συνείδηση (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 735).

Συνείδηση

η αντίληψη του έξω κόσμου σε σχέση με το Εγώ (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 737).

Υιοθεσία

Η αναγνώριση ξένου παιδιού, η θέση του σε τάξη τέκνου με δικαστική απόφαση (ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, σελ. 793).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

«Τα παιδιά πρέπει να αισθάνονται
ότι μεγαλώνουν με αγάπη.
Ανεξάρτητα από το αν
οι γονείς τους είναι θετοί».

«ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΓΟΝΕΙΣ»

2.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

2.1.Εισαγωγή

Η υιοθεσία είναι γνωστή από τα βάθη της Ιστορίας. Ο Θωμαΐδης¹ σημειώνει ότι στην Παλαιά Διαθήκη αναφέρεται ότι ο Μωυσής υιοθέτησε και ανάθρεψε μια από τις κόρες του τότε Φαραώ. Από τότε υπήρξαν πολλά παραδείγματα υιοθεσίας διαμέσου των αιώνων και διάφοροι φορείς ανέλαβαν την ευθύνη αυτού του λειτουργήματος.

Σε αυτό το κεφάλαιο λοιπόν γίνεται μια αναφορά στην αρχαιότητα, ξεκινώντας από το Αρχαίο Ελληνικό Δίκαιο φθάνοντας μέχρι το σημερινό σύγχρονο δίκαιο.

Η συγκέντρωση των παρακάτω στοιχείων στηρίζεται σε άλλες σχετικές μελέτες, συγγράμματα και σε εξαγωγή δικών μας συμπερασμάτων.

2.2.Αρχαίο Ελληνικό Δίκαιο

Σύμφωνα με τον Γυιοκα² η οικογένεια αποτελούσε στην Αρχαία Ελλάδα την πρώτη οργανωμένη κοινωνική ομάδα. Είχε ως πρωτεύοντα σκοπό να εξασφαλίσει την αναπαραγωγή μέσω του γάμου. Επίσης τη διαιώνιση αυτής και του οικογενειακού ονόματος. Ένας ακόμη λόγος σημαντικότητας για εκείνη την εποχή ήταν να συνεχιστεί η οικογενειακή λατρεία στους θεούς και η απονομή τιμών στους προγόνους.

Οι οικογένειες που δεν είχαν αποκτήσει παιδιά και ιδιαίτερα αγόρια, θεωρούνται ότι είχαν πάθει μεγάλο ατύχημα και η ατεκνία συνδυαζόταν με ερήμωση του σπιτιού, οι δε άτεκνες οικογένειες χαρακτηρίζονταν ως ημιτελείς.

¹ Θωμαΐδης Θ., Θέματα Κοινωνικής Παιδιατρικής, Αθήνα 1989, σελ. 239

² Γυιοκας Κ., Υιοθεσία ανηλίκων, «Ιστορική και συγκριτική Επισκόπηση» Αρχαίο Ελληνικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκουλα, Θεσσαλονίκη 1982, σελ. 7.

2.2.1. Ιστορικοί χρόνοι (8^{ος} - 6^{ος} π.Χ. αι.)

Σύμφωνα με τον Δημάκη³ αυτή την περίοδο στην Αθήνα η υιοθεσία πρέπει να προϋπήρχε την περίοδο του Σόλωνα γιατί δεν μοιάζει πιθανό ότι αυτό το σημαντικότερο θεσμό ο Σόλων να τον εδημιούργησε από το μηδέν μια και είναι γνωστό ότι ο μεγάλος νομοθέτης κάθε άλλο παρά ριζοσπαστικός υπήρξε.

Από το νόμο που περιλαμβάνεται στον «κατά Στεφάνου Β΄» λόγο του Δημοσθένη καταλαβαίνει κανείς ότι όταν ο Σόλων εισήγαγε στην Αθήνα το θεσμό της - εκ διαθήκης διαδοχής - (όπου σε αυτό τον τομέα υπήρξε πρωτοπόρος) ο θεσμός της υιοθεσίας ήταν ήδη γνωστός.

Έτσι στο λόγο του Δημοσθένους Κατά Στεφάνου Β΄ § 14: ΝΟΜΟΣ: Όσοι δεν είχαν υιοθετηθεί τη στιγμή κατά την οποία ο Σόλων εγένετο άρχων υπό τοιούτους όρους ώστε να μην είναι δυνατόν να παραιτηθούν της κληρονομίας, ούτε να επιζητήσουν την επιδίκασιν τούτης δικαστικώς, ούτοι ηδύνατο να διαθέσουν την περιουσίαν των κατά την θελησίαν των, εάν δεν είχαν νόμιμα άρρενα τέκνα...

Παρόμοια και στην Κρήτη: ο θεσμός της υιοθεσίας υπήρχε και πριν από τον «κώδικα της Γορτύνας». Λέγεται πραγματικά σ' αυτόν:

Ι, 19: Κρέθαι δε τοίδδε α
τάδε τα γράμματ' εγραπσε,
τον δε προθθα... ε α
παντι ε παρ απαντό με ετ ε
ενδικον εμεν...

[Δηλαδή μεταφράζοντας ελεύθερα κάπως: ας κρίνονται όλα αυτά, εννοεί τα διατασσόμενα στα προηγούμενα «άρθρα» για τις υιοθεσίες - σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα νόμο -. Για τα προηγούμενα ας μη δίνεται αγωγή (σ' αυτόν που υιοθετήθηκε κατά του υιοθετηθέντος).

Από τα παραπάνω συνάγεται σαφώς ότι ο θεσμός της υιοθεσίας πρέπει να ίσχυε στην Γορτύνα από πριν από την δημοσίευση του Κώδικά της γιατί αλλιώς δεν γινόταν λόγος για μη χορήγηση δικαιώματος

³ Δημάκης Δ., ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ. «Το οικογενειακό δίκαιο της Αθήνας κατά τους κλασσικούς χρόνους». Εκδόσεις Αντ. Σάκουλα. Αθήνα - Κομοτηνή 1986. σελ. 165-166.

αγωγής στους υιοθετηθέντες πριν από τον «παρόντα νόμο» (ο οποίος όπως είναι γνωστό ανάγεται στον ΣΤ π.Χ. αιώνα).

Τέλος από πολύ παλιά φαίνεται ότι ίσχυσε ο θεσμός και στην πόλη της Θήβας. Κατά ορισμένες πληροφορίες που μας δίνει ο Αριστοτέλης, τους νόμους τους ρυθμιστικούς των όρων της υιοθεσίας, συνέταξε ο από την Κόρινθο καταγόμενος νομοθέτης Φιλόλαος στα Πολιτικά, Βιβλίο 2, κεφ. 9 (1274 β): Νομοθέτης των Θηβαίων ο Φιλόλαος ο οποίος εθέσπισε νόμους και για άλλα θέματα αλλά και για την υιοθεσία· τους νόμους τούτους οι Θηβαίοι ονομάζουν «νόμους θετικούς» (την υιοθεσία αποκαλούσαν στην Αρχαία Ελλάδα και «θέσιν» γι' αυτό και «νόμος θετικός» εσήμαινε νόμος περί υιοθεσίας).

Εφόσον, λοιπόν, η Θηβαϊκή για την υιοθεσία νομοθεσία οφειλόταν στον Φιλόλαο, πρέπει κατ' ανάγκη να υπήρξε αρχαιότατη, δεδομένου ότι ο Φιλόλαος έζησε κατά τον Η' π.Χ. αιώνα.

2.2.2.Ελληνιστικοί Χρόνοι (323 π.Χ. ως 31 π.Χ. αι.)

Σύμφωνα με τον Γιοκα⁴ η υιοθεσία αυτήν την περίοδο ονομαζόταν «υιησις», «ποίησης» ή «εισποίησης» και «θεσις» - όπως είδαμε και παραπάνω - και για να τελεστεί έπρεπε να συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις.

Έτσι λοιπόν αυτός που υιοθετούσε άρρεν παιδί έπρεπε να είναι ενήλικος, πνευματικά υγιής και να μην έχει άλλα άρρενα τέκνα εκτός και αν αυτά είχαν υιοθετηθεί ή είχαν κηρυχθεί νόμιμα από τον πατέρα τους. Σε περίπτωση που η οικογένεια είχε άρρενα τέκνα η υιοθεσία είχε χαρακτήρα ορφανικής αποκατάστασης.

Σημασία εδώ στην υιοθεσία δεν είχε η διαφορά ηλικίας μεταξύ θετού πατέρα και υιοθετούμενου. Επίσης ήταν δυνατή η υιοθεσία όταν η οικογένεια είχε κορίτσι, αλλά έπρεπε ο υιοθετούμενος να παντρευτεί αυτή. Είχε δε το δικαίωμα εάν ήταν παντρεμένος να χωρίσει τη γυναίκα του για να παντρευτεί τη θετή του αδελφή. Εάν η οικογένεια είχε πολλές θυγατέρες έπρεπε να παντρευτεί μια απ' όλες και τις υπόλοιπες να τις

⁴ Γιοκας Κοσμάς, 1982, σελ 8-11.

προικίσει. Εάν ο υιοθετούμενος δεν ξεπλήρωνε αυτή την υποχρέωση η υιοθεσία λυνόταν και η περιουσία του θετού πατέρα μετά τον θάνατό του κληρονομούνταν από την θυγατέρα του.

Τώρα όσον αναφορά τη νομική φύση και του τρόπου συνάψεως της υιοθεσίας, ο νομοθέτης, για να αποφευχθούν οι δυσμενείς συνέπειες της ατεκνίας αλλά και τη μείωση της Πολιτείας στην οποία υφίστανται τόσο από την εξαφάνιση των οικογενειών όσο και από τη στέρηση της φορολογίας, έδωσε από την αρχή στο θεσμό της υιοθεσίας δημόσιο και θρησκευτικό χαρακτήρα.

Έτσι η υιοθεσία όχι μόνο επιτρεπόταν αλλά και επιβάλλονταν σε περίπτωση ατεκνίας από την Πολιτεία. Υποχρεούνταν δε ο επώνυμος άρχοντας της Πολιτείας μετά το θάνατο του άτεκνου και εφ' όσον αυτός δεν είχε προβεί να υιοθετήσει να κάνει την εκλογή θετού υιού ο ίδιος.

Επίσης η αθηναϊκή νομοθεσία αξίωνε πρώτα απ' όλα τόσο ο θετός πατέρας όσο ο υιοθετούμενος να είναι Αθηναίοι πολίτες. Γιατί επιβαλλόταν η αθηναϊκή οικογένεια να είναι καθαρό αίμα και απαλλαγμένη από κάθε ξένη επιρροή πιστεύοντας ότι έτσι μόνο θα μπορούσε να διατηρηθεί η ομοιομορφία της φυλής και η επίτευξη των ιδανικών της.

Απαιτούνται ακόμη τόσο ο υιοθετών όσο και ο υιοθετημένος να μην είναι υπόλογοι στο δημόσιο και να μην είχε υποβληθεί σε αυτούς η ποινή της «γενικής ατιμίας» η οποία σήμαινε δήμευση των περιουσιών.

Δεν είχε όμως καμία σημασία η τυχόν διαφορά κοινωνικής τάξεως μεταξύ τους. Για τους ξένους όπως προαναφέραμε ήταν αδύνατο να υιοθετηθούν μόνο αν είχαν πολιτογραφηθεί. Η ευχέρεια αυτή όμως δεν παρεχόταν στους ξένους μετοίκους.

Παρ' όλα τα παραπάνω δεν έπαυε να αποτελεί ουσιαστική και απαραίτητη προϋπόθεση για την τέλεση της υιοθεσίας η βούληση και η συναίνεση του υιοθετούντος αμερόληπτα.

Επίσης απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η συγκατάθεση των φυσικών γονέων του υιοθετούμενου καθώς και του ίδιου αν αυτός ήταν ενήλικος.

Από τα προαναφερθέντα συμπεραίνουμε ότι η υιοθεσία την περίοδο αυτή αποσκοπούσε αποκλειστικά και μόνο στο συμφέρον της οικογένειας,

όπου αποτελούσε τη μόνη θεραπεία για τη μοναξιά άτεκνων γονέων αλλά και γονέων με μόνο θυγατέρες.

Κύρια αποστολή ήταν να αποκτήσουν έστω τεχνητά άρρεν παιδί όπου θα τους κληρονομούσε και θα συνέχιζε την οικογενειακή παράδοση και λατρεία.

2.3.ΡΩΜΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Στο Ρωμαϊκό Δίκαιο, η υιοθεσία με την ευρεία έννοια του όρου ήταν η νομική πράξη μέσω της οποίας δημιουργούνταν οικογενειακή σχέση γονέα και τέκνου, που έχει ως συνέπεια τη θέση του παιδιού στην οικογένεια όπως αυτού της εξ' αίματος καταγωγής.

Σύμφωνα με τους Τρωιανό - Βελισσαρόπουλο - Καρακώστα⁵ υπάρχουν τέσσερα είδη υιοθεσιών με βάση τα αποτελέσματά τους:

- α)την πλήρη υιοθεσία
- β)την ατελή υιοθεσία
- γ)την εισποίηση
- δ)την υιοθεσία από γυναίκα.

Εκτός από γνήσια τέκνα που γεννιούνται στο πλαίσιο του νόμιμου γάμου, κάτω από την εξουσία του πατέρα «οικογενειάρχη»τίθενται και τα πρόσωπα που εισέρχονται στην οικογένεια μέσω εισποίησης αν είναι αυτεξούσια, ή μέσω υιοθεσίας αν είναι υπεξούσια. Οι δυο αυτοί τρόποι δημιουργίας τεχνητής συγγένειας διαφέρουν στο Ρωμαϊκό δίκαιο τόσο ως προς τον τύπο κατάρτισής τους όσο και ως προς τις συνέπειές τους.

Η εισποίηση πρέπει να είναι ο αρχαιότερος τρόπος δημιουργίας τεχνητής συγγένειας. Η δικαιοπραξία είχε πανηγυρικό χαρακτήρα και απαιτούσε τη σύμπραξη λαϊκής συνέλευσης. Χαρακτηριστικό της εισποίησης είναι ότι ο εισποιούμενος είναι πρόσωπο αυτεξούσιο, που με την εισποίηση εισέρχεται σε μια νέα οικογένεια του εισποιούντος. Τόσο ο ίδιος όσο και τα πρόσωπα, που ενδεχομένως βρίσκονται κάτω από την

⁵ Τρωιανός - Βελισσαρόπουλου - Καρακώστα Ι., ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ, εκδόσεις Αντ. Σάκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1994, σελ. 118-119.

εξουσία του, περιέρχονται κάτω από την πατρική εξουσία του εισποιούντος.

Αντίθετα, στην υιοθεσία, ο υιοθετούμενος είναι πάντοτε πρόσωπο υπεξούσιο, το οποίο αποσπάται από την εξουσία του φυσικού της φορέα, για να περιέλθει στην εξουσία του υιοθετούντος. Και αυτή τελείται με τρόπο πανηγυρικό, όχι όμως ενώπιον της συνέλευσης αλλά ενός άρχοντα.

Έτσι λοιπόν επικράτησε η θέση ότι η υιοθεσία αποβλέπει όχι στην προστασία του τέκνου αλλά στην παρηγοριά των άτεκνων υπήρχε μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα.

Έπειτα σύμφωνα με τον Γυιοκα⁶ αναγνωρίσθηκε στη γυναίκα η ικανότητα να υιοθετείται και αυτό επέφερε σημαντική μεταρρύθμιση στην από αιώνων αποστολή της υιοθεσίας, διότι από τώρα δεν αποβλέπει στη σχέση πατέρα και υιού αλλά στη σχέση γονέως και τέκνου.

Τελειώνοντας την αναφορά στην αρχαιότητα της υιοθεσίας βλέπουμε ότι στις αρχές του 20ου αιώνα οι συνέπειες των διεθνών αναστατώσεων της εποχής προκάλεσαν σε παγκόσμια κλίμακα την αναθεώρηση των κοινωνικών αντιλήψεων για την υιοθεσία και έτσι ο χαρακτήρας της υπέστη ουσιώδες μεταβολές.

Πράγματι οι νέες συνθήκες που δημιούργησε ο βιομηχανικός πολιτισμός, η συγκέντρωση του πληθυσμού στις πόλεις και τα δεινά των πολέμων είχαν ως συνέπεια και την αύξηση των ορφανών και απροστάτευτων παιδιών, έδωσαν νέο πνεύμα στο θεσμό και στο περιεχόμενο της υιοθεσία και εξελίχθηκε σιγά - σιγά με την πάροδο του χρόνου σε ένα από τα κυριότερα μέτρα προληπτικής πρόνοιας.

2.4. Η εξέλιξη του θεσμού της υιοθεσίας

Όπως προκύπτει από τις διατάξεις που τη ρυθμίζουν, η υιοθεσία είναι η νομική πράξη που δημιουργεί ανάμεσα σε δυο πρόσωπα μια σχέση πατέρα ή μητέρας και παιδιού. Αλλά και η ίδια η σχέση αυτή

⁶ Γυιοκας Κ., 1982. σελ. 17.

ονομάζεται υιοθεσία, πράγμα που έχει σημασία όταν η ρύθμιση της παρουσιάζει διαφορές από τη ρύθμιση της πραγματικής σχέσεως γονέως και παιδιών.

Σύμφωνα με τον Κουμάντο⁷ στην υιοθεσία η σχέση δημιουργείται από το δίκαιο κατά τρόπο τεχνητό, αφού δεν προϋποθέτει καμιά αντίστοιχη βιολογική σχέση· σ' αυτό ακριβώς διαφέρει η υιοθεσία από τη νομιμοποίηση του εξωγάμου που, αυτή, όπως και η αναγνώριση, στηρίζεται στην υπόθεση ότι υπάρχει μια φυσική πατρότητα που παίρνει και νομική κάλυψη.

Συνεχίζοντας ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η υιοθεσία επιτελεί στην εποχή μας λειτουργία διαφορετική από ό,τι σε παλιότερες εποχές. Άλλοτε το νόημα της υιοθεσίας ήταν η εξασφάλιση της συνέχειας της οικογένειας, η διατήρηση του «οίκου» με όλες τις εγκόσμιες και υπερκόσμιες προεκτάσεις του, η υπερνίκηση της φθοράς μέσα στο χρόνο από τον άνθρωπο που δεν είχε άλλους διαδόχους· κατά κάποιο τρόπο, μια άμυνα μπροστά στη μεταφυσική αγωνία του θανάτου.

Αυτό άλλωστε εξηγεί και την ονομασία «υιοθεσία» από την εποχή όπου μόνον η υιοθεσία αρρένων παρουσιάζει ενδιαφέρον, αφού μόνο αυτοί μπορούσαν να εξασφαλίσουν την συνέχεια της οικογένειας.

Από τα προαναφερθέντα συμπεραίνουμε ότι όλα αυτά τα στοιχεία παίζουν ακόμα κάποιο ρόλο, η πολιτεία όμως βλέπει την υιοθεσία κυρίως σαν μέσο για την βελτίωση της θέσεως εκείνου που υιοθετείται: το εγκαταλελειμμένο παιδί βρίσκει μιαν οικογένεια, το φτωχό καλυτερεύει την οικονομική του κατάσταση και την κοινωνική του θέση, το παιδί από χαμηλότερα μορφωτικά στρώματα μεγαλώνει σε περιβάλλον ευνοϊκότερα για την πνευματική του ανάπτυξη, και οι γονείς με αποθέματα αγάπης και στοργής συμβιβάζονται με την ιδέα της υιοθεσίας.

Με την πάροδο του χρόνου λοιπόν βλέπουμε ότι παρόλες τις αντιδράσεις που υπάρχουν του ενδιαφέρων του νομοθέτη, έχει μετατοπισθεί από εκείνον που υιοθετεί σ' εκείνον που υιοθετείται.

⁷ Κουμάντος. Παραδόσεις Οικογενειακού Δικαίου. Τόμος 2^{ος}, εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα 1977. σελ. 208-209.

2.5. Σύγχρονη κατάσταση

Από τους πιο κατάλληλους επαγγελματίες που ασχολούνται με τον θεσμό της υιοθεσίας σήμερα είναι ο καθ. Τρισελιώτης και η κα Κουσιδου⁸ οι οποίοι μέσα από διάφορες έρευνες και μελέτες καθώς και με την πείρα τους κατέληξαν ότι οι υιοθεσίες που γίνονται στην Ελλάδα εμπίπτουν σε δυο ευρείες κατηγορίες από πλευράς διαδικασίας.

Η πρώτη Κατηγορία αφορά παιδιά που περιθάλπονται από ιδρύματα ή από κοινωνικές οργανώσεις οι οποίες έχουν την ευθύνη της οικογενειακής τους αποκατάστασης. Οι ενδιαφερόμενοι για να υιοθετήσουν υποβάλλουν αίτηση υιοθεσίας στο αρμόδιο ίδρυμα ή Κοινωνική οργάνωση και εφόσον κριθούν κατάλληλοι, μετά από οικογενειακή μελέτη τοποθετείται το προς υιοθεσία παιδί στην οικογένειά τους.

Η δεύτερη κατηγορία αφορά παιδιά για υιοθεσία που παίρνουν οι υποψήφιοι θετοί γονείς ιδιωτικά, είτε απευθείας από τους φυσικούς γονείς είτε όπως συνηθίζεται από μαιευτήρια και κλινικές με τη βοήθεια μεσαζόντων. Τα παιδιά αυτά είναι ως επί το πλείστον νεογέννητα ή βρέφη. Η μικρή προσφορά υγιών βρεφών για υιοθεσία τα τελευταία χρόνια έχει αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των ιδιωτικών υιοθεσιών, περιορίζοντας τον αριθμό των υιοθεσιών που γίνονται από τα ιδρύματα.

Έτσι όσον αφορά την πρακτική των ιδιωτικών υιοθεσιών αυτή δεν είναι σύμφωνη με τη σύγχρονη αντίληψη του θεσμού της υιοθεσίας ως υπηρεσία παιδικής προστασίας και δεν διασφαλίζει πλήρως τα συμφέροντα του παιδιού.

Αφενός δεν εξασφαλίζει την πιο κατάλληλη οικογένεια για το συγκεκριμένο παιδί και αφετέρου αποκλείει πολλά ζευγάρια κατάλληλα να υιοθετήσουν που δεν μπορούν να πάρουν από ιδρύματα λόγω έλλειψης παιδιών και δεν μπορούν ή δεν θέλουν να επιδιώξουν να πάρουν παιδί ιδιωτικά.

⁸ Triseliotis - Τ. Κουσιδου. «Η κοινωνική εργασία στην υιοθεσία και στην αναδοχή». εκδόσεις Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ» Αθήνα 1989. σελ. 238.

Έτσι λοιπόν διαπιστώνουμε ότι ενώ υπήρχε η αντίληψη ότι ο θεσμός της υιοθεσίας υπήρξε πάντοτε και μέχρι πρότινος η ικανοποίηση και μόνο του αιτήματος των άτεκνων ζευγαριών, αυτό τα τελευταία χρόνια να έχει αλλάξει και σήμερα να θεωρείται ότι η υιοθεσία είναι μια υπόθεση προς όφελος αποκλειστικά του παιδιού, που έμμεσα ικανοποιεί την επιθυμία των υποψηφίων θετών γονέων.

Όλα τα παραπάνω βέβαια με αρκετή προσοχή, μέσα από αρμόδιες υπηρεσίες που ασχολούνται με τις υιοθεσίες και έχουν έμπειρο και επιστημονικό προσωπικό.

Όπως τονίζει και ο Θωμαΐδης⁹ σε σχέση με παλαιότερες εποχές κάθε προσέγγιση του θέματος της υιοθεσίας σήμερα πρέπει να αρχίζει με την απάντηση στο ερώτημα: «ποια παιδιά είναι κατάλληλα για υιοθεσία; και η απάντηση είναι ότι όλα τα παιδιά είναι κατάλληλα για υιοθεσία και τα μικρά και τα μεγάλα και τα υγιή και τα άρρωστα, ακόμη και τα ανάπηρα, διότι η σύγχρονη κοινωνία απαιτεί να τοποθετούνται όλα τα άστεγα παιδιά στη θαλπωρή ενός ανδρόγυνου, που αποδεδειγμένα επιθυμεί να δημιουργήσει οικογένεια και να γίνει ένα πραγματικό υποκατάστατο των φυσικών γονέων.

Έτσι, φθάνοντας στο σήμερα η καλύτερη πρόνοια για το παιδί είναι να μεγαλώσει σε ομαλό οικογενειακό περιβάλλον, που άλλωστε είναι και ένα από τα δικαιώματά του, όπως αναφέρεται στη γνωστή διακήρυξη.

⁹ ΘΩΜΑΪΔΗΣ, 1989, σελ. 239.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γυιοκας Κοσμάς, ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ, «Ιστορική και συγκριτική Επισκόπηση», Εκδόσεις Σάκουλα, Θεσσαλονίκη 1982.
2. Δημάκης Δ., Αστικό Δίκαιο, «το οικογενειακό δίκαιο της Αθήνας κατά τους κλασσικούς χρόνους», Εκδόσεις Αντ. Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1986.
3. Θωμαΐδης Θ., Θέματα Κοινωνικής παιδιατρικής, Αθήνα 1989.
4. Κουμάντος, Παραδόσεις οικογενειακού δικαίου, Τόμος 2^{ος}, Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα 1977.
5. Τρωιανός Σπ., Βελισαροπούλου - Καρακώστα Ι., Ιστορία Δικαίου, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1994.
6. Triseliotis J. - Κουσίδου Τ., Η Κοινωνική Εργασία στην υιοθεσία και στην αναδοχή, κέντρο βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ», Αθήνα 1989.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

«Είναι γεγονός ότι το θετό παιδί
περνά από φάσεις όπου
αναρωτιέται, αμφιβάλλει και ζητά να μάθει:
Ποιος είμαι; και πως ήταν οι γονείς μου;
γιατί με έδωσαν για υιοθεσία;»

*«Το παιδί και οι γονείς του σε ειδικές
ψυχοκοινωνικές συνθήκες»*

3.1.ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Αναμφισβήτητα η εμπειρία της γέννησης ενός παιδιού δίνει στο ζευγάρι ένα αίσθημα ικανοποίησης και εκπλήρωσης μιας κοινωνικής αποστολής. Υπάρχει όμως και η κατηγορία εκείνη των ζευγαριών που αδυνατούν να αποκτήσουν ένα παιδί. Σ' αυτήν την περίπτωση η υιοθεσία δηλαδή η απόκτηση ενός παιδιού, απ' αυτά που έχασαν τους φυσικούς γονείς (θάνατος) ή που εγκαταλείφθηκαν, είναι η λύση στο πρόβλημα της ατεκνίας. Σύμφωνα με τον Θ. Σ. Θωμαΐδη¹ «Αν η γέννηση ενός παιδιού είναι κοινωνική αποστολή ασφαλώς και η υιοθεσία είναι ένα λειτουργήμα εξίσου υψηλής κοινωνικής αποστολής, τόσο για τους θετούς γονείς, όσο και για τους οργανωτές της». Η υιοθεσία λοιπόν παρουσιάζεται ως η ενδεδειγμένη λύση για την ζωή ενός παιδιού που στερείται την φυσική του οικογένεια.

Τα τελευταία χρόνια επισημαίνεται μια αλλαγή στην έννοια, της υιοθεσίας. Ο θεσμός πλέον της υιοθεσίας σύμφωνα με την Κουσιδου² στρέφεται περισσότερο στην κάλυψη της ανάγκης του παιδιού, να μεγαλώσει σε υγιές οικογενειακό περιβάλλον μακριά από τους φυσικούς γονείς. Είναι αξιοσημείωτο ότι σε παλαιότερες εποχές η υιοθεσία είχε ως στόχο την κάλυψη των αναγκών είτε θρησκευτικών είτε κοινωνικών είτε ψυχολογικών και καμιά φορά και των οικονομικών του ανδρόγυνου ή της οικογένειας που υιοθετούσε (για απόκτηση κληρονόμου, επιθυμία να έχει κανείς παιδί και άλλα). Αυτή η διαφοροποίηση του θεσμού της υιοθεσίας, δείχνει να αναγνωρίζει πλήρως το δικαίωμα του παιδιού για οικογενειακή και κοινωνική αποκατάσταση και τονίζει πλήρως το προβάδισμα που πρέπει να έχει η ικανοποίηση των αναγκών του παιδιού και όχι των θετών γονέων.

Η αλλαγή αυτή στον στόχο της υιοθεσίας δημιουργήθηκε στον μεταπολεμικό κόσμο και ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες δυτικές χώρες. Την χρονική εκείνη περίοδο παρουσιάσθηκε, έλλειψη διαθέσιμων για υιοθεσία υγιών βρεφών και παράλληλα ραγδαία αύξηση των ενδιαφερομένων

¹ Θωμαΐδης Θ., «Θέματα Κοινωνικής Παιδιατρικής», Αθήνα 1989, σελ. 239.

² Κουσιδου Τ., «Η Υιοθεσία: Υπηρεσία Παιδικής προστασίας», Εκλογή, Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος, 1988 Αρ. 77, σελ. 60-61.

ζευγαριών να υιοθετήσουν. Απ' την άλλη πλευρά η έλλειψη διαθέσιμων για υιοθεσία υγιών βρεφών άρχισε να ευνοεί - τόσο από τις αρμόδιες κοινωνικές οργανώσεις, όσο και από τους ενδιαφερόμενους να υιοθετήσουν - την προώθηση μεγαλύτερων παιδιών για υιοθεσία με προβλήματα και ειδικές ανάγκες με επιβαρύνσεις στο οικογενειακό τους ιστορικό και γενικά παιδιών που πριν από κάποια χρόνια δεν θα ήθελε να υιοθετήσει κανείς.

Συνεχίζοντας η ίδια η συγγραφέας καταλήγει: «Με την νέα αυτήν έννοια η υιοθεσία θεωρείται πλέον σαν μια υπηρεσία παιδικής προστασίας και επιβάλλεται να παρέχεται μόνο από κοινωνικές οργανώσεις, εξειδικευμένες γι' αυτόν τον σκοπό και από επαγγελματίες ειδικούς, κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, ψυχιάτρους, παιδιάτρους, νηπιοβρεφοκόμους». Συνεχίζοντας όμως η Θωμαΐδου³ τονίζει ιδιαίτερα ότι με τις νέες αυτές προϋποθέσεις η υιοθεσία παίζει σπουδαίο ρόλο στην διαμόρφωση του κοινωνικού συνόλου. Για αυτό το λόγο γίνεται αντιληπτή η ανάγκη ανάλογης νομοθεσίας που θα εξασφαλίσει εκείνα τα νομικά πλαίσια που ζητούνται για την κάλυψη των βασικών αναγκών του υιοθετημένου παιδιού. Όσον αφορά τις όποιες μορφές της υιοθεσίας και τις διακρίσεις που υπάρχουν σήμερα θα ασχοληθούμε εκτενέστερα παρακάτω παρουσιάζοντας τις έννοιες της διακρατικής και της ανοιχτής υιοθεσίας.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να εκφράσουμε την σπουδαιότητα του θεσμού της υιοθεσίας μέσα από την κάθε μορφή έκφρασής της, για την ανάπτυξη και ομαλή εξέλιξη της προσωπικότητας του παιδιού, από την στιγμή που βρίσκεται σε ένα υγιές οικογενειακό περιβάλλον.

3.2.ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Η έννοια της διακρατικής υιοθεσίας σύμφωνα με την Θωμαΐδου⁴ εξελίχθηκε τα τελευταία χρόνια με την βοήθεια της Διεθνούς Κοινωνικής

³ Θωμαΐδου Ελ. «Διακρατική Υιοθεσία» Εκλογή, Ιούνιος 1974, Αρ. 31, σελ. 19.

⁴ Θωμαΐδου, 1974, σελ. 19.

Υπηρεσίας που χωρίς να είναι οργάνωση υιοθεσιών εντούτοις έχει ασχοληθεί με το θέμα αφού είναι σε θέση να βοηθήσει στην σωστή εφαρμογή της. Η διακρατική υιοθεσία είναι κείνη η μορφή της υιοθεσίας που ασχολείται με την προστασία παιδιών που αντιμετωπίζουν την εγκατάλειψη, τον πόνο και την στέρηση σε χώρες που έχουν υποστεί καταστροφές ή υπόκεινται σε εμπόλεμη κατάσταση και τους δίνει το δικαίωμα να μεγαλώσουν σε μια διαφορετική χώρα και σε ένα ήσυχο οικογενειακό περιβάλλον.

Το ζήτημα της διακρατικής υιοθεσίας συνεχίζει η συγγραφέας έχει απασχολήσει όπως προαναφέρθηκε ιδιαίτερα την Διεθνή Κοινωνική Υπηρεσία. Πολλές συζητήσεις έχουν γίνει μέσα στην οργάνωση για το εάν ή όχι η λύση της διακρατικής υιοθεσίας είναι η ενδεδειγμένη. Το όλο θέμα φαίνεται να αντιμετωπίζεται διαφορετικά από τους κλάδους της οργάνωσης στις διάφορες χώρες. Έτσι στην Αγγλία τονίζονται ιδιαίτερα οι δυσκολίες που υπάρχουν και κάνουν τη χρήση της διακρατικής υιοθεσίας να είναι αμφισβητήσιμης αξίας όταν εκτελείται σε ευρεία έκταση. Αντίθετα στις Η.Π.Α. επιθυμούν την διεύρυνση των προγραμμάτων τους που αφορούν τις διακρατικές υιοθεσίες.

Είναι αλήθεια ότι αυτή η διάσταση απόψεων μας οδηγεί στην ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων που εμπεριέχονται στην διακρατική υιοθεσία. Θα πρέπει λοιπόν να αναπτυχθούν τα επιχειρήματα που βαρύνουν την άποψη είτε της μιας πλευράς είτε της άλλης. Συγκεκριμένα μας αναφέρει η Θωμαΐδου⁵ ανά τον κόσμο υπάρχουν παιδιά που στερούνται βασικά πράγματα που έχουν ανάγκη χωρίς να τους δίνεται η δυνατότητα να μεγαλώσουν σε ένα φυσικό οικογενειακό περιβάλλον. Παράλληλα υπάρχουν ζευγάρια που αναζητούν να υιοθετήσουν ένα παιδί. Πρέπει να επιτευχθεί λοιπόν η προσέγγιση των δυο αυτών πλευρών και να υπερπηδηθούν τα νομικά εμπόδια.

Από την άλλη μεριά, οι χώρες που αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα είναι σαφές ότι αδυνατούν να οργανώσουν ικανοποιητικά προγράμματα παιδικής προστασίας. Κανείς λοιπόν δεν επιθυμεί να εγκαταλείπονται παιδιά σε ορφανοτροφεία στα οποία επικρατεί η παντελής έλλειψη ανάλογου εξοπλισμού και προσωπικού.

Βέβαια είναι εύκολο να αναζητηθούν και να βρεθούν χρήματα για την χρηματοδότηση προγραμμάτων που είναι σίγουρο ότι θα συγκινήσουν την κοινή γνώμη. Όμως εάν αυτά τα προγράμματα πραγματοποιηθούν η καλύτερη λύση θα ήταν να πραγματοποιηθούν από οργανώσεις όπως η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία που έχει την εμπειρία της πολυπλοκότητας που εμπεριέχουν τέτοιου είδους προγράμματα.

Συνεχίζοντας η ίδια συγγραφέας αναφέρει ότι υπάρχουν όμως μερικά σημεία που θα πρέπει να τονιστούν και που δείχνουν την ανησυχία των μελών της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας για το θεσμό της διακρατικής υιοθεσίας. Υπάρχει κάτι το πολύ δυσάρεστο στο να μιλάει κανείς για παιδιά με οικονομικούς όρους όπως είναι η προσφορά και η ζήτηση. Πρωταρχική μέριμνα πρέπει να δίδεται στην προστασία του παιδιού και όχι στις ανάγκες των υποψηφίων θετών γονέων. Τα παιδιά μιας χώρας ανήκουν στο μέλλον της και είναι αναπόσπαστο κομμάτι του. Σαφώς και λίγες κυβερνήσεις θα συναινούσαν για να στείλουν μεγάλο αριθμό παιδιών στο εξωτερικό. Σε χώρες της Αφρικής και της Ασίας βλέπουν την επιθυμία ανθρώπων στην Η.Π.Α. να υιοθετήσουν παιδιά τους σαν ένα νέο είδος υποταγής και αποικιακής πολιτικής.

Συγχρόνως η υιοθεσία όπως πραγματοποιείται στις ανεπτυγμένες χώρες ήταν άγνωστη μέχρι τελευταία στις λεγόμενες «υποανάπτυκτες» χώρες και δεν έχει ακόμα κατανοηθεί. Συχνά οι γονείς αυτών των χωρών που συναινούν να δοθεί το παιδί τους δεν αντιλαμβάνονται ότι δίνουν τα παιδιά τους σε άλλους για πάντα και αργότερα τα αναζητούν με αποτελέσματα που πραγματικά μας πληγώνουν. Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι οι «υποανάπτυκτες» χώρες που επιτρέπουν στα παιδιά τους να υιοθετηθούν στο εξωτερικό δεν δίνουν την ανάλογη σημασία για την ανάπτυξη δικών τους υπηρεσιών παιδικής προστασίας. Έτσι φαίνονται να απαλλάσσονται με την «εξαγωγή» παιδιών από το τόσο σοβαρό πρόβλημά τους.

Έτσι λοιπόν η Θωμαΐδου⁵ καταλήγει στο εξής συμπέρασμα: είναι φανερό ότι η διακρατική υιοθεσία για να εφαρμοστεί σωστά χρειάζεται προετοιμασία, αρκετό χρόνο και είναι αρκετά δαπανηρή. Με τις ίδιες

⁵ Θωμαΐδου 1974, σελ. 20.

⁶ Θωμαΐδου 1974, σελ. 21.

δαπάνες όμως θα μπορούσε να προστατευθεί το παιδί μέσα στην ίδια του τη χώρα και θα ήταν περισσότερο αποδοτικές. Ταυτόχρονα κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίσει ένα παιδί διαφορετικής φυλής μεγαλώνοντας σε μια διαφορετική χώρα που δεν είναι η δική του. Είναι σίγουρο πως όταν θα φτάσει σε μια ηλικία που θα ενδιαφέρεται για την ταυτότητά του θα αντιμετωπίσει μεγάλα προβλήματα.

Γενικότερα η άποψη που τείνει να κυριαρχήσει μέσα στους κόλπους της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας είναι ότι η λύση του προβλήματος ενός παιδιού πρέπει να βρίσκεται μέσα στη χώρα του. Πρέπει να δίνεται κάθε δυνατή βοήθεια στις κυβερνήσεις αυτών των χωρών για την ανάπτυξη προγραμμάτων παιδικής προστασίας. Συνεπώς η διακρατική υιοθεσία είναι μια μορφή υιοθεσίας που είναι καλύτερα να χρησιμοποιείται σε ορισμένες περιπτώσεις που θα ορίζουν οι Διεθνείς Κοινωνικές Υπηρεσίες ανά τον κόσμο και όχι σε μεγάλη κλίμακα. Έτσι παρουσιάζεται σαν μια λύση στο πρόβλημα των παιδιών που έχουν ανάγκη ένα νέο οικογενειακό περιβάλλον αφού όμως πρώτα αναζητηθούν καλύτερες λύσεις μέσα στην χώρα του υιοθετημένου παιδιού.

3.3.ΑΝΟΙΧΤΗ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Σύμφωνα με τον John Triseliotis⁷ «ανοιχτή υιοθεσία» αναφέρεται σε υιοθεσίες βρεφών όπου ο φυσικός γονέας ενημερώνεται και επιλέγει τους θετούς γονείς για το παιδί του από ένα μικρό αριθμό υποψηφίων θετών γονέων. Υπάρχουν αρκετές παραλλαγές αυτής της διαδικασίας. Αξίζει να αναφέρουμε σαν παράδειγμα αυτό που συμβαίνει στη Νέα Ζηλανδία όπου ο φυσικός γονέας επιλέγει τους θετούς γονείς από γραπτή έκθεση που πολλές φορές έχουν ετοιμάσει οι ίδιοι για τους εαυτούς τους.

Η ανάγκη για την εφαρμογή της ανοιχτής υιοθεσίας παρουσιάστηκε στις δεκαετίες του '60 και του '70 όταν μελέτες των Mc Whinnie και Triseliotis φανέρωσαν τις επιπτώσεις που είχε η μυστικότητα που

⁷ Triseliotis. Ανοιχτή Υιοθεσία. Εκλογή. Οκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος 1991, μετάφραση Κουσίδου Τασούλα, σελ. 218.

ακολουθούσε την υιοθεσία, πάνω στη ζωή των υιοθετημένων ατόμων. Πολλές φορές σύμφωνα με την μελέτη του Triseliotis οι θετοί γονείς δεν θέλουν να αποκαλύψουν στα παιδιά τους ότι είναι υιοθετημένα και διστάζουν από τη στιγμή που το παιδί τους ενημερώνεται για την υιοθεσία να του παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την καταγωγή του και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε η υιοθεσία. Έτσι μερικοί υιοθετημένοι δεν εμπιστεύονται τους θετούς γονείς τους, δεν δέχονται αυτή τους τη μυστικότητα και νιώθουν πολίτες δεύτερης κατηγορίας επειδή είναι υιοθετημένοι.

Η παραπάνω μελέτη βοήθησε στο να αλλάξει η νομοθεσία αρκετών χωρών. Έδωσε επίσης τη δυνατότητα επικοινωνίας μεταξύ των υιοθετημένων και των φυσικών γονέων τους. Ένα άλλο συμπέρασμα αυτής της μελέτης έδειξε ότι στο μυαλό του υιοθετημένου «πραγματικοί» γονείς είναι οι άνθρωποι που τον βοήθησαν να μεγαλώσει και να ωριμάσει και όχι αυτοί που το γέννησαν. Από τότε οι υιοθετημένοι ζητούν περισσότερη διαφάνεια στην υιοθεσία και προσπαθούν να καταφέρουν να καταργηθεί η άδικη μυστικότητα που την περιέβαλλε.

Η δεύτερη ώθηση για αλλαγή σύμφωνα με τον Triselioti⁸ στη νομοθεσία σε χώρες της Ευρώπης ήταν αποτέλεσμα των εξελίξεων στην πρακτική της υιοθεσίας. Το να σταματά η επικοινωνία των φυσικών γονέων με το παιδί έχει αμφισβητηθεί έντονα και θεωρείται μια πρακτική της υιοθεσίας με πολλά μειονεκτήματα.

Η ανοιχτή υιοθεσία πιστεύεται λοιπόν ότι βοηθάει τα υιοθετημένα άτομα να αισθάνονται ικανοποιημένα με την ζωή τους και να βελτιώσουν την εικόνα που έχουν για τον ίδιο τους τον εαυτό. Παράλληλα καταπραΰνει τις συναισθηματικές δυσκολίες και λύνει τα προβλήματα συμπεριφοράς που έχουν διαπιστωθεί σε πολλές μελέτες υιοθετημένων και που κύριο αίτιό τους είναι η μυστικότητα που περιβάλλει την υιοθεσία. Γενικά είναι φανερό ότι η μυστικότητα είναι ένα στοιχείο που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά το σχηματισμό μιας θετικής ταυτότητας. Αντίθετα η διαφάνεια αυτή είναι που οδηγεί σε μια πιο ασφαλή αντίληψη του εαυτού. Εάν στο παιδί δοθεί η δυνατότητα να γνωρίσει τους φυσικούς γονείς μπορεί να ρωτήσει για αυτούς και για τους λόγους τους οποίους το

έδωσαν για υιοθεσία. Με την ανοιχτή υιοθεσία αποφεύγονται οι ξαφνικές αποκαλύψεις και οι διάφορες τάσεις για απόκρυψη της αλήθειας και διαστρέβλωση των πραγματικών γεγονότων που οδήγησαν τους φυσικούς γονείς στην υιοθεσία, του παιδιού τους.

Διαφορετικές μελέτες όμως που πραγματοποιήθηκαν στη Νέα Ζηλανδία σύμφωνα με τον Triseliotis⁹ δείχνουν ότι ίσως υπάρχουν κάποια μειονεκτήματα στην εφαρμογή της ανοιχτής υιοθεσίας. Σύμφωνα με αυτές λοιπόν τα παιδιά δεν μπορούν να συνδεθούν με τους θετούς γονείς όταν ταυτόχρονα διατηρούν επαφή με τους φυσικούς γονείς. Εκτός από αυτό στο παιδί επικρατεί μια σύγχυση και δεν ξέρει ποια από τις δυο είναι η οικογένειά του και νιώθει ουσιαστικά ξεκρέμαστο σαν να μην ανήκει σε καμιά από τις δυο. Αυτό μπορεί ακόμα να οδηγήσει στην αποτυχία της υιοθεσίας αφού πλέον το παιδί δεν θα συνδεθεί με τους θετούς γονείς του. Έτσι ενισχύεται η άποψη εκείνων (Goldstein και οι συνεργάτες του) που πιστεύουν ότι είναι καλύτερα να διακοπεί εντελώς η επικοινωνία του υιοθετημένου παιδιού με τους φυσικούς γονείς.

Συνεχίζοντας ο Triseliotis¹⁰ υποστηρίζει είναι σημαντικό να αναφερθούμε και στις επιπτώσεις που έχει η ανοιχτή υιοθεσία στον φυσικό γονέα. Οι Rappog και Baran δεν έχουν καμιά αμφιβολία ότι η ανοιχτή υιοθεσία θα έκανε ευκολότερο για τους φυσικούς γονείς να ανταπεξέλθουν στα συναισθήματα απώλειας και πόνου και να γνωρίσουν ότι το παιδί τους είναι καλά. Εκείνο που φαίνεται να επιθυμούν οι φυσικοί γονείς είναι η συμφιλίωση με το παιδί τους και να νιώθουν ότι το παιδί τους, τους καταλαβαίνει και τους συγχωρεί. Αντίθετα η συνεχιζόμενη επαφή μπορεί να έχει άλλα αποτελέσματα όπως τον ατελείωτο θρήνο των φυσικών γονέων ή ακόμη και την ζήλια ή τον θυμό εναντίον του θετού ζευγαριού, αφού τους βλέπουν σαν να είναι γονείς του παιδιού που εκείνοι ήταν ανίκανοι να φροντίσουν.

Όσον αφορά τους θετούς γονείς η ανοιχτή υιοθεσία έχει διαφορετικές επιπτώσεις μας λέει ο συγγραφέας¹¹. Μάλιστα υποστηρίζεται ότι οι θετοί γονείς είναι εκείνοι που κερδίζουν τα λιγότερα από την εφαρμογή της

⁸ Triseliotis. 1991. σελ. 216-217.

⁹ Triseliotis. 1991. σελ. 219-220.

¹⁰ Triseliotis. 1991. σελ. 223-224.

¹¹ ενθ. ανωτέρω. σελ. 225.

ανοιχτής υιοθεσίας. Όμως η εφαρμογή της ανοιχτής υιοθεσίας πρέπει να δημιουργήσει στους θετούς γονείς την εντύπωση πως οι φυσικοί γονείς είναι μια πραγματικότητα. Παράλληλα είναι φυσικό οι θετοί γονείς να διακατέχονται από τον φόβο της απόρριψης από την φυσική μητέρα. Παρόμοιοι φόβοι υπάρχουν για απόρριψη από την κοινωνική οργάνωση που έχει τον πρωταρχικό λόγο επιλογής των θετών γονέων. Πολλές φορές οι θετοί γονείς θα φτάσουν στο σημείο να αναρωτιούνται εάν είναι επιτυχημένοι γονείς σε ένα παιδί εάν δεν αισθάνονται ότι έχουν όλο τον έλεγχο του παιδιού τους. Φαίνεται λοιπόν ο θεσμός της ανοιχτής υιοθεσίας να επιδρά αρνητικά στους θετούς γονείς δημιουργώντας τους, διάφορες ανησυχίες σχετικά με την σχέση που πρέπει να έχουν με το παιδί τους και με τους φυσικούς γονείς. Το εάν και κατά πόσο βοηθάει η ανοιχτή υιοθεσία τους θετούς γονείς να κατανοήσουν καλύτερα το ρόλο τους είναι ένα θέμα που οι μελετητές θα πρέπει να εξετάσουν προσεχτικά για την περαιτέρω καλύτερευση του θεσμού της ανοιχτής υιοθεσίας.

Μεγάλο ρόλο στο θεσμό της ανοιχτής υιοθεσίας παίζει και ο ανάλογος χειρισμός της σύμφωνα με τον Triseliotis¹². Στην Αγγλία ο χειρισμός της ανοιχτής υιοθεσίας παρουσιάζει λίγα προβλήματα εφόσον μόνο εξουσιοδοτημένες κοινωνικές οργανώσεις μπορούν να κάνουν υιοθεσίες. Αντίθετα στις Ηνωμένες Πολιτείες και συγκεκριμένα σε ορισμένες Πολιτείες των Η.Π.Α. παρουσιάζονται διάφορες «ανωμαλίες» στο χειρισμό της ανοιχτής υιοθεσίας διότι εκεί οι «ανεξάρτητες» και «ιδιωτικές» υιοθεσίες όχι μόνον επιτρέπονται από το νόμο αλλά αποτελούν και την πλειοψηφία. Παρουσιάζεται λοιπόν στις Η.Π.Α. μια συναλλαγή με στόχο το κέρδος όπου οι ανάγκες των υιοθετημένων παιδιών να μην εξυπηρετούνται. Σε αυτές τις περιπτώσεις ο κατάλογος των υποψηφίων θετών γονέων που παρουσιάζεται στην μητέρα ετοιμάζεται από μια ιδιωτική οργάνωση στην οποία έχει απευθυνθεί το ενδιαφερόμενο ζευγάρι και όχι από μια κρατική κοινωνική οργάνωση. Το ενδιαφέρον της ιδιωτικής οργάνωσης επικεντρώνεται στο να «πουλήσει» τους υποψήφιους θετούς γονείς στους φυσικούς. Όλη αυτή η διαδικασία θυμίζει ένα παζάρι όπου τα εμπορεύματα είναι τα ίδια τα παιδιά προς υιοθέτηση και ο έμπορος η ιδιωτική οργάνωση που έχει πάντοτε ως

στόχο το κέρδος. Αυτό όμως μπορεί να αποδειχθεί μοιραίο για κάποια παιδιά που θα «τύχουν» να μεγαλώσουν με γονείς που μπορεί να μην έχουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις να γίνουν γονείς.

Πραγματικά ο θεσμός της ανοιχτής υιοθεσίας είναι ένα δύσκολο και ταυτόχρονα αναπόσπαστο κομμάτι μιας κοινωνία η οποία γίνεται όλο και πιο ανοιχτή και ευαίσθητοποιημένη στις ανάγκες όλων των προσώπων που έχουν σχέση με μια υιοθεσία. Τέλος λοιπόν ο Triseliotis¹³ υποστήριξε ότι με την ανοιχτή υιοθεσία αναμένεται να επιλυθούν προβλήματα που στο κλειστό σύστημα υιοθεσίας δεν μπορούσαν να αντιμετωπισθούν. Όμως δεν είναι σίγουρο κατά πόσο η ανοιχτή υιοθεσία θα δημιουργήσει καινούργια προβλήματα στη λειτουργία του θεσμού της υιοθεσίας. Όσον αφορά τις υιοθεσίες βρεφών φαίνεται να είναι γενικά παραδεκτό ότι καλύτερο είναι οι μητέρες να επιλέγουν τους υποψήφιους θετούς γονείς υπό τον όρο να γίνεται προεπιλογή μικρού αριθμού κατάλληλων ζευγαριών από αναγνωρισμένη και εξουσιοδοτημένη οργάνωση για υιοθεσίες. Τέλος με κάθε όμως επιφύλαξη πρέπει να διατυπώνονται απόψεις που σχετίζονται με την ανοιχτή υιοθεσία μέχρις ότου έχουμε περισσότερη εμπειρική και ερευνητική τεκμηρίωση.

¹² Triseliotis, 1991, σελ. 227-228.

¹³ Triseliotis, 1991, σελ. 230.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Θωμαΐδης Θ. «Θέματα Κοινωνικής Παιδιατρικής», Αθήνα 1989.
2. Κουσίδου Τασούλα, «Η Υιοθεσία: Υπηρεσία Παιδικής Προστασίας», ΕΚΛΟΓΗ, Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 1988, Αρ. 77.
3. Rousse I. W., Διακρατική Υιοθεσία, πρόλογος - διασκευή Θωμαΐδου Ελένη, ΕΚΛΟΓΗ, Ιούνιος 1974, αρ. 31.
4. Triseliotis John, Ανοιχτή υιοθεσία, Εκλογή Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1991, μετάφραση Κουσίδου Τασούλα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

«Ποια σωφροσύνη υπάρχει για μας τους ανθρώπους έξω από την ανθρωπιά; Ας αγαπήσουμε τα παιδιά για να γίνουμε πιο ανθρωπinoi. Κάποιες αγνές παιδικές ψυχές έχουν ανάγκη αυτής της ανθρωπιάς μας. Κάποιο μητρικό χέδι που τους έλειψε, κάποιο παιχνίδι, κάποια μικρή χαρά που εμείς μπορούμε να τους δώσουμε. Το αξιαγάπητο παιδικό τους ένστικτο επιζητεί από εμάς να ξεδιψάσει. Ας ρίξουμε λίγο νερό στο δεντράκι που φυτρώνει έξω από το σπίτι μας, θα γίνει πεύκο τεράστιο και θα αγκαλιάσει την ψυχή μας!!!»

«ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΓΟΝΕΙΣ»

4.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

4.1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει μια προσπάθεια καταγραφής της διαδικασίας υιοθεσίας και του ρόλου των κοινωνικών υπηρεσιών από τις δυο νομικές υπηρεσίες που λειτουργούν στη χώρα μας και στηρίζονται οι περισσότερες υιοθεσίες.

Η πρώτη είναι η Δ/ση Κοινωνικής Πρόνοιας Ν. Αχαΐας και η δεύτερη το Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ» που λειτουργούν στη χώρα μας.

Στο τέλος του κεφαλαίου θα αναφερθεί ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού και η θέση του στην υιοθεσία.

4.2.ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ και ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Η υιοθεσία σαν κοινωνικός θεσμός είναι μια πράξη κατά την οποία οι φυσικοί γονείς για διάφορους λόγους δεν θέλουν ή δεν μπορούν να κρατήσουν το παιδί τους στην δική τους οικογένεια και το παραχωρούν σε κάποια άλλη ή σε κάποιο ίδρυμα.

Οι φυσικοί γονείς γνωρίζουν ότι με το να δώσουν το παιδί τους σε ίδρυμα και σε μια θετή οικογένεια παύουν να έχουν οποιαδήποτε δικαιώματα πάνω του.

Έτσι στην υιοθεσία σαν κοινωνικός θεσμός άμεσα ωφελούνται δυο οικογένειες, των φυσικών γονέων και των θετών. Οι μεν πρώτοι γιατί λύνονται κάποια τους προβλήματα π.χ. αδυνατούν να αναθρέψουν το παιδί τους, και οι δεύτεροι γιατί πραγματοποιείται η επιθυμία να έχουν ένα παιδί στην οικογένειά τους που δεν μπορούν να το αποκτήσουν σαν φυσικοί γονείς.

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι έμμεσα ωφελείται το παιδί, αφού ο βασικότερος στόχος που πρέπει να επιτευχθεί στην υιοθεσία είναι το συμφέρον του παιδιού.

Και σε αυτό αποβλέπουν και οι Δ/σεις Κοινωνικής Πρόνοιας.

4.2.1. Συμβολή των Δ/σεων Κοινωνικής πρόνοιας

Οι Νομαρχιακές Δ/σεις Κοινωνικής Πρόνοιας ανά την Ελλάδα αναλαμβάνουν τη διαδικασία που απαιτεί ο νόμος για την διεκπεραίωση των υιοθεσιών μέχρι το δικαστήριο.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί που ασχολούνται με την υιοθεσία έχουν παιδοκεντρική κατεύθυνση και στοχεύουν:

- α) στο συμφέρον του παιδιού να βρει το ίδιο μια ζεστή οικογένεια και,
- β) την άνετη επιβίωσή του.

Η συμβολή της κοινωνικής Υπηρεσίας των Δ/σεων Κοινωνικής Πρόνοιας ξεκινάει από τη στιγμή που οι θετοί γονείς, υποβάλλουν οι ίδιοι ή δια μέσου του πληρεξουσίου δικηγόρου αίτηση προς το Πολυμελές Πρωτοδικείο του τόπου διανομής του παιδιού με υιοθέτηση του συγκεκριμένου παιδιού, συναίνεση των φυσικών γονέων με την οποία δέχονται να υιοθετηθεί το παιδί και έκθεση Κοινωνικής Έρευνας, από κοινωνικό λειτουργό δηλ. μια «έκθεση καταλληλότητας» στην οποία περιγράφεται εάν οι θετοί γονείς συγκεντρώνουν ή όχι τις απαιτούμενες από το νόμο προϋποθέσεις, καθώς και η άποψη του Κοινωνικού λειτουργού το αν είναι ικανοί να εκπληρώσουν τους γονειακούς τους ρόλους. Συγχρόνως κατατίθενται όλα τα δικαιολογητικά με τα οποία αποδεικνύονται οι προϋποθέσεις του νόμου τα οποία είναι:

- α) Αίτηση του ενδιαφερομένου από την οποία να προκύπτει σαφώς ο λόγος που επιθυμεί την υιοθεσία.
- β) Δήλωση του άρθρου 8 του ν.1599/1986 από την οποία να προκύπτει:
 - > η υπηκοότητα
 - > το θρήσκευμα
 - > το επάγγελμα
 - > τα έτη σπουδών
 - > η σύνδεση της οικογένειας
 - > τα τυχόν συνοικούντα μέλη

► εάν έχουν εν ζωή γνησίους ή φυσικούς κατιόντες ή θείοι τέκνα ή παιδιά που πάσχουν από ανίατα νοσήματα.

γ) Πιστοποιητικό υγείας των υποψηφίων γονέων και των συνοικούντων μετ' αυτών μελών, από Υγειονομική επιτροπή και από το Κ.Ψ.Υ.

δ) Αντίγραφο ποινικού μητρώου των υποψηφίων γονέων και των συνοικούντων μετ' αυτών μελών.

ε) Πιστοποιητικό περιουσιακής κατάστασης των υποψηφίων γονέων.

στ) Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.

ζ) Ληξιαρχική πράξη γεννήσεως και γάμου των υποψηφίων γονέων

η) Εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας.

Να σημειώσουμε εδώ και πριν προχωρήσουμε στην διαδικασία ότι η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας δεν έχει διαθέσιμα παιδιά και οι υποψήφιοι θετοί γονείς έχουν βρει με διάφορους τρόπους ένα παιδάκι και έρχονται στην Πρόνοια για να το νομιμοποιήσουν.

4.2.2. Η διαδικασία της υιοθεσίας μέσω των Δ/σεων Κοιν. Πρόνοιας

Η οποία αρχίζει από την στιγμή που η υποψήφιοι θετοί γονείς υποβάλλουν αίτηση με όλα τα προαναφερθέντα δικαιολογητικά διενέργεια κοινωνικής έρευνας από Κοινωνικό λειτουργό της υπηρεσίας.

Ο Κοινωνικός λειτουργός έχει υποχρέωση από το νόμο να κάνει έρευνα η οποία λέγεται συγκεντρωτική έκθεση και την καταθέτει στο Δικαστήριο. Η έκθεση αυτή αναφέρεται σε δυο τομείς:

α) προς τους θετούς γονείς η οποία περιέχει όλα τα στοιχεία που απαιτεί ο νόμος και,

β) προς τους φυσικούς γονείς ή την ανύπαντρη μητέρα. Όσον αφορά τους φυσικούς γονείς είναι ένα περιληπτικό ιστορικό κοινωνικό που εκτός των άλλων στοιχείων (καταγωγή, επάγγελμα) περιγράφεται σε γενικές γραμμές τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γονείς και που τους ωθούν στην απόφαση για την υιοθεσία του παιδιού τους. Συνήθως οι εκθέσεις αυτές

τελειώνουν με το εξής περίπου σχόλιο του κοινωνικού λειτουργού: «...λόγω των τάδε προβλημάτων που αντιμετωπίζει η φυσική οικογένεια, αδυνατεί να κρατήσει το παιδί κοντά της και αποφασίζει την υιοθεσία.».

Στη συνέχεια καταθέτονται όλα τα απαραίτητα χαρτιά στο δικαστήριο και επικυρώνεται νόμιμα η υιοθεσία, καθώς και εκεί τηρείται η ανωνυμία των θετών γονέων που υπογράφουν με ψευδώνυμο.

4.2.3. Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού

Σύμφωνα με την κ. Σκ. ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στο τμήμα υιοθεσιών των Δ/νσεων Κοινωνικής Πρόνοιας είναι πολύπλοκος και καθαρά τυπικός. Καταρχήν:

- i) θα πρέπει να γίνει μια σωστή κοινωνική έρευνα που να αναφέρει τα προβλήματα της φυσικής οικογένειας και τους λόγους που δεν μπορούν να μεγαλώσουν το παιδί τους.
- ii) ο κοινωνικός λειτουργός θα πρέπει να δει με κατανόηση τις ανάγκες και των τριών μερών. Δηλ. της φυσικής οικογένειας - παιδιού - θετών γονέων.
- iii) να βοηθήσει τους φυσικούς γονείς να περάσουν το στάδιο αποχωρισμού από το παιδί τους.
- iv) να συμβουλεύουν τους υποψήφιους θετούς γονείς να μην αποκρύψουν την αλήθεια στο παιδί και να μην μεγαλώσει μέσα στο ψέμα.
- v) αν πρόκειται για άγαμη μητέρα να υπάρξει συμβουλευτική υποστήριξη και ενημέρωση στο τη προγράμματα λειτουργούν για αυτή σε περίπτωση που αποφασίσει να κρατήσει το παιδί της.

4.2.4. Δυσκολίες που αντιμετωπίζει κατά την εργασία του ο Κοιν. Λειτουργός

Όπως είδαμε και παραπάνω ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού ξεκινά από τη στιγμή που γίνεται η αίτηση των υποψηφίων θετών γονέων και τελειώνει με την κατάθεση της Κοινωνικής Έρευνας στο Δικαστήριο.

Όπως τόνισε η κ. Σκ¹, η διαδικασία γίνεται με καθαρά τυπικές διαδικασίες και διεκπεραιώνεται μόνο το ένα μέρος εργασίας του κοινωνικού λειτουργού. Το άλλο μέρος που αφορά την πρόληψη και τη θεραπεία των κοινωνικών προβλημάτων σε ατομικό, ομαδικό και κοινοτικό επίπεδο δεν γίνεται.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί έρχονται μπροστά σε ένα τετελεσμένο γεγονός σε μια υιοθεσία που ήδη έχει γίνει. Γιατί το παιδί έχει ήδη αρχίσει να μένει σε ένα καινούργιο περιβάλλον σε μια νέα οικογένεια ή οποία με διάφορους τρόπους (διαμέσου τρίτου, γνωστών ή γιατρών) έχουν βρει το παιδί, το έχουν αγκαλιάσει και το μεγαλώνουν σαν δικό τους παιδί, το μόνο που απομένει να κάνουν είναι να βοηθηθεί η οικογένεια συμβουλευτικά.

Δεν δύναται η δυνατότητα (εκτός και το ζητήσουν οι φυσικοί γονείς πράγμα σπάνιο) να τους βοηθήσουν οι κοινωνικοί λειτουργοί να δουν ποιοι είναι οι λόγοι που δίνουν το παιδί τους, ποια είναι τα προβλήματα της οικογένειας και με ποιο τρόπο μπορούν να τα επιλύσουν ώστε να κρατήσουν το παιδί στην οικογένειά τους.

Δεν δύναται δηλαδή αυτοί η δυνατότητα να εργαστούν με όλα τα μέλη της οικογένειας μαζί και ξεχωριστά με τον καθένα να συνειδητοποιήσουν τα πραγματικά προβλήματα, να βρεθούν τα υγιή σημεία ώστε να έρθουν στην επιφάνεια και να δοθεί η δυνατότητα στην οικογένεια να επανεξετάσει την απόφασή της.

Σημαντικό κομμάτι είναι και αυτό της άγαμης μητέρας η οποία βιώνει το άγχος του αποχωρισμού πολύ δύσκολα.

Οι λόγοι που δεν μπορεί να μεγαλώσει το παιδί είναι κυρίως ο οικονομικός και η προκατάληψη που κυριαρχεί κυρίως στις επαρχίες.

¹ Σινέντευξη από τη Κα. Σκούρα Κοινωνική λειτουργό. Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας, Νομαρχία Αχαΐας, τμήμα υιοθεσιών Πάτρα 1999.

Τα προγράμματα βοήθειας για την άγαμη μητέρα δεν επαρκούν και η υποστήριξη του περιβάλλοντος μηδαμινή, οπότε παίρνει τη απόφαση να δώσει το παιδί της για υιοθεσία χωρίς ουσιαστικά να το θέλει και με την υποχρέωση να μην μάθει για αυτό ποτέ.

Τότε όταν αρχίσει να συνειδητοποιεί ότι το παιδί της το αίμα της μεγαλώνει σε μια άλλη οικογένεια αρχίζει να βιώνει το στάδιο του αποχωρισμού.

Ο Κοινωνικός λειτουργός θα πρέπει να τη βοηθήσει να εκφράσει και να βγάλει στην επιφάνεια όλα τα συναισθήματά της γιατί όλα αυτά (τις ενοχές) θα τα κουβαλάει σε όλη της τη ζωή.

4.3.ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ»

Η υιοθεσία είναι ένα μέτρο προστασίας του παιδιού το οποίο δεν έχει καμία δυνατότητα να μείνει με την φυσική του οικογένεια, είτε γιατί αυτή δεν υπάρχει είτε γιατί η μητέρα αρνείται ή δεν μπορεί να το κρατήσει μαζί της.

Την περίθαλψη των παιδιών αυτών αναλαμβάνει το κράτος με τα ιδρύματα και τις υπηρεσίες παιδικής προστασίας. Ένα εκ των οποίων είναι το Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ».

4.3.1.Τι είναι το ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ»

«Το Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ» άρχισε να λειτουργεί το 1955 στην Αθήνα και προσφέρει εξειδικευμένες και εξατομικευμένες υπηρεσίες σε γονείς και παιδιά.

Είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός υπό τον έλεγχο του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, και χρηματοδοτείται από το Δημόσιο.»¹

«Είναι στελεχωμένο με εξειδικευμένους κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, παιδίατρους, νομικούς, αλλά ακόμα και δασκάλους για όσα μεγαλύτερα παιδιά αργήσουν να υιοθετηθούν. Το επιστημονικό προσωπικό του ιδρύματος κατά κανόνα έχει την ευθύνη της

πολύπλευρης και σφαιρικής μελέτης αφ' ενός των παιδιών για υιοθεσία και αφ' ετέρου των υποψηφίων θετών γονέων. Οι εργαστηριακές εξετάσεις που γίνονται στα παιδιά σκοπό έχουν μόνο την ενημέρωση των υποψηφίων γονέων.»²

4.3.2. Προγράμματα του Κέντρου Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ»

Για την υλοποίηση των σκοπών του το «ΜΗΤΕΡΑ»³ έχει τα εξής προγράμματα:

- **Ιδρυματική προστασία για παιδιά ηλικίας 0 - 4 χρονών που στερούνται το οικογενειακό περιβάλλον ή χρειάζονται να απομακρυνθούν από τους γονείς τους προσωρινά ή μόνιμα...**
- **Συμβουλευτικές/στηρικτικές/νομικές υπηρεσίες σε γονείς - και ειδικότερα σε μόνους γονείς - που περνούν κρίση, με στόχο να παραμείνουν τα παιδιά κοντά τους, ή σε γονείς των οποίων τα παιδιά απομακρύνθηκαν προσωρινά, ώστε να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την επιστροφή τους. Η προσφορά υπηρεσιών συνεχίζεται και μετά την επάνοδο του παιδιού στην βιολογική του οικογένεια, ανάλογα με τις ανάγκες.**
- **Περίπτερο Μητέρων για την φιλοξενία 18 εγκύων και λεχωϊδών.** Όπου εκτός από τη στέγη, τροφή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στις μέλλουσες μητέρες παρέχεται ατομική/ομαδική κοινωνική εργασία και συμβουλευτική από κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους. Εάν χρειάζεται μπορούν να έχουν ψυχιατρική βοήθεια.
- **Τμήμα αναδόχων οικογενειών.** Τα παιδιά που τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες ευρίσκονται υπό την προστασία του Κέντρου και παρακολουθούνται από διεπιστημονική ομάδα για όσο διάστημα παραμείνουν σε αναδοχή ή μέχρι να γίνουν κοινωνικά και οικονομικά αυτοδύναμα. Οι ανάδοχοι γονείς βοηθούνται στο έργο τους, οικονομικά και συμβουλευτικά.

¹ Φυλλάδιο ενημερωτικό. ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ».

² Θωμαΐδης Θ., Θέματα και λύσεις της Γυναικείας Ιατρικής, Αθήνα 1989, σελ. 240.

³ Φυλλάδιο ενημερωτικό ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ».

- **ΤΜΗΜΑ ΥΙΟΘΕΣΙΩΝ.** Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται i) στην προετοιμασία των φυσικών γονέων, παιδιού και θετών γονέων για την υιοθεσία και ii) στην εξεύρεση θετών οικογενειών για παιδιά με ειδικές ανάγκες.
- **Τμήμα συμβουλευτικής για θετές οικογένειες και υιοθετημένα άτομα που αναζητούν τις ρίζες τους.**

4.3.3. Προϋποθέσεις για την υιοθεσία

Σύμφωνα με τον Σταθόπουλο⁴ οι κυριότερες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση της υιοθεσίας είναι:

- α) Κατά κανόνα, εκείνος που υιοθετεί πρέπει να είναι πάνω από 30 ετών καθώς επίσης και να μην έχει υπερβεί τα 60 έτη και να έχει διαφορά ηλικίας από το θετό παιδί τουλάχιστον 18 έτη και όχι περισσότερο από 45 έτη.
- β) Ο έγγαμος δεν μπορεί να υιοθετήσει χωρίς την συναίνεση του άλλου συζύγου.
- γ) Συναίνεση του ή των φυσικών γονέων και η οποία δεν μπορεί να δοθεί αν δεν μεσολαβήσουν τρεις μήνες από τη γέννηση του παιδιού.
- δ) Αν οι γονείς δεν μπορούν να εμφανισθούν στο δικαστήριο, η συναίνεση μπορεί να δοθεί με συμβολαιογραφική πράξη.
- ε) Σε περίπτωση αγνώστων γονέων, ή για λόγους πνευματικής αναπηρίας, το δικαστήριο αναπληρώνει την προβλεπόμενη διαδικασία συναίνεσης των γονέων.

Τέλος το υποψήφιο θετό ζευγάρι να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον τρία έτη γάμου.

⁴ Σταθόπουλος Π., Κοινωνική Πρόνοια στην Ελλάδα, 1986, σελ. 231, 233.

4.3.4. Διαδικασία της υιοθεσίας

Σύμφωνα με τον Θωμαΐδη⁵ όλα τα νεογνά, βρέφη, νήπια ή και μεγαλύτερα παιδιά, που είναι ορφανά, ή έχουν εγκαταλειφθεί από τους γονείς τους ή έχουν προσφερθεί για υιοθεσία, συνήθως από νεαρές ανύπαντρες μητέρες τοποθετούνται στο κέντρο.

Γίνεται προσπάθεια να αρχίσει η διαδικασία από την εγκυμοσύνη. Για αυτό υπάρχει ένα ειδικό περίπτερο φιλοξενίας εγκύων και λεχωϊδων συνήθως ανύπαντρων μητέρων. Επίσης καταβάλλεται προσπάθεια, ώστε η παραμονή παιδιών μέσα στο κέντρο να είναι όσο το δυνατόν πιο σύντομη και να εξασφαλίζεται γι' αυτά έγκαιρα οικογενειακό περιβάλλον. Κατά την παραμονή τους, η ιδρυματική προστασία συνίσταται στη φροντίδα των βρεφών νηπίων σε μικρές ομάδες των 10 μέχρι 12 με το ίδιο εκπαιδευμένο βρεφοκομικό προσωπικό, για να επιτευχθεί ψυχικός δεσμός και οι βρεφοκόμοι να παίξουν κάποιο ρόλο του υποκατάστατου της μητέρας μέχρι να υιοθετηθούν.

Όσα παιδιά δεν υιοθετηθούν προωθούνται να ζήσουν σε ανάδοχες οικογένειες ή σε παιδικά χωριά S.O.S.

Σύμφωνα με τον Σταθόπουλο⁶ για να ολοκληρωθεί μια υιοθεσία οι υποψήφιοι θετοί γονείς περνούν κάποια στάδια:

α) στάδιο ενημέρωσης

Στην αρχή γίνεται μια πρώτη επικοινωνία των ενδιαφερομένων υποψηφίων θετών γονέων με το κέντρο για πληροφόρηση. Στη συνέχεια υπάρχει συμμετοχή των ενδιαφερομένων σε ενημερωτική συγκέντρωση ή σε ατομική συνέντευξη. Έπειτα οι υποψήφιοι υποβάλλουν αίτηση, ατομική συνέντευξη και παίρνεται η απόφαση από το κέντρο να προχωρήσουν και να ενταχθούν σε ομάδα προετοιμασίας.

β) στάδιο προετοιμασίας

Σε αυτό το στάδιο οι υποψήφιοι θετοί γονείς παρακολουθούν έξι συνεδρίες ομάδες προετοιμασίας και αν αποδειχθούν «ικανοί» προχωρούν και γίνεται η παραπομπή τους σε κοινωνικό λειτουργό για να γίνει η οικογενειακή μελέτη, η οποία περιλαμβάνει, ατομικές και από

⁵ Θωμαΐδης Θ., 1989, σελ. 240.

⁶ Σταθόπουλος Π., 1995, σελ. 233-235.

κοινού συνεντεύξεις με τους δυο συζύγους και οικογένεια και εξετάζονται όλα τα δικαιολογητικά των υποψηφίων, πιστοποιητικά, ιατρικές εξετάσεις κ.τ.λ. (Σε αυτό το στάδιο ουσιαστικά ξεκινά και ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού όπου θα αναφερθούμε αναλυτικά παρακάτω).

γ) στάδιο σύνδεσης του παιδιού με την οικογένεια

Σε αυτό το στάδιο ανακοινώνεται η απόφαση του Συμβουλίου για έγκριση των αιτούντων και συνεχίζεται η συνεργασία κοινωνικού λειτουργού και οικογένειας για επιλογή παιδιού. Υπάρχει όμως και συνεργασία κοινωνικού λειτουργού με το παιδί ανάλογα την ηλικία του. Έπειτα αν όλα εξελίσσονταν θετικά δίνεται η απόφαση του Συμβουλίου για την τοποθέτηση του παιδιού στην συγκεκριμένη οικογένεια. Όταν παρθεί αυτή η απόφαση γίνεται μια οριστική πια γνωριμία παιδιού και οικογένειας και δίνονται όλες οι κατευθύνσεις για ομαλή προσαρμογή. Αν δεν παρουσιαστεί κάποιο πρόβλημα γίνεται οριστική τοποθέτηση του παιδιού στην οικογένεια.

δ) στάδιο οριστικοποίησης της τοποθέτησης

Σε αυτό το στάδιο το παιδί μένει σε ένα καινούργιο περιβάλλον κάτω από την επιτήρηση του επιστημονικού προσωπικού.

Ύστερα κινείται η νομική διαδικασία για την κατοχύρωση της υιοθεσίας με την υποβολή σχετικής αίτησης υιοθεσίας στο δικαστήριο. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία στο αρμόδιο δικαστήριο, οι θετοί γονείς έχουν οριστικά την γονική εξουσία η οποία άνηκε στο φυσικό πατέρα και μητέρα. Η υιοθεσία δίνει στο υιοθετημένο παιδί εξάλλου όλα τα δικαιώματα του γνήσιου - φυσικού παιδιού.

Ο ληξιαρχος που καταχωρεί την πράξη της υιοθεσίας στα σχετικά μητρώα, χορηγεί υποχρεωτικά απόσπασμα της ληξιαρχικής πράξης γεννήσεως, χωρίς να αναφέρει οποιοδήποτε στοιχείο το οποίο να αποδεικνύει την υιοθεσία. Ως τόπος γεννήσεως αναφέρεται ο τόπος κατοικίας όταν έγινε η υιοθεσία.

Το θετό παιδί, από νομικής πλευράς θεωρείται γνήσιο ως προς το ζευγάρι που το υιοθέτησε, όχι όμως και για τους συγγενείς του ζευγαριού.

4.3.5. Η συμβολή της κοινωνικής εργασίας και ο ρόλος του επαγγελματία κοινωνικού λειτουργού

«Ο κοινωνικός λειτουργός παίζει κεντρικό ρόλο πριν, στη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της υιοθεσίας. Κεντρικός στόχος είναι η διασφάλιση των ουσιαστικών συμφερόντων του παιδιού. Για να επιτύχει σ' αυτή την αποστολή, ο κοινωνικός λειτουργός χρειάζεται να συνεργαστεί με τους φυσικούς γονείς ή όποιον άλλο έχει την κηδεμονία του παιδιού, ώστε να συλλέξει τα απαραίτητα στοιχεία για τις ανάγκες, την υγεία, την προσωπικότητα και τις επιθυμίες του παιδιού (εφόσον δεν πρόκειται για βρέφη).

Χρειάζεται επίσης να συνεργασθεί με τους φυσικούς γονείς, για να μάθει τις πραγματικές τους επιθυμίες και τα συναισθήματα τους για το παιδί και για την πιθανή υιοθεσία του.

Θα πρέπει οι φυσικοί γονείς να βοηθηθούν να αποφασίσουν αν πράγματι θέλουν να αποχωρισθούν οριστικά και αμετάκλητα το παιδί τους. Το ίδιο ισχύει και για την άγαμη μητέρα που αντιμετωπίζει μια πιο σύνθετη κατάσταση, αφού έχει να λάβει υπ' όψιν της και την αποδοκιμασία κατά κανόνα του κοινωνικού περιβάλλοντος, σε περίπτωση που αποφασίσει να κρατήσει το παιδί.

Ο κοινωνικός λειτουργός πρέπει ακόμα να γνωρίσει τους υποψηφίους θετούς γονείς και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας ώστε να κάνει το σωστό σχεδιασμό: το κατάλληλο παιδί για την κατάλληλη οικογένεια. Απ' αυτόν τον σωστό συνδυασμό εξαρτάται, σε πολύ μεγάλο βαθμό, η επιτυχής έκβαση της υιοθεσίας.

Στη διάρκεια της διαδικασίας, η οποία πολλές φορές είναι χρονοβόρα και συναισθηματικά πολύ φορτισμένη ο κοινωνικός λειτουργός πρέπει να έχει τακτική επαφή με τους υποψήφιους θετούς γονείς, ώστε να ξεκαθαρίσουν τις σκέψεις τους τα συναισθήματά τους και τις προσδοκίες τους σχετικά με την επικείμενη απόφαση.

Επίσης τα άτεκνα ζευγάρια έχουν πολλά συναισθήματα μειονεξίας και πρέπει να βοηθηθούν «να χωρίσου την ικανότητα να γίνουν γονείς από την αδυναμία αναπαραγωγής».⁷

⁷ Σταθόπουλος, 1995, σελ. 235.

Βασική προϋπόθεση σύμφωνα με την Λινάρδου⁸ είναι η συναισθηματική παραδοχή της ατεκνίας των θετών γονέων και η έλλειψη προκαταλήψεως προς την υιοθεσία.

Από τα παραπάνω βλέπουμε ότι στην υιοθεσία συμβάλλουν τρία μέρη. Οι φυσικοί γονείς - παιδί - θετοί γονείς. Αυτά τα τρία μέρη προσδιορίζουν και το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού που θα δουλέψει με όλους και ξεχωριστά με τον καθένα.

4.4.Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

Το έργο του κοινωνικού λειτουργού στο θεσμό της υιοθεσίας είναι¹ :

1. Περιλαμβάνει κάθε αίτηση για υιοθεσία προερχόμενη είτε από τον κηδεμόνα του ανηλίκου είτε από τους υποψήφιους θετούς γονείς.
2. Διεξάγει κοινωνική έρευνα τόσο για την φυσική οικογένεια όσο και για την οικογένεια των υποψηφίων θετών γονέων. Διερευνά και μελετά εάν υφίστανται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθεσία.
3. Στη φάση που προηγείται της υιοθεσίας, συνεργάζεται στενά με τους φυσικούς γονείς όσο και με τους μέλλοντες θετούς, τους οποίους προετοιμάζει ψυχολογικά για την υιοθεσία, ενημερώνει αυτούς για την διαδικασία και προσφέρει κάθε δυνατή βοήθεια για την αντιμετώπιση τυχών προβλημάτων.
4. Συνεργάζεται με το παιδί, το προετοιμάζει για την προσαρμογή του στο νέο οικογενειακό περιβάλλον και μερικά για την σταδιακή του ένταξη.
5. Συντάσσει έκθεση κοινωνικής μελέτης που περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία που συνηγορούν υπέρ της υιοθεσίας, ο κοινωνικός λειτουργός παρευρίσκεται στο δικαστήριο όπου διεξάγεται η συζήτηση και πληροφορεί το δικαστή σε κάθε θέμα στο οποίο θα ερωτηθεί.

⁸ ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ», 1983, σελ. 121.

¹ Περιοδικό Ιατρικής, 1974, σελ. 10-11.

6. Μετά την υιοθεσία, παρακολουθεί και συνεργάζεται με τους θετούς γονείς για την αντιμετώπιση και διευθέτηση κάποιου ενδεχόμενου προβλήματος.
7. Συνεχίζει την παρακολούθηση με τους φυσικούς γονείς και συνεργάζεται ιδιαίτερα με τις άγαμες μητέρες είτε ατομικά είτε με ομάδες για την επίλυση ατομικών και κοινωνικών προβλημάτων ή τις παραπέμπει σε αρμόδιες κοινωνικές οργανώσεις.
8. Συνεργάζεται με τους απορριπτόμενους υποψήφιους για την δυνατόν καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από την απόρριψη της αίτησής τους.

Υπάρχουν όμως τέσσερα θέματα τα οποία είναι σημαντικά στη δουλειά του κοινωνικού λειτουργού. Αυτά είναι² :

α) η καταλληλότητα των υποψηφίων γονέων

Όπως αναφέραμε ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού είναι να ερευνήσει την καταλληλότητα των υποψηφίων για να υιοθετήσουν ένα παιδί η οποία πρέπει να βασίζεται σε ορισμένα κριτήρια που δίνουν ως ένα σημείο τη βεβαιότητα για τις ικανότητες των αιτούντων ν' αναλάβουν το ρόλο των θετών γονέων. Έτσι λοιπόν δίνεται έμφαση στο σύνολο των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας των θετών γονέων.

Η συναισθηματική ωριμότητα, η σχέση μέσα στο γάμο, ο τρόπος που βίωσαν το γεγονός της ατεκνίας σε σχέση με τη δυνατότητά τους να υιοθετήσουν τη γονική ταυτότητα του θετού γονέα, τα κίνητρά τους για την υιοθεσία, το συναίσθημα για το παιδί είναι τα κυριότερα κριτήρια επιλογής θετών γονέων.

Αξιολογώντας τη συναισθηματική ωριμότητα των δυο συζύγων ο κοινωνικός λειτουργός δίνει ως ένα σημείο τη σιγουριά ότι μπορούν να γίνουν γονείς που θα δημιουργήσουν μια σταθερή σχέση με το παιδί.

β) η ιατρική αξιολόγηση του παιδιού

Η υιοθεσία παιδιού με πρόβλημα είναι ένα βαρύ έργο για τους υπεύθυνους της υιοθεσίας του, πολύ βαρύτερο όμως για τον κοινωνικό λειτουργό που έχει την ευθύνη της κρίσης της καταλληλότητας του ειδικού ζεύγους για το συγκεκριμένο παιδί.

² ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ», 1983, σελ. 60-78.

Ο κοινωνικός λειτουργός πρέπει να είναι πολύ πεπειραμένος και με ορισμένη γνώση γύρω από τα ιατρικά αυτά θέματα ώστε να μπορέσει να προτείνει το κατάλληλο ζευγάρι για το συγκεκριμένο παιδί αλλά και να βοηθήσει τους υποψηφίους θετούς γονείς από ψυχολογικής πλευράς για να πάρουν μια τέτοια απόφαση.

Ο βασικός ρόλος εδώ του κοινωνικού λειτουργού είναι ότι καταρχήν χρειάστηκε να απαλλαγούν οι κοινωνικοί λειτουργοί από την προκατάληψη ότι τα παιδιά που δίνονται για υιοθεσία πρέπει να είναι γερά, και στη συνέχεια να κατατοπιστεί ο υποψήφιος γονιός στο πρόβλημα του παιδιού και να θελήσει συνειδητά να αναλάβει τη φροντίδα του. Αυτό σημαίνει, ότι γι' αυτά τα παιδιά χρειάζεται γονείς με πολύ αγάπη για το παιδί και ωριμότητα, για να φέρουν εις πέρας τις πρόσθετες ευθύνες που ανέλαβαν.

γ) η ενημέρωση του θετού παιδιού

Η θέση των επιστημόνων, που ασχολούνται με την υιοθεσία είναι ότι το θετό παιδί πρέπει να ενημερώνεται για την πραγματική του κατάσταση από μικρή ηλικία παίρνοντας υπόψη τα στάδια εξέλιξης του παιδιού και τις ειδικές ανάγκες που απορρέουν από την προσωπικότητά του. Άσχετα πάντως με τον τρόπο που γίνεται η ενημέρωση, τα ευρέα όρια που έχουν τεθεί για την ενημέρωση του παιδιού είναι μεταξύ πέντε και οκτώ χρονών.

Οι θετοί γονείς αντιμετωπίζουν τις περισσότερες φορές το θέμα της ενημέρωσης με πολλές ανησυχίες και φόβους.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί κατά τη διάρκεια συνεργασίας τους με τους θετούς γονείς (κοινωνική έρευνα) τους προετοιμάζουν και προσπαθούν να τους βοηθήσουν για την μελλοντική ενημέρωση του παιδιού. Οι ίδιοι έχουν την υποχρέωση να εκπαιδεύονται συνεχώς όσον αφορά τη συμβουλευτική βοήθεια και να συνεργάζονται με ειδικούς όπως παιδοψυχίατρους, ψυχολόγους κ.τ.λ.

δ) αναζήτηση των ριζών

Οι κοινωνικές οργανώσεις και οι ειδικοί που ασχολούνται με την υιοθεσία πρέπει να αναγνωρίσουν στο θετό παιδί το αναφαίρετο δικαίωμά του στην ιστορία της εκ γενετής οικογενείας του.

Γι' αυτό είναι υποχρέωση των κοινωνικών οργανώσεων να ανταποκριθούν στο αίτημα του θετού παιδιού.

Το κοινωνικό και ιατρικό ιστορικό του θετού παιδιού που δίνεται στους θετούς γονείς πρέπει να είναι λεπτομερές. Όταν οι κοινωνικοί λειτουργοί συλλέγουν τα στοιχεία από τους φυσικούς γονείς, πρέπει να σκέπτονται το παιδί σε μεγάλη ηλικία και τις ανησυχίες και τα ερωτήματα που μπορεί να έχει.

Καθώς επίσης όταν το παιδί που φτάνει στην οργάνωση μόνο του ή συνοδευόμενο από τους γονείς του πρέπει να πάρει το μήνυμα ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί το σέβονται και θεωρούν φυσιολογική την επιθυμία του να ενημερωθεί και οι ίδιοι είναι στη διάθεση να το βοηθήσουν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΘΩΜΑΪΔΗΣ Θ., ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ, Αθήνα 1989.
2. Περιοδικό Ιατρικής, Τόμος 25^{ος}, Τεύχος 3^{ον} «Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού. Εις προγράμματα βοήθειας παρ' οικογένεια δημοσίων ή ιδιωτικών κοινωνικών οργανώσεων», 1974.
3. Πρακτικά Σεμιναρίου, ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ, ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ», Αθήνα 1983.
4. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ ΠΕΤΡΟΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ, Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝ», 1995.
5. Φυλλάδιο ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

«Η ενημέρωση για την υιοθεσία
δεν είναι ένα γεγονός αλλά μια διαδικασία
που πρέπει να αντιμετωπίζεται παράλληλα
και ανάλογα με την ψυχοσυναισθηματική
εξέλιξή του».

*Το παιδί και οι γονείς του σε
ειδικές ψυχοκοινωνικές συνθήκες*

5.ΤΟ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ

5.1.Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Σύμφωνα με τον Τσιάντη¹ οι αρμόδιες υπηρεσίες που ασχολούνται με την υιοθεσία θεωρούν ότι είναι καλό να ενημερώνεται το υιοθετημένο άτομο σχετικά με την υιοθεσία του. Για το λόγο αυτό συμβουλεύουν τους θετούς γονείς να προχωρούν από την μικρή ηλικία των θετών παιδιών στην ενημέρωσή τους, για να γίνεται μέρος της συνείδησης και της προσωπικότητας του παιδιού ώστε να αντιμετωπίσει αργότερα πιο φυσιολογικά το γεγονός της υιοθεσίας του. Η ενημέρωση μπορεί να ξεκινήσει από τότε που το παιδί ρωτά να μάθει από που προέρχονται τα μωρά. Βέβαια το ότι ενημερώνονται τα υιοθετημένα παιδιά δεν σημαίνει ότι καταλαβαίνουν τι είναι υιοθεσία. Όμως όταν αρχίζουν σιγά - σιγά να την κατανοούν αισθάνονται ότι πάντοτε ήξεραν ότι ήταν υιοθετημένα και αυτό τους προξενεί θετικά συναισθήματα.

Είναι πολύ σημαντικό σε αυτό το σημείο να αναπτύξουμε εκτενέστερα μια μελέτη που παρουσιάζει ο ψυχιατρικός κοινωνικός λειτουργός John Triseliotis² στο βιβλίο του «Αναζητώντας τις ρίζες». Τα υιοθετημένα άτομα που πήραν μέρος στη μελέτη ήταν εβδομήντα. Η ηλικία των ατόμων είχε μια μεγάλη ποικιλία. Το ένα τρίτο των ατόμων ήταν μεταξύ είκοσι πέντε και είκοσι εννέα χρονών και δέκα άτομα ήταν πάνω από σαράντα χρόνων. Επίσης τέσσερα άτομα της μελέτης είχαν υιοθετηθεί από άγαμες μητέρες, δεκαοχτώ ζούσαν σε οικογένεια με έναν γονέα από τα δεκάξι τους και μετά, λόγω θανάτου του ενός ή διαζυγίου και οχτώ είχαν υιοθετηθεί από συγγενείς των φυσικών γονιών.

Η μέθοδος που χρησιμοποίησε ο καθηγητής Triseliotis σε αυτή του τη μελέτη για να αποκομίσει τις πληροφορίες που χρειαζόταν ήταν η «μη κατευθυνόμενη» συνέντευξη. Οι διάφορες ερωτήσεις επικεντρώνονταν στο γεγονός της ενημέρωσης του υιοθετηθέντα για την υιοθεσία του. Έτσι ερωτήσεις του τύπου πως το έμαθε, από ποιον το έμαθε, τι του είπαν και

¹ Τσιάντης. Βασική Παιδοψυχιατρική. Αθήνα 1994, σελ. 236.

² Triseliotis. «Αναζητώντας τις ρίζες». Εκλογή. Ιούνιος 1975, σελ. 13-14.

πως το δέχτηκε ήταν ουσιαστικά ο βασικός σκελετός της μελέτης. Σύμφωνα λοιπόν με την μελέτη δυο στα τρία άτομα ενημερώθηκαν για πρώτη φορά για την περίπτωση της υιοθεσίας τους στην ηλικία των έντεκα και παραπάνω χρόνων. Αντίθετα περίπου ένα στα έξι άτομα ενημερώθηκε στην ηλικία που πιστεύεται ότι είναι η πιο κατάλληλη για να γίνεται η ενημέρωση του υιοθετημένου ατόμου δηλαδή στην ηλικία των τριών με πέντε ετών. Γενικότερα παρατηρήθηκε το εξής φαινόμενο. Όσα υιοθετημένα άτομα ενημερώθηκαν σε μικρότερη ηλικία έδειξαν για το γεγονός αυτό μεγάλη ικανοποίηση. Από την άλλη πλευρά όσοι αποδείχθηκε ότι ενημερώθηκαν σε μεγαλύτερη ηλικία φαίνεται να βρέθηκαν μπροστά σε μια αποκάλυψη που τους συγκλόνησε, τους στεναχώρησε και σε κάποιες περιπτώσεις τους προκάλεσε σοκ, και έντονο θυμό για τους γονείς τους.

Όσο για τις πηγές από τις οποίες ενημερώθηκαν ποικίλουν. Σύμφωνα με τον Triseliotis³ η ενημέρωση έγινε είτε από τους γονείς είτε από άλλα παιδιά είτε από τυχαία γεγονότα όπως ένα δυσάρεστο γεγονός (θάνατος ενός γονέα ή ένταση στο συζυγικό ζευγάρι). Άλλες φορές η αποκάλυψη γινόταν από έγγραφα που ανακαλύπτουν τα υιοθετημένα άτομα κρυμμένα σε κάποια μέρη. Όταν η ενημέρωση του υιοθετημένου ατόμου γινόταν με αυτόν τον τρόπο τότε το υιοθετημένο άτομο συνήθως δεν μαρτυρούσε το γεγονός στους θετούς γονείς του. Αντίθετα εκείνοι που ενημερωνόντουσαν από τους θετούς γονείς ικανοποιούνταν περισσότερο γιατί πίστευαν ότι οι θετοί τους γονείς τους έδειχναν με αυτό τον τρόπο την εκτίμησή τους γεγονός που βοηθούσε στην αίσθηση αυτοσεβασμού τους.

Η μελέτη του Triseliotis⁴ συνεχίζοντας δίνει περισσότερα στοιχεία για την ανάγκη των υιοθετημένων ατόμων να συλλέξουν περισσότερες πληροφορίες σχετικές με την υιοθεσία τους. Αυτή τους η ανάγκη φαίνεται πολλές φορές να δημιουργείται έπειτα από αρκετή σκέψη και δισταγμό. Ο λόγος όμως της αναζήτησης πληροφοριών διαφοροποιείται. Έτσι για τους περισσότερους προτάσσεται η ανάγκη να βρουν και να γνωρίσουν τους φυσικούς γονείς. Οι υπόλοιποι θέλουν να έχουν γενικότερες βιολογικές

³ Triseliotis, 1975, σελ. 14.

⁴ Triseliotis, 1975, σελ. 14-15.

πληροφορίες για την καταγωγή τους και δεν επιθυμούν να γνωρίσουν και να συναντήσουν τους φυσικούς γονείς. Αυτοί που αναζητούσαν τους φυσικούς τους γονείς και ήθελαν να τους γνωρίσουν θεωρούσαν ότι αυτή τους η ενέργεια είναι πάρα πολύ σημαντική και αισθάνονταν υποχρεωμένοι να πραγματοποιήσουν και να φέρουν σε πέρας την αναζήτησή τους. Από αυτούς πιο δραστήριοι στο θέμα της αναζήτησης φαίνεται πως ήταν όσοι είχαν περιγράψει τις οικογενειακές σχέσεις που υπήρχαν στη θετή οικογένεια πολύ δυσάρεστες.

Στους περισσότερους η αναζήτηση άρχισε στην εφηβεία και κορυφώθηκε μετά από αυτήν όταν ολοκληρώνεται πλέον η προσωπικότητα του υιοθετημένου ατόμου. Όλοι σύμφωνα με τη μελέτη αγχώθηκαν υπερβολικά με την αναζήτηση των στοιχείων και πολύ λίγοι δεν ανησυχούσαν για το πως αυτό θα επιδράσει και πόσο θα επηρεάσει τους θετούς γονείς. Το μεγαλύτερο μέρος όμως των υιοθετημένων ατόμων έδειξε να χειρίζεται με μεγάλη προσοχή και επιδεξιότητα το όλο θέμα για να μην υπάρξει κάποια επίδραση στους θετούς γονείς.

Είναι σημαντικό επίσης να αναφερθούμε στα αποτελέσματα που προέκυψαν από την αναζήτηση των στοιχείων της υιοθεσίας που περιέχει η μελέτη του Triseliotis⁵. Οι περισσότεροι θεωρούν ότι είναι ικανοποιημένοι από τις πληροφορίες που εξασφάλισαν αλλά δεν θεωρούν επαρκές το πλήθος και την έκταση αυτών των πληροφοριών. Για την φύση όμως αυτής της αναζήτησης η απογοήτευση ήταν φανερή στα υιοθετημένα άτομα. Γιατί δεν είναι καθόλου εύκολο να ενημερώνεσαι πρώτα, ότι είσαι υιοθετημένος και στη συνέχεια να προχωράς παραπέρα στην αναζήτηση πληροφοριών που αφορούν την υιοθεσία.

Πέρα από τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη μελέτη παρουσιάζονται επίσης και κάποιες επισημάνσεις των υιοθετημένων ατόμων που έχουν να κάνουν με την ενημέρωση του υιοθετημένου στην υιοθεσία και την αναζήτηση στοιχείων σχετικά με αυτήν. Σύμφωνα με αυτές τις επισημάνσεις θεωρείται απαραίτητο να παρέχονται οι πληροφορίες που αφορούν το περιβάλλον καταγωγής τους. Παράλληλα τονίζεται η αναγκαιότητα να δίνεται η ευκαιρία στους φυσικούς γονείς να εκφράζουν τη θέλησή τους ή όχι να έρθουν σε επαφή με τα υιοθετημένα

άτομα. Θεωρείται επίσης σημαντικό και τονίζεται ιδιαίτερα από τις επιστημόνες των υιοθετημένων ατόμων, να παρέχονται αυτού του είδους οι πληροφορίες και να γίνεται η ενημέρωση από τους θετούς γονείς.

Η συγκεκριμένη μελέτη του καθηγητή Triseliotis είναι από τις λίγες μελέτες που μας βοηθάνε να κατανοήσουμε το πόσο σημαντικό ρόλο παίζει στην υιοθεσία ή ενημέρωση και η αναζήτηση πληροφοριών του υιοθετημένου ατόμου. Είναι χρήσιμο να καταλάβουμε ότι η ενημέρωση θεωρείται πλέον από τους ερευνητές αναπόσπαστο κομμάτι στην όλη διαδικασία της υιοθεσίας για την μεγαλύτερη εξομάλυνση των αρνητικών συναισθημάτων που μπορεί να παρουσιαστούν στο υιοθετημένο άτομο.

5.2.ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΤΟ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Το υιοθετημένο άτομο από τη στιγμή που ενημερώνεται για το γεγονός της υιοθεσίας του είναι φυσικό να αντιμετωπίσει δυσκολίες και προβλήματα που θα χρειαστεί να ξεπεράσει. Τα προβλήματα αυτά μπορεί να είναι ψυχολογικά, προβλήματα συμπεριφοράς ή εκπαίδευσης. Είναι όμως απαραίτητο να διαχωρίσουμε τα τυχόν προβλήματα που θα παρουσιαστούν από την υιοθεσία, με τα προβλήματα που θα παρουσιαστούν από την υιοθεσία, με τα προβλήματα που μπορεί να παρουσιαστούν στο υιοθετημένο άτομο και προέρχονται είτε από γενετικούς παράγοντες, είτε από την επίδραση της θετής οικογένειας, είτε από άλλους παράγοντες που δεν σχετίζονται με την υιοθεσία.

Μελέτες σχετικές με το θέμα έδειξαν ότι εφτά στις δέκα υιοθεσίες παιδιών, που τοποθετήθηκαν στη θετή τους οικογένεια όταν ήταν δώδεκα μηνών ή και μικρότερα, είχαν πολύ καλή πορεία και τα παιδιά μεγάλωσαν και έγιναν επιτυχημένοι άνθρωποι. Αυτό αποδεικνύει ότι πολλές από τις δυσκολίες που εμφανίζονται στη παιδική ηλικία εξαφανίζονται όταν τα παιδιά φτάσουν στην ενηλικίωσή τους. Αντίθετα όταν πρόκειται για υιοθεσία μεγαλύτερων παιδιών τα πράγματα περιπλέκονται. Γιατί όσο

⁵ Triseliotis, 1975, σελ 16-17.

μεγαλύτερη είναι η ηλικία του παιδιού που υιοθετείται τόσο δυσκολεύεται στο να προσαρμοσθεί στη νέα του οικογένεια. Το παιδί ίσως έχει κακές αναμνήσεις από το προηγούμενο οικογενειακό περιβάλλον και τα πράγματα γίνονται ακόμα δυσκολότερα.

Σύμφωνα με τον Τσιάντη⁶ βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει το υιοθετημένο άτομο είναι η κατανόηση της ύπαρξης δυο οικογενειών, μιας βιολογικής και μιας ψυχολογικής. Το υιοθετημένο άτομο ως παιδί πρέπει να αρχίζει σιγά - σιγά να καταλαβαίνει ότι έχει δυο οικογένειες. Σ' αυτό το σημείο το παιδί αντιμετωπίζει το κίνδυνο να αρχίζει να βλέπει τον εαυτό του διαφορετικό απ' τα άλλα παιδιά. Σπουδαίο ρόλο στην αντιμετώπιση αυτού του συναισθήματος παίζει και η θετική αντίληψη που μπορεί να έχει η κοινότητα για την υιοθεσία. Η αντίληψη της κοινότητας για τα υιοθετημένα άτομα μπορεί να επιδράσει σημαντικά στην αίσθηση ή όχι αυτοεκτίμησης του υιοθετημένου ατόμου. Για παράδειγμα τα παιδιά του τρίτου κόσμου που έχουν υιοθετηθεί σε χώρες της Ευρώπης αντιμετωπίζονται ρατσιστικά από την Κοινότητα.

Παράλληλα το υιοθετημένο άτομο αντιμετωπίζει το πρόβλημα της απώλειας. Το παιδί σε κάποιο σημείο αρχίζει να συνειδητοποιεί την απώλεια των αρχικών γονιών. Αυτή η απώλεια αφήνει στο υιοθετημένο άτομο συναισθήματα απελπισίας, κατάθλιψης και θυμού. Για να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα θα πρέπει το υιοθετημένο άτομο να νιώσει μέσα στη θετή οικογένεια την αγάπη, τη θαλπωρή και τη στοργή. Να νιώσει πως αποτελεί αναπόσπαστο μέλος της νέας του οικογένειας και ότι οι θετοί γονείς του παρέχουν την φροντίδα που θα του παρείχαν και οι φυσικοί γονείς. Όμως ακόμα και η σωστή αντιμετώπιση του θέματος αφήνει το παιδί αδύναμο και ευάλωτο σε μελλοντικές σοβαρές απώλειες στη ζωή του όπως ο θάνατος του θετού γονέα.

Αυτή η αίσθηση της απώλειας που βιώνει το υιοθετημένο άτομο το οδηγεί πολλές φορές σε ένα άλλο συναίσθημα που θεωρείται και αυτό με τη σειρά του σημαντικό πρόβλημα για το υιοθετημένο άτομο συνεχίζει ο συγγραφέας⁷. Αυτό είναι το συναίσθημα της απόρριψης. Η απομάκρυνση του παιδιού από τους φυσικούς γονείς είναι εκείνη που προκαλεί το

⁶ Τσιάντης, 1994, σελ. 237-238.

⁷ Τσιάντης, 1994, σελ. 238-239.

αίσθημα της απόρριψης από αυτούς. Για τα υιοθετημένα άτομα αυτό που συμβαίνει είναι τραγικό γιατί όχι μόνο νιώθουν ότι έχασαν τους γονείς τους αλλά ότι απορρίφθηκαν κιόλας από τους ίδιους τους γονείς τους. Επομένως αντιλαμβάνονται ότι ίσως οι γονείς τους δεν τους ήθελαν, δεν τους αγαπούσαν και δεν αξίζει να τους αγαπάνε. Εάν δεν αντιμετωπιστεί το συναίσθημα της απόρριψης μπορεί να δημιουργηθεί στο υιοθετημένο άτομο κακή εικόνα του ίδιου του εαυτού του και να φτάσει στο σημείο να μην εκτιμά αυτό που πραγματικά είναι. Δεν μας ξενίζει καθόλου το γεγονός ότι σε πολλές μελέτες παρουσιάστηκε πως τα υιοθετημένα άτομα θέλουν να γνωρίσουν αν οι γονείς τους τα ήθελαν ή όχι πριν τα δώσουν για υιοθεσία.

Αν μάθουν ότι οι γονείς τους τα ήθελαν αλλά για διαφορετικούς λόγους προχώρησαν στην λύση της υιοθεσίας μπορούν πιο εύκολα να αντιμετωπίσουν το αίσθημα της απόρριψης. Αυτή τους η επιθυμία να μάθουν αν οι γονείς τους τα ήθελαν πριν τα δώσουν για υιοθεσία επισημαινόταν περισσότερο για τα παιδιά που έβλεπαν τον εαυτό τους αρνητικό, και κακό. Βέβαια είναι ακόμα τραγικό το γεγονός να ανακαλύπτει ένα υιοθετημένο άτομο που έχει αρνητική άποψη για τον εαυτό του, ότι ο φυσικός γονιός το εγκατέλειψε κάπου μόνο ή ότι ακόμα το είχε κακοποιήσει.

Παρόμοιες δυσκολίες αντιμετωπίζει το υιοθετημένο παιδί σύμφωνα με τον Θωμαΐδη⁸ όταν δεν γνωρίζει ότι είναι υιοθετημένο και αρχίζει να υποψιάζεται ποια είναι η πραγματική αλήθεια. Το παιδί ανακαλύπτει σιγά - σιγά πως δεν μοιάζει ούτε στα εξωτερικά ούτε στα εσωτερικά χαρακτηριστικά με τους γονείς το γεγονός που αρχίζει να το συζητάει με τους συμμαθητές του, τους φίλους, τους γείτονες και τους άλλους γνωστούς για να μπορέσει να μάθει την αλήθεια. Για το λόγο αυτό το υιοθετημένο παιδί πρέπει να μεγαλώσει από τους θετούς γονείς μαθαίνοντας ποια είναι πραγματικά η αλήθεια. Γιατί έτσι μεγαλώνει πιο φυσικά, αγαπάει πιο πολύ τους θετούς γονείς και έτσι απομακρύνεται το ενδεχόμενο μιας ψυχικής κατάπτωσης όταν μάθε μια μέρα ξαφνικά την αλήθεια και κυρίως στην εφηβεία του.

⁸ Θωμαΐδης Σ.Θ., Θέματα Κοινωνικής Παιδιατρικής, Αθήνα 1989, σελ. 243.

Άλλη δυσκολία που μπορεί να εμφανιστεί στο υιοθετημένο άτομο είναι η γέννηση ενός δεύτερου παιδιού, φυσικού αυτή τη φορά, που θα προκαλέσει τριγμούς στην ισορροπία της οικογένειας. Το υιοθετημένο άτομο γνωρίζοντας ότι είναι υιοθετημένο υπάρχει περίπτωση να νιώθει ξένο σώμα στην οικογένεια και να πιστεύει ότι δίδεται μεγαλύτερη προσοχή, φροντίδα και αγάπη στο δεύτερο παιδί το οποίο όχι μόνο το μεγαλώνουν αλλά το έχουν γεννήσει οι γονείς του. Ο χειρισμός αυτού του ζητήματος χρειάζεται μεγάλη προσοχή αφού και οι γονείς πρέπει να είναι πιο προσεχτικοί στην συμπεριφορά τους και κάποιοι ειδικοί σε θέματα υιοθεσίας να βοηθήσουν τους θετούς γονείς να αντιμετωπίσουν καλύτερα το πρόβλημα. Γενικότερα ο ρόλος των θετών γονέων υποστηρίζει ο Θωμαΐδης⁹ είναι σημαντικότερος αν αναλογιστούμε ότι συνήθως οι θετοί γονείς είναι υπερπροστατευτικοί προς τα υιοθετημένα παιδιά και υποχωρητικοί στις ιδιοτροπίες τους σε μεγάλο βαθμό τόσο που πολλές φορές τα χαλάνε. Έτσι τα παιδιά γίνονται επιθετικά ή αντίθετα είναι υποχωρητικά και εξαρτημένα τόσο ώστε να μην παίρνουν τις απαιτούμενες πρωτοβουλίες. Πρέπει όμως να σημειώσουμε ότι οχτώ στα δέκα υιοθετημένα προβληματικά παιδιά εξελίσσονται αργότερα σε απόλυτα φυσιολογικούς ενήλικες που παίζουν ενεργό ρόλο στην κοινωνία μας.

Σύμφωνα με τον Τσιάντη¹⁰ τα υιοθετημένα άτομα στην πλειοψηφία τους επιτυγχάνουν να ανταπεξέλθουν στα προβλήματα και στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν όταν πλέον γνωρίζουν ότι είναι υιοθετημένα. Αντιμετωπίζουν με επιτυχία την ιδέα των δυο οικογενειών και την σκέψη της απώλειας καθώς και της απόρριψης. Είναι φυσικό τα υιοθετημένα παιδιά να εμφανίζουν περισσότερα προβλήματα προσαρμοστικότητας στην εφηβεία τους από τα άλλα παιδιά. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν την επίτευξη της επίλυσης των προβλημάτων τους που άλλα παιδιά στην ηλικία τους για διαφορετικούς λόγους δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν και αυτό είναι ένα θετικό σημείο που πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα για το θεσμό της υιοθεσίας. Γιατί

⁹ Θωμαΐδης, 1989, σελ. 244.

¹⁰ Τσιάντης, 1994, σελ. 239.

σύμφωνα με τις μελέτες οι δυσκολίες των υιοθετημένων ατόμων μπορούν και πρέπει να ξεπερνιούνται με την πάροδο του χρόνου.

5.3.ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΑ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ

Πολλές φορές τα υιοθετημένα άτομα νιώθουν την ανάγκη να απευθυνθούν για συμβουλευτική βοήθεια σε άτομα που εργάζονται στα επαγγέλματα φροντίδας. Ειδικότερα οι υιοθετημένοι έφηβοι βασανίζονται με σκέψεις όπως οι συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε η υιοθεσία τους ή για ποιους λόγους εγκαταλείφθηκαν. Γενικά δείχνουν να είναι προβληματισμένοι με την έλλειψη ποσότητας πληροφοριών που τους έχουν δοθεί και με την όλη μυστικότητα που περιβάλλει το θέμα της υιοθεσίας. Σύμφωνα λοιπόν με τον Τσιάντη¹¹ συχνά οι θετοί γονείς μπορεί να προσπαθούν να εξηγήσουν στο παιδί ορισμένα πράγματα πάνω στο πρόβλημα που το βασανίζει. Εντούτοις ο υιοθετημένος έφηβος νιώθει πως μαθαίνει την αλήθεια και τα πραγματικά αίτια της υιοθεσίας και αντιμετωπίζει με λιγότερη καχυποψία τα γεγονότα όταν έρθει σε επαφή με ένα άτομο που δεν έχει αναμιχθεί συναισθηματικά στο θέμα είτε αυτός είναι κάποιος εξειδικευμένος σύμβουλος είτε κάποιος από την κοινωνική υπηρεσία που διαχειρίστηκε το θέμα της υιοθεσίας του.

Υπάρχει επίσης η περίπτωση των υιοθετημένων ατόμων που ζητούν συμβουλευτική στην ενήλικη ζωή τους. Αυτά τα άτομα ζητούν κυρίως πληροφορίες για τις ρίζες τους ή ζητούν τη βοήθεια των συμβουλών για να έρθουν σε επικοινωνία με το φυσικό τους γονιό. Κάποιοι άλλοι είναι πιθανό να απευθυνθούν σε επαγγελματίες συμβούλους λόγω ψυχολογικών δυσκολιών που έχουν δημιουργηθεί από το όλο θέμα της υιοθεσίας τους. Για παράδειγμα στην Σκοτία όπου μπορεί κάποιος να εξετάσει τις ληξιαρχικές πράξεις γεννήσεως, τα ενήλικα υιοθετημένα άτομα έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να ζητήσουν συμβουλευτική βοήθεια είτε γιατί νιώθουν απογοητευμένοι από τα ελλιπή στοιχεία των πληροφοριών που θα λάβουν είτε γιατί χρειάζονται τη βοήθεια κάποιου

¹¹ Τσιάντης, 1994, σελ. 244.

ειδικού για να μπορέσουν να ανακαλύψουν τους φυσικούς γονείς και να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες που θα έχει αυτό στην ψυχολογία τους, υποστηρίζει ο Τσιάντης¹².

Γενικότερα φαίνεται να παρουσιάζεται μια διαφοροποίηση στην αιτία που οδηγεί τους υιοθετημένους στην αναζήτηση στοιχείων. Αρκετοί ζητούν πληροφορίες από απλή περιέργεια ενώ άλλοι θέλουν να διαπιστώσουν με την βοήθεια του ειδικού συμβούλου τους λόγους για τους οποίους δόθηκαν για υιοθεσία, το πόσο επιθυμητοί ήταν πριν τους δώσουν από τους φυσικούς γονείς, και πως ήσαν οι φυσικοί γονείς. Ίσως το τελευταίο που ζητούν να μάθουν έχει να κάνει με την εικόνα του σωματικού εαυτού. Αυτό μπορεί να δικαιολογεί την ανάγκη πολλών να έχουν φωτογραφίες ή έστω να δουν και από μακριά τους φυσικούς γονείς ή να τους συναντήσουν για μια φορά για να δουν τι άνθρωποι ήσαν οι φυσικοί τους γονείς.

Ο ρόλος που διαδραματίζει ο σύμβουλος σε τέτοιες περιπτώσεις είναι πολύ σημαντικός. Σύμφωνα με τον Τσιάντη¹³ πολλά υιοθετημένα άτομα απολαμβάνουν την συζήτηση και τον διάλογο με τον σύμβουλο και νιώθουν ευχαριστημένοι όταν καταλαβαίνουν ότι οι σύμβουλοι είναι καλοί ακροατές. Η κατανόηση που μπορεί να δείξει ένας ειδικός σύμβουλος η ευαισθησία του για τις εμπειρίες των υιοθετημένων η εντιμότητα που δείχνουν όταν δεν έχουν ως στόχο να κρύψουν διάφορες πτυχές της υιοθεσίας είναι στοιχεία που δημιουργούν στα υιοθετημένα άτομα το αίσθημα της κατανόησης του προβλήματός τους. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αντίδρασης υιοθετημένου ατόμου είναι το ακόλουθο: «Ήμουνα πολύ τυχερός γιατί η σύμβουλος που έβλεπα με συμπονούσε και μου συμπεριφερόταν σαν ίσο προς ίσο, όπως και όφειλε. Άκουγε ότι είχα να πω και έκανε σχόλια που με βοήθησαν να σκεφτώ και να βεβαιωθώ για το τι ήθελα να κάνω... Πιστεύω ότι είναι πολύ χρήσιμο να συζητάει κανείς τις παγίδες· αποτρέπει πολλά λάθη και πόνο!!

Συνεχίζοντας ο συγγραφέας αναφέρει ότι οι σύμβουλοι μπορεί να βοηθήσουν τα υιοθετημένα άτομα δίνοντάς τους σχετικές πληροφορίες για την υιοθεσία τους υπό τον όρο όμως ότι ο φορέας που χειρίστηκε την

¹² Τσιάντης, 1994, σελ. 245.

¹³ Τσιάντης, 1994, σελ. 246-247.

υιοθεσία να μπορεί να τις διαθέσει αυτές τις πληροφορίες. Οι φορείς μπορεί να διαθέσουν τις πληροφορίες αυτές όσο τους επιτρέπει η εκάστοτε νομοθεσία.

Είναι αξιοσημείωτος λοιπόν ο ρόλος που διαδραματίζει η συμβουλευτική στα υιοθετημένα άτομα. Και τώρα θα αναφέρουμε τον ακόλουθο ορισμό εργασίας της συμβουλευτικής που μας παρέχει ο Βρετανικός Σύλλογος Συμβουλευτικής¹⁴: «Συμβουλευτική είναι η επιδέξια και βασιζόμενη σε συγκεκριμένες αρχές, χρησιμοποίηση μιας σχέσης για τη διευκόλυνση της αυτογνωσίας της συναισθηματικής αποδοχής και εξέλιξης και της καλύτερης δυνατής ανάπτυξης των προσωπικών δυνατοτήτων. Ο γενικός στόχος είναι μια πιο ικανοποιητική και παραγωγική ζωή».

¹⁴ Τσιάντης, 1994, σελ. 232.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Θωμαΐδης Θ.Σ., Θέματα Κοινωνικής Παιδιατρικής, Αθήνα 1989.
2. Τσιάντης, Βασική Παιδοψυχιατρική, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1994.
3. Triseliotis J. Αναζητώντας τις ρίζες, Εκλογή, Ιούνιος 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

«Αν δεν ξέρεις, είναι σαν μια εκκρεμότητα
που πρέπει να διευθετηθεί.
Είναι μέρος του πίνακα της ζωής σου,
πρέπει να ξέρεις τις ρίζες σου
για να καταλάβεις τον εαυτό σου».

«Βασική παιδοψυχιατρική»

6.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Όπως αναφέρει ο J. Triseliotis¹ έννοιες όπως «ταυτότητα» «ασφάλεια» «συναίσθημα ότι ανήκω», είναι ρευστές και είναι δύσκολο να οριοθετηθούν και να μετρηθούν.

Η ταυτότητα θεωρείται σαν το αποτέλεσμα προσωπικών και κοινωνικών διαδικασιών, και ο όρος χρησιμοποιείται για να καθορίσει το είδος της συνείδησης που όλοι φέρνουμε μέσα μας για το «ποιοι» είμαστε και «ποια εικόνα» έχουμε για τον εαυτό μας.

Ανάλογα με την ποιότητα και τη δύναμή της η αίσθηση της ταυτότητας υποδηλώνει ένα συναίσθημα διαχωρισμού από τους άλλους, ενώ παράλληλα μας επιτρέπει να συμμετέχουμε με κάποιο βαθμό σιγουριάς σε καθημερινές κοινωνικές συναλλαγές και σχέσεις. Μας κάνει να νιώθουμε ασφαλείς, να νιώθουμε ότι «ανήκουμε» και να έχουμε συνείδηση του εαυτού μας σαν ατόμου μοναδικά διαφορετικού από τα άλλα άτομα, ενώ συγχρόνως μας κάνει ικανούς να δεχόμαστε εξάρτηση, όταν αυτή είναι απαραίτητη, και να αποτελούμε μέλος της ανθρώπινης κοινότητας.

[Μια «ιδανική» αίσθηση ταυτότητας βιώνεται σαν «μια ψυχολογική κατάσταση ευημερίας σαν το συναίσθημα της άνεσης που νιώθει κανείς μέσα στο ίδιο του το σώμα, της γνώσης για το που κανείς πηγαίνει σαν μια εσωτερική σιγουριά για την προσδοκώμενη αναγνώριση από τα σημαντικά πρόσωπα της ζωής του» (ERIKSON, 1968)].

Επίσης ο Erikson² όσον αφορά της απόκτηση ταυτότητας του Εγώ στο σύγγραμά του «παιδική ηλικία και κοινωνία» υποστηρίζει ότι η ανθρώπινη προσωπικότητα διαμορφώνεται και εξελίσσεται καθόλη την πορεία της ζωής, από τη γέννηση ως τη γεροντική ηλικία, και ότι σε κάθε φάση της ζωής του το άτομο αντιμετωπίζει διαφορετικούς στόχους και ανάγκες, που πρέπει να ικανοποιηθούν. Σε κάθε αναπτυξιακή φάση αντιστοιχεί και μια αναπτυξιακή κρίση που πρέπει το άτομο να επιλύσει. Οι αναπτυξιακές κρίσεις είναι εν σύνολω οκτώ, βλέπε σχήμα 1. Κατά την

¹ J. Triseliotis. Θέματα ταυτότητας στα παιδιά που μεγαλώνουν χωριστά από τους φυσικούς τους γονείς. ΕΚΛΟΓΗ, Δεκέμβριος 1984, σελ. 158.

² Παρασκευόπουλος Ι., Εξελικτική Ψυχολογία, Τόμος 4^{ος} Αθήνα, σελ. 163.

αναπτυξιακή κρίση, που καλείται να επιλύσει το αναπτυσσόμενο άτομο είναι η απόκτηση της ταυτότητας του Εγώ.

6.2.ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Αναφερθήκαμε πριν στην έννοια της ταυτότητας, για να κατανοήσουμε όμως καλύτερα το θέμα της ταυτότητας κρίνεται απαραίτητο να αναφερθούμε στους διάφορους ορισμούς που συγκεντρώσαμε από τους βασικότερους μελετητές που ασχολήθηκαν με το θέμα αυτό.

6.2.1.ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με την Ασπασία Καλούτση - Ταυλαρίδου³ ο όρος «ταυτότητα» συχνότατα συσχετίζεται, εξομοιώνεται ή συγχέεται με τους ακόλουθους όρους: «εγώ», «εαυτός», «ταυτοποίηση», «ατομική πραγμάτωση» ή «ατομοποίηση», «ατομικότητα», «προσωπικότητα», «πρόσωπο», «προσωπεία», «χαρακτήρας», «ιδιοσυγκρασία», «εμπάθεια», «δύναμη του Εγώ», «δύναμη ταυτότητας».

Ειδικότερα ο Erikson πιστεύει ότι ο όρος «ταυτότητα» καλύπτει πολλά από τα περιεχόμενα του όρου «εαυτός» όπως αυτός χρησιμοποιείται από διάφορους ειδικούς μελετητές όπως τον Mead στον όρο «έννοια του εαυτού» ή από τον Sullivan στον όρο «σύστημα του εαυτού» ή από τους Schilder, Federn στον όρο «εμπειρίες του εαυτού».

Σχετικοί με τον όρο ταυτότητα είναι επίσης οι όροι του Hartmann «αυτο-αναπαράσταση» και «αναπαράσταση αντικειμένου».

³ Καλούτση - Ταυλαρίδου Ασπ., Συμβολή στην κατανόηση προβλημάτων υιοθεσίας. Η διαταραχή της ταυτότητας στην υιοθεσία. Διατριβή, Αθήνα 1970, σελ. 90-91.

Βασική εμπιστοσύνη - Δυσπιστία	Αυτονομία - Αμφιβολία							
	Πρωτοβουλία - ενοχή	Φιλοπονία - Κατωτερότητα						
			Ταυτότητα - Σύγχυση ρόλων					
				Οικειότητα - Απομόνωση				
					Πανανθρώπινο ενδιαφέρον - Αυτοαπορρόφηση			
Βρεφική ηλικία	Προσχολική ηλικία	σχολική ηλικία	εφηβεία	νεότητα	μέση - ώριμη	Καταξίωση - Απόγνωση	γεροντική ηλικία	

Σχήμα 1: Γραφική παράσταση των οκτώ αναπτυξιακών κρίσεων στη διαμόρφωση του Εγώ κατά τον Erikson.
 Πηγή: Μαλικιώση - Λοΐζου Μ., Συμβουλευτική ψυχολογία, Εκδόσεις ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, Αθήνα 1996.

6.2.2.ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με τον Triseliotis⁴ «ταυτότητα είναι το αποτέλεσμα του συνδυασμού πολλαπλών συναισθηματικών, κοινωνικών και πολιτισμικών επιδράσεων, που συμβάλλουν στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου εαυτού.

Καθώς επίσης και η Ασπασία Καλούτση - Ταυλαρίδου⁵ στη διατριβή της παραθέτει μερικούς γενικούς ορισμούς που έχουν δοθεί για την ταυτότητα όπως:

- Ταυτότητα είναι η ομοιότητα των βασικών χαρακτηριστικών, παρόλο που υπάρχουν επιφανειακές διαφορές,
- Προσωπική ταυτότητα είναι η ενότητα της προσωπικότητας στη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου,
- Ταυτότητα είναι ο χαρακτήρας ενός ατόμου στις διάφορες στιγμές της υπάρξεώς του παρόλο ότι είναι δυνατόν να παρουσιάστηκαν κάποτε σημαντικές αλλαγές.
- Ταυτότητα είναι μια τέτοια σχέση ανάμεσα σε δυο ή περισσότερα αντικείμενα, γεγονότα, σύμβολα ώστε να είναι δυνατόν το ένα να υποκαταστήσει το άλλο,
- Η ταυτότητα έχει δυο όψεις: την εσωτερική ή ατομική και την εξωτερική ή ομαδική. Δηλώνει την αμοιβαιότητα ανάμεσα σε άτομα και περιβάλλον. Έτσι, η ταυτότητα ενός ατόμου είναι αναπαλλοτρίωτη ιδιότητά του, ενώ συγχρόνως είναι τότε μόνον δυνατή, όταν το άτομο είναι μέλος μιας ομάδας. Είναι η ιδιότητα ή σύμπλεγμα από ιδιότητες, που το άτομο εμφανίζει προς τους άλλους. Υπάρχει αμοιβαιότητα ανάμεσα σε εαυτό και στην ομάδα.
- Ταυτότητα αφηρημένη, ειδική, χαρακτηρίζει εκείνο που παρουσιάζει κοινά χαρακτηριστικά που ανήκει στο ίδιο είδος στον ίδιο τύπο.
- Η ταυτότητα χαρακτηρίζει ένα άτομο ή αντικείμενο που συνιστά γνήσια ενότητα, μονάδα, ακριβώς γιατί τα επιμέρους τμήματά του οργανώνονται σ' ένα ολοκληρωμένο σύνολο. Αυτή είναι η μια όψη της, η άλλη της όψη αφορά τα μοναδικά χαρακτηριστικά ενός ατόμου. Γι'

⁴ Τσιάντης, Βασική Παιδοψυχιατρική, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1994, σελ. 240.

⁵ Καλούτση - Ταυλαρίδου, 1970, σελ. 91-92.

αυτό ο Kluckhohn και Murray μπόρεσαν να πουν, ότι: «... κάθε άνθρωπος είναι συγχρόνως όπως όλοι οι άλλοι άνθρωποι, ορισμένοι άλλοι άνθρωποι και κανείς άλλος άνθρωπος...».

6.3.Η ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με την Καλούτση - Ταυλαρίδου⁴ ορισμένες πλευρές της ταυτότητας του ατόμου παρουσιάζουν προβλήματα όπως: ρευστότητα και ετοιμότητα για αλλαγή. Μια τέτοια πλευρά είναι και η «αυτοεκτίμηση». Η αυτοεκτίμηση είναι πολύπλοκη και μεταβλητή λειτουργία του εγώ.

Βλέπουμε λοιπόν ότι η αλλαγή είναι μια από τις ιδιότητες της ταυτότητας. Οι αλλαγές μπορεί να είναι μόνιμες ή παροδικές. Μπορεί να αφορούν το σύνολο ή μέρος μόνο από την ταυτότητα. Έτσι όταν το εγώ φθάνει στο σημείο να προβληματίζεται πια με την ταυτότητά του μπαίνει το θέμα της αλλοτριώσεως. Η αλλοτριώση είναι ένα ατομικό αίσθημα διασπάσεως του εαυτού, των άλλων ή του κόσμου γενικά. Από όποια πλευρά κι αν προσεγγίσουμε το θέμα της αλλοτριώσεως παραμένει η άποψη ότι αποτελεί διαταραχή της ταυτότητας.

Πολλοί συγγραφείς πιστεύουν, πως το βρέφος που αποχωρίζεται από τη μητέρα του, μέχρι την ηλικία των έξι μηνών, αλλά που του δίνεται ικανοποιητικό μητρικό υποκατάστατο, μπορεί να αποφύγει, κατά πάσαν πιθανότητα, τα δυσάρεστα αποτελέσματα της ανώμαλης ωριμάνσεως, που πηγάζουν από την ταραγμένη σχέση μητέρας - παιδιού. Μετά από την ηλικία αυτή, ο χωρισμός εξακολουθεί να είναι, οπωσδήποτε, κρίσιμος κι εκτός από τους άλλους παράγοντες που παίζουν ουσιώδη ρόλο η ποιότητα του μητρικού υποκατάστατου είναι από τους σημαντικότερους.

Η σταθερότητα και η ευελιξία της ταυτότητας οφείλεται όπως είδαμε στην κανονική και ομαλή προσαρμογή κατά την παιδική ηλικία.

Να τονίσουμε όμως ότι η παιδική ηλικία του ανθρώπου είναι η περίοδος εκείνη της ζωής του, όπου η ενστικτώδης αμοιβαιότητα βρίσκεται στο απόγειο της. Γι' αυτό κι οι διαταραχές και τα παθήματα της

⁴ Καλούτση - Ταυλαρίδου, 1970, σελ. 93-96.

«αμοιβαιότητας» στη φάση αυτή έχουν τόσο μεγάλη απήχηση στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού και της αισθήσεως της ταυτότητάς του.

6.4.ΚΡΙΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ

Όπως αναφέρει η Καλούτση - Ταυλαρίδου⁵ η κρίση της ταυτότητας στο υιοθετημένο έφηβο, με την συμπτωματολογία της θα μπορούσε να παραλληλισθεί με το σύνδρομο που περιγράφει ο Erikson σε εφήβους και νέους από 16-24 χρόνων με το όνομα «διάχυση της ταυτότητας». Το σύνδρομο αυτό το χαρακτηρίζει: έντονη αίσθηση μονώσεως, αποδιοργάνωση του αισθήματος της εσωτερικής συνέχειας και ομοιότητας, ντροπή, ανικανότητα αναλύσεως του αισθήματος της αποτυχίας, βασική έλλειψη εμπιστοσύνης, ακρωτηριασμένη προοπτική χρόνου, αίσθηση ότι η ζωή «συμβαίνει» στο άτομο, παρά εντύπωση ότι τη ζει ενεργητικά, με πρωτοβουλία.

Ανάλογη συμπτωματολογία παρατηρούμε πραγματικά πολλές φορές σε υιοθετημένους έφηβους με μορφή οξείας ή χρονιότερης κρίσεως, που προσεγγίζει, έτσι, με το σύνδρομο διαχύσεως της ταυτότητας του Erikson. Μια αιτία του που αναφέρει για την εμφάνιση του συνδρόμου του, είναι κοινή και για τον υιοθετημένο έφηβο, είναι η βασική δυσκολία που πηγάζει από τον ψυχο-κοινωνικό του αυτοορισμό.

6.5.ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ

Όλοι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα αν είναι υιοθετημένοι ή όχι, αναπτύσσουν σταδιακά μια αίσθηση του ποιοι είναι και τα υιοθετημένα άτομα δεν αποτελούν εξαίρεση σε αυτό.

Ερωτήματα σχετικά με το «ποιος είμαι» συνήθως αναφέρονται στην εικόνα που έχει κανείς για τον εαυτό του, δηλαδή το είδος του ανθρώπου

που νομίζει κανείς ότι είναι. Γιατί η αυτοεκτίμηση μετρίεται με το πόσο θετικά βλέπουμε τον εαυτό μας.

Η ταυτότητα αποτελείται από πολλά μέρη αλλά η προέλευση, η εθνικότητα, η ποιότητα της φροντίδας, οι αντιδράσεις των άλλων ανθρώπων είναι όλες πολύ σημαντικές συνιστώσες. Όσο πιο ολοκληρωμένη και σταθερή είναι η ταυτότητα μας, τόσο πιο ικανοποιημένοι νιώθουμε από τον εαυτό μας.

Σύμφωνα με τον Triseliotis⁶ η ταυτότητα είναι το αποτέλεσμα του συνδυασμού πολλαπλών συναισθηματικών, κοινωνικών και πολιτισμικών επιδράσεων, που συμβάλλουν στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου εαυτού.

Όπως θα δούμε και παρακάτω κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης της ταυτότητας αφομοιώνονται οι νέες γνώσεις τα βιώματα παραδοχής και φροντίδας που είχε το άτομο, η θετική του θέση μέσα στην κοινότητα και η γνώση της προσωπικής ιστορίας και της γενεαλογίας του.

Έτσι λοιπόν η προσωπική και κοινωνική ταυτότητα υποδηλώνει το είδος της επίγνωσης που έχουμε όλοι μέσα μας σχετικά με το «ποιοι» είμαστε, το είδος του ανθρώπου που πιστεύουμε ότι είμαστε και το είδος της εικόνας που έχουμε για τον εαυτό μας. Ανάλογα με την ποιότητα και τη δύναμή της, αυτή η αίσθηση ταυτότητας μας δίνει ένα αίσθημα ότι «είμαστε κάτι ξεχωριστό» από τους άλλους, ενώ συγχρόνως μας δίνει τη δυνατότητα να διεξάγουμε καθημερινές κοινωνικές συναλλαγές και σχέσεις με κάποια αυτοπεποίθηση.

Μια ασφαλής ταυτότητα χαρακτηρίζεται από το βαθύτερο συναίσθημα ότι είναι κανείς ασφαλής και ανήκει κάπου, ότι έχει επίγνωση του εαυτού του ως μοναδικού ατόμου, διαφορετικού από τους άλλους, ενώ συγχρόνως αποτελεί μέρος του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης κοινότητας.

Όπως σημειώνει ο Triseliotis⁷ σε μια μελέτη του η ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης ταυτότητας γι' αυτούς που μεγαλώνουν με υποκατάστατα φυσικών γονέων συνδέονται ως εξής:

⁵ ενθ. ανωτέρω σελ. 96-97.

⁶ Τσιάντης, 1994. σελ. 240-241.

⁷ Triseliotis, 1984, σελ 158.

- α) με την ποιότητα της φροντίδας που είχαν και τους δεσμούς που βίωσαν στην παιδική τους ηλικία,
- β) με την γνώση για την καταγωγή τους, την προσωπική τους ιστορία και τη γενεαλογία τους,
- γ) με την εμπειρία τους για το πως οι άλλοι τους βλέπουν και τους συμπεριφέρονται και πως οι ίδιοι βλέπουν τον εαυτό τους σε σχέση με την κοινωνία.

6.5.1. Η ποιότητα της φροντίδας και οι δεσμοί κατά την παιδική ηλικία

Σύμφωνα με τον Trisellioti⁸ ένα μικρό αλλά ζωτικό μέρος στο μωσαϊκό του σχηματισμού της ταυτότητας είναι η γνώση του υπόβαθρου και των προγόνων μας, μαζί με το ιστορικό της οικογένειας μας, της φυλής και της εθνικής μας ομάδας.

Οι μελέτες για τα παιδιά που έχουν ήδη βιώσει τον αποχωρισμό μας έδειξαν ότι οι άνθρωποι, έχουν μια βαθύτερη ψυχολογική και κοινωνική ανάγκη και περιέργεια να μάθουν για την οικογένεια από την οποία προέρχονται και για τους προγόνους τους. Οι πληροφορίες αυτές είναι ζωτικές για να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε την αίσθηση του εαυτού μας ή τον τρόπο της ζωής μας.

Άτομα, όπως τα υιοθετημένα άτομα, που μπορεί να μην έχουν αυτού του είδους τις πληροφορίες γιατί οι θετοί γονείς τους δεν τους τις παρείχαν, βίωναν την έλλειψη αυτή σαν αποστέρηση. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει στρες και αμηχανία. Μεταξύ άλλων, για όσους νιώθουν σύγχυση και αβεβαιότητα για την ταυτότητά τους, η συνέχεια είναι ο φορέας του παρελθόντος και των μελλοντικών ελπίδων.

Η πληροφόρηση και ενδεχομένως μια συνάντηση με τον φυσικό γονιό βοηθάει το υιοθετημένο άτομο να καταλάβει καλύτερα τον εαυτό του και να συμβάλλει σε μια πιο σταθερή ταυτότητα. Μια σίγουρη αίσθηση του εαυτού παρέχει επίσης ένα υποστήριγμα σε ενδεχόμενες κρίσεις και απογοητεύσεις. Η ανάγκη για συνέχεια και για μια αφήγηση του εαυτού μας εικονογραφείται πολύ ωραία στο άρθρο της Barbara Hardy:

⁸ Τσιάντης, 1994. σελ. 242.

«ονειρευόμαστε με αφηγηματικό τρόπο, θυμόμαστε, περιμένουμε, ελπίζουμε, απελπιζόμαστε, πιστεύουμε, αμφιβάλλουμε, σχεδιάζουμε, αισθανόμαστε, επικρίνουμε, δημιουργούμε, κουτσομπολεύουμε, μαθαίνουμε, μισούμε και αγαπάμε μέσα από την αφήγηση».

Επίσης μέσα από τη μελέτη του Trisellioti⁹ διαπιστώνουμε ότι τα άτομα που υιοθετήθηκαν βίωσαν μια πιο αποκλειστική φροντίδα και στενότερους δεσμούς με τους θετούς γονείς τους απ' ότι όσοι μεγάλωσαν σε ιδρύματα μ' αυτούς που τους φρόντισαν.

Τα υιοθετημένα άτομα ανέφεραν, χαρακτηριστικά ότι:
«μεγάλωσαν σαν φυσικά παιδιά των γονιών τους» ή ότι
«η γονεϊκή αγάπη του έκανε να νιώθουν ασφαλείς» ότι
«χαιρόντουσαν την αγάπη, φροντίδα και καλοσύνη των γονιών τους»
«ήσαν (οι γονείς) αληθινοί μαμά και μπαμπάς»
«με αγαπούσαν και με ήθελαν γι' αυτό που είμαι».

Έτσι βλέπουμε ότι γενικά αισθανόντουσαν ότι «είχαν δικαίωμα» σε αυτούς τους γονείς, και με πολύ λίγες εξαιρέσεις, η υιοθεσία τους πρόσφερε ένα ισχυρό συναίσθημα ότι άνηκαν στην οικογένεια και δυνατότητα για μια ισχυρή ταυτοποίηση με τη θετή οικογένεια.

6.5.2.Γενεαλογική και προσωπική ταυτότητα

Όπως υποστηρίζει ο ίδιος συγγραφέας¹⁰ μια από τις διαστάσεις που κατά τον Erikson (1968) καθορίζει την ανάπτυξη της ταυτότητας στο άτομο, είναι ψυχοϊστορική, που αφορά το συναίσθημα της συνέχειας που έχει, συνδέοντας τα διάφορα στάδια του κύκλου ζωής από τα οποία όλοι περνούμε. Ο Erikson αναφέρεται στην ανάπτυξη ταυτότητας σε κάθε άτομο και όχι μόνο σ' αυτά που μεγαλώνουν χωριστά από τη φυσική τους οικογένεια.

Ο συγγραφέας αναφέρει ακόμα και τις έρευνες των Mc Whinnie (1967) και τη δική του το 1973 όπου τα αποτελέσματα έριξαν νέο φως στην ανάπτυξη της ταυτότητας των υιοθετημένων ατόμων και απέδειξαν τη σημασία του παρελθόντος για την ολοκλήρωση του εαυτού.

⁹ Triselliotis, 1984, σελ. 158-159.

Διαπιστώθηκε ότι τα υιοθετημένα παιδιά δεν παθαίνουν σύγχυση έχοντας δυο ζεύγη γονέων (τους «ψυχολογικούς» και τους «βιολογικούς» γονείς) εάν οι ενήλικες τριγύρω τους δεν βρίσκονται σε σύγχυση.

Στην γενεαλογική και προσωπική ταυτότητα αναφέρθηκε και ο Τσιάντης¹¹ ο οποίος στην μελέτη του αναφέρθηκε ότι η οικογένεια της προέλευσης μας και η ιστορία των προγόνων μας μπορεί να αντιπροσωπεύουν ένα μικρό μέρος της ταυτότητας μας αλλά είναι ένα ζωτικό μέρος που πρέπει να ικανοποιηθεί, όπως απάντησαν μερικοί:

® «αν δεν ξέρεις, είναι σαν μια εκκρεμότητα που πρέπει να διευθετηθεί».

® «είναι μέρος του πίνακα της ζωής σου».

® «πρέπει να ξέρεις τις ρίζες σου για να καταλάβεις τον εαυτό σου».

Επίσης και η Πανοπούλου - Μαράτου¹² αναφέρει τη δήλωσε μια κοπέλα που αναζήτησε τη φυσική της μητέρα:

«... Αυτοί (οι θετοί) είναι οι πραγματικοί γονείς, είναι μέρος του εαυτού μου, είναι αδύνατο να σκεφτώ κάποιον άλλον που να έχει τόση σημασία για μένα... Οι πρώτοι μου γονείς (βιολογικοί) έχουν μια διαφορετική σημασία για μένα. Είναι μέρος της ιστορίας μου και του παρελθόντος μου. **Μου χρειάζεται να μάθω γι' αυτούς για να κατανοήσω τον εαυτό μου».**

Έτσι βλέπουμε ότι η περιέργεια για τους άμεσους και τους πιο μακρινούς προγόνους - συγγενείς μας είναι ένα φυσιολογικό και όχι νευρωσικό χαρακτηριστικό. Όσα λιγότερα ξέρουν οι άνθρωποι, τόσο πιο πιθανόν είναι ότι θα θελήσουν να ψάξουν, ή θα ξεκινήσουν μια αναζήτηση για να ικανοποιήσουν την περιέργειά τους.

Γιατί όπως υποστηρίζει και ο Τσιάντης¹³ όταν συνεχίζεται η άγνοια ζωτικών πληροφοριών για το ιστορικό του ατόμου ή η ξαφνική αποκάλυψη, στην ενήλικη ζωή, ότι, για παράδειγμα, δεν είναι το παιδί των ανθρώπων που πάντα θεωρούσε «γονείς» του μπορεί να οδηγήσει σε ματαιώση.

¹⁰ ενθ. ανωτέρω, σελ. 161-163.

¹¹ Τσιάντης, 1994, σελ. 242.

¹² Πρακτικά Σεμιναρίου. Το παιδί και οι γονείς του σε ειδικές ψυχοκοινωνικές συνθήκες. Κέντρο Βρεφών. «Η ΜΗΤΕΡΑ». Αθήνα 1983, σελ. 82.

¹³ Τσιάντης, 1994, σελ. 242-243.

Ο όρος «γενεαλογική σύγχυση» χρησιμοποιείται συχνά για να περιγράψει την απελπισία που εμφανίζουν οι άνθρωποι οι οποίοι αγνοούν τις ρίζες τους ή νιώθουν σύγχυση σχετικά με αυτές.

Ο ίδιος συγγραφέας υποστηρίζει ότι το θέμα των ριζών αποκτά μεγαλύτερη σημασία τώρα από όση είχε στο παρελθόν, γιατί με την αυξανόμενη ποικιλία του τρόπου ζωής και των διαφόρων μεθόδων «σύλληψης» όλο και περισσότερα παιδιά ανατρέφονται σε συνθήκες όπου ο ένας ή και οι δυο γονείς, δεν είναι οι βιολογικοί τους γονείς. Για τα παιδιά αυτά, η σαφήνεια σχετικά με το παρελθόν τους και τις συνθήκες της γέννησής τους θα παίξει σημαντικό ρόλο στην έννοια του εαυτού τους και στην γενικότερη αίσθηση ευημερίας.

Αν και τα περισσότερα υιοθετημένα άτομα απλώς ζητούν πληροφορίες για τις ρίζες τους, μερικά ενδιαφέρονται επίσης να έχουν κάποια επαφή με το βιολογικό γονιό ή απλώς να τον δουν από μακριά.

Αν και τα περισσότερα υιοθετημένα άτομα θέλοντας να μάθουν για την γενεαλογική τους ιστορία, απλώς ζητούν πληροφορίες για τις ρίζες τους, μερικά ενδιαφέρονται επίσης να έχουν κάποια επαφή με το βιολογικό γονιό ή απλώς να τον δουν από μακριά. Ίσως να μην μπορούν να επιτύχουν μια πλήρη εικόνα του σώματός τους εάν δεν γνωρίζουν το παρουσιαστικό των γονιών τους ή των προγόνων τους και αν δεν έχουν κάποια συγκεκριμένα, σωματική εμπειρία γι' αυτούς.

Ο Τσιάντης¹⁴ θεωρεί ότι πολλοί άνθρωποι θεωρούν δεδομένη την ικανότητά τους να απαντήσουν χωρίς πολύ δισταγμό ή δυσκολία σε απλές ερωτήσεις όπως: τον τόπο που γεννήθηκαν, το όνομα των γονέων τους, των παππούδων ή τι δουλειά έκαναν οι γονείς τους ή οι παππούδες ή αν ζουν ή έχουν πεθάνει. Όμως υπάρχουν και κάποιοι άλλοι άνθρωποι στην κοινωνία μας οι οποίοι για διάφορους λόγους δεν μπορούν να απαντήσουν σε τέτοιες απλές ερωτήσεις, κάτι το οποίο τους δημιουργεί αμηχανία και σύγχυση.

Τα σχόλια ορισμένων από τους ανθρώπους που δεν μπορούν να απαντήσουν σε βασικά ερωτήματα για τον εαυτό τους και την προέλευσή τους είναι ενδεικτικά της έντασης του συναισθήματος όπως:

¹⁴ Τσιάντης, 1994, σελ. 243-244.

- «Νιώθω τον εαυτό μου σαν ξένο. Κοιτάω στον καθρέφτη και αναρωτιέμαι: ποιος είμαι; και δεν έχω την απάντηση γι' αυτό. Δεν υπάρχει κανείς με τον οποίο να μπορώ να συγκρίνω των εαυτό μου».
- «Μέχρι τώρα ζω με ένα αίσθημα ότι ο εαυτός μου είναι εξωπραγματικός. Νιώθω άδειος μέσα μου, σαν ένα μεγάλο κενό. Αισθάνομαι σαν να είμαι μισός άνθρωπος και ο άλλος μισός είναι συγκεχυμένος».

σε αντίθεση με τα παραπάνω έρχεται η ικανοποιητική και σχετική ευχαρίστηση που νιώθουν όσοι μπόρεσαν να διευκρινίσουν ορισμένα από τα δεδομένα της οικογενείας τους και του ιστορικού τους.

- «Με βοήθησε πάρα πολύ το ότι μπόρεσα να μάθω κάτι συγκεκριμένο για τις ρίζες μου».
- «Επιτέλους, μπορώ να λέω στους άλλους που γεννήθηκα».

Βλέπουμε λοιπόν ότι είναι φυσιολογική η περιέργεια να θέλει να ξέρει κανείς κατά πόσο υπάρχουν πλευρές του παρελθόντος που αντικατοπτρίζονται στα παιδιά του. Η σημαντικότερη συνέχιση του παρελθόντος διατηρείται συνήθως μεταφέροντας ιδέες και θέματα από την προηγούμενη γενιά στην επόμενη.

Γι' αυτό όλοι οι άνθρωποι θέλουν να ξέρουν λεπτομέρειες για την προσωπικότητα, τις συνήθειες, το χαρακτήρα, την εργασία και τα ενδιαφέροντα των προγόνων τους. Όμως παρ' όλα αυτά υπάρχει και ο κίνδυνος να νιώσει κανείς απογοήτευση όταν έχει τις βασικές πληροφορίες αλλά καμιά από τις προσωπικές λεπτομέρειες.

6.5.3.Οι στάσεις και η συμπεριφορά άλλων ανθρώπων

«Οι πρωτοποριακές εργασίες συγγραφέων όπως ο Goffman (1963) μας βοήθησαν να καταλάβουμε πως ο τρόπος με τον οποίο μας βλέπουν οι άλλοι μπορεί να επηρεάζει την εικόνα την εικόνα που δημιουργούμε στον εαυτό μας. Η ταυτότητά μας, εξαρτάται τουλάχιστον μερικώς από την αντίληψή μας για την θέση μας στην κοινωνία και από το πως οι άλλοι μας βλέπουν.

Συνεχίζοντας ο ίδιος ο συγγραφέας ανέπτυξε την εικόνα της φθοράς της ταυτότητας για να επισημάνει την επίδραση του «στίγματος» και της «ταμπέλας» σε άτομα και μειονότητες που αποκλίνουν από τον κανόνα ή τον περιφρονούν. Μειονότητες όπως οι μαύροι, οι ανάπηροι, οι υιοθετημένοι θεωρούνται «κατώτεροι» ή «κακοί» ή «δεύτερης τάξης» απλώς επειδή είναι διαφορετικοί και δεν συμμορφώνονται με τις παραδοσιακές προσδοκίες¹⁵.

Έτσι βλέπουμε ότι τα άτομα που μεγαλώνουν μακριά από τις φυσικές τους οικογένειες μπορούν να θεωρηθούν βάση των στάσεων των άλλων ανθρώπων «διαφορετικά ή περιθωριακά» είτε εξαιτίας του τρόπου που μεγαλώνουν είτε εξαιτίας της υποτιθέμενης συμπεριφοράς των φυσικών τους γονέων.

«Ο Goffman στη συνέχεια επισημαίνει ότι «η αποτυχία ή επιτυχία να συμμορφώνεται κανείς με τον κανόνα έχει μια άμεση επίδραση στην ψυχολογική ακεραιότητα του ατόμου». Συγκεκριμένα, το άτομο διερωτάται ποια είναι η θέση του σε σχέση με την υπόλοιπη κοινωνία.(1, σελ. 163).

Τέλος και οι Fanchel και Shinn (1978) υποστήριξαν την άποψη ότι το παιδί που δεν ζει με τους φυσικούς του γονείς και ούτε υιοθετείται «μπορεί να βλέπει τον εαυτό του σαν κατώτερο ον ή ανεπιθύμητο¹⁶».

¹⁵ Triscliotis, 1984, σελ. 163.

¹⁶ ενθ. ανωτέρω, σελ. 164.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Καλούτση - Ταυλαρίδου Ασπασία, Συμβολή στην κατανόηση προβλημάτων υιοθεσίας, Η ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ, Διατριβή επί διδακτορία, Αθήνα 1970.
2. Μαλικιώση - Λοΐζου Μαρία, Συμβουλευτική Ψυχολογία, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996.
3. Παρασκευόπουλος Ιωάννης, Εξελικτική Ψυχολογία (Η ψυχική ζωή από τη σύλληψη ως την ενηλικίωση), Εφηβική ηλικία, Τόμος 4^{ος}, Αθήνα.
4. Πρακτικά Σεμιναρίου, Το παιδί και οι γονείς του σε ειδικές ψυχοκοινωνικές συνθήκες, ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ».
5. Τσιάντης Ι., Βασική Παιδοψυχιατρική, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1994.
6. Triselliotis John, Θέματα ταυτότητας στα παιδιά που μεγαλώνουν χωριστά από τους φυσικούς τους γονείς, μετάφραση Κουσίδου Τ. «ΕΚΛΟΓΗ», Δεκέμβριος 1984.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

«Άλλαξε πάρα πολύ η ζωή μας.
Είμαστε πιο ευτυχισμένοι, δεν πλήττουμε.
Αισθανόμαστε ότι υπάρχει ένα παιδί που μας αγαπάει τόσο.
Με λαχτάρα το περιμένουμε όταν λείπει.
Πάντα ήμαστε αγαπημένοι,
μετά την υιοθεσία όμως είμαστε πιο χαρούμενοι».

«Εμπειρίες και απόψεις θετών γονέων»

7.1. ΦΥΣΙΚΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

Από την εξέταση πολλών μελετών, σύμφωνα με τον Τσιάντη¹ που έχουν να κάνουν με την υιοθεσία και ειδικότερα που μας πληροφορούν για το ρόλο που διαδραματίζει ο φυσικός γονέας στην υιοθεσία, συνήθως διαπιστώνεται το ενδιαφέρον που συνεχίζει να υπάρχει στους φυσικούς γονείς για το παιδί τους και μετά την υιοθεσία και μάλιστα για όλο το υπόλοιπο της ζωής τους. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι οι μελέτες που υπάρχουν αναφέρονται, σύμφωνα με τον συγγραφέα ιδιαίτερα στις επιπτώσεις που έχει η υιοθεσία στην φυσική μητέρα και δεν υπάρχουν στοιχεία για το ρόλο που διαδραματίζει ο φυσικός πατέρας σε αυτήν. Έτσι όταν αναφερόμαστε στον όρο «φυσικοί γονείς» είναι σαφές ότι αυτός ο όρος ταυτίζεται περισσότερο με την φυσική μητέρα του υιοθετημένου παιδιού. Άλλωστε οι επιπτώσεις της υιοθεσίας φαίνεται να βαραίνουν περισσότερο τη φυσική μητέρα από ότι βαραίνουν τον φυσικό πατέρα.

Συνεχίζει ο συγγραφέας² λέγοντάς μας ότι οι μελέτες σχετικά με τις φυσικές μητέρες που έχουν δώσει τα παιδιά τους για υιοθεσία τις τελευταίες δεκαετίες αναφέρονται σε ποικίλα συναισθήματα που νιώθουν οι φυσικές μητέρες και που θα πρέπει να αντιμετωπίσουν. Συναισθήματα όπως θυμός, αναζήτηση στη συνειδητή ζωή ή στα όνειρα και αίσθημα ανολοκλήρωσης ήταν το αποτέλεσμα των Millen και Roll (1985) στη μελέτη τους σχετικά με τις επιπτώσεις που έχει η υιοθεσία στις φυσικές μητέρες. Άλλες μελέτες περιγράφουν τη συνεχιζόμενη θλίψη και την προσωπική αγωνία που αντιμετωπίζουν οι φυσικές μητέρες μετά την απόφασή τους να δώσουν το παιδί τους για υιοθεσία.

Πιο συγκεκριμένα η μελέτη των Winkler και Kerpel (1984) δείχνει, ότι η επίδραση, που είχε στη φυσική μητέρα η απόφασή της να υιοθετηθεί το παιδί της, ήταν αρνητική και βασάνιζε για πολλά χρόνια την φυσική μητέρα. Οι μισές από τις φυσικές μητέρες που συμμετείχαν στην μελέτη σημείωναν μια αίσθηση απώλειας που ολοένα μεγάλωνε και που ξεπερνούσε πολλές φορές τη χρονική περίοδο των τριάντα ετών. Σε πολλές περιπτώσεις το αίσθημα της απώλειας γινόταν πιο έντονο όταν

¹ Τσιάντης, «Βασική Παιδοψυχιατρική». Αθήνα 1994, εκδόσεις Καστανιώτης, τόμος πρώτος, σελ. 247.

² ενθ. ανωτέρω, σελ. 248.

υπήρχαν γεγονότα όπως επέτειοι ή γενέθλια που είχαν να κάνουν με το υιοθετημένο παιδί.

Οι παράγοντες που εντείνουν και αναπτύσσουν τα συναισθήματα αυτά και επηρεάζουν αρνητικά τις φυσικές μητέρες φαίνεται πως είναι η ανεκπλήρωτη ανάγκη των ατόμων αυτών να αποκαλύψουν αυτά τα συναισθήματά τους που έχουν να κάνουν με το γεγονός της υιοθεσίας, η αδυναμία που υπάρχει και που επικρατεί πολλές φορές στο να δοθεί σε αυτά τα άτομα κοινωνική υποστήριξη και η αυξανόμενη αίσθηση της απώλειας του υιοθετημένου παιδιού. Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι πολλές φορές υπήρχαν έντονα στις φυσικές μητέρες τα συναισθήματα ενοχής για την ενέργειά τους αυτή (υιοθεσία του παιδιού), πόνου και απελπισίας που ακολουθούσαν και βάραιναν το συναίσθημα της ενοχής.

Στην συνέχεια αναφέρει ο συγγραφέας³ ότι πολλοί υποστηρίζουν πως η απώλεια ενός παιδιού που έχει υιοθετηθεί δεν μπορεί να ξεπεραστεί παρά μόνο όταν η φυσική μητέρα ανακαλύψει ή της δοθούν πληροφορίες για την τύχη του παιδιού της ή έρθει ξανά σε επαφή με το υιοθετημένο παιδί. Για πολλές φυσικές μητέρες φαίνεται πως είναι πολύ σημαντικό να αποκτούν πληροφορίες που έχουν να κάνουν με τη ζωή του παιδιού τους και την εξέλιξη που έχει αυτό σε διάφορα χρονικά διαστήματα. Αντίθετα υπάρχουν φυσικές μητέρες που δεν επιθυμούν να αναζητήσουν τα ίχνη του υιοθετημένου παιδιού και δυστυχώς για αυτές τις περιπτώσεις έχουμε ελάχιστα στοιχεία από τις διάφορες μελέτες σχετικά με την ψυχολογική κατάσταση αυτών των ατόμων.

Εκείνο όμως που αποτελεί ακόμα θέμα πολλών συζητήσεων είναι αυτό που κάνει κάποιες φυσικές μητέρες να μπορέσουν να συμβιβαστούν με τα συναισθήματά τους ενώ άλλες δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τέτοιου είδους συναισθήματα. Μια εξήγηση δίνουν οι Winkler και Kerpel (1984) στην μελέτη που αναφέραμε προηγουμένως. Σύμφωνα με αυτήν η αντίδραση των φυσικών μητέρων όσον αφορά τα συναισθήματά τους μετά την υιοθεσία εξαρτάται από την υποστήριξη και τη φροντίδα που της παρείχαν όταν έδινε το παιδί της και όταν είχε περάσει το πρώτο χρονικό διάστημα από την στιγμή που το έδωσε. Αν η φυσική μητέρα έβρισκε υποστήριξη, φροντίδα, βοήθεια και κατανόηση μπορούσαν παροδικά να

μειώνονταν οι επιπτώσεις των διάφορων συναισθημάτων όπως της απώλειας ή των ενοχών και των τύψεων. Από την άλλη μεριά όσες φυσικές μητέρες αντιμετώπισαν ένα εχθρικό κλίμα από το συγγενικό ή φιλικό περιβάλλον ή από το προσωπικό κάποιου νοσοκομείου, έδειξαν ότι δεν μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τα συναισθήματα που τους προκαλούσε η υιοθεσία του παιδιού τους. Ειδικότερα μητέρες που γεννούσαν εξώγαμα παιδιά δεν είχαν την απαιτούμενη στήριξη από την κοινωνία γιατί είχαν παραβιάσει τους κανόνες που την διέπουν και για αυτό το λόγο ήταν στιγματισμένες, συνεχίζει ο συγγραφέας⁴.

Πολλές φορές η γέννηση ενός εξωγάμου παιδιού ήταν κοινό μυστικό ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας και με την σύμφωνη γνώμη του νοσοκομείου τα πάντα ήταν τυλιγμένα με ένα πέπλο σιωπής. Έτσι αποθάρρυναν και τη φυσική μητέρα μετά την υιοθεσία του παιδιού της να μιλήσει για αυτό το γεγονός που έπρεπε να μείνει μυστικό και να εκφράσει τα συναισθήματα που υπάρχουν πάντα μετά την εγκατάλειψη του παιδιού της. Αυτές οι φυσικές μητέρες αποτελούν την πλειοψηφία αυτών των γυναικών που μετά από καιρό αποφασίζουν να ζητήσουν βοήθεια σε κοινωνικές υπηρεσίες ή σε επαγγελματίες ή να ζητήσουν συμβουλευτική. Υπάρχει περίπτωση ο σύμβουλος στον οποίο θα απευθυνθεί ο φυσικός γονέας να είναι το πρώτο άτομο με το οποίο θα μοιραστεί ένα τόσο σπουδαίο γεγονός του παρελθόντος και τα συναισθήματα που του προκάλεσε αυτό το γεγονός.

Είναι ακόμα πιθανό μας λέει στην συνέχεια ο Τσιάντης⁵ πολλές φυσικές μητέρες ζητούν πληροφορίες και να θέλουν να δουν το παιδί τους γιατί έχουν έντονο συναίσθημα των τύψεων και των ενοχών και για αυτό το λόγο θέλουν να εξηγήσουν στο παιδί τους τις συνθήκες κάτω από τις οποίες δόθηκε και να του ζητήσουν συγνώμη. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφέρουμε τη μελέτη του Winkler και Keppel⁶ (1984) σύμφωνα με την οποία η συμβουλευτική και η υποστήριξη θα πρέπει να παρέχονται σε διάφορα στάδια πέρα από την εποχή που δίνουν το παιδί τους, σε αυτά τα χρονικά στάδια θα πρέπει να περιλαμβάνεται η εποχή

³ Τσιάντης, 1994, σελ. 249.

⁴ Τσιάντης, 1994, σελ. 250.

⁵ Τσιάντης, 1994, σελ. 251.

⁶ ενθ. ανωτέρω, σελ. 253.

που οι φυσικοί γονείς ψάχνουν για πληροφορίες ή επιζητούν την επαφή με το παιδί ή και μετά την επαφή. Γιατί οι πολλές επαφές δεν καταλήγουν σε αίσια έκβαση και αυτό μπορεί να προκαλέσει στον φυσικό γονέα συναισθήματα κατάθλιψης και απομόνωσης. Εκεί χρειάζεται η βοήθεια ενός συμβούλου για να αντιμετωπιστούν τέτοιου είδους προβλήματα.

Οι μελέτες που θα γίνουν στο μέλλον σίγουρα θα φωτίσουν περισσότερο το ρόλο των φυσικών γονέων στην υιοθεσία, τα συναισθήματα που προκαλούνται από αυτήν τους την απόφαση και την βοήθεια που θα πρέπει να τους δοθεί από τις κοινωνικές υπηρεσίες. Γιατί είναι φυσικό ένας άνθρωπος που αναγκάζεται κάτω από διάφορες συνθήκες να δώσει το παιδί του για υιοθεσία να νιώθει διάφορα συναισθήματα όπως απώλειας και πόνου αφού ένα κομμάτι από τον ίδιο του τον εαυτό νιώθει να το έχει χάσει ολοκληρωτικά. Είναι επίσης φανερό ότι η διάθεση στοιχείων, πληροφοριών και ενημερωτικού κυρίως υλικού (π.χ. φωτογραφίες) για το υιοθετημένο παιδί θα βοηθήσει τους φυσικούς γονείς να ξεπεράσουν τα αρνητικά συναισθήματα που τους προκάλεσε η υιοθεσία εάν βέβαια και οι ίδιοι το επιθυμούν.

7.2.ΘΕΤΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

7.2.1.Προϋποθέσεις καταλληλότητας των Θετών Γονέων

Πολλά ζευγάρια που υιοθετούν παιδιά σύμφωνα με τον Sears⁷ γίνονται ξαφνικά γονείς και δεν έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα για αυτό. Κυρίως οι γυναίκες που υιοθετούν, δείχνουν να δένονται γρήγορα με το παιδί χωρίς να έχουν προηγηθεί οι διάφορες βιολογικές μεταβολές που έχουν περάσει οι φυσικές μητέρες. Σίγουρα όμως για να υιοθετήσει κάποιος ένα παιδί πρέπει να είναι έτοιμος για να γίνει γονιός. Έτσι υπάρχουν κάποια κριτήρια καταλληλότητας των ζευγαριών που θέλουν να υιοθετήσουν ένα παιδί. Επίσης δίδεται ιδιαίτερη προσοχή από τις

⁷ SEARS WILLIAM «ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ». Μετάφραση Παναγοπούλου, εκδ. Πατάκη 1991, σελ. 139.

κοινωνικές υπηρεσίες στην προετοιμασία του ζευγαριού και στην παροχή συμβουλευτικής βοήθειας. Είναι χρήσιμο σε αυτό το σημείο να αναπτύξουμε τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που πρέπει να υπάρχουν για να γίνει κάποιος θετός γονέας.

Σύμφωνα λοιπόν με την Μαράτου - Πανοπούλου⁸ πρώτα απ' όλα θα πρέπει να διερευνηθούν σε βάθος τα προσωπικά βιώματα των ανθρώπων που θα υιοθετήσουν ένα παιδί. Κυρίως θα πρέπει να εξεταστούν οι πιθανές συναισθηματικές δυσκολίες στα πρώτα τους παιδικά χρόνια που μπορεί να έχουν δυσμενή αποτελέσματα στην προσωπικότητα του ατόμου. Λόγου χάρη περιπτώσεις όπως απόρριψη από τους γονείς, η έλλειψη μητρικής φροντίδας και αγάπης ή απουσία των δεσμών με τα πρόσωπα που παίζουν κυρίαρχο ρόλο στην παιδική ηλικία όπως γονείς αδέρφια, παππούδες και συγγενείς. Θα πρέπει να εξετάζονται και να διερευνούνται διεξοδικά στους υποψήφιους θετούς γονείς. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει αυτόματα ότι κάποια τραυματική εμπειρία που είχαν στο παρελθόν οι υποψήφιοι θετοί γονείς φτάνει για να στερηθούν τη χαρά της απόκτησης μέσω της υιοθεσίας ενός παιδιού. Χρειάζεται όμως να δείξουν πως έχουν ξεπεράσει τέτοιου είδους προβλήματα και να μην επανεμφανιστούν μετά την υιοθεσία αυτά τα απωθημένα⁹ συναισθήματα.

Στη συνέχεια η Μαγκανιώτου αναφέρει ότι υπάρχουν και δυο ακόμα βασικές προϋποθέσεις που θα πρέπει να γίνονται αντικείμενο μελέτης όπως είναι η αρμονική σχέση και συμβίωση του υποψήφιου ζευγαριού και η συναισθηματική ωριμότητά του. Η σχέση του ζευγαριού είναι φανερό ότι δεν θα πρέπει να στηρίζεται στην ύπαρξη ενός παιδιού. Πρέπει να διακατέχονται από αλληλοσεβασμό και να έχουν μια συμβίωση που θα ικανοποιεί και τους ίδιους αλλά και το παιδί. Όσο για την συναισθηματική ωριμότητα αυτή συνεπάγεται με τις δυνατότητες που έχουν για να αναλάβουν με υπευθυνότητα την ανατροφή και την προστασία ενός νέου ατόμου καθώς και την ήρεμη αντιμετώπιση προβλημάτων, την αυτοεκτίμηση που νιώθουν και την ψυχραιμία που δείχνουν στην

⁸ Πρακτικά Σεμιναρίου, «Το παιδί και οι γονείς σε ειδικές ψυχοκοινωνικές συνθήκες», Αθήνα 1983, Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ», σελ. 64.

⁹ ενθ. ανωτέρω, σελ. 62-63.

αντιμετώπιση του τυχαίου, του απρόοπτου, και του επικίνδυνου γεγονότος, μας επισημαίνει η συγγραφέας.

Παράλληλα συμπληρώνει η Καραγγέλη¹⁰ βασικό είναι οι υποψήφιοι θετοί γονείς να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις όσον αφορά τον τομέα της υγείας τους. Για την διερεύνηση αυτού του θέματος υπεύθυνος φαίνεται να είναι ο παθολόγος γιατρός που έχει αναλάβει τη διατύπωση της καταστάσεως της υγείας των υποψήφιων θετών γονέων και που έχει διαγνώσει μέσω κλινικών και εργαστηριακών εξετάσεων βεβαιώνοντας πως δεν πάσχουν από χρόνια ή μεταδιδόμενα νοσήματα. Πρέπει να διασφαλίζεται με αυτό τον τρόπο η φυσιολογική τους επιβίωση καθώς και η μακροχρόνια προστασία του υιοθετημένου παιδιού.

Στην συνέχεια θα πρέπει οι υποψήφιοι θετοί γονείς να προσαρμοστούν και να συμβιβαστούν με το πρόβλημα της ατεκνίας που μπορεί να υπάρχει, σύμφωνα με την Τ. Κουσίδου¹¹. Αυτό το πρόβλημα βέβαια είναι δύσκολο να ξεπεραστεί και πολλοί φτάνουν στο σημείο της κατάθλιψης ή αγχώνονται υπερβολικά με αυτό το γεγονός. Υπάρχει όμως η δυνατότητα να ξεπεραστεί αυτό το πρόβλημα με την ανάλυση των συναισθημάτων του θετού γονέα, και με τη συζήτηση ανάμεσα στο ζευγάρι που θα οδηγήσει περιοδικά στην αποδοχή του ζητήματος και στο να μην θεωρείται από το ζευγάρι πλέον η ατεκνία ως μια αναπηρία ή κάτι το μειονεκτικό που τους εμποδίζει να έχουν μια υγιή σχέση και μια καλύτερη ζωή. Αντίθετα εάν δεν ξεπεραστεί το συναίσθημα της ατεκνίας θα είναι δύσκολο για τους θετούς γονείς να αντιμετωπίσουν κάποιες δυσκολίες στη μετέπειτα σχέση τους με το υιοθετημένο παιδί. Για παράδειγμα όταν θα χρειαστεί να δώσουν στο παιδί ορισμένες πληροφορίες για το ιστορικό του και για την καταγωγή του θα δυσκολευτούν πάρα πολύ να το κάνουν, φοβούμενοι πως ίσως έτσι χάσουν το παιδί το οποίο μπορεί να στραφεί προς τους φυσικούς γονείς. Έτσι φοβούνται ότι θα έχουν πλέον χάσει την ευκαιρία να λύσουν το πρόβλημα της ατεκνίας τους. Το μόνο που μένει σε αυτές τις περιπτώσεις

¹⁰ Πρακτικά Σεμιναρίου, Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ», 1983, σελ. 65.

¹¹ Κουσίδου Τ. «Η Υιοθεσία: Υπηρεσία Παιδικής Προστασίας». ΕΚΛΟΓΗ. Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 1988. Αρ. 77 σελ. 62.

για να επιτευχθεί η επούλωση των πληγών του θετού ζευγαριού είναι η συμβουλευτική βοήθεια από επαγγελματίες ή από κοινωνικές υπηρεσίες.

Κυρίως όμως οι υποψήφιοι θετοί γονείς είναι σημαντικό να επιδιώκουν να υιοθετήσουν ένα παιδί έχοντας ως κίνητρο την ανάγκη να αισθανθούν την ευτυχία της μητρότητας και της πατρότητας. Γιατί υπάρχουν περιπτώσεις ζευγαριών που δεν επιθυμούν να υιοθετήσουν ένα παιδί για τον παραπάνω λόγο αλλά επειδή αποσκοπούν στην σταθεροποίηση του γάμου τους ή γιατί θέλουν όταν γεράσουν να έχουν την περιποίηση από αυτό το παιδί. Θα ήταν όμως καλύτερο το ζευγάρι να έχει ως κίνητρο για την υιοθεσία την έννοια της προσφοράς προς το παιδί που έχει ανάγκη από ένα οικογενειακό περιβάλλον. Σε αυτή τη περίπτωση το ζευγάρι δεν αρνείται να υιοθετήσει παιδί με ειδικές ανάγκες ή με προβλήματα.

Πολύ σημαντικά θεωρείται επίσης για την Τ. Κουσίδου¹² οι θετοί γονείς να μην διακατέχονται από το άγχος της κληρονομικότητας. Αυτό σημαίνει ότι δεν προσπαθούν να αιτιολογήσουν τα πιθανά προβλήματα, που θα αντιμετωπίσουν στο μέλλον στη σχέση τους με το παιδί, με την «κακή» κληρονομικότητα του. Γιατί δεν μπορούμε να κατηγορούμε για τυχόν προβλήματα του θετού παιδιού τον παράγοντα της κληρονομικότητας. Στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του παιδιού, στα προβλήματα που αντιμετωπίζει και στις ικανότητες που έχει παίζει ρόλο ένας άλλος παράγοντας που ονομάζεται περιβάλλον. Εάν τυχόν βέβαια υπάρχουν κληρονομικές προδιαθέσεις ο ρόλος του θετού γονέα είναι να προσπαθήσει να βοηθήσει το παιδί να μεταβάλλει τις αρνητικές κληρονομικές επιδράσεις και να λύσει τα πιθανά προβλήματα του υιοθετημένου παιδιού.

Παράλληλα οι υποψήφιοι θετοί γονείς πρέπει να μην είναι προκατειλημμένοι και απορρίπτουν άτομα που προέρχονται από μειονότητες ή από περιθωριακές ομάδες. Πολλές φορές ζευγάρια που θέλουν να υιοθετήσουν νιώθουν την απόρριψη για τα θετά παιδιά, για τις μητέρες που είναι ανύπαντρες και για τα παιδιά που βρίσκονται σε ιδρύματα. Είναι φανερό πως η απόρριψη για την ανύπαντρη μητέρα προέρχεται εν μέρει από το ότι οι θετοί γονείς βλέπουν ανταγωνιστικά το

ρόλο της αφού νιώθουν ότι αυτή είναι μια μόνιμη απειλή για τη σχέση με το παιδί τους.

Γενικότερα για την συγγραφέα¹³ πρέπει οι υποψήφιοι θετοί γονείς να δέχονται τις διάφορες ιδιαιτερότητες που έχει το υιοθετημένο παιδί. Είναι σαφές ότι θεωρείται σημαντικό ο θετός γονέας να αφήνει να αναπτύσσονται στο παιδί οι διάφορες κλίσεις και ικανότητες που έχει ή αδυναμίες του χωρίς να προσπαθεί να του επιβάλλει τις δικές του επιθυμίες και να θέλει να ακολουθεί πιστά αυτό που αρέσει σε εκείνο, όπως για παράδειγμα να έχει καλές επιδόσεις στο σχολείο. Αυτό είναι αποτέλεσμα ενός συναισθήματος του θετού γονέα που επειδή νιώθει ότι το παιδί του και γενικά το θέμα της υιοθεσίας του είναι στιγματισμένο από την κοινωνία, θέλει με αυτό τον τρόπο να δημιουργήσει την εντύπωση ότι το δικό του παιδί αν και υιοθετημένο μπορεί να πετύχει περισσότερα από ένα παιδί μη υιοθετημένο. Έτσι φαίνονται να είναι περισσότερο πειστικοί στο θετό τους παιδί από ότι θα ήταν στο φυσικό τους παιδί. Εδώ δεν θα πρέπει να παραλείψουμε και το ρόλο που παίζει γεγονός ότι το θετό παιδί τις περισσότερες φορές είναι μοναχοπαίδι και παίρνει το βάρος της εκπλήρωσης των ονείρων που έχουν για αυτό οι θετοί γονείς.

Ένα άλλο σημείο που πρέπει να θίξουμε για τους υποψήφιους θετούς γονείς είναι ότι θα πρέπει να αποδέχονται ότι το παιδί τους έχει κάποιο παρελθόν μια καταγωγή που αποτελεί μέρος της ταυτότητάς του και που θα πρέπει να γνωρίζει για να ολοκληρωθεί ως προσωπικότητα και ως άτομο. Είναι σωστό λοιπόν οι θετοί γονείς να επιθυμούν την ενημέρωση του παιδιού για την υιοθεσία, να αποδέχονται την ανάγκη που έχει για πληροφόρηση σχετικά με τους φυσικούς γονείς, τις συνθήκες της γέννησής του, τους λόγους που το έδωσαν για υιοθεσία, καθώς και το ότι είναι πιθανό το θετό παιδί να αναζητήσει τις ρίζες τους και να γνωρίσει τους φυσικούς γονείς. Μερικές φορές μας επισημαίνει ο Τσιάντης¹⁴ ότι ο θετός γονέας έχει την αίσθηση ότι, όταν το θετό παιδί αναζητά τις ρίζες του έχει αποτύχει στο ρόλο του και ότι δεν έχει καταφέρει να προσφέρει στο παιδί του την απαιτούμενη στοργή και αφοσίωση. Όμως σύμφωνα με

¹² Κουσίδου, 1988, σελ. 62.

¹³ Κουσίδου, 1988, σελ. 63.

¹⁴ Τσιάντης Ι., Ψυχική υγεία του παιδιού και της οικογένειας, Αθήνα 1991, σελ. 131.

τον Τσιάντη¹⁵ αυτό είναι ένα πρόβλημα που θα πρέπει να επιλύουν με τη συμβουλευτική οι διάφοροι επαγγελματίες και οι κοινωνικές υπηρεσίες. Είναι σωστό να λέγεται στους θετούς γονείς πως ζητήθηκε να αγαπούν και να φροντίζουν τα θετά παιδιά σαν να ήταν δικά τους και μπορεί κάποια στιγμή να νιώσουν την ανάγκη να γνωρίσουν και να επικοινωνήσουν με τους φυσικούς γονείς, τους γονείς αυτούς πρέπει να καθυστερήσουν οι διάφοροι επαγγελματίες λέγοντάς τους ότι από τα συμπεράσματα των ερευνών μέχρι τώρα για τα υιοθετημένα άτομα ακόμα και μετά από μια επιτυχημένη επικοινωνία με τους φυσικούς τους γονείς, οι θετοί γονείς είναι εκείνοι που τα μεγάλωσαν και είναι οι πραγματικοί τους γονείς, σύμφωνα με τον Triselliotis¹⁶.

Εκεί είναι και η μεγάλη διαφορά του ρόλου του θετού γονέα με τον φυσικό γονέα τονίζει η Κουσιδου¹⁷. Οι θετοί γονείς πρέπει να μάθουν να συνυπάρχουν με τους φυσικούς γονείς του υιοθετημένου παιδιού και να είναι πρόθυμοι να δώσουν στο παιδί τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με αυτούς τους άγνωστους βιολογικούς γονείς. Ο ρόλος των θετών γονέων είναι καθοριστικός γιατί είναι οι πρώτοι που πρέπει να σταθούν επιτυχημένα και να βοηθήσουν το παιδί να αντιμετωπίσει τα προβλήματά του και να του δώσουν τις απαραίτητες απαντήσεις στα ερωτήματά του. Το έργο λοιπόν των θετών γονέων είναι αρκετά δύσκολο και εξαιρετικά επίμονο συνεχίζει η συγγραφέας. Γιατί από τη μια ζητούμε από αυτούς να μεγαλώσουν σαν δικό τους ένα παιδί που δεν έχουν γεννήσει οι ίδιοι και από την άλλη ζητούμε από αυτούς να έχουν το κουράγιο να ενημερώσουν το παιδί τους ότι είναι υιοθετημένο και να του παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία επιθυμεί. Και είναι αρκετές οι περιπτώσεις θετών γονέων που μετανιώνουν για την απόφασή τους να υιοθετήσουν ένα παιδί και πιστεύουν πως ήταν καλύτερο να μεγαλώσει με την φυσική του οικογένεια. Πόσοι όμως είναι προετοιμασμένοι και μπορούν να αναλάβουν την ευθύνη να υιοθετήσουν ένα μωρό; Για αυτό δεν είναι αρκετό ένα ζευγάρι να θέλει να υιοθετήσει ένα παιδί θα πρέπει να υπάρχει από μέρους του αρκετή ωριμότητα, αρκετή ευαισθησία και

¹⁵ Τσιάντης, 1994, σελ. 256.

¹⁶ Triselliotis J. «Ανοιχτή υιοθεσία», Εκλογή Οκτ. - Νοεμβ. - Δεκεμβρ. 1991, σελ. 216.

¹⁷ Κουσιδου, «Η Υιοθεσία: Υπηρεσία Παιδικής Προστασίας», αρ. 77, 1988, σελ. 63-65.

πάνω από όλα την ανάλογη προετοιμασία για να μπορέσει να αντιμετωπίσει τις ειδικές ανάγκες που παρουσιάζονται στη ζωή ενός θετού παιδιού.

7.2.2.Εμπειρίες και απόψεις θετών γονέων για τον θεσμό της Υιοθεσίας

7.2.2.1.Κίνητρα υιοθεσίας των θετών γονέων

Τα κίνητρα που ωθούν πολλά ζευγάρια στο να υιοθετήσουν ένα παιδί είναι διάφορα. Το πιο σημαντικό από όλα όμως είναι η ικανοποίηση του ενστίκτου της μητρότητας ή της πατρότητας που γίνεται πιο έντονο και γεμίζει τον άνθρωπο με πόνο όταν υπάρχει το πρόβλημα της ατεκνίας. Η ανάγκη αυτή του ανθρώπου για δημιουργία και για αναγέννηση του ίδιου του εαυτού με την απόκτηση ενός παιδιού ικανοποιείται πλήρως. [Η εμπειρία του να είσαι γονέας βιώνεται με την απόκτηση ενός παιδιού, ενός παιδιού που θα το περιβάλλει η αγάπη και η στοργή του πατέρα και της μητέρας. Δικαιολογημένα λοιπόν θετοί γονείς που έχουν προβλήματα ατεκνίας δηλώνουν ως πρωταρχικό τους κίνητρο την ικανοποίηση του ενστίκτου της μητρότητας και της πατρότητας. «Υιοθέτησα για να γίνω μητέρα», «Ήθελα να ανταποκριθώ ως γυναίκα στο ρόλο της μητέρας» είναι μερικές από τις απόψεις θετών μητέρων»]¹⁸.

«Παράλληλα πολύ δυνατό παρουσιάζεται ένα άλλο κίνητρο. Είναι η απόκτηση ενός στόχου, ενός σκοπού μιας απασχολήσεως μέσα στη ζωή των θετών γονέων. Παρατηρούμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον το πόσο σημαντικό είναι στην ζωή ενός ανθρώπου η απόκτηση ενός ιδιαίτερου σκοπού και ακόμα περισσότερο όταν αυτός ο σκοπός ταυτίζεται με την απόκτηση ενός παιδιού. Σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο¹⁹ χαρακτηριστικές είναι οι απόψεις αυτών που δήλωσαν ως κίνητρο το παραπάνω: «Υιοθετήσαμε για να έχει η ζωή μας ένα σκοπό». Όταν δεν υπάρχει παιδί στην οικογένεια δεν έχουν προορισμό οι γονείς».

¹⁸ Παρασκευόπουλος Ι., «Εμπειρίες και απόψεις θετών γονέων για το θεσμό της υιοθεσίας, Παιρνάρα, Θεσσαλονίκη 1971, σελ. 26.

Την παραπάνω άποψη προσεγγίζει και η άποψη εκείνων των θετών γονέων που υιοθέτησαν γιατί πίστευαν ότι με την απόκτηση ενός παιδιού γίνεται πλήρης ο γάμος. «Σπίτι χωρίς παιδιά δεν είναι σπίτι, είναι κλειστό, είναι άδειο».

Ως κίνητρο παρουσιάζεται επίσης η αναζήτηση της συντροφιάς στη ζωή και ιδιαίτερα στα τελευταία χρόνια της ζωή τους δηλαδή στη γεροντική ηλικία. Το άτομο γενικά της τρίτης ηλικίας παρουσιάζει κατάθλιψη καθώς απομονώνεται από το κοινωνικό σύνολο. Ένα παιδί το οποίο θα τον συντροφεύει, θα το φροντίζει και γενικότερα θα του δείχνει στοργή και αγάπη είναι για αυτόν απαραίτητο, «Ήθελα ένα παιδί για τα γεράματά μου».

Εδώ θα πρέπει σε αυτό το σημείο να προσθέσουμε ότι έτσι εξηγείται και το γεγονός της προτίμησης του θηλυκού φύλου για υιοθετημένο παιδί από γονείς ηλικιωμένους που περιμένουν, λόγω και του ρόλου που διαδραματίζει η γυναίκα στη κοινωνία μας σήμερα («η νοικοκυρά του σπιτιού») να τους φροντίσει»²⁰.

Σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο²¹ ένας άλλος λόγος που ωθεί τους θετούς γονείς στην υιοθεσία σύμφωνα με τις απόψεις τους είναι η επιθυμία τους να αποκτήσουν κληρονόμο και να μεταβιβάσουν την περιουσία τους στο «δικό» τους παιδί. Το αίτημα λοιπόν πολλών είναι να μείνουν οι περιουσίες στα χέρια των παιδιών τους. «Έχω μεγάλη ακίνητη περιουσία και θα ήθελα να την κληρονομήσει το δικό μου παιδί» δηλώνει ένας θετός γονέας. Υπάρχει όμως και ένας άλλος λόγος, ένα κίνητρο που θα λέγαμε ότι συμπληρώνει πολύ καλά μάλιστα το παραπάνω. Είναι η επιθυμία του ζευγαριού να διατηρήσει το όνομα της οικογένειάς τους, και ταυτόχρονα να υπάρξει διαδοχή γενεών. Χαρακτηριστικά θετοί γονείς λένε «Υιοθετήσαμε γιατί αν πεθάνουμε χωρίς παιδί θα σβήσει το όνομά μας». «Ο άνδρας μου επέμενε να υιοθετήσουμε αγόρι για να μείνει το επίθετό μας».

¹⁹ ενθ. ανωτέρω, σελ. 27.

²⁰ Τσιάντης, 1991, σελ. 135.

²¹ Παρασκευόπουλος Ι., 1971, σελ. 27.

[Υπάρχουν βέβαια και άλλες περιπτώσεις όπου τα κίνητρα είναι αλτρουιστικά ή θρησκευτικά συναισθήματα. Σε αυτές τις περιπτώσεις η υιοθεσία φαίνεται ότι είναι κάτι το ιερό, ένα καθήκον, ένα χρέος, ένα πρέπει είτε θρησκευτικό είτε κοινωνικό. Οι απόψεις θετών γονέων συνηγορούν στο παραπάνω «Το πήρα, είπα ότι θα κάνω μια καλή πράξη, θα σώσω μια ψυχή». «Είπα θα πάρω ένα παιδί να σώσω τις αμαρτίες μου»²²].

Πιο σπάνιο φαίνεται να είναι το ακόλουθο κίνητρο σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο²³. Οι γονείς να παρακινήθηκαν να υιοθετήσουν από άλλα πρόσωπα. Μια μητέρα είπε «Τελευταία είχε υιοθετήσει μια γνωστή μου από την Αμερική. Είχε έλθει στο σπίτι μας με το παιδί της και συζητήσαμε το θέμα της υιοθεσίας. Είναι αλήθεια ότι ζήλεψα λίγο... Σκέφτηκα λοιπόν ότι θα μου γέμιζε τη ζωή ένα κοριτσάκι και θα ήμουν πολύ ευτυχισμένη».

Δεν θα πρέπει να παραληφθεί ένα κίνητρο εξίσου σημαντικό με τα προηγούμενα όπως είναι η επιθυμία να αντικατασταθεί φυσικό παιδί που έχει πεθάνει. Μάλιστα στις περισσότερες περιπτώσεις οι γονείς προσπαθούν να βρουν ένα παιδί για υιοθεσία που να μοιάζει στο χαμένο παιδί εξωτερικά. Την ανάγκη αυτή τη αντικατάστασης χαμένων παιδιών εξηγεί θετή μητέρα «Πήρα τη μικρή Βάσω για να ζωντανέψω τα δυο μου παιδιά που χάθηκαν όταν ήταν μικρά».

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί και μια ιδιαίτερη περίπτωση, ένα κίνητρο που ωθεί κάποιον να υιοθετήσει. Είναι σύμφωνα με την Καλούτση - Ταυλαρίδου²⁴ η περίπτωση εκείνη του ενός απ' τους δυο συζύγους που με την υιοθεσία προσπαθεί να φέρει κοντά τον έτερον του ήμισυ και να σώσει το γάμο του. Σε αυτή τη περίπτωση το παιδί φαίνεται να παίζει το ρόλο ενός ατού για τον σύζυγο που αδυνατεί να κρατήσει μόνος τον άλλον του σύζυγο. Χαρακτηριστικά μια θετή μητέρα λέει «Σκέφτηκα να πάρω ένα παιδί μήπως έτσι αλλάξει ο άνδρας μου. Σκέφτηκα ότι το παιδί, αν το αγαπήσει, θα τον φέρει σπίτι». Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στη συγκεκριμένη μαρτυρία της θετής μητέρας υπάρχει κάτι το αξιοπερίεργο.

²² Καλούτση - Ταυλαρίδου. Συμβολή στην κατανόηση προβλημάτων υιοθεσίας». Η διαταραχή της ταυτότητας στην υιοθεσία. Διατριβή επι διδακτορία. Αθήνα 1970. σελ. 14.

²³ Παρασκευόπουλος. 1971. σελ. 27.

²⁴ Καλούτση - Ταυλαρίδου. 1970. σελ. 14.

Η συγκεκριμένη γυναίκα προσποιήθηκε ότι ήταν έγκυος και γύρισε από την κλινική λέγοντας σε όλους ότι αυτό το παιδί που στη πραγματικότητα το υιοθέτησε είναι φυσικό της παιδί.

Όλα αυτά τα κίνητρα βεβαιώνουν την ποικιλομορφία που υπάρχει για τους λόγους που οδήγησε κάποιους να πάρουν την απόφαση να υιοθετήσουν. Όμως άσχετα με την ποσότητα των κινήτρων ένα φαίνεται και χαρακτηρίζεται ως πιο βασικό και θεμελιώδες κίνητρο για τα περισσότερα ζευγάρια που επιθυμούν να υιοθετήσουν. Είναι το πρόβλημα της ατεκνίας και για το θεσμό της υιοθεσίας εκεί εστιάζεται περισσότερο η ανάγκη ύπαρξής του.

7.2.2.2. Φόβοι των θετών γονέων για την Υιοθεσία

Είναι φυσικό η υιοθεσία που αποτελεί έναν πολυδιάστατο κοινωνικό θεσμό να δημιουργεί στους θετούς γονείς φόβους, δηλαδή ποικίλα συναισθήματα και προβλήματα. Σε αυτούς τους φόβους θα πρέπει να σταθούμε ιδιαίτερα και να κατανοήσουμε μέσα από αυτούς τα γενικότερα προβλήματα που μπορεί να δημιουργήσουν αυτοί οι φόβοι.

Το γεγονός που φοβίζει περισσότερο τους γονείς από οποιοδήποτε άλλο είναι η εμφάνιση της φυσικής μητέρας. Οι θετοί γονείς νομίζουν πως υπάρχει η περίπτωση η φυσική μητέρα να μετανιώσει για το γεγονός της υιοθεσίας, να αισθάνεται κενή και πως έκανε λάθος επιλογή και να ζητήσει να διεκδικήσει το παιδί που της ανήκει. Επίσης πιστεύουν πως ίσως η φυσική μητέρα θελήσει με κάποιο τρόπο να τους εκβιάσει και να ζητήσει για αντάλλαγμα χρήματα ή κάτι άλλο στην περίπτωση που δεν πάρει πίσω το παιδί. Όπως και να έχουν τα πράγματα η παρουσία στο προσκήνιο της φυσικής μητέρας θα ταραξεί όπως είναι φυσικό την οικογενειακή ηρεμία της θετής οικογένειας και θα δημιουργήσει ποικίλους κραδασμούς σε αυτήν. Εκείνο που μπορεί να χαρακτηριστεί ως όπλο για την θετή οικογένεια είναι ο νόμος για την υιοθεσία που λέει ξεκάθαρα πως οι φυσικοί γονείς δεν έχουν δικαίωμα να υπεισέλθουν στη ζωή του παιδιού. Σχετικά με το όλο θέμα μερικές απόψεις των θετών γονέων²⁵

²⁵ Παρασκευόπουλος Ι., 1971, σελ. 34-35.

είναι οι εξής: «Φοβόμουν μήπως έλθουν οι γονείς του και μου το πάρουν και με κυνηγήσουν». «Δεν ήθελα να έλθει η μητέρα του μήπως μας χαλάσει την ησυχία μας και πληγώσει το παιδί».

Θα λέγαμε πως εξίσου φοβίζει τους θετούς γονείς το πως το παιδί θα αντιμετωπίσει τη θετή του ιδιότητα, πως θα αντιδράσει όταν μάθε πως είναι υιοθετημένο. Πιστεύουν ότι το παιδί δεν θα αντιδράσει ψύχραιμα, δεν θα μπορέσει να αντέξει όλη αυτή την αποκάλυψη της αλήθειας, θα συγκλονιστεί και θα προσπαθήσει να βρει ακραίες λύσεις όπως να φύγει από το σπίτι, να εγκαταλείψει το θετό περιβάλλον και τους θετούς γονείς και να ψάξει να βρει παρηγοριά μακριά από αυτούς τους ανθρώπους. Αυτός είναι και ο κύριος λόγος σύμφωνα με τον Τσιάντη²⁶ που πολλοί θετοί γονείς φοβούνται να πουν την αλήθεια στο παιδί τους, να του πουν δηλαδή πως είναι υιοθετημένο. Φοβούνται δηλαδή την απομάκρυνση του παιδιού από το θετό οικογενειακό περιβάλλον. Τότε πιστεύουν πως το παιδί θα αρχίσει να αναζητάει τους φυσικούς γονείς ως ένας νέος Οιδίποδας.

Έπειτα η σωματική και πνευματική υγεία απασχολεί έντονα τους θετούς γονείς. Οι θετοί γονείς αγωνιούν και φοβούνται για το ποια θα είναι η κατάσταση του παιδιού που θα υιοθετήσουν. Ο φόβος τους γίνεται ακόμα πιο έντονος με την ιδέα ότι τα παιδιά που βρίσκονται σε ιδρύματα έχουν προβλήματα πνευματικής υγείας. Είναι βέβαια φυσικό από τη στιγμή που επικρατεί άγνοια για το ποια θα είναι η κατάστασή του εφόσον βρίσκονται ακόμα στα πρώτα βήματα της υιοθεσίας. Παραθέτουμε εδώ γνώμες των ίδιων των θετών γονέων²⁷. «Είχα την εντύπωση ότι τα παιδιά στα ιδρύματα ήταν άρρωστα». «Μας φόβιζε η ιδέα ότι μπορεί να πάρουμε καθυστερημένο ή άρρωστο μωρό».

Ενδείξεις φόβου υπάρχουν και για τα θέματα που έχουν να κάνουν με την κληρονομικότητα και το χαρακτήρα του παιδιού. Οι θετοί γονείς πιστεύουν πως το παιδί τους λόγω κληρονομικότητας δεν θα έβγαινε καλό και προσπαθούσαν με κάθε τρόπο και μέσο να μάθουν περισσότερα πράγματα για το φυσικό του οικογενειακό περιβάλλον και ιδιαίτερα για τους φυσικούς του γονείς και για το παρελθόν του παιδιού μέσα σε αυτό

²⁶ Τσιάντης, 1991, σελ. 131.

²⁷ Παρασκευόπουλος, 1971, σελ. 35-36.

το περιβάλλον, εάν το παιδί πριν την υιοθεσία είχε ζήσει με τους φυσικούς του γονείς. Οι ίδιοι οι θετοί γονείς δηλώνουν: «Ήθελα να μάθω όλο το ιστορικό του παιδιού, από τι γονείς ήταν, μήπως προέρχονταν από κακούς ανθρώπους και παραστρατημένους». «Φοβόμουν τι θα βγει από πλευράς χαρακτήρα».

Εκτός από τα παραπάνω υπήρχαν και περιπτώσεις που οι θετοί γονείς έδειχναν ότι διακατέχονταν από συναισθήματα ανεπάρκειας για το ρόλο των γονέων που διαδραματίζουν. Οι θετοί γονείς τρόμαζαν με την ιδέα πως δεν θα μπορέσουν να μεγαλώσουν με σωστό τρόπο το παιδί τους και δεν θα μπορέσουν να το κάνουν χρήσιμο μέλος της κοινωνίας. Το άγχος τους αυτό φαίνεται ξεκάθαρα από τις δικές τους απαντήσεις πάνω σε αυτό το θέμα:

«Όταν επρόκειτο να το πάρω στο σπίτι φοβόμουν μήπως δε θα καταφέρω να το μεγαλώσω σωστά γιατί δεν είχαν πείρα από παιδιά». «Είμαι στενάχωρος τύπος και δεν ήξερα, αν θα μπορούσαν να το φτιάξω όπως θα ήθελα».

Στο παραπάνω φόβο βέβαια πολλές φορές συντελεί ένα άλλο γεγονός. Σύμφωνα με τον Τσιάντη²⁸ οι θετοί γονείς μη μπορώντας να αντέξουν την περιέργεια που έχουν τα θετά παιδιά για να μάθουν ποιοι πραγματικά είναι οι φυσικοί τους γονείς αρχίζουν να νιώθουν πως αυτό είναι μια απόδειξη ότι αυτοί έχουν αποτύχει στο ρόλο του γονέα που τους ανέθεσε κάποια κοινωνική υπηρεσία και νιώθουν ότι για αυτό το λόγο το παιδί, τους έχει απορρίψει ως γονείς.

Τέλος θα ήταν σωστό να προσθέσουμε τον φόβο των γονέων όπως αναφέρει ο Παρασκευόπουλος²⁹, για το πως θ' αντιμετώπιζαν οι ίδιοι το παιδί και ποιες θα ήταν οι αντιδράσεις και τα λεγόμενα των συγγενών απ τη μια μεριά που παίζουν καθοριστικό ρόλο σε τέτοιες περιστάσεις όσο και ολόκληρης της κοινωνίας από την άλλη. Οι απόψεις των θετών γονέων δεν αφήνουν περιθώρια αμφισβήτησης: «Φοβόμουν μήπως το βρίζουν μούλικο». «Κατάγομαι από τη Μάνη και τα ήθη και έθιμα της Μάνης είναι πολύ αυστηρά για αυτό στην αρχή είχα ενδοιασμούς, σκεφτόμουν πως θα πάρω ένα ξένο παιδί...».

²⁸ Τσιάντης, 1991, σελ. 13.

²⁹ Παρασκευόπουλος, 1971, σελ. 36.

Θα πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι αυτοί οι φόβοι των θετών γονέων φαίνεται να επικρατούν περισσότερο κατά την αρχική φάση της υιοθεσίας και τον πρώτο χρόνο προσαρμογής της θετής οικογένειας με το θετό παιδί. Μετά την αρχική φάση παρατηρούμε πως οι περισσότεροι φόβοι μειώνονται δραστικά και συνήθως εξανεμίζονται. Ιδιαίτερα εκείνοι οι φόβοι που τείνουν να μην υπάρχουν πλέον μετά την υιοθεσία είναι ο φόβος για το χαρακτήρα, την υγεία και την κληρονομικότητα που τυγχάνει το θετό παιδί να έχει. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να παρατηρήσουμε πως η επαφή μεταξύ του υποψήφιου θετού ζευγαριού με τους φυσικούς γονείς μπορεί να επιτευχθεί από μια κοινωνική υπηρεσία πριν την υιοθεσία, μειώνει δραστικά τους φόβους που μπορεί να υπάρξουν κατά την διάρκεια της υιοθεσίας από πλευράς θετών γονέων και βοηθάει σε μια πιο ειλικρινή σχέση ανάμεσα στους θετούς γονείς και στο υιοθετημένο άτομο. Παράλληλα δίνει τις βάσεις για την καλύτερη διαπαιδαγώγηση του παιδιού και του προσφέρει ένα νέο και υγιές οικογενειακό περιβάλλον.

7.2.2.3. Η πρώτη συνάντηση του παιδιού με τους θετούς γονείς και η προσαρμογή των θετών γονέων στην αρχή της υιοθεσίας.

Σύμφωνα με την Καλούτση - Ταυλαρίδου³⁰ στην πρώτη συνάντηση παιδιού με τους υποψήφιους θετούς γονείς είναι βέβαιο πως επικρατούν ποικίλα συναισθήματα κυρίως στους θετούς γονείς εφόσον στις περισσότερες περιπτώσεις το παιδί δεν γνωρίζει λόγω της μικρής του ηλικίας το λόγο που γίνεται αυτή η συνάντηση. Τα συναισθήματα είναι έντονα. Υπάρχει αγωνία, ανυπομονησία, άγχος, τρακ, πολλές φορές συγκίνηση, αγάπη για το νέο μέλος της οικογένειας αλλά και πολλές φορές αμηχανία. Θα πρέπει βέβαια πριν προχωρήσουμε να πούμε πως σε αρκετές περιπτώσεις η συνάντηση δεν είναι άμεση αλλά έμμεση δηλαδή γίνεται μέσω της επίδειξης φωτογραφιών του παιδιού στους θετούς γονείς και στην επίδοση κάποιου αντικειμένου που τις περισσότερες φορές ήταν δώρο (π.χ. ένα παιχνίδι) στο θετό παιδί εκ μέρους των θετών γονέων.

³⁰ Καλούτση - Ταυλαρίδου, 1971, σελ. 34-37.

Είναι καλό να αποτυπώσουμε σε πρώτο πρόσωπο τις αντιδράσεις των θετών γονέων για την πρώτη συνάντηση σύμφωνα με την συγγραφέα: «Ξέρετε είχαμε κι εγώ και ο άντρας μου πολύ τρακ αλλά προσπαθούσαμε να μην το δείξουμε... πήραμε το καλύτερο παιδί». «Ποτέ δεν αισθάνθηκα τόσο ευτυχής όσο όταν την πήρα για πρώτη φορά στα χέρια μου και τότε με είπε μαμά». «Το δικό μας ήταν το γλυκύτερο παιδί απ' όσα ήρθαν με την ομάδα αυτή». «Ήταν παραπάνω απ' ότι περιμέναμε».

Αυτές ήταν μερικές από τις θετικές αντιδράσεις των θετών γονέων στην πρώτη τους συνάντηση με το παιδί. Όμως είχαμε και περιπτώσεις εκείνων των γονέων που έδειξαν μια διαφορετική συμπεριφορά πάνω στο θέμα πιο νευρική και πιο ανώριμη σε αυτή την πρώτη συνάντηση. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της συνάντησης ενός ζευγαριού με το θετό παιδί στο αεροδρόμιο. Οι δυο γονείς περιμένουν με ανυπομονησία το παιδί. Τελικά ο πατέρας βρίσκοντας κάποια δικαιολογία φεύγει και αφήνει τη γυναίκα μόνο να παραλάβει το παιδί. Εκείνη επηρεασμένη από το γεγονός δηλώνει μη ικανοποιημένη από το παιδί και θυμωμένη τα βάζει με τον άνδρα της που έφυγε. Εκείνος αργότερα με τη σειρά του ισχυρίστηκε ότι έφυγε μη μπορώντας να ακούει τη γυναίκα του να λέει πως το παιδί του μοιάζει γεγονός το οποίο τον εκνεύρισε ιδιαίτερα. Εδώ παρατηρούμε ότι μεταφέρεται το πρόβλημα που διαφαίνεται να υπάρχει στη σχέση των δυο συζύγων στο νέο μέλος της οικογένειας.

Μετά την πρώτη συνάντηση και μετά το γεγονός της υιοθεσίας ως νόμιμης πράξης έρχεται η ώρα της προσαρμογής ανάμεσα στους θετούς γονείς και στο νέο μέλος της οικογένειας μας λέει στην συνέχεια η Καλούτση - Ταυλαρίδου Ασπασία. Τα πρώτα βήματα της υιοθεσίας είναι αρκετά δύσκολα και φανερώς εύθραυστα. Η συμπεριφορά που δείχνουν εκείνες τις στιγμές οι θετοί γονείς θεωρείται σημαντική στη μετέπειτα πορεία της υιοθεσίας. Οι θετοί γονείς επιβάλλεται να δημιουργήσουν το κατάλληλο περιβάλλον για να νιώσει το νέο μέλος ότι ανήκει πραγματικά στη νέα του οικογένεια και να γίνει ένα με αυτήν.

Η όλη διαδικασία της προσαρμογής αποτελεί το κύριο μέλημα του θετού γονέα. Η προσπάθεια της επίτευξης της σύγκλισης στους κόλπους της οικογένειας του νέου μέλους πρέπει να είναι έντονη. Χαρακτηριστικό

είναι το παράδειγμα πολλών θετών μητέρων που για παράδειγμα μαθαίνουν ποια φαγητά προτιμούν τα νέα μέλη ή τι αντικείμενα τους αρέσει να χρησιμοποιούν. Άλλες αισθάνονται πως αρκετές φορές πρέπει να αφήνουν το παιδί μόνο για να μπορέσει να ξεπεράσει το πρώτο σοκ της αλλαγής που υπέστη η ζωή του και τη μεταφορά σε μια καινούργια οικογένεια. Παράλληλα οι γονείς βοήθησαν στην εξουδετέρωση προβλημάτων καθυστέρησης στην ψυχοκινητική ανάπτυξη θετών παιδιών δείχνοντας ότι κατέβαλαν υπεράνθρωπες προσπάθειες. Κι όταν ακόμα η πρόοδος που έκαναν τα παιδιά ήταν αργή εντύπωση και θαυμασμό προκαλεί η εμμονή του θετού γονέα να βοηθήσει πάσει θυσία το παιδί.

Μια άλλη περίπτωση που συναντάται στην πρώτη φάση της υιοθεσίας είναι η προσπάθεια που κάνουν οι θετοί γονείς για να διαπιστώσουν τυχόν ομοιότητες ανάμεσα σε αυτούς και το θετό τους παιδί. Ομοιότητα σωματικών χαρακτηριστικών, ομοιότητα στον χαρακτήρα, στις κινήσεις είναι κάποιες από τις ομοιότητες που σημειώνουν οι θετοί γονείς όταν ρωτούνται: «Είναι καταπληκτικό όλοι μας λένε πόσο μας μοιάζει. Ξέρετε είμαι πολύ περήφανος για τον γιο μου». Ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι το γεγονός του ονόματος του παιδιού. Πολλούς τους ενδιαφέρει αν το παιδί το πάρουν μετά την βάπτισή του. Και εάν υπάρχει βέβαια όνομα προσπαθούν να δικαιολογήσουν την ύπαρξή του στο περίγυρό τους. Μερικές φορές μάλιστα ζητούν και τη συγκατάθεση του παιδιού για να το αλλάξουν και να του δώσουν ένα όνομα της αρεσκείας τους. Υπάρχει βέβαια πάντα το ενδεχόμενο το παιδί να μην θελήσει να αλλάξει το όνομά του.

Γεγονός είναι πάντως πως η αντιμετώπιση την οποία θα έχει το νέο μέλος απ' τους θετούς γονείς είναι πάρα πολύ σημαντική και μπορεί να χαρακτηριστεί από την έκβαση αυτής της αντιμετώπισης εάν η προσαρμογή του νέου μέλους θα είναι αρμονική ή θα παρουσιάσουν ιδιαίτερα προβλήματα που ίσως θέσουν σε κίνδυνο το όλο εγχείρημα της υιοθεσίας.

7.2.2.4. Ο βαθμός ικανοποίησης των θετών γονέων, από τον θεσμό της υιοθεσίας

Είναι πολύ βασικό να διαπιστώσουμε τον βαθμό ικανοποίησης των θετών γονέων απ' το θεσμό της υιοθεσίας. Εδώ θα βρεθούμε γενικά, μπροστά σε ένα τεράστιο συνοθύλευμα ιδιαιτέρων και διαφορετικών απόψεων των θετών γονέων πάνω σ' αυτό το ζήτημα. Είναι απαραίτητο λοιπόν να εξετάσουμε και να διατυπώσουμε αρκετές περιπτώσεις και να δούμε το κατά πόσον υπάρχει ικανοποίηση ή όχι.

Υπάρχουν περιπτώσεις που υπάρχει μια μεγάλη ρήξη και ένα ευρύ χάσμα ανάμεσα στους θετούς γονείς και το θετό παιδί. Είναι θετοί γονείς που νιώθουν την επιτακτική ανάγκη να διακοπεί η σχέση τους με το θετό τους παιδί δίνοντάς το πίσω σε κάποιο ίδρυμα και προβάλλοντας τις περιπτώσεις την αιτιολογία της ακοινωνήτης συμπεριφοράς του ή ζητώντας να βεβαιωθεί πως υπάρχει μια διανοητική ή ψυχική ανωμαλία π.χ. σε μια περίπτωση η θετή μητέρα με τη συγκατάθεση του θετού πατέρα πέτυχε την εισαγωγή του γιού της στο Αναμορφωτήριο με την αιτιολογία ότι αλήτευε, σύμφωνα με την Ασπασία Ταυλαρίδου³¹.

Σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο Ι.³² άλλοι πάλι ζητούν να ακυρωθεί η υιοθεσία επειδή αντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα με το παιδί. Σε μια από αυτές τις περιπτώσεις η υγεία του παιδιού είναι προβληματική και το ζευγάρι ζητάει απεγνωσμένα την ακύρωση της υιοθεσίας. Η άποψη της θετής μητέρας φαίνεται ξεκάθαρη: «Πριν πάρω το παιδί ήμουν πιο καλά. Ήμουν φρέσκια και ξεκούραστη. Ταλαιπωρήθηκα πάρα πολύ με το παιδί. Συχνά ευχόμαστε να είχαμε ένα παιδί που να μας καταλάβαινε καλύτερα... Πέρασαμε όμως έντονο εκνευρισμό γιατί παρουσίασε πολλά προβλήματα. Δεν διαφωνήσαμε ποτέ αλλά και οι δυο στεναχωριόμαστε πάρα πολύ».

Σύμφωνα με την Ασπασία Καλούτση - Ταυλαρίδου³³, διαφορετική είναι η περίπτωση εκείνων που χαρακτηρίζονται από αμφιθυμικές διαθέσεις για την σχέση τους με το θετό τους παιδί. Ενώ δηλώνουν πως πέρασαν από πολλά προβλήματα και στεναχωρέθηκαν αρκετά από το

³¹ Καλούτση - Ταυλαρίδου Ασπ., 1971, σελ. 49.

³² Παρασκευόπουλος Ι., 1971, σελ. 88.

θετό τους παιδί εντούτοις φαίνεται πως δεν το μετάνιωσαν γιατί πιστεύουν πως άξιζε η προσπάθεια που έκαναν για να μεγαλώσουν ένα παιδί. Ορισμένες θετές μητέρες από την άλλη μεριά νιώθουν ότι τα βάσανά τους και τα προβλήματά τους για να μεγαλώσουν το θετό παιδί ήταν μια δίκαιη τιμωρία είτε επειδή διάλεξαν να υιοθετήσουν ένα παιδί και όχι να γεννήσουν είτε σε άλλες περιπτώσεις γιατί απέκτησαν παιδί με την υιοθεσία και έτσι αντιτάχθηκαν στη θέληση του θεού που δεν τους έδωσε φυσικό τέκνο.

Εδώ αξίζει να αναφέρουμε τη μαρτυρία μιας θετής μητέρας για τις δυσκολίες που αντιμετώπισε στην υιοθεσία ενός κοριτσιού που υιοθετήθηκε έξι χρονών και παρουσίασε προβλήματα προσαρμογής, σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο Ι.³⁴: «Μετά την υιοθεσία αναστατώθηκε η ζωή μου. Λίγο έλειψε να χωρίσω με τον άνδρα μου... Δεν ξέραμε τι να κάνουμε πως να αντιμετωπίσουμε το παιδί. Δεν είχε ησυχία ούτε τη μέρα ούτε τη νύχτα. Ήταν εντελώς ακοινωνήτο του κάνανε εντύπωση όλα όσα έβλεπε και αντιδρούσε πολύ παράξενα... Προσπαθούσε να προκαλεί συνεχώς την προσοχή μου... Δεν με άφηνε να ησυχάσω. Έπαθα νευρικό κλονισμό. Έκλαιγα καθημερινά. Το αγαπήσαμε όμως πάρα πολύ διότι είναι πολύ έξυπνο και όμορφο κορίτσι. κατάλαβα ότι η άσχημη συμπεριφορά της οφείλεται στις κακές συνθήκες, κάτω από τις οποίες έζησε στο ίδρυμα... Τώρα αρχίσαμε να χαιρόμαστε λίγο γιατί άρχισε να βελτιώνεται». (2, σελ. 86, 87).

Σε άλλες περιπτώσεις, όπως συνεχίζει η Ασπασία Ταυλαρίδου³⁵, ο βαθμός ικανοποίησης για την υιοθεσία είναι διαφορετικός και μέσα στο αντρόγυνο, ανάμεσα δηλαδή στους δυο θετούς γονείς. Έχουμε περιπτώσεις που ένας δείχνει να θέλει το παιδί και ο άλλος να μην το θέλει. Σε μια περίπτωση ο σύζυγος μη θέλοντας από την αρχή την υιοθεσία επέτρεψε στη σύζυγό του να υιοθετήσει ένα παιδί και δήλωσε ότι αυτός δε θα το βοηθούσε ποτέ ούτε στο να μεγαλώσει ούτε στο να βοηθήσει οικονομικά. Έτσι η θετή μητέρα αναγκάστηκε να το μεγαλώσει μόνη της.

³³ Καλοϊτση - Ταυλαρίδου Ασπ., 1971, σελ. 50.

³⁴ Παρασκευόπουλος Ι., 1971, σελ. 86-87.

³⁵ Καλοϊτση - Ταυλαρίδου Ασπ., 1971, σελ. 55.

Κοντά στην προηγούμενη περίπτωση βρίσκεται και μια άλλη πολύ ενδιαφέρουσα, σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο³⁶. Η θετή μητέρα εξηγεί για την περίπτωση αυτή: «Με τον άνδρα μου είχαμε από πριν μικροδιαφορές. Έβλεπε φιλενάδες. Σκέφτηκα ότι το παιδί θα τον μαζέψει στο σπίτι. Υιοθετήσαμε για να μαζέψω τον άντρα μου, για να του δημιουργήσω ενδιαφέρον για το σπίτι... Τελικά χωρίσαμε. Το παιδί το βλέπει μόνο μια φορά το μήνα. Εκείνο τον αναζητάει. Το παιδί το αγαπούν όλοι».

Εκτός όμως από τους θετούς γονείς που δείχνουν ότι δεν είναι τόσο ικανοποιημένοι από την υιοθεσία υπάρχουν και εκείνοι που πραγματικά νιώθουν ευτυχισμένοι και κυριολεκτικά νιώθουν πως το παιδί που υιοθέτησαν είναι ότι καλύτερο θα μπορούσε να τους είχε συμβεί, συνεχίζει ο Παρασκευόπουλος³⁷. Αυτοί είναι αρκετοί και είναι καλό να δούμε τις απόψεις που έχουν σε πρώτο πρόσωπο: «Και βέβαια άλλαξε η ζωή μας πάρα πολύ. Είμαι ευτυχισμένη, χαρούμενη και το παιδί μου δίνει φτερά για να ζω πιο ευχάριστα. Καλύτερεψαν οι σχέσεις με τον άνδρα μου». «Άλλαξε πολύ η ζωή μας, είμαστε ευτυχισμένοι, γέμισε το σπίτι μας, είμαστε πιο αγαπημένοι τώρα. Πριν είμαστε μουγκοί». «Πρώτα ήμουν άρρωστη. Δεν είχα με τι να ασχοληθώ. Όταν πήρα το παιδί συνήλθα. Δεν μου μένει καιρός καθόλου. Είμαι πολύ ευτυχισμένη γιατί βρήκα αυτό που ήθελα». «Πριν πάρουμε το παιδί δεν καθόμουνα καθόλου στο σπίτι. Όταν το πήραμε μαζεύτηκα. Άρχισε να με ενδιαφέρει το σπίτι, καλύτερεψαν οι σχέσεις μου με την γυναίκα μου. Ποτέ δεν γίνεται αιτία το παιδί να διαφωνήσουμε με τους συγγενείς». «Άλλαξε πάρα πολύ η ζωή μας τώρα είμαστε ευτυχισμένοι. Ευτυχώς που υιοθετήσαμε. Οι σχέσεις μας είναι πολύ καλές τώρα». «Όταν είμαι έξω και δεν δω το παιδί δεν βλέπω την ώρα να γυρίσω και να το αγκαλιάσω, να το έχω κοντά μου. Μου αρέσει να το ντύνω όμορφα και να το βγάζω έξω».

Πολλές φορές οι θετοί γονείς εκφράζουν την συμπεριφορά τους για το θετό παιδί με τις υλικές και οικονομικές παροχές, σύμφωνα με την Ασπασία Καλούτση - Ταυλαρίδου³⁸. Σε αρκετές μάλιστα περιπτώσεις που

³⁶ Παρασκευόπουλος Ι., 1971, σελ. 89.

³⁷ Παρασκευόπουλος Ι., 1971, σελ. 84-85.

³⁸ Καλούτση - Ταυλαρίδου Ασπ., 1971, σελ. 52.

τα οικονομικά της θετής οικογένειας δεν είναι ικανοποιητικά, οι παροχές προς τα θετά παιδιά είναι μεγάλες και περιλαμβάνουν τη σπουδή τους σε ιδιωτικά σχολεία, ιδιαίτερα μαθήματα πολύ καλό ντύσιμο και ιατρική παρακολούθηση από πολύ καλούς γιατρούς. Με αυτό τον τρόπο δείχνουν ότι έχουν ειδική ευθύνη απέναντι σε αυτά τα παιδιά. Τους ενδιαφέρει επίσης και η άποψη του ίδιου του παιδιού που αργότερα μπορεί να τους κρίνει. Πάντως και σε αυτές τις περιπτώσεις οι γονείς δείχνουν να αποδέχονται το ρόλο που διαδραματίζει η υιοθεσία όπως και οι περισσότεροι θετοί γονείς που εκφράζουν την ικανοποίησή τους, για τον θεσμό της υιοθεσίας.

7.2.2.5. Υποδείξεις θετών γονέων στις υπηρεσίες υιοθεσιών και στους υποψήφιους θετούς γονείς.

Οι θετοί γονείς όχι μόνο εκφράζουν τις απόψεις τους για τον θεσμό της υιοθεσίας αλλά κάνουν και ορισμένες υποδείξεις που έχουν αποκτήσει ύστερα από τη πολύπλευρη εμπειρία τους πάνω στο θεσμό της υιοθεσίας. Για το λόγο αυτό θα ήταν ιδιαίτερο ενδιαφέρον να δούμε ποιες είναι αυτές οι υποδείξεις και προς τα που στρέφονται.

Καταρχήν οι θετοί γονείς εκφράζουν τις υποδείξεις τους προς τις υπηρεσίες υιοθεσιών. Το πρώτο πράγμα που ζητούν είναι η εξασφάλιση προσωπικού, άριστα εκπαιδευμένου, μορφωμένου που θα έχει την ευθύνη της σωστής εκπαίδευσης και ανατροφής των παιδιών, σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο³⁹. Βάση αυτής της εκπαίδευσης θα είναι η αγάπη και η στοργή που θα κάνει τα παιδιά να νιώθουν πως βρίσκονται σε ένα όμορφο περιβάλλον και όχι σε ένα ψυχρό και μοναχικό περιβάλλον. Παραθέτουμε μερικές απόψεις των θετών γονέων: «Τα ιδρύματα πρέπει να έχουν καλλιεργημένο προσωπικό. Οι υπάλληλοι πρέπει να μεγαλώνουν τα παιδιά δίνοντάς τους καλή αγωγή και να συμπεριφέρονται ευγενικά προς τους θετούς γονείς». «Πρέπει το ίδρυμα να έχει πολύ καλό προσωπικό, να δείχνει στοργή και αγάπη στα παιδιά, ώστε αργότερα να μην δημιουργούνται προβλήματα στην οικογένεια».

³⁹ Παρασκευόπουλος, 1971, σελ. 94-96.

Παράλληλα σύμφωνα με τον ίδιο συγγραφέα, οι θετοί γονείς τονίζουν ότι πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στους γονείς να επιλέγουν το παιδί που τους μοιάζει, τους ταιριάζει για να μπορέσουν να το αγαπήσουν. Τονίζουν ταυτόχρονα την συντόμευση που πρέπει να γίνει στη διαδικασία της υιοθεσίας και στην απλούστευσή της ώστε να μην ταλαιπωρούνται τα ζευγάρια. Χαρακτηριστικές στα δυο παραπάνω θέματα είναι οι απόψεις των θετών γονέων: «Να διαλέγουν μόνοι τους οι γονείς. Να προσπαθεί το ίδρυμα να δώσει το κατάλληλο παιδί σε κάθε ζευγάρι. Να τους ταιριάζει, να τους μοιάζει». «Νομίζουμε ότι το ίδρυμα πρέπει να συντομεύσει την διαδικασία της υιοθεσίας για να μην αγανακτούν οι γονείς που αποφάσισαν αν το υιοθετήσουν».

Ένα άλλο αίτημα των θετών γονέων είναι η μη αποκάλυψη της ιδιότητας του υιοθετημένου σε κάθε είδος πιστοποιητικό και να δίδεται στο θετό παιδί το δικαίωμα συνταξιοδότησης απ' το Δημόσιο, σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο². Αντιπροσωπευτικές είναι για το παραπάνω θέμα οι απόψεις των θετών γονέων: «Να μην γράφεται στα χαρτιά των παιδιών η λέξη «υιοθετημένου». Νομίζω ότι κάποτε εξαιτίας αυτού θα πληγωθούν και οι γονείς και το παιδί. Το ίδρυμα πρέπει να μεριμνήσει για να εκλείψει αυτό». «Να εξισωθεί απέναντι του νόμου, το θετό παιδί με το φυσικό. Δηλαδή να παίρνουν τα θετά παιδιά την σύνταξη των γονέων εφόσον αυτοί είναι δημόσιοι υπάλληλοι. Οι δημόσιες υπηρεσίες δεν αναγνωρίζουν το υιοθετημένο παιδί και δεν του χορηγούν σύνταξη. Αυτό πρέπει να αλλάξει».

Τέλος μια άλλη υπόδειξη πολλή σημαντική που κάνουν στις υπηρεσίες υιοθεσιών οι θετοί γονείς είναι να δίδει το κάθε ίδρυμα την μέγιστη προσοχή στο εάν ένα ζευγάρι είναι κατάλληλο για να υιοθετήσει, μας λέει στην συνέχεια ο Παρασκευόπουλος⁴⁰. Μεταφέρουμε λοιπόν κάποιες απόψεις για την καταλληλότητα των υποψηφίων ζευγαριών: «Το ίδρυμα πρέπει να διαλέγει τους γονείς στους οποίους πρόκειται να δώσει το παιδί. Οι γονείς πρέπει να είναι ηθικοί και με καλά αισθήματα». «Να εξακριβώνει το ίδρυμα σε τι ανθρώπους θα δώσει το παιδί διότι το

¹⁰ ενθ. ανωτέρω. σελ. 97-104.

περιβάλλον όπου αναπτύσσεται ο άνθρωπος έχει μεγάλη σημασία στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του».

Στην συνέχεια ο συγγραφέας τονίζει, ότι παράλληλα με το ίδρυμα οι θετοί γονείς κάνουν και κάποιες υποδείξεις προς τους υποψηφίους θετούς γονείς που θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν. Πιστεύουν λοιπόν ότι πρώτα απ' όλα θα πρέπει να έχουν προετοιμαστεί ψυχολογικά και να είναι βέβαιοι ότι θέλουν να υιοθετήσουν χωρίς να νοιάζονται ιδιαίτερα για το τι θα πει ο υπόλοιπος κόσμος ή οι συγγενείς τους. Επίσης θεωρούν σπουδαίο να εξασφαλίσουν στο παιδί μια καλή οικονομική κατάσταση. Ας δούμε ένα παράδειγμα: «Να έχουν προετοιμαστεί ψυχολογικά, να είναι βέβαιοι ότι θέλουν να υιοθετήσουν, χωρίς να ενδιαφέρονται για το τι θα πει ο κόσμος».

Άλλη μια παραίνεση των θετών γονέων προς τα υποψήφια ζευγάρια είναι να είναι αγαπημένοι και σύμφωνοι για κάθε τι που αφορά την υιοθεσία, να υιοθετούν ενώ είναι ακόμα νέοι και όταν διαπιστώσουν ότι έχουν πρόβλημα στειρότητας, τονίζει ο συγγραφέας².

Οι απόψεις των θετών γονέων παρουσιάζονται δειγματοληπτικά ως εξής: «Πρέπει πρώτα - πρώτα να είναι ψυχικά συνδεδεμένο το ζευγάρι και μετά να υιοθετήσει». «Τα ζευγάρια που υιοθετούν πρέπει να είναι νέα σε ηλικία». «Πρέπει να υιοθετούν αφού βεβαιωθούν ότι δεν κάνουν δικά τους παιδιά. Έχω παράδειγμα ένα ζευγάρι που απέκτησε δικό του κορίτσι ενώ ήδη είχε υιοθετήσει και όταν ήρθε η ώρα να παντρευτεί το θετό κορίτσι, ζήτησε προίκα αλλά η μητέρα αρνήθηκε να του δώσει γιατί όπως του είπε δεν ήταν δικό της παιδί».

Τέλος προτείνουν στους υποψήφιους θετούς γονείς να παίρνουν τρόφιμο για μερικούς μήνες το παιδί πριν το υιοθετήσουν, αναφέρει συγκεκριμένα ο Παρασκευόπουλος.

Μετά από όλα αυτά είναι φανερό πως οι θετοί γονείς δεν υποδεικνύουν με κανένα τρόπο την αποφυγή του θεσμού της υιοθεσίας ούτε καταφέρονται εναντίον του. Αντίθετα βλέπουν πως αυτός ο θεσμός είναι κάτι το πολύ θετικό και προσπαθούν μέσα από τη δική τους την εμπειρία που έχουν αποκτήσει να συμβάλλουν όσο γίνεται στην καλύτερη

εξέλιξη που μπορεί να έχει ο θεσμός της υιοθεσίας. Θα πρέπει να τονίσουμε επίσης πως όσο πικραμένοι και αν φάνηκαν κάποιοι γονείς από τα ιδιαίτερα προβλήματα που αντιμετώπισαν καθόλην τη διάρκεια της υιοθεσίας εντούτοις δεν παύουν να τονίζουν την αναγκαιότητα που είχε για αυτούς η υιοθεσία ενός παιδιού τη στιγμή που δεν υπήρχε άλλος τρόπος για πατρότητα και για μητρότητα και το πόσο σπουδαίο ρόλο έπαιξε αυτό το παιδί στο να αποκτήσει νόημα η ζωή τους.

Τ.Ε.Ε. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Καλούτση - Ταυλαρίδου Ασπ. «Συμβολή στην κατανόηση προβλημάτων υιοθεσίας» Η διαταραχή της ταυτότητας στην υιοθεσία, Διατριβή επί διδακτορία, Αθήνα 1970.
2. Κουσίδου Τ. «Η Υιοθεσία: Υπηρεσία Παιδικής Προστασίας», Εκλογή Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 1988, Αρ. 77.
3. Παρασκευόπουλος Ι. «Εμπειρίες και απόψεις θετών γονέων για το θεσμό της υιοθεσίας, εκδόσεις Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη 1971.
4. Πρακτικά Σεμιναρίου «Το παιδί και οι γονείς σε ειδικές ψυχοκοινωνικές συνθήκες, Αθήνα 1983, Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ».
5. Τσιάντης Ι., Βασική Παιδοψυχιατρική, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1994, Τόμος πρώτος.
6. Τσιάντης Ι. Ψυχική υγεία παιδιού και οικογένειας, Αθήνα 1991.
7. SEARS WILLIAM, «Τα βασικά για τους γονείς», εκδόσεις Πατάκη 1991, μετάφραση Παναγοπούλου - Μαρ.
8. TRISELIOTIS JOHN: «Ανοιχτή υιοθεσία», ΕΚΛΟΓΗ, Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1991, μετάφραση Κουσίδου Τασούλα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

«Ο δεσμός με πολλούς ανθρώπους
δεν σημαίνει, αναγκαστικά ρηχό συναίσθημα,
του παιδιού προς τον καθένα, διότι,
η ικανότητα του παιδιού για δεσμό δεν είναι,
σαν ένα κέικ που μοιράζεται σε κομμάτια.
Η αγάπη ακόμα και στα μωρά, δεν έχει όρια»

Shaffer 1977

8.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο θεσμός της υιοθεσίας όπως είδαμε είναι πολύ παλιός. Στην αρχή είχε σκοπό την κάλυψη των αναγκών του ζευγαριού που δεν είχε παιδιά. Με την πάροδο του χρόνου, όμως, αναγνωρίζεται πια ως κύριος λόγος το δικαίωμα του παιδιού να αποκτήσει μια οικογένεια εξομοιωμένη με την φυσική, που θα του προσφέρει ασφάλεια, φροντίδα, αγάπη και όλες τις δυνατότητες που θα το επιτρέψουν να εξελιχθεί σωματικά και ψυχικά.

Οι πιο σημαντικές συναισθηματικές ανάγκες στα βρέφη και τα μικρά παιδιά είναι για στοργή και αγάπη, που θα τα βοηθήσουν να εκφράσουν τα δικά τους συναισθήματα.

Επίσης, να δέχονται ερεθίσματα από το περιβάλλον που θα του επιτρέψουν να δείξουν τις δυνατότητές τους.

Είναι γεγονός όμως ότι τα τελευταία χρόνια ο αριθμός της ζήτησης παιδιών για υιοθεσία υπερβαίνει κατά πολύ τα παιδιά που είναι διαθέσιμα.

Έτσι η διαδικασία ίσως καθυστερεί και πολλοί υποψήφιοι γονείς στρέφονται σε ιδιωτικές υιοθεσίες συχνά με αρκετά παρεπόμενα.

Γι' αυτό το σκοπό υπάρχουν από το νόμο κάποιες συγκεκριμένες υπηρεσίες που ασχολούνται με τις υιοθεσίες σύμφωνα με το Ν.Δ.795/1970.

8.1.Αναγνωρισμένες υπηρεσίες και οργανισμοί για την σύμπραξη της υιοθεσίας με το Ν.Δ.795/1970

Σύμφωνα με το Ν.Δ.795/1970¹ αναγνωρισμένες υπηρεσίες και οργανισμοί για την διεξαγωγή κοινωνικής έρευνας ορίζοντας εφόσον έχουν κοινωνικούς λειτουργούς ειδικευμένους σε θέματα υιοθεσίας και με νόμιμοι άδεια ασκήσεως επαγγέλματος είναι:

α) Το Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ»

β) Τα Δημοτικά Βρεφοκομεία: Αθηνών, Πατρών, Θεσσαλονίκης

¹ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ Ν.Δ.795/1970, σελ. 2451.

γ) Ο Ε.Ο.Π. (Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας)

δ) Το ΠΙΚΠΑ

ε) Οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας ανά Νομαρχία

Το συντονισμό των παραπάνω αρμοδίων φορέων έχει το Εθνικό Συμβούλιο Υιοθεσίας που θα αναφερθούμε παρακάτω.

8.2. Υπηρεσίες που πραγματοποιούν σήμερα τις υιοθεσίες

Οι υπηρεσίες που συνεχίζουν της υιοθεσίες σήμερα από τις προαναφερθείς είναι:

α) Το ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ»

το οποίο συνεχίζει κανονικά τη λειτουργία της

β) Τα Δημοτικά Βρεφοκομεία

Το Δημ. Βρεφ. Αθηνών και Ιατρών πραγματοποίησαν τις τελευταίες τους υιοθεσίες κατά το έτος 1985 και μετά σταμάτησαν.

Το Δημ. Βρεφ. Θεσσαλονίκης «Ο Άγιος Στυλιανός» συνεχίζει κανονικά.

γ) Ο Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας

Έχει σταματήσει και τις υποθέσεις του τις συνεχίζει το «ΜΗΤΕΡΑ».

δ) Το ΠΙΚΠΑ

Μόνο οι κεντρικές υπηρεσίες του ΠΙΚΠΑ συνεχίζουν

ε) Οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας

Συνεχίζουν από τις Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας ανά Νομαρχία από την κοινωνική υπηρεσία και το τμήμα υιοθεσιών αν υπάρχουν περιπτώσεις υιοθεσίας. Βλέπε παράρτημα.

Για υιοθεσίες παιδιών από αλλοδαπούς την αρμοδιότητα έχουν οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Πατρών σύμφωνα με το Π.Δ.193/27.8.1973.

Τις πληροφορίες για το ποιες υπηρεσίες συνεχίζουν σήμερα της υιοθεσίες από αυτές που προβλέπει ο νόμος της πήραμε έρχοντας είτε σε προσωπική επαφή είτε σε τηλεφωνική επαφή με τις κοινωνικές υπηρεσίες, των οργανώσεων.

Στατιστικά στοιχεία

Κατά μέσο όρο υιοθετούνται 500 περίπου παιδιά το χρόνο, από τα οποία 400 υιοθετούνται μέσα από τις διευθύνσεις κοινωνικής Πρόνοιας. Το «Η ΜΗΤΕΡΑ» διεκπεραιώνει 60 υιοθεσίες το χρόνο, και τις υπόλοιπες όλοι οι άλλοι φορείς μαζί.

8.3.Εθνικό Συμβούλιο Υιοθεσίας

Στο Ν.2447/1996² στο έκτο μέρος στις Μεταβατικές και συμπληρωματικές διατάξεις στο δεύτερο άρθρο σελ.733 της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως συνιστάται:

«Εθνικό Συμβούλιο Υιοθεσίας» που θα λειτουργεί στο πλαίσιο του Εθνικού Συστήματος Πρόνοιας και θα έχει ως αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί για την χάραξη πολιτικής για την υιοθεσία, το συντονισμό των αρμόδιων φορέων που εμπλέκονται στο αντικείμενο αυτό, την οργάνωση της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης του προσωπικού που ασχολείται με τις υιοθεσίες, καθώς και την συγκέντρωση, την έρευνα και την αξιολόγηση στατιστικών στοιχείων σχετικών με την υιοθεσία.

Το Εθνικό Συμβούλιο Υιοθεσίας εποπτεύεται από τους Υπουργούς Υγείας και Πρόνοιας και Δικαιοσύνης. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών, Οικονομικών, Υγείας και Πρόνοιας και Δικαιοσύνης ορίζονται τα σχετικά με τις αρμοδιότητες, τη σύνθεση, την οργάνωση και τη λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Υιοθεσίας, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με το ίδιο διάταγμα καθορίζεται και ο χρόνος έναρξης και λειτουργίας του.

² Νομοθετικό διάταγμα 2447/1996. Μεταβατικές και συμπληρωματικές διατάξεις σελ. 733. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

8.4. Υπηρεσίες που ασχολούνται στο παρελθόν με την διαδικασία της υιοθεσίας

Σε προηγούμενο κεφάλαιο αναφερθήκαμε αναλυτικά σε κάποιες υπηρεσίες που συνεχίζουν της υιοθεσίες στις μέρες μας.

Κρίνεται σκόπιμο όμως να αναφερθούμε και στις υπηρεσίες που ασχολούνται με την υιοθεσία τις προηγούμενες δεκαετίες και έπαιζαν σημαντικό ρόλο.

Έτσι λοιπόν ήρθαμε σε επαφή με το Δημοτικό Βρεφοκομείο Πατρών το οποίο σταμάτησε της υιοθεσίες το 1985 και ενημερωθήκαμε για το πως λειτουργούσε παλιά.

Να σημειώσουμε ότι έγινε προσπάθεια να μάθουμε και για την διαδικασία της υιοθεσίας και από το ΠΙΚΠΑ Πατρών από το οποίο δεχτήκαμε αρνητική απάντηση.

8.4.1. Δημοτικό Βρεφοκομείο Πατρών

Το Δημοτικό Βρεφοκομείο Πατρών ιδρύθηκε το 1873 από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Το Δημοτικό Βρεφοκομείο λειτουργεί βάσει του Δημοτικού και Κοινωνικού Κώδικα, και διοικείται από θμελές διοικητικό συμβούλιο.

Σύμφωνα με την κοινωνική λειτουργό κ.Λ. ο σκοπός του ιδρύματος ήταν η περίθαλψη και η κανονική ψυχοσωματική ανάπτυξη των βρεφών από την γέννησή τους μέχρι την οριστική προσαρμογή τους σε ομαλό οικογενειακό περιβάλλον καθώς και η κοινωνική προστασία της άγαμης εγκύου μητέρας.

Έτσι λοιπόν το Βρεφοκομείο λειτουργούσε τα εξής προγράμματα:

α) τμήμα εσωτερικών βρεφών που φιλοξενούσε εγκαταλειμμένα και εκτός γάμου βρέφη.

β) τμήμα ανύπαντρων μητέρων

γ) τμήμα υιοθεσιών

δ) τμήμα αναδόχων οικογενειών

ε) τμήμα πληροφοριών

στ) αρχείο όλων των υπηρεσιών

Από το 1985 όμως έως σήμερα τα παραπάνω τμήματα έχουν σταματήσει τη λειτουργία τους και το Δημοτικό Βρεφοκομείο λειτουργεί ως βρεφονηπιακός σταθμός.

Όσον αφορά για την διαδικασία της υιοθεσίας από το Δημοτικό Βρεφοκομείο μας ενημέρωσε η κοινωνική λειτουργός κ.Λ. η οποία δήλωσε ότι πληροφορίες πολλές δεν είναι γνωστές για την διαδικασία της υιοθεσίας πριν την σύσταση της κοινωνικής υπηρεσίας του Βρεφοκομείου το 1970.

Από το αρχείο λοιπόν διαπιστώνεται ότι μαζική υιοθεσία έγινε μεταξύ 1955-1959 όπου 365 παιδιά λόγω υπερπληθώρας παιδιών που είχε το Δημοτικό Βρεφοκομείο λόγω εγκατάλειψης, υιοθετήθηκαν στην Αμερική.

Η υιοθεσία αυτών των παιδιών έγινε οργανωμένα από το ΑΧΕΠΑ και τη Διεθνή Κοινωνική Υπηρεσία όπου οι υποψήφιοι θετοί γονείς από το εξωτερικό έκαναν εκεί τις αιτήσεις τους και οι παραπάνω υπηρεσίες τους έγκριναν ή όχι και έπειτα μέσω του Πρωτοδικείου Αθηνών γινόταν νομικά η υιοθεσία.

Οι υπεύθυνοι των υιοθεσιών από το Δημοτικό Βρεφοκομείο δεν γνώριζαν λεπτομέρειες και δεν είχαν ουδέποτε συναντήσεις με αυτές τις οικογένειες λόγω απαγόρευσης από το νόμο.

Από το 1970 όμως που συστάθηκε η Κοινωνική Υπηρεσία του Δημοτικού Βρεφοκομείου μέχρι το 1985 που πραγματοποιήθηκαν οι τελευταίες υιοθεσίες υπάρχουν περισσότερα στοιχεία και ακολουθούνταν μια οργανωμένη διαδικασία.

Έτσι λοιπόν οι υποψήφιοι θετοί γονείς έκαναν αίτηση στο Δημοτικό Βρεφοκομείο όπου εκεί κατέθεταν, τα προσωπικά τους στοιχεία, την περιουσιακή τους κατάσταση, ιατρικές εξετάσεις όπου έδειχναν ότι το ζευγάρι δεν μπορούσε να τεκνοποιήσει καθώς και το μητρώο τους από την Αστυνομία ότι δεν είχαν προβλήματα με το νόμο.

Στη συνέχεια οι θετοί γονείς επισκέπτονταν το Δημοτικό Βρεφοκομείο και είχαν συναντήσεις με το παιδί. Ο αριθμός των συναντήσεων ήταν αναλόγως με την ηλικία του παιδιού, π.χ. για ένα βρέφος έως ενός έτους προβλεπόταν συνάντηση με τους υποψήφιους θετούς γονείς επί δυο με

τρεις μήνες, ενώ για ένα λίγο μεγαλύτερο βρέφος προβλεπόταν περισσότερο διάστημα.

Κατά το ίδιο διάστημα γινόταν και η κοινωνική έρευνα για τους υποψήφιους θετούς γονείς ενώ στη συνέχεια πραγματοποιείτο συμβούλιο στο Βρεφοκομείο για έγκριση της υιοθεσίας. Το συμβούλιο αποτελείτο από την υπεύθυνη Κοινωνική λειτουργό, παιδίατρο, ψυχίατρο και τον ή την Διευθυντή του Δημοτικού βρεφοκομείου.

Στη συνέχεια υπεβάλετο αίτηση στο δικαστήριο και προχωρούσε η κατοχύρωση.

Σημαντικό σημείο είναι ότι πολλές φορές στο δικαστήριο παρίστατο και η φυσική μητέρα η οποία συναινούσε να δώσει το παιδί της για υιοθεσία.

Μια υιοθεσία μπορούσε να διαρκέσει από ένα χρόνο έως πέντε και δέκα χρόνια. Γι' αυτό το λόγο πολλές οικογένειες έπαιρναν ένα βρέφος ως ανάδοχες οικογένειες χωρίς πληρωμή και μετά το υιοθετούσαν.

Όλες οι υιοθεσίες αλλά και οι εισαγωγές ή εξαγωγές βρεφών είναι καταχωρημένες στα βιβλία του Δημοτικού Βρεφοκομείου με αριθμό μητρώου εισαγωγής, ώρα εισαγωγής, και οτιδήποτε άλλα στοιχεία υπήρχαν όπως, ονοματεπώνυμο τη φορούσε όταν βρέθηκε ή αν είχε κάποιο μήνυμα μαζί του.

Στην ίδια σελίδα βιβλίου σημειωνόταν και οι εξέλιξη του παιδιού, δηλαδή αν υιοθετήθηκε και γραφόταν τα στοιχεία της θετής του οικογένειας αν πήγε σε κάποιο άλλο ίδρυμα και σε ποιο και τέλος αν απεβίωσε, και από πιο λόγο.

Τα παραπάνω στοιχεία τα συγκεντρώσαμε από συνέντευξη με την κα Λέφα Βούλα κοινωνική λειτουργό του Δημοτικού Βρεφοκομείου Πατρών, Πάτρα 1999.

8.5. Σύλλογοι που ασχολούνται με την αναζήτηση των ριζών των υιοθετημένων παιδιών

Εισαγωγή

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις όπου στη χώρα μας κυρίως τις δεκαετίες του '40 και '50 έγιναν πολλές υιοθεσίες παράνομα.

Σύμφωνα με την Σκυβαλάκη Μ. - Τσιτσιρίγκου Α.³ παράνομη υιοθεσία τελείται και είναι ποινικά κολάσιμη πράξη, όταν υπάρχει έγκυρη (νομότυπη) υιοθεσία, όμως ο γονιός δίνει το παιδί του στο θετό γονέα ή τρίτος μεσολαβεί και δίνει το τέκνο για περαιτέρω υιοθεσία από άλλον, έναντι περιουσιακού οφέλους.

Οι περιπτώσεις που είδαν το φως της δημοσιότητας ήταν εξαιρετικά τραγικές, διότι πρόκειται για υπαρπαγές ανηλίκων με πλεκτάνη πολλών προσώπων από νοσοκομεία και ιδρύματα εν αγνοία των γονιών, στους οποίους έλεγαν ότι τα παιδιά τους πέθαναν ξαφνικά, στη γέννα ή αργότερα σε απροσδιόριστο χρόνο.

Μάλιστα, μεταξύ των περιπτώσεων αποκαλύφθηκε ότι πλήθος από παιδιά είχαν αποδέκτες θετούς γονείς στις Η.Π.Α. κατά την διάρκεια του Εμφυλίου.

Την αναζήτηση των πραγματικών ριζών των υιοθετημένων παιδιών έχει αναλάβει ο σύλλογος «ΣΕΑΣΥΠ» Σύλλογος υιοθετημένων παιδιών «Αλίκη».

8.5.1. «ΣΕΑΣΥΠ»

Ο ΣΕΑΣΥΠ σύλλογος υιοθετημένων ατόμων ξεκίνησε τη λειτουργία του από το 1996 με την πρωτοβουλία τεσσάρων - πέντε ατόμων όπου ίδρυσαν ένα καταστατικό λειτουργίας νόμιμο του συλλόγου.

Έδρα του είναι η Αθήνα και η χρηματοδότησή του γίνεται αποκλειστικά από τις συμμετοχές των μελών.

³ Σκυβαλάκη Μ. - Τσιτσιρίγκου Α., Ο θεσμός της υιοθεσίας, 1996, σελ. 69.

Ο σύλλογος έχει αναπτύξει σχέσεις συνεργασίας με επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς, δικηγορικούς συλλόγους και εθελοντές διαφόρων επαγγελμάτων.

Κύριο αντικείμενο του είναι να ανακαλύψει τις πραγματικές ρίζες των υιοθετημένων παιδιών, όπου αυτό επιτεύχθηκε με την τελευταία τροποποίηση του νόμου το 1996 όπου σύμφωνα με το άρθρο 1559 το θετό τέκνο έχει, μετά την ενηλικίωσή του, το δικαίωμα να πληροφορείται πλήρως από τους θετούς γονείς και από κάθε αρμόδια αρχή τα στοιχεία των φυσικών γονέων του.

Επίσης στο σύλλογο απευθύνονται και οι φυσικοί γονείς οι οποίοι υποψιάζονται ότι το παιδί τους έχει δοθεί για υιοθεσία.

Στηριζόμενοι στο ότι πριν κάποια χρόνια τα είχαν αφήσει σε κάποια νοσοκομεία ή βρεφοκομεία προσωρινά και όταν επέστρεψαν να τα πάρουν τους ενημέρωσαν ότι δεν ζούσαν πια. Όμως δεν ήταν καταχωρημένα νεκρά ούτε σε ληξιαρχικά γραφεία ούτε σε διάφορες καταστάσεις των νεκροτομείων που τους υποδείκνυαν.

Τέλος ανακαλύφθηκαν από αυτές τις υπηρεσίες κάποια δεύτερα βιβλία όπου τα παιδιά που θεωρείται ότι ήταν νεκρά ήταν ξαναγεννημένα με άλλο όνομα και με νέους θετούς γονείς.

Σύμφωνα με την κ. Δημοπούλου πρόεδρο του συλλόγου κυρίως τα Δημοτικά Βρεφοκομεία τους βοηθάνε αρκετά στο δύσκολο αυτό έργο τους.

Οι πιο δύσκολες περιπτώσεις αναζήτησης σύμφωνα πάντα με την κ. Δημοπούλου είναι η αναζήτηση μέσω της αστυνομίας.

Πολλά παιδιά βρέθηκαν εγκαταλελειμμένα σε κάποιους δρόμους σε κάποιες σκάλες έξω από διάφορα αστυνομικά τμήματα.

Η αστυνομία έκανε έρευνες αρκετές φορές ανακάλυπτε τους γονείς, σε άλλες κατέγραφε σε βιβλία της το πως βρέθηκε ένα μωρό, τη φορούσε αν είχε κάποιο γράμμα μαζί τους, την έρευνα της αστυνομίας και σε ποιους θετούς γονείς εδόθησαν τα παιδιά.

Όμως τη δεκαετία του '70 λόγω των προβλημάτων της εποχής κάηκαν πολλά από τα βιβλία αυτά. Έτσι παιδιά που σήμερα γνωρίζουν από τους θετούς τους γονείς ότι υιοθετήθηκαν μέσω αστυνομίας δεν μπορούν να βρουν περισσότερα στοιχεία.

Τέλος σύμφωνα με την κ. Δημοπούλου ο ΣΕΑΣΥΠ είναι ο προς το παρόν νόμιμος σύλλογος των υιοθετημένων ατόμων, όσον αφορά κυρίως για την Αθήνα.

Στις υπόλοιπες μεγάλες πόλεις εθελοντικά. Έτσι στην Θεσσαλονίκη υπεύθυνη είναι η κ. Καλφοπούλου και στην Πάτρα η κ. Μαριάννα Φειθφουλ (από συνέντευξη με την κ. Δημοπούλου πρόεδρο του συλλόγου ΣΕΑΣΥΠ, Αθήνα 1998).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Εφημερίδα της κυβερνήσεως Ν.Δ.795/1970.
2. Εφημερίδα της κυβερνήσεως Ν.Δ.2447/1996.
3. Σκυβαλάκη Μ. - Τσιτσιρίγκου Α., «ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΓΟΝΕΙΣ, Ο Θεσμός της υιοθεσίας», ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1996.
4. Συνέντευξη από κα Δημοπούλου, Διευθύντρια Συλλόγου ΣΕΑΣΥΠ, Αθήνα 1998.
5. Συνέντευξη από κα Λέφα Κοινωνική Λειτουργό του Δημοτικού Βρεφοκομείου Πατρών, Πάτρα 1999.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ

«Το θετό τέκνο έχει, μετά την ενηλικίωσή του, το δικαίωμα να πληροφορείται πλήρως από τους θετούς γονείς και από κάθε αρμόδια αρχή τα στοιχεία των φυσικών γονέων του»

«Ν.Δ. 2447/1996 άρθρο 1559»

9.ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η ενημέρωση του αναγνώστη γενικά για την ισχύουσα νομοθεσία που αφορά το θεσμό της υιοθεσίας μέσα από τα σημαντικότερα άρθρα που την διέπουν.

Τα άρθρα του νόμου που ρυθμίζουν το θεσμό της υιοθεσίας παρατίθεται στο παράρτημα.

9.1.Εισαγωγή

Την υιοθεσία ρυθμίζουν σήμερα δυο νομοθετικά κείμενα:

1. Το Νομοθετικό διάταγμα 2447/30.12.96 (1542-1588 άρθρο).
2. Η Ευρωπαϊκή σύμβαση «για την υιοθεσία των παιδιών» που κυρώθηκε με το Ν. 1049/1980.

9.2.Νομική διάσταση της Υιοθεσίας

Στη νομοθεσία γίνεται βασική διάκριση μεταξύ ενηλίκων και ανηλίκων υιοθετούμενων. Ο νόμος θέτει τις προϋποθέσεις που ισχύουν για τους ενήλικους υιοθετούμενους καθώς και στις περιπτώσεις των ανηλίκων υιοθετούμενων που είναι ή υπήρξαν έγγαμοι.

Επίσης θέτει τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για τους ανηλίκους υιοθετούμενους και στις περιπτώσεις υιοθεσιών των φυσικών παιδιών του συζύγου αυτού που υιοθετεί.

Πιο συγκεκριμένα η υιοθεσία αποτελεί νομική πράξη με την οποία διαμορφώνεται μια τεχνητή συγγενική σχέση. Η υιοθεσία γίνεται με δικαστική απόφαση και ρυθμίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 1542-1488 Α.Κ., όπως αυτές διαμορφώθηκαν μετά τη μεταρρύθμιση του δικαίου της υιοθεσίας και της επιτροπείας (Ν. 2447/1996)¹.

¹ Εφημερίδα της κυβερνήσεως, Ν.Δ. 2447/1996.

9.3. Τρόπος τέλεσης της υιοθεσίας

Ο Αστικός Κώδικας διαμόρφωσε την διαδικασία πραγματοποίησης της υιοθεσίας. Η υιοθεσία απαγγέλλεται με δικαστική απόφαση και συγχρόνως με τη δήλωση των συναινέσεων των ενδιαφερομένων μερών, δηλαδή αυτού που υιοθετεί και αυτού που υιοθετείται σύμφωνα με το άρθρο 1581 του Α.Κ.

Για την σχέση υιοθεσίας ενηλίκου σύμφωνα με το άρθρο 1579 επιτρέπεται μόνο αν ο υιοθετούμενος είναι τέκνο του συζύγου εκείνου που υιοθετεί καθώς επίσης και αυτός που υιοθετεί πρέπει να έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας του και να είναι μεγαλύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον κατά δεκαοχτώ χρόνια σύμφωνα με το άρθρο 1582 του Α.Κ.

Στην περίπτωση υιοθεσίας ανηλίκου γίνεται μόνο αν αυτός που υιοθετεί είναι ικανός για δικαιοπραξία καθώς και να έχει συμπληρώσει τα τριάντα του χρόνια και να μην έχει υπερβεί τα εξήντα (άρθρα 1542, 1543 Α.Κ.).

Σύμφωνα με το άρθρο 1549 η υιοθεσία τελείται με δικαστική απόφαση, ύστερα από αίτηση του υποψήφιου θετού γονέα. Αυτός που υιοθετεί συναινεί αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστηρίου.

Επίσης αυτός που υιοθετεί ανήλικο τέκνο πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον δεκαοχτώ χρόνια αλλά όχι περισσότερο από σαράντα πέντε (άρθρο 1544 Α.Κ.).

Εάν το υιοθετούμενο άτομο δεν είναι αγνώστων γονέων η συναίνεση των φυσικών γονέων δεν μπορεί να δοθεί πριν περάσουν 3 (τρεις) μήνες από τη γέννηση του υιοθετούμενου.

Επίσης για περίπτωση ανήλικης (μικρότερης των 18 ετών) και ανύπαντρης μητέρας, δεν χρειάζεται πλέον η παρουσία του πατέρα της στο δικαστήριο για να διαθέσει το μωρό της.

Οι θετοί γονείς υπόκεινται σε ποινικές κυρώσεις, εάν μεταχειρίζονται ανήλικα υιοθετημένα τέκνα σε πράξεις ανήθικες ή επικίνδυνες για την σωματική και την πνευματική υγεία τους.

Τα υιοθετημένα παιδιά είναι καταχωρημένα στα ληξιαρχεία και του τόπου γέννησής τους και εκείνου των θετών γονέων αλλά στα πιστοποιητικά του φαίνονται μόνο τα στοιχεία των θετών.²

9.4. Κοινωνική έρευνα

«Για να πραγματοποιηθεί υιοθεσία ο νόμος προβλέπει τη διεξαγωγή κοινωνικής έρευνας και την υποβολή σχετικής έκθεσης στο δικαστήριο από την αρμόδια Κοινωνική Υπηρεσία προσδίδοντας έτσι στο θεσμό της υιοθεσίας βαρύνουσα σημασία.

Πριν από την τέλεση της υιοθεσίας διεξάγεται από την Κοινωνική υπηρεσία ή άλλη υπηρεσία ή κοινωνική οργάνωση, αναγνωρισμένη ότι ειδικεύεται στις υιοθεσίες, επισταμένη κοινωνική έρευνα και κατατίθεται εμπρόθεσμα στο δικαστήριο, σύμφωνα με τα οριζόμενα ειδικότερα στο νόμο, σχετική έκθεση για το αν, με βάση τα στοιχεία που προέκυψαν, η συγκεκριμένη υιοθεσία συμφέρει ή όχι τον υιοθετούμενο (Α.Κ. 1557).

Η έκθεση υποβάλλεται στο δικαστήριο μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι μηνών, η οποία μπορεί να παραταθεί για άλλους τρεις μήνες. Αν δεν υποβληθεί η έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας εγκαίρως, το δικαστήριο προχωρεί σε εκδίκαση της υπόθεσης χωρίς αυτήν.

Το δικαστήριο απαγγέλλει την υιοθεσία, εφόσον συντρέχουν οι όροι του νόμου και αφού διαπιστώσει, συνεκτιμώντας και την έκθεση του προηγούμενου άρθρου, ότι, ενόψει της προσωπικότητας, της υγείας και της οικογενειακής και περιουσιακής κατάστασης εκείνου που υιοθετεί και του υιοθετούμενου, καθώς και τις αμοιβαίες ικανότητες τους προσαρμογής, η υιοθεσία συμφέρει τον υιοθετούμενο (Α.Κ. 1558).

Η Κοινωνική έρευνα διεξάγεται για κάθε θέμα που αφορά την υιοθεσία, όπως η σωματική και διανοητική κατάσταση των ενδιαφερομένων, η περιουσιακή τους κατάσταση, η ικανότητα

² Θωμαΐδης, Θέματα Κοινωνικής Παιδιατρικής, Αθήνα 1989, σελ.241-242.

προσαρμογής εκείνου που υιοθετεί και κάθε άλλο στοιχείο που εκτιμάται ότι θα αποβεί προς το συμφέρον του ανήλικου.»³

9.5.Ελαττωματική υιοθεσία

Όταν δεν τηρηθούν οι όροι του νόμου και λείπει μια από τις προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος ή υπάρχει κάποιο από τα προβλεπόμενα κωλύματα ή δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία ή δεν έγινε νόμιμα, σε αυτήν την περίπτωση υπάρχει ελαττωματική υιοθεσία.

Σύμφωνα με την Σκυβαλάκη και Τσιτσιρίγκου⁴ οι κίνδυνοι και η αναταραχή που μπορεί να προκύψουν από μια ελαττωματική υιοθεσία είναι προφανείς, αφού αυτό μπορεί να σημαίνει ή ότι δεν έχει καν συσταθεί «ανυπόστατη» ή ότι μπορεί να ανατραπεί αν είναι άκυρη.

9.6.Προσβολή Υιοθεσίας

«Η δυνατότητα προσβολής της απόφασης της υιοθεσίας από τα συμβαλλόμενα μέρη όσο και από τρίτους, λόγω ακυρότητας της υιοθεσίας ή ελαττωμάτων της βούλησης των μερών, είναι δυνατή στα πλαίσια των ένδικων μέσων και υπάρχει για σύντομο χρονικό διάστημα για αποφάσεις που αφορούν τους ανήλικους υιοθετούμενους και για μεγάλο χρονικό διάστημα για τους ενήλικους, με αποτέλεσμα να διατηρείται γι' αυτούς για μεγάλο χρονικό διάστημα εκκρεμότητα ανατροπής της υιοθεσίας.»⁵

Συγκεκριμένα ο νόμος για την προσβολή της υιοθεσίας άρθρου 1569 λέει ότι: «η υιοθεσία προσβάλλεται μόνο με την άσκηση των προβλεπόμενων ένδικων μέσων ή βοηθημάτων κατά της σχετικής δικαστικής απόφασης, αν δεν συνέτρεξαν οι όροι του νόμου ή αν η

³ Μαυρής, Σημειώσεις Οικογενειακού Δικαίου, Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ, 1998, σελ.55.

⁴ Σκυβαλάκη Μ. - Τσιτσιρίγκου Α., ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΓΟΝΕΙΣ, Σεπτέμβριος 1996, σελ.70.

⁵ Ενθ, ανωτέρω, σελ.70.

συναίνεση ενός από τα πρόσωπα που σύμφωνα με το νόμο ήταν αρμόδια να συναινέσουν υπήρξε άκυρη για οποιονδήποτε λόγο ή δόθηκε υπό την επήρεια πλάνης ως προς την ταυτότητα του προσώπου του θετού γονέα ή του θετού τέκνου, απάτης ως προς ουσιώδη περιστατικά ή παράνομης ή ανήθικης απειλής.»

9.7. Αρχή απορρήτου υιοθεσίας ανηλίκου παιδιού

Σύμφωνα με την Σκυβαλάκη Μ. - Τσιτσιρίγκου Α.⁶ η αρχή του απορρήτου στην υιοθεσία ανηλίκων τηρείται μυστικά. Επιβάλλεται κατά την κρίση του δικαστή σε ορισμένες περιπτώσεις, όπου σκόπιμο θα ήταν να προστατευθούν α) οι θετοί γονείς από εκβιασμούς των φυσικών γονέων ή τρίτων; β) όταν το ίδιο το παιδί είναι πολύ μικρό ώστε να είναι εκ των πραγμάτων δυνατή η απόκρυψη της υιοθεσίας και όταν το παιδί κινδυνεύει να τραυματιστεί ψυχικά αν του αποκαλυφθεί ότι είναι υιοθετημένο ενόσω είναι ακόμα αδύνατο και ευαίσθητο.

Τότε λαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα, δηλαδή, οι συνααινέσεις των ενδιαφερόμενων μερών δηλώνονται σε ξεχωριστές συνεδριάσεις ή σε οριζόμενο εισηγητή - δικαστή, έτσι ώστε να μην μπορεί να εξακριβωθεί η συναίνεση των μεν από τους δε ή γίνεται διαδικασία μεταξύ του υιοθετούντος του ιδρύματος όπου περιθάλπεται το παιδί, χωρίς την ανάμειξη των φυσικών γονέων και οι θετοί γονείς χρησιμοποιούν ψευδώνυμο, ενώ το πραγματικό τους επώνυμο καταχωρείται σε απόρρητο βιβλίο που τηρείται στο πρωτοδικείο.

Όταν οι θετοί γονείς κρίνουν ότι ήρθε η ώρα για το παιδί τους να μάθει την αληθινή του καταγωγή η μυστικότητα αυτή μπορεί να παραβιασθεί.

Το θετό παιδί έχει αξίωση να μάθει την καταγωγή του βάσει του άρθρου 5 του Συντάγματος.

Συγκεκριμένα το άρθρο 1559 του Ν.Δ. 2447/1996 που αφορά την Μυστικότητα της υιοθεσίας αναφέρεται ότι η υιοθεσία ανηλίκων τηρείται

⁶ Σκυβαλάκη Μ. - Τσιτσιρίγκου Α., 1996, σελ. 70.

μυστική. Στις περιπτώσεις της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1550 καθώς και του άρθρου 1552 η μυστικότητα ισχύει και έναντι των φυσικών γονέων.

«Το θετό τέκνο έχει μετά την ενηλικίωσή του, το δικαίωμα να πληροφορείται πλήρως από τους θετούς γονείς και από κάθε αρμόδια αρχή τα στοιχεία των φυσικών γονέων του.

Γιατί η πληροφόρηση είναι δικαίωμα του υιοθετηθέντος και αφορά την προσωπικότητά του.»⁷

9.8.Αποτελέσματα υιοθεσίας

Το ενήλικο θετό τέκνο και οι κατιόντες του που θα γεννηθούν μετά την υιοθεσία επέχουν θέση κοινού τέκνου και των δυο συζύγων. Ο συγγενικός δεσμός του θετού τέκνου με τον φυσικό του γονέα, ο οποίος είναι ο σύζυγος αυτού που υιοθέτησε παραμένει αμετάβλητος.

Άρθρο 1584. Από την τέλεση της υιοθεσίας, το θετό τέκνο και οι κατιόντες του που γεννήθηκαν μετά την υιοθεσία έχουν θέση κοινού τέκνου και κοινών κατιόντων και των δυο συζύγων. Ο δεσμός του θετού τέκνου με τον άλλο φυσικό γονέα και τους συγγενείς του διατηρείται.

Αντίθετα δεν δημιουργείται σχέση συγγένειας μεταξύ του ενήλικου θετού τέκνου και των συγγενών του υιοθετήσαντος.

Άρθρο 1585. Με την υιοθεσία του άρθρου 1579 δεν παράγεται καμία σχέση συγγένειας μεταξύ του θετού τέκνου και των συγγενών εκείνου που υιοθέτησε και αντίστροφα.

⁷ Μαυρή, 1998, σελ.55.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Ν.Δ. 2447/1996.
2. Θωμαΐδης Θ., Θέματα Κοινωνικής Παιδιατρικής, Αθήνα 1989.
3. Μαυρής, Σημειώσεις οικογενειακού δικαίου, Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ 1998.
4. Σκυβαλάκη Μ. - Τσιτσιρίγκου Α., ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΓΟΝΕΙΣ, «Ο θεσμός της Υιοθεσίας», Σεπτέμβριος 1996.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Συμπεράσματα

Σκοπός της μελέτης αυτής ήταν να περιγράψει τη διαδικασία της υιοθεσίας, και πως αυτή επιδρά στα άτομα που σχετίζονται μ' αυτή.

Έτσι βλέπουμε πόσο σημαντικός είναι ο θεσμός της υιοθεσίας τόσο για τα παιδιά που υιοθετούνται, όσο και για τους θετούς γονείς.

Ένα πρώτο συμπέρασμα που βλέπουμε είναι ότι ένας σημαντικός αριθμός παιδιών λόγω ειδικών συνθηκών δεν έχουν τη δυνατότητα να ζήσουν και να μεγαλώσουν στις φυσικές τους οικογένειες. Σ' αυτή την κατηγορία ανήκουν α) τα εξώγαμα παιδιά, β) τα ορφανά, γ) τα παιδιά των οποίων οι γονείς αρνούνται ή είναι ανίκανοι ή ακατάλληλοι να αναλάβουν την ανατροφή τους.

Η υιοθεσία παρ' όλο που θεωρείται μια από τις καλύτερες μορφές παιδικής προστασίας δεν είναι και η απλούστερη.

Επίσης είδαμε ότι με τον Ελληνικό νόμο υιοθεσίας για να εκδοθεί δικαστική απόφαση υπέρ της υιοθεσίας απαιτείται οικογενειακή μελέτη των αιτούντων η οποία να βεβαιώνει την καταλληλότητα του να γίνουν θετοί γονείς. Η μελέτη αυτή γίνεται από επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς που εργάζονται σε κοινωνικές οργανώσεις και ιδρύματα, εξουσιοδοτημένα βάσει του νόμου να διενεργούν υιοθεσίες.

Είδαμε όμως ότι στις υιοθεσίες που γίνονται από τα ιδρύματα που προστατεύουν τα παιδιά, η έρευνα για την καταλληλότητα των υποψηφίων θετών γονέων προηγείται της τοποθέτησης του παιδιού στην οικογένεια, όμως στις υιοθεσίες που γίνονται «ιδιωτικά» ακολουθείται εκ των πραγμάτων αντίθετη πορεία. Έτσι όταν αποφασίσει το ζευγάρι να υιοθετήσει το παιδί που πήρε «ιδιωτικά» απευθύνεται στην αρμόδια Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας και ο/η κοινωνική λειτουργός διενεργεί την κοινωνική μελέτη ενώ ήδη το παιδί βρίσκεται στην οικογένεια και έχει δημιουργηθεί δεσμός με τους υποψήφιους θετούς γονείς.

Έτσι είναι ευνόητο ότι καμία έρευνα δεν μπορεί να είναι αντικειμενική και ουσιαστική, παρ' όλες τις προσπάθειες των κοινωνικών λειτουργών

όταν το παιδί, βρίσκεται ήδη στην οικογένεια. Αυτή η έρευνα είναι συχνά μια τυπική διαδικασία.

Συμπεραίνουμε ότι με αυτό το τρόπο δυσκολεύεται το έργο των κοινωνικών λειτουργών που αγωνίζεται να κάνει σωστά τη δουλειά του, κάτω από διαγεγραμμένες συνθήκες, με αποτέλεσμα καμιά φορά να μην εξασφαλίζεται η πιο κατάλληλη οικογένεια για το συγκεκριμένο παιδί και να μην υπάρχουν προϋποθέσεις συστηματικής συνεργασίας με την οικογένεια μετά την υιοθεσία για να αντιμετωπισθούν τυχών προβλήματα.

Συμπερασματικά η πρακτική των «ιδιωτικών υιοθεσιών, δεν είναι σύμφωνα με τη σύγχρονη αντίληψη του θεσμού της υιοθεσίας ως υπηρεσία παιδικής προστασίας γιατί δεν εξασφαλίζει την πιο κατάλληλη οικογένεια για το συγκεκριμένο παιδί.

Επίσης στην υιοθεσία πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν ως κεντρικός άξονας το θετό παιδί και ιδιαίτερα η αποκατάστασή του παρά η κάλυψη κάποιων αναγκών των υποψηφίων θετών γονέων.

Όσον αφορά το θετό παιδί διαπιστώθηκε ότι ο πλέον κατάλληλος και φυσικός τρόπος για να αποκαλυφθεί στο παιδί ότι είναι υιοθετημένο είναι σε μικρή ηλικία. Έτσι, σε κάθε ευκαιρία, ανάλογα με το εξελικτικό στάδιο του παιδιού πρέπει να δίδονται στο παιδί στοιχεία σχετικά με την υιοθεσία σταδιακά και με φυσικότητα με αποτέλεσμα το παιδί να προετοιμάζεται να δεχθεί την αλήθεια με αργά και σταθερά βήματα.

Τελειώνοντας είδαμε πως οι κοινωνικοί λειτουργοί έχουν σημαντικό ρόλο στην διαδικασία της υιοθεσίας, τόσο στην επιλογή των θετών γονέων όσο και στην προετοιμασία τους και τη συμβουλευτική βοήθεια μετά την υιοθεσία. Ο ρόλος αυτός απαιτεί ειδικές γνώσεις και εμπειρία.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τέλος εμείς προτείνουμε:

⇒ Να προωθηθεί στενή συνεργασία μεταξύ των κοινωνικών λειτουργών των διαφόρων υπηρεσιών που ασχολούνται με την υιοθεσία, ώστε να ακολουθούνται κοινές μέθοδοι εργασίας και κοινά κριτήρια επιλογής θετών γονέων.

- ⇒ Να προωθηθεί επίσης και στενή συνεργασία μεταξύ των Κοινωνικών λειτουργών και των συνεργατών τους από άλλους κλάδους (παιδίατρους, ψυχολόγος κ.τ.λ.) που είναι απαραίτητη για την ολοκλήρωση κάθε περίπτωση υιοθεσίας.
- ⇒ Να παρέχεται συνεχής συμβουλευτική/υποστηρικτική βοήθεια στους θετούς γονείς να διώξουν τις προκαταλήψεις που τυχόν έχουν στο θέμα αποκαλύψεως της θετής ιδιότητας του παιδιού, καθώς και σε οποιοδήποτε πρόβλημα που προκύπτει μετά την υιοθεσία.
- ⇒ Να οργανωθούν περισσότερα προγράμματα οικονομικής και συμβουλευτικής/υποστηρικτικής βοήθειας από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την άγαμη μητέρα.
- ⇒ Επίσης να γίνουν κινήσεις και να προωθούνται για υιοθεσία άτομα με ειδικές ανάγκες.
- ⇒ Πρέπει να διαπιστώνονται και να βοηθούνται όσοι φυσικοί γονείς χρειάζονται άμεση οικονομική βοήθεια για να μεγαλώσουν τα παιδιά τους ώστε να μην τα δώσουν ούτε για υιοθεσία ούτε σε κάποιο ίδρυμα, γιατί όπως γνωρίζουμε το φυσικό οικογενειακό περιβάλλον είναι η καλύτερη λύση για το μέγαλωμα όλων των παιδιών.
- ⇒ Επίσης να διαπιστώνονται από τους αρμόδιους κοινωνικούς λειτουργούς τα κίνητρα της υιοθεσίας των υποψηφίων θετών γονέων να είναι κυρίως παιδοκεντρικά και όχι να καλύπτει κάποιες ανάγκες των ιδίων.

Τέλος προτείνουμε πως κάθε υιοθεσία πρέπει να πετυχαίνει το ανάλογο παιδί στην ανάλογη οικογένεια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

1. Γυιόκας Κ., Υιοθεσία ανηλίκων, «ιστορική και συγκριτική επισκόπηση», Εκδόσεις Σακούλα, Θεσσαλονίκη 1982.
2. Δημάκης Δ., Αστικό Δίκαιο, «το οικογενειακό δίκαιο της Αθήνας κατά τους κλασικούς χρόνους», Εκδόσεις Αντ. Σακούλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1986.
3. Ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης, Εκδόσεις Αρμονία Α.Ε., Αθήνα 1993.
4. Θωμαΐδης Θ., Θέματα κοινωνικής παιδιατρικής, Αθήνα 1989.
5. Μαλικιώση - Λοίζου, Συμβουλευτική Ψυχολογία, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996.
6. Παρασκευόπουλος Ι., Εξελικτική Ψυχολογία, Η ψυχική ζωή από τη σύλληψη ως την ενηλικίωση, Εφηβική ηλικία, Τόμος 4^{ος}, Αθήνα.
7. Παρασκευόπουλος Ι., Εμπειρίες και απόψεις θετών γονέων για το θεσμό της υιοθεσίας, Εκδόσεις Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη 1971.
8. Πρακτικά σεμιναρίου, «το παιδί και οι γονείς του σε ειδικές ψυχοκοινωνικές συνθήκες», Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ», Αθήνα 1983.
9. Σταθόπουλος Π., Κοινωνική Πρόνοια, Εκδόσεις «Ελλην», 1995.
10. Sears W., Τα βασικά για τους γονείς, Εκδόσεις Πατάκη 1991, μετάφραση Παναγοπούλου Μ.
11. Triseliotis - Κουσίδου Τ., Η κοινωνική εργασία στην υιοθεσία και στην ανάδοχη, κέντρο βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ», Αθήνα 1989.
12. Τρωϊανός Σπ. - Βελισαροπούλου - Καρακώστα Ι., Ιστορία Δικαίου, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σακούλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1994.
13. Τσιάντης Ι., Βασική παιδοψυχιατρική, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1994.
14. Τσιαντής Ι., «Η ψυχική υγεία παιδιού και οικογένειας», Αθήνα 1991.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. Κουσίδου Τ., Η Υιοθεσία: Υπηρεσία παιδικής προστασίας, ΕΚΛΟΓΗ Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 1988, Αθ. 77.
2. Περιοδικό Ιατρικής, «Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού εις προγράμματα βοήθειας παρ' οικογένεια δημοσίων η ιδιωτικών κοινωνικών οργανώσεων, Τόμος 25^{ος}, Τεύχος 3^{ον}, 1974.
3. Rousse I.W., Διακριτική υιοθεσία, Πρόλογος - διασκευή Θωμαΐδου Ε., ΕΚΛΟΓΗ Ιούνιος 1974, αρ. 31.
4. Σκυβαλάκη Μ. - Τσιτσιρίγκου Α., παιδί και νέοι γονείς, Ο θεσμός της υιοθεσίας, Σεπτέμβριος 1996.
5. Triseliotis J., Αναζητώντας τις ρίζες, ΕΚΛΟΓΗ, Ιούνιος 1975.
6. Triseliotis J., Ανοιχτή υιοθεσία, ΕΚΛΟΓΗ, Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1991, Μετάφραση Κουσίδου Τ.
7. Triseliotis J., Θέματα ταυτότητας στα παιδιά που μεγαλώνουν χωριστά από τους φυσικούς τους γονείς, ΕΚΛΟΓΗ, Δεκέμβριος 1984, Μετάφραση Κουσίδου Τ.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

1. Καλούτση - Ταυλαρίδου Ασπ., Συμβολή στην κατανόηση προβλημάτων υιοθεσίας, Η Διαταραχή της ταυτότητας στην υιοθεσία, Διατριβή επί διδακτορία, Αθήνα 1970.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Εφημερίδα της κυβερνήσεως Νομοθετικό διάταγμα 795/1970.
2. Εφημερίδα της κυβερνήσεως Νομοθετικό διάταγμα 2447/1996.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Μαυρήs, σημειώσεις Οικογενειακού Δικαίου, Τ.Ε.Ι. Πατρών 1998.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

είναι η κατανομή των ως άνω κονδυλίων που θα γίνεται αναλογικά, σύμφωνα με την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας από τους θεσμικούς λιγνιτικούς σταθμούς που λειτουργούν στους Νομούς Κοζάνης, Φλώρινας και Αρχαδίας.

Άρθρο 21

1. Συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου προσωπικού που είχε προσληφθεί στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής, στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, στο Παιδοψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής και στο Κρατικό Θεραπευτήριο - Κέντρο Υγείας Λέρου, σύμφωνα με τις υπ' αριθμ. 25/9.2.94, 74/16.3.94, 39/23.1.95, 106/2.11.95, 330/95, 334/11.9.95, 413/2.11.95 και 12/16.2.96 πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου, οι οποίες έληξαν και το προσωπικό εξακολουθεί να προσφέρει υπηρεσία στα αναφερόμενα Νοσοκομεία ή με τη λήξη των συμβάσεων υποχρεώθηκε σε αποχώρηση, μετατρέπονται από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου αυτοδίκαια οι συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Για το χρονικό διάστημα από τη λήξη μέχρι την κατά τα ανωτέρω μετατροπή τους, οι συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου του παραπάνω προσωπικού, θεωρούνται παραταθείσες κατά παρέκκλιση των διατάξεων που καθορίζουν την ανώτατη διάρκεια των συμβάσεων ή παρατάσεών τους.

Το προσωπικό της παραγράφου αυτής κατατάσσεται σε θέσεις ειδικότητας αντίστοιχης των τυπικών τους προσόντων ή ειδικότητας που καθορίζεται με την πράξη κατάταξης σε θέσεις που συνιστώνται αυτοδίκαια με την ίδια πράξη. Οι συνιστώμενες θέσεις είναι προσωποπαγείς και καταργούνται με την αποχώρηση από την υπηρεσία, καθ' οιονδήποτε τρόπο, των υπαλλήλων αυτών.

2. Η προθεσμία για την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης, που προβλέπεται από την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 2256/1994, παρατείνεται μέχρι 15.3.1998.

3. Η περίπτωση ιε' της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994, που προστέθηκε με το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 2256/1994 και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 παρ. 4 του ν. 2335/1995 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιε. Το προσωπικό του Οργανισμού Κατά των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ.), το προσωπικό του Κέντρου Ελέγχου Ειδικών Λοιμώξεων (Κ.Ε.Ε.Λ.), το προσωπικό του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (Κ.Θ.Ε.Α.) και το προσωπικό που απασχολείται στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής και στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης για τα προγράμματα απεξάρτησης από τα ναρκωτικά».

Άρθρο 22

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 1996

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΣΗΣ & ΑΠΟΚ/ΣΗΣ
ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΑΝΔΡΕΑΣ
ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΦΑΡΕΟΥ

ΠΕΡ/ΝΤΟΣ, ΧΩΡ/ΞΙΑΣ & ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ
ΚΩΝ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝ/ΚΩΝ ΑΣΦ/ΣΕΩΝ
ΜΙΑΤ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΩΝ. ΓΕΪΤΟΝΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΕΥΑΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΧΑΡ. ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 1996

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΥΑΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ν. υπ. αριθ. 2447/30.12.96 (Α' 278). Κύρωση ως Κώδικα του σχεδίου νόμου «Υιοθεσία, επιτροπεία και αναδοχή ανηλίκου, δικαστική συμπαράσταση, δικαστική επιμέλεια ξένων υποθέσεων και συναφείς ουσιαστικές, δικονομικές και μεταβατικές διατάξεις».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται ως Κώδικας, σύμφωνα με το άρθρο 76 παρ. 6 του Συντάγματος και το άρθρο 16 παρ. 12 του ν. 2298/1995, το ακόλουθο σχέδιο νόμου το οποίο: α) συντάχθηκε από τη Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, η οποία συστάθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ/τος 908/1971, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και την περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 2145/1993 και συγκροτήθηκε με την απόφαση αριθμ. 5279/20.1.1994 του Υπουργού Δικαιοσύνης, ο δε χρόνος λειτουργίας της παρατάθηκε με τις αποφάσεις αριθμ. 20399/18.3.1994 και 129781/27.12.1994 του ίδιου Υπουργού και β) αναθεωρήθηκε δυνάμει της απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης αριθμ. πρωτ. 35447/22.4.1996.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Υιοθεσία, επιτροπεία και αναδοχή ανηλίκου, δικαστική συμπαράσταση, δικαστική επιμέλεια ξένων υποθέ-

σεων και συναφείς ουσιαστικές, δικονομικές και μεταβατικές διατάξεις

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ Η ΝΕΑ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Άρθρο 1

Το δέκατο τρίτο Κεφάλαιο του Τέταρτου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα που αναφέρεται στην υιοθεσία (άρθρα 1568 έως 1588) καταργείται στο σύνολό του.

Στη θέση των ήδη καταργημένων με το άρθρο 17 του ν. 1329/1983 άρθρων 1542 έως 1567 του Αστικού Κώδικα και των καταργούμενων με την προηγούμενη παράγραφο διατάξεων τίθεται νέο κεφάλαιο δέκατο τρίτο με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 1542. Πότε επιτρέπεται. Η υιοθεσία επιτρέπεται, με την εξαίρεση της περίπτωσης του άρθρου 1579, μόνο όταν αυτός που υιοθετείται είναι ανήλικος. Η υιοθεσία πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του υιοθετούμενου.

Άρθρο 1543. Ποιος μπορεί να υιοθετήσει. Αυτός που υιοθετεί ανήλικο πρέπει να είναι ικανός για δικαιοπραξία, να έχει συμπληρώσει τα τριάντα χρόνια του και να μην έχει υπερβεί τα εξήντα.

Άρθρο 1544. Διαφορά ηλικίας. Αυτός που υιοθετεί ανήλικο πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον κατά δεκαοκτώ, αλλά όχι και περισσότερο από σαράντα χρόνια. Σε περίπτωση υιοθεσίας τέκνου του συζύγου, καθώς και αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την υιοθεσία και όταν υπάρχει διαφορά ηλικίας μικρότερη, αλλά όχι κάτω των δεκαπέντε ετών.

Άρθρο 1545. Υιοθεσία από περισσότερους. Δεν επιτρέπεται να υιοθετηθεί το ίδιο πρόσωπο ταυτόχρονα από περισσότερους, εκτός αν αυτοί είναι σύζυγοι. Επίσης δεν επιτρέπεται η υιοθεσία προσώπου, που είναι ήδη υιοθετημένο από άλλον, όσο διαρκεί η υιοθεσία, εκτός αν πρόκειται για διαδοχική υιοθεσία του ίδιου προσώπου και από το σύζυγο αυτού που υιοθετήσε πρώτος.

Άρθρο 1546. Υιοθεσία από έγγαμο. Ο έγγαμος δεν μπορεί να υιοθετήσει χωρίς τη συναίνεση του συζύγου του, η οποία παρέχεται αυτοπροσώπως με δήλωση το δικαστήριο. Αν ο σύζυγος έχει τη συνήθη διαμονή του στην αλλοδαπή, η συναίνεσή του μπορεί να δοθεί και με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου. Το δικαστήριο όμως μπορεί να επιτρέψει την υιοθεσία και χωρίς αυτή τη συναίνεση, αν η παροχή της είναι αδύνατη για νομικούς ή πραγματικούς λόγους ή αν εκκρεμεί ανάμεσα στους συζύγους δίχρη διαζυγίου.

Άρθρο 1547. Υιοθεσία πολλών. Επιτρέπεται να υιοθετηθούν, από το ίδιο πρόσωπο, περισσότεροι ανήλικοι με την ίδια πράξη ή διαδοχικά.

Άρθρο 1548. Υιοθεσία υπό αίρεση ή προθεσμία δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 1549. Διαδικασία. Η υιοθεσία τελείται με δικαστική απόφαση, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου θετού γονέα. Αυτός που υιοθετεί συναινεί αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστηρίου.

Άρθρο 1550. Συναίνεση των γονέων ή του νόμιμου αντιπροσώπου. Για να υιοθετηθεί ένας ανήλικος χρειάζεται να συναινέσουν ενώπιον του δικαστηρίου οι γονείς του ή ο ένας τους μόνο, αν ο άλλος έχει εκπέσει από τη γονική μέριμνα κατά το άρθρο 1537 ή η συναίνεσή του είναι αδύνατη γιατί έχει τεθεί σε στερητική δικαστική συμπαράσταση, που περιλαμβάνει και τη στέρηση της ικανότητας να συναινεί για την υιοθεσία του παιδιού του. Αν ο ανήλικος δεν έχει γονείς, συναινεί ενώπιον του δικαστηρίου ο επίτροπος, ύστερα από άδεια του εποπτικού συμβουλίου.

Η συναίνεση της προηγούμενης παραγράφου είναι, στην περίπτωση που ο ανήλικος προστατεύεται από αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή οργάνωση, έγκυρη και όταν αυτός που συναινεί δεν γνωρίζει το πρόσωπο του υποψηφίου θετού γονέα.

Άρθρο 1551. Χρόνος της συναίνεσης. Η συναίνεση των γονέων για υιοθεσία δεν επιτρέπεται να δοθεί προτού να συμπληρωθούν τρεις μήνες από τη γέννηση του τέκνου.

Άρθρο 1552. Δικαστική αναπλήρωση της συναίνεσης. Η συναίνεση των γονέων για υιοθεσία του τέκνου τους αναπληρώνεται με απόφαση του δικαστηρίου: α) αν οι γονείς είναι άγνωστοι ή το τέκνο είναι έκθετο, β) αν και οι δύο γονείς έχουν εκπέσει από τη γονική μέριμνα ή βρίσκονται σε καθεστώς στερητικής δικαστικής συμπαράστασης που τους αφαιρεί και την ικανότητα να συναινούν για την υιοθεσία του παιδιού τους, γ) αν οι γονείς έχουν άγνωστη διαμονή, δ) αν το τέκνο προστατεύεται από αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση, έχει αφαιρεθεί από τους γονείς ή άσκηση της επιμέλειάς σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1532 και 1533 και αυτοί αρνούνται καταχρηστικά να συναινέσουν.

Με απόφαση του δικαστηρίου αναπληρώνεται και η συναίνεση του επιτρόπου για την υιοθεσία του ανήλικου, εφόσον ο τελευταίος προστατεύεται από αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση και ο επίτροπος αρνείται καταχρηστικά να συναινέσει.

Άρθρο 1553. Ακρόαση των συγγενών. Στις περιπτώσεις υπό στοιχεία β' έως δ' της πρώτης παραγράφου, καθώς και στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του προηγούμενου άρθρου, το δικαστήριο αποφασίζει, αφού ακούσει τους πλησιέστερους συγγενείς, αν η ακρόασή τους είναι επιβεβλημένη.

Άρθρο 1554. Γενική εξουσιοδότηση. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των τριών προηγούμενων άρθρων, οι γονείς ή ο επίτροπος μπορούν να δίνουν, με δήλωση τους ενώπιον του δικαστηρίου, στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή την αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση, που περιθάλπουν τον ανήλικο, γενική εξουσιοδότηση να κινούν τη διαδικασία μελλοντικής υιοθεσίας του ανήλικου από πρόσωπο ή από ζεύγος συζύγων που θα επιλέγονται ελεύθερα από την κοινωνική υπηρεσία ή την οργάνωση. Η εξουσιοδότηση αυτή μπορεί να ανακαλείται από τους γονείς ή τον επίτροπο, επίσης με δήλωσή τους προς το δικαστήριο, που θα πρέπει να κοινοποιείται

στην υπηρεσία ή την οργάνωση το αργότερο έως την κατάθεση, από αυτές στο δικαστήριο, της αίτησης για υιοθεσία.

Άρθρο 1555. Συναινεση του ανήλικου. Ενώπιον του δικαστηρίου συναίνει αυτοπροσώπως και ο ανήλικος που υιοθετείται, εφόσον έχει συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του, εκτός αν βιώνεται σε κατάσταση ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής του.

Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο, ανάλογα με την ωριμότητα του ανήλικου, οφείλει να ακούει και τη δική του γνώμη.

Άρθρο 1556. Αχώριση των τεχνών αυτού που υιοθετεί. Όταν αυτός που υιοθετεί έχει ήδη τέκνα, το δικαστήριο, ανάλογα με την ωριμότητα τους, οφείλει να ακούει και τη δική τους γνώμη.

Άρθρο 1557. Κοινωνική έρευνα. Πριν από την τέλεση της υιοθεσίας διεξάγεται από την κοινωνική υπηρεσία ή άλλη υπηρεσία ή κοινωνική οργάνωση, αναγνωρισμένη ότι ειδικεύεται στις υιοθεσίες, επισταμένη κοινωνική έρευνα και κατατίθεται εμπρόθεσμα στο δικαστήριο, σύμφωνα με τα οριζόμενα ειδικότερα στο νόμο, σχετική έκθεση για το αν, με βάση τα στοιχεία που προέκυψαν, η συγκεκριμένη υιοθεσία συμφερει ή όχι τον υιοθετούμενο.

Άρθρο 1558. Το δικαστήριο απαγγέλλει την υιοθεσία, εφόσον συντρέχουν οι όροι του νόμου και αφού διαπιστώσει, συνεκτιμώντας και την έκθεση του προηγούμενου άρθρου, ότι, εν όψει της προσωπικότητας, της υγείας και της οικογενειακής και περιουσιακής κατάστασης εκείνου που υιοθετεί και του υιοθετούμενου, καθώς και της αμοιβαίας ικανότητας τους προσαρμογής, η υιοθεσία συμφέρει τον υιοθετούμενο.

Άρθρο 1559. Μυστικότητα της υιοθεσίας. Η υιοθεσία ανήλικων τηρείται μυστική. Στις περιπτώσεις της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1550, καθώς και του άρθρου 1552, η μυστικότητα ισχύει και εναντί των φυσικών γονέων.

Το θετό τέκνο έχει, μετά την ενηλικίωσή του, το δικαίωμα να πληροφορηθεί πλήρως από τους θετούς γονείς και από κάθε αρμόδια αρχή τα στοιχεία των φυσικών γονέων του.

Άρθρο 1560. Έναξη αποτελεσμάτων. Τα αποτελέσματα της δικαστικής απόφασης για την υιοθεσία αρχίζουν, αφοτου αυτή γίνει τελεσίδικη.

Άρθρο 1561. Έναξη στην οικογένεια του θετού γονέα. Με την υιοθεσία διακόπτεται κάθε δεσμός του ανήλικου με τη φυσική του οικογένεια, με εξαίρεση τις ρυθμίσεις περί κωλυμάτων γάμου των άρθρων 1356 και 1357 και ο ανήλικος εντάσσεται πλήρως στην οικογένεια του θετού γονέα του. Έναντι του θετού γονέα και των συγγενών του ο ανήλικος έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τέκνου γεννημένου σε γάμο. Το ίδιο ισχύει και για τους κατιόντες του θετού τέκνου. Σε περίπτωση ταυτόχρονης ή διαδοχικής υιοθεσίας περισσότερων, δημιουργείται μεταξύ τους συγγενεια όμοια με αυτήν που υπάρχει μεταξύ αδελφών.

Άρθρο 1562. Όταν ο ένας σύζυγος υιοθετεί το τέκνο

του άλλου, οι δεσμοί του υιοθετούμενου με το φυσικό γονέα του και τους συγγενείς του δεν διακόπτονται. Κατά τα λοιπά η υιοθεσία παράγει όλα τα αποτελέσματα υιοθεσίας που γίνεται και από τους δύο συζύγους.

Άρθρο 1563. Επώνυμο του θετού τέκνου. Το θετό τέκνο παίρνει το επώνυμο του θετού γονέα. Έχει όμως δικαίωμα, όταν ενηλικιωθεί, να προσθέσει και το πριν από την υιοθεσία επώνυμό του. Αν το τελευταίο αυτό ή το επώνυμο του θετού γονέα αποτελείται από δύο επώνυμα, χρησιμοποιείται για το σχηματισμό του σύνθετου επωνυμίου του θετού τέκνου το πρώτο από αυτά.

Άρθρο 1564. Σε περίπτωση κοινής υιοθεσίας από συζύγους ή υιοθεσίας από τον ένα σύζυγο του τέκνου του άλλου, ισχύει και για το θετό τέκνο η δήλωση που τυχόν έκαναν οι σύζυγοι σχετικά με το επώνυμο των τέκνων τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των δύο πρώτων παραγράφων του άρθρου 1505. Αν δεν έχει γίνει παρόμοια δήλωση, μπορεί να γίνει στο ληξιαρχο ταυτόχρονα με την εκχώριση της υιοθεσίας στα οικεία ληξιαρχικά βιβλία.

Άρθρο 1565. Προσθήκη και άλλοι κύριοι ονόματος. Το δικαστήριο μπορεί, με την απόφασή του περί υιοθεσίας, να επιτρέψει στον υποψήφιο θετό γονέα, ύστερα από αίτησή του, να προσθέσει στο κύριο όνομα του θετού τέκνου και άλλο όνομα. Αν το θετό τέκνο έχει συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του, είναι απαραίτητη, για τη χορήγηση της άδειας του δικαστηρίου, η συναίνεση και του ίδιου. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1555 εφαρμόζεται και εδώ.

Άρθρο 1566. Γονική μέριμνα. Αφότου συντελεσθεί η υιοθεσία, τη γονική μέριμνα των φυσικών γονέων ή την επιτροπεία, υπό την οποία τυχόν τελούσε το θετό τέκνο, αντικαθιστά αυτοδικαίως η γονική μέριμνα των θετών γονέων. Οι φυσικοί γονείς δεν έχουν ούτε δικαίωμα επικοινωνίας με το θετό τέκνο. Αν ένας από τους συζύγους υιοθετήσει το τέκνο του άλλου, τη γονική μέριμνα έχουν από κοινού και οι δύο σύζυγοι.

Άρθρο 1567. Διαζύγιο, ακύρωση του γάμου ή διακοπή της συμβίωσης των θετών γονέων. Σε περίπτωση κοινής υιοθεσίας ανήλικου από συζύγους, αν ακολουθήσει διαζύγιο, ακύρωση του γάμου ή διακοπή της συμβίωσής τους, έχουν ανάλογη εφαρμογή, σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, τα άρθρα 1513 και 1514. Όταν όμως πρόκειται για υιοθεσία, του τέκνου του άλλου συζύγου, η άσκηση της γονικής μέριμνας ανήκει αποκλειστικά στο φυσικό γονέα του ανήλικου, εκτός αν το δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά λόγω συνδρομής σπουδαίου λόγου.

Άρθρο 1568. Συνέπειες πτώσης της γονικής μέριμνας. Αν κατά τη διάρκεια της ανηλικότητας του τέκνου η γονική μέριμνα του θετού ή των θετών γονέων έπαυε για οποιονδήποτε λόγο, δεν επανέρχεται στους εξ αίματος γονείς. Σ' αυτή την περίπτωση έχουν εφαρμογή οι διατάξεις για την επιτροπεία.

Άρθρο 1569. Προσβολή της υιοθεσίας. Η υιοθεσία προσβάλλεται μόνο με την άσκηση των προβλεπόμενων ένδικων μέσων ή βοηθημάτων, κατά της σχετικής δικαστικής απόφασης, αν δεν συνέτρεξαν οι όροι του νόμου ή αν η συναίνεση ενός από τα πρόσωπα που σύμφωνα με

ήταν αρμόδια να συναיνεύσει υπήρξε αίτηση για οποιονδήποτε λόγο ή δόθηκε υπό την επήρεια πλάνης ως την ταυτότητα του προσώπου του θετού γονέα ή του τέκνου, απάτης ως προς ουσιώδη περιστατικά άνομης ή ανήθικης απειλής.

Άρθρο 1570. Ποιοί έχουν δικαίωμα να προσβάλουν, δικαίωμα να προσβάλουν την υιοθεσία για έναν από τους λόγους του προηγούμενου άρθρου έχουν, αν μιν αν διάδικοι στη δίκη, με το ένδικο μέσο της έφεσης ή ούχι, με τριτανασοπή: 1. Στις περιπτώσεις μη συν- νόμου των όρων του νόμου, οποιοσδήποτε έχει έννομο κρον ή ο εισαγγελέας. 2. Στις περιπτώσεις έλλειψης της συναίνεσης, καθώς και όταν αυτή υπήρξε προϋ- κίνης, απάτης ή απειλής, αυτός του οποίου λείπει η συναίνεση ή ο οποίος πλανήθηκε, εξαπατήθηκε ή κήθηκε, όχι όμως και οι κληρονόμοι τους.

Άρθρο 1571. Λύση με δικαστική απόφαση. Αν ο θετός εκτέσει από τη γονική μέριμνα ή αν του αφαιρε- ασκήση της για έναν από τους λόγους του άρθρου καθώς και αν συντρέχει λόγος αποκλήρωσης του τέκνου για μια από τις περιπτώσεις 1, 2 και 3 του ν. 1840, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον οι συνέλει- ές κρίνονται ανεπαρκείς, να διατάσει, λόγω της πτας της περίπτωσης ακόμη και τη λύση της υιοθε-

Άρθρο 1572. Η απόφαση του προηγούμενου άρθρου νεται ύστερα από αγωγή του θετού τέκνου που συ- ωσε το δωδέκατο έτος της ηλικίας του και, αν δεν πλήρωσε, του ειδικού επιτρόπου του, ή του θετού ή του εισαγγελέα ή και αυτεταγέτως.

Άρθρο 1573. Συναινετική λύση. Όταν ο θετός γονέας θετό τέκνο, μετά την ενηλικίωσή του, συμφωνούν ή η υιοθεσία, μπορούν να το ζητήσουν από το δι- κριο με κοινή αίτησή τους που δικάζεται κατά τη ασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

να λυθεί η υιοθεσία, σύμφωνα με την προηγούμε- ράγραφο, πρέπει να έχει διαρκήσει τουλάχιστον νόμο πριν από την κατάθεση της αίτησης και η συμ- των μερών να δηλωθεί στο δικαστήριο αυτοπρο- σε δύο συνεδριάσεις που να απέχουν μεταξύ ουλάχιστον έξι μήνες. Εφόσον από την πρώτη συ- ση πέρασαν δύο χρόνια, η δήλωση της συμφωνίας να ισχύει.

Άρθρο 1574. Σε περίπτωση κοινής υιοθεσίας ανηλί- από συζύγους, η υιοθεσία μπορεί να λυνεται, σύμ- με τα άρθρα 1571 έως 1573, και μόνο ως προς τον ζυγο.

Άρθρο 1575. Αποτελέσματα της λύσης. Με την αμε- τη δικαστική απόφαση που λύνει την υιοθεσία, η ή αίρεται για το μέλλον, παύει η σχέση συγγένει- θετού τέκνου και των κατιόντων του με αυτόν υιοθεσία και τους έως τότε συγγενείς του και κρον και συγγενείς της φυσική οικογένεια. Το δικα- ομος επανασταίνεται, σ' αυτή την περιπτώ- ν άσπαστο της γονικής μεριμνας του θετού τέκνου, νεται ανακωστήσε τρίτον, αν το επιβάλλει το συμ- τον.

Άρθρο 1576. Αυτοδίκαιη λύση. Η υιοθεσία λύνεται ακαιώς και αιρεται αναδρομικά η σχέση που απο-

ρεί από αυτήν, αν αυτόν που κατά παράβηση νόμου, ο θετός γονέας με το θετό τέκνο. Αν ο γάμος ακι- ρώθηκε, διατηρούνται από τη σχέση υιοθεσίας μόνο τα περιουσιακά δικαιώματα του θετού τέκνου.

Άρθρο 1577. Το επώνυμο μετά τη λύση. Με τη λύση της υιοθεσίας για οποιονδήποτε από τους λόγους των προηγούμενων άρθρων, παύει το δικαίωμα του θετού τέκνου να φέρει το επώνυμο του θετού γονέα, εκτός αν το δικαστήριο, εκτιμώντας την ύπαρξη δικαιολογημέ- νου συμφέροντος του τέκνου, αποφασίσει, με αίτησή του, διαφορετικά.

Άρθρο 1578. Σε περίπτωση κοινής υιοθεσίας από συ- ζυγους ή υιοθεσίας, από σύζυγο, του τέκνου του συζύ- γου του, η λύση της υιοθεσίας ως προς τον έναν από τους συζύγους δεν συνεπάγεται αλλαγή του επωνύμου, το οποίο απέκτησε το θετό τέκνο δυναμει του άρθρου 1564.

Άρθρο 1579. Υιοθεσία ενηλίκου. Η υιοθεσία ενηλί- κου επιτρέπεται μόνο όταν ο υιοθετούμενος είναι τέκνο του συζύγου εκείνου που υιοθετεί.

Άρθρο 1580. Ανάλογη εφαρμογή. Στην υιοθεσία ενη- λίκου έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις που ισχύ- ουν για την υιοθεσία ανηλίκου, εφόσον δεν θεσπίζεται διαφορετική ρύθμιση από τις διατάξεις που ακολου- θούν.

Άρθρο 1581. Κοινή αίτηση υιοθετούντος και υιοθε- τουμένου. Η υιοθεσία ανηλίκου απαγγέλλεται από το δι- καστήριο, ύστερα από κοινή αίτηση αυτού που υιοθετεί και εκείνου που υιοθετείται. Αν ο υιοθετούμενος είναι ανίκανος για δικαιοπραξία, τη σχετική αίτηση υποβάλ- λει ο νόμιμος αντιπροσωπός του.

Άρθρο 1582. Περιορισμοί ως προς την ηλικία. Αυτός που υιοθετεί πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας του και να είναι μεγα- λύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον κατά δεκα- οκτώ χρόνια.

Άρθρο 1583. Υιοθεσία εγγάμου. Ο έγγαμος ενήλι- ος δεν μπορεί να υιοθετηθεί χωρίς τη συναίνεση του συζύ- γου του, που παρέχεται με αυτοπρόσωπη δήλωση στο δι- καστήριο. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1546 έχει ανά- λογη εφαρμογή.

Άρθρο 1584. Αποτελέσματα. Από την τέλεση της υιο- θεσίας, το θετό τέκνο και οι κατιόντες του που γεννήθη- καν μετά την υιοθεσία έχουν θέση κοινού τέκνου και κοινών κατιόντων και των δύο συζύγων. Ο δεσμός του θετού τέκνου με τον άλλο φυσικό γονέα του και τους συγγενείς του διατηρείται.

Άρθρο 1585. Με την υιοθεσία του άρθρου 1579 δεν παύεται καμία σχέση συγγενείας μεταξύ του θετού τέ- κνου και των συγγενών εκείνου που υιοθετήσε και αντί- στροφα.

Άρθρο 1586. Επώνυμο του θετού τέκνου. Το θετό τε- κνο παίρνει το επώνυμο του θετού γονέα του, στο οποίο έχει το δικαίωμα να προσθέσει και το πριν από την υιο- θεσία επώνυμό του. Αν το τελευταίο αυτό ή το επώνυμο του θετού γονέα αποτελείται από δύο επώνυμα, χρησι-

μπορείται για το σχηματισμό του σύνθετου επωνύμου του θετού τέκνου το πρώτο από αυτά.

Άρθρο 1587. Στην υποχρέωση για τη σύσταση του θετού τέκνου, εκείνος που υιοθετήσε παύει να είναι τους εξ αίματος συγγενείς του τέκνου.

Άρθρο 1588. Λύση της υιοθεσίας. Η υιοθεσία λύεται με δικαστική απόφαση, ύστερα από αγωγή του θετού γονέα ή του θετού τέκνου, αν συντρέχει παράπτωμα που δικαιολογεί την αποκλήρωση ή που συνιστά λόγο αχαριστίας του θετού τέκνου απέναντι σ' αυτόν που το υιοθέτησε κατά τους όρους του άρθρου 505».

Άρθρο 2

Το άρθρο 23 του Αστικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

«Άρθρο 23. Υιοθεσία. Οι ουσιαστικές προϋποθέσεις για τη σύσταση και τη λύση της υιοθεσίας ρυθμίζονται από το δίκαιο της ιθαγένειας του κάθε μέρους.

Οι σχέσεις μεταξύ του ή των θετών γονέων και του θετού τέκνου ρυθμίζονται κατά σειρά: 1. από το δίκαιο της τελευταίας κοινής τους ιθαγένειας κατά τη διάρκεια της υιοθεσίας 2. από το δίκαιο της τελευταίας κοινής συνήθους διαμονής τους κατά τη διάρκεια της υιοθεσίας 3. από το δίκαιο της ιθαγένειας την οποία είχε ο θετός γονέας κατά την τέλεση της υιοθεσίας και, σε περίπτωση υιοθεσίας από συζύγους, από το δίκαιο που διέπει τις προσωπικές τους σχέσεις».

Άρθρο 3

Τέκνα αλλοδαπών, που έχουν εγκαταλειφθεί στην Ελλάδα και για τα οποία δεν εκδήλωσε κανένας, τουλάχιστον επί ένα εξάμηνο, ενδιαφέρον να τους παράσχει προστασία, υιοθετούνται σύμφωνα με το ελληνικό ουσιαστικό δίκαιο.

Άρθρο 4

Όταν ο υποψήφιος θετός γονέας ή ο υποψήφιος να υιοθετηθεί ανήλικος έχει τη συνήθη διαμονή του στο εξωτερικό, απαιτείται έκθεση κοινωνικής υπηρεσίας, ακόμα και αν αυτή δεν προβλέπεται από το εφαρμοστέο αλλοδαπό δίκαιο. Στην περίπτωση αυτή, η έκθεση συντάσσεται από την αρμόδια ελληνική κοινωνική υπηρεσία ή κοινωνική οργάνωση που έχει αναγνωρισθεί ότι ειδικεύεται στις διακρατικές υιοθεσίες, σε συνεργασία με την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία του εξωτερικού.

Άρθρο 5

Στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου, η συναινέση των υποψήφιων θετών γονέων δηλώνεται πάντοτε ενώπιον του αρμόδιου ελληνικού δικαστηρίου που τελεί την υιοθεσία. Όλες οι άλλες συνααινέσεις, που είναι απαραίτητες για την τέλεση της υιοθεσίας, δίνονται, αν εκείνος που συναινεί έχει τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα, ενώπιον του αρμόδιου ελληνικού δικαστηρίου που τελεί την υιοθεσία, σύμφωνα με τους ορισμούς της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 800 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και, αν έχει τη συνήθη διαμονή του στην αλλοδαπή, ενώπιον της αρμόδιας ελληνικής προξενικής αρχής ή της αρμόδιας αρχής του τόπου της συνήθους διαμονής του.

Άρθρο 6

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας ορίζονται: α) οι υπηρεσίες και οι οργανώσεις, που αναγνωρίζονται ως εξειδικευμένες στις υιοθεσίες, για την εφαρμογή του άρθρου 1557 του Αστικού Κώδικα και την πραγματοποίηση υιοθεσιών ανηλίκων, που έχουν υπό την προστασία τους, στο εσωτερικό και β) εκείνες που αναγνωρίζονται ως ειδικά εξειδικευμένες στις διακρατικές υιοθεσίες, για την εφαρμογή του άρθρου 4 του παρόντος και την πραγματοποίηση των διακρατικών υιοθεσιών των ανηλίκων που έχουν υπό την προστασία τους.

2. Με το προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου ή με άλλα προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται επίσης με πρόταση των ίδων Υπουργών, ρυθμίζονται στις λεπτομέρειές τους: α) η διαδικασία προπαρασκευής και πραγματοποίησης, από τις υπηρεσίες ή οργανώσεις υπό το στοιχείο α' της προηγούμενης παραγράφου, των υιοθεσιών των ανηλίκων που έχουν υπό την προστασία τους, β) η διαδικασία προπαρασκευής και πραγματοποίησης των διακρατικών υιοθεσιών του άρθρου 4, που αφορούν ανήλικους τους οποίους οι αρμόδιες υπηρεσίες ή οργανώσεις έχουν υπό την προστασία τους ή γίνονται με τη μεσολάβησή τους, καθώς και τα σχετικά με τη συνεργασία των εν λόγω υπηρεσιών ή οργάνωσεων με τις αλλοδαπές κοινωνικές υπηρεσίες και γ) η διαδικασία τήρησης στατιστικών στοιχείων για τις υιοθεσίες που τελούνται στην Ελλάδα, καθώς και για τις τελούμενες στο εξωτερικό διακρατικές υιοθεσίες ανηλίκων οι οποίοι είχαν πριν από την τέλεση της υιοθεσίας τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα.

Άρθρο 7

1. Η κοινωνική έρευνα, που προβλέπεται από το άρθρο 1557 του Αστικού Κώδικα και από το άρθρο 4 του παρόντος, θα πρέπει να αφορά κάθε θέμα που μπορεί να έχει σημασία για την υιοθεσία και ιδίως την προσωπικότητα και την υγεία των ενδιαφερομένων, τα κίνητρα και την περιουσιακή κατάσταση του υποψήφιου θετού γονέα, την αμοιβαία ικανότητα προσαρμογής αυτού που υιοθετεί και εκείνου που υιοθετείται, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο μπορεί να διαγνωσθεί αν η υιοθεσία θα αποβεί προς το συμφέρον του ανηλίκου.

2. Όταν, για την υιοθεσία ανηλίκου, οι φυσικοί γονείς ή ο επίτροπος έρχονται σε απευθείας συνεννόηση με τους υποψήφιους θετούς γονείς χωρίς τη μεσολάβηση κοινωνικής υπηρεσίας ή οργάνωσης, οφείλουν, τόσο αυτοί όσο και οι υποψήφιοι θετοί γονείς, πριν από την παράδοση του παιδιού ή μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από αυτήν, να ανακοινώσουν τη σχετική πρόθεσή τους στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία.

3. Η κοινωνική έρευνα διεξάγεται ύστερα από αίτηση του υποψήφιου θετού γονέα. Αμέσως μετά την υποβολή της αίτησης η κοινωνική υπηρεσία ή οργάνωση ορίζει τα πιστοποιητικά που κρίνει απαραίτητα για τη διεξαγωγή της έρευνας και υποβάλλει την έκθεσή της απευθείας στο δικαστήριο μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εξι μηνών από την υποβολή ή την επίδοση σ' αυτόν της σχετικής αίτησης για συγκεκριμένο παιδί, ανεξάρτητα αν προσκομίστηκαν τα στοιχεία που ζητήθηκαν. Η προθεσμία μπο-

παρατείνεται, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, επί τρεις ακόμη Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας, το δικαίωμα δικάζει χωρίς έκθεση. Κατά την κοινωνική ή θα πρέπει, ανάλογα με την ωριμότητα του παιδιού, οπωσδήποτε μετά τη συμπλήρωση του δωδεκάτου του, να ζητείται και η δική του γνώμη, η οποία θα αναφέρεται στη σχετική έκθεση.

Η αποκλειστική προθεσμία των έξι μηνών, που αι από την προηγούμενη παράγραφο για την υποβολή έκθεσης της κοινωνικής υπηρεσίας, αφορά μόλις περιπτώσεις, όπου τόσο το υποψήφιο θετό τέκνο οι οι υποψήφιοι θετοί γονείς έχουν τη συνήθη διαγωγή στην ημεδαπή. Για τις περιπτώσεις των διακρίσεων στην υιοθεσία του άρθρου 4, η προθεσμία αυτή ίσα να παραταθεί, κατ' εξαίρεση, το πολύ δύο φορές, κατ' αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

Άρθρο 8

Εν όψει της μυστικότητας της υιοθεσίας ανηλίκων, προβλέπεται από το άρθρο 1559 του Αστικού Κώδικα να σε κάθε πρωτοδικείο απόρρητο βιβλίο, στο καταχωρίζονται τα πραγματικά ονοματεπώνυμα που υιοθετούνται και των θετών γονέων τους, η δικαστική απόφαση με την οποία τελέσθηκε η υιοθεσία, και όσα άλλα στοιχεία είναι απαραίτητα, ανάλογα στην περίπτωση. Με βάση απόρρητο απόσπασμα, παράγει από αυτό το βιβλίο, συντάσσεται η ληξιαρχική πράξη της υιοθεσίας. Όταν αφορά τη χορήγηση ασματών από την τελευταία αυτή πράξη τηρούμενες διατάξεις της τρίτης παραγράφου του άρθρου 30 του νόμου 5097 «περί ληξιαρχικών πράξεων», αυτή προστέθηκε από το άρθρο 20 του ν.δ/τος 170, που διατηρείται σε ισχύ.

Όπου στην ισχύουσα νομοθεσία προβλέπεται η έκδοση αντιγράφων ληξιαρχικής πράξης γέννησης, εκδίδεται αντίστοιχα για υιοθεσία, οποτεδήποτε και αν τελέσθηκε, απόσπασμα ληξιαρχικής πράξης γέννησης έχει, σε κάθε περίπτωση, θέση πλήρους αντιγράφου. Για τις υιοθεσίες, που έγιναν πριν αρχίσει να ισχύει το ν.δ. 610/1970, εξακολουθεί να ισχύει η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 22 αυτού του νομοθετικού διατάγματος.

Άρθρο 9

Όλη τη διαδικασία τέλεξης υιοθεσίας ανηλίκου και από αυτήν, απαγορεύεται η δημοσίευση ή η διεκδίκηση στοιχείων ή γεγονότων ικανών να αποκαλύψουν την υιοθεσία και τα ατομικά χαρακτηριστικά της υιοθεσίας, της εχεμύθειας ως προς τα πρόσωπα των θετών γονέων, του θετού τέκνου και των φυσικών γονέων του τετέλεστη υπηρεσιακού καθήκον των δικαστών, των υιοθεσιακών υπηρεσιών ή οργανώσεων, καθώς και των άλλων υπαλλήλων αναμειχθέντων στην υιοθεσία οποιασδήποτε γνώση της τέλεξής της με την ευκαιρία άσκησης των καθηκόντων τους. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1559 του Αστικού Κώδικα δεν

Άρθρο 10

1. Εκείνος που, έχοντας υιοθετήσει ανήλικο, τον μεταχειρίζεται σε ασχολίες ανήθικες ή επικίνδυνες για τη σωματική ή την πνευματική του υγεία, τιμωρείται, εφόσον δεν συντρέχει αξιόποινη πράξη, που τιμωρείται βαρύτερα, με φυλάκιση τουλάχιστο δύο ετών και με χρηματική ποινή μέχρις ενός (1) εκατομμυρίου δραχμών.

2. Με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με χρηματική ποινή μέχρι πεντακοσίων χιλιάδων μεταλλικών δραχμών τιμωρούνται: εκείνος που δίνει σε υιοθεσία το παιδί του, καθώς και εκείνος που μεσολαβεί στην υιοθεσία, αποκομίζοντας οι ίδιοι ή προσπορίζοντας σε άλλους αθέμιτο οφέλος.

3. Εκείνος που τελεί κατ' επάγγελμα ή με πρόθεση κερδοσκοπίας τις αξιόποινες πράξεις, που προβλέπονται από τις δύο προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, τιμωρείται με κάθειωξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή μέχρι (5) εκατομμυρίων δραχμών.

Άρθρο 11

1. Καταργούνται: α) το ν.δ. 610/1970 εκτός από τα άρθρα του 19, 20, 21, 22 παρ. 2 και 23, τα οποία διατηρούνται σε ισχύ και β) το άρθρο 42 του ν. 2082/1992 «αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθιέρωση νέων θεσμών κοινωνικής προστασίας».

2. Διατηρούνται σε ισχύ: α) η παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 2130/1993 «τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της περιφερειακής διοίκησης, του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας, του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα κ.λπ.», β) τα διατάγματα που έχουν εκδοθεί δυνάμει των άρθρων 9 παρ. 3 και 14 παρ. 1 του ν. δ/τος 610/1970, ωστόσο εκδοθούν νέα διατάγματα σε αντικατάστασή τους, όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 του παρόντος και γ) οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 7 της υπουργικής απόφασης Δ/4638 (Πρόνοιας) της 22.12.1992/18.1.1993, που εκδόθηκε σε εκτέλεση των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 42 του ν. 2082/1992 «αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθιέρωση νέων θεσμών κοινωνικής προστασίας», ωστόσο εκδοθεί, σε αντικατάστασή τους, το προεδρικό διάταγμα, που προβλέπεται από την περίπτωση υπό το στοιχείο α' της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 6.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Άρθρο 12

Το δέκατο τετάρτο Κεφάλαιο του Τέταρτου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα που αναφέρεται στην επιτροπεία ανηλίκων (αρ. 1589 έως 1665), καταργείται στο σύνολό του. Στη θέση του τίθενται νέα Κεφάλαια δέκατο τετάρτο και δέκατο πέμπτο με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥ

Άρθρο 1589. Ποιοι τελούν υπό επιτροπεία. Ο ανήλι-

For the Government of the French Republic :
A. BETTENCOURT

For the Government of the Federal Republic of
Germany :
GERHARD JAHN

For the Government of the Kingdom of the Netherlands :
Strasbourg le 19 Mai 1967
B. VITSANIS

For the Government of the Icelandic Republic :

For the Government of Ireland :
SEAN GAYNOR
25th January 1968

For the Government of the Italian Republic :
GIORGIO OLIVA

For the Government of the Grand Duchy of Luxembourg :
P. GREGOIRE

For the Government of Malta :
PHILIP PULLICINO

For the Government of the Kingdom of the Netherlands :

For the Government of the Kingdom of Norway :
OLE MYRVOLL

For the Government of the Kingdom of Sweden :
GUNNAR LANGE

For the Government of the Swiss Confederation :

For the Government of the Turkish Republic :

For the Government of the United Kingdom of Great
Britain and Northern Ireland :
FRED MULLEY

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ
ΠΑΙΔΙΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Τὰ Κράτη μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, τὰ ὑπογράφοντα τὴν παροῦσαν Σύμβασιν,

Λαμβάνοντα ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἐπιδιώξεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης εἶναι ἡ πραγματοποίησις στενωτέρας ἐνότητος μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἰδίως πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως διευκολύνη τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν πρόδοον.

Λαμβάνοντα ὑπ' ὄψιν ὅτι, καίτοι ἡ θέσπισις τῆς υἰοθεσίας παιδίων ὑφίσταται εἰς τὴν νομοθεσίαν πάντων τῶν Κρατῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ὑπάρχουσιν εἰς τὰς χώρας ταύτας διειστώμεναι ἀπόψεις ὡς πρὸς τὰς ἀρχὰς αἵτινες θὰ ἔπρεπε νὰ διέπῃσι τὴν υἰοθεσίαν, ὡς ἐπίσης καὶ διαφοραὶ ὡς πρὸς τὴν διαδικασίαν τῆς υἰοθεσίας καὶ τὰς νομικὰς συνεπείας ταύτης.

Λαμβάνοντα ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἡ παραδοχὴ κοινῶν ἀρχῶν καὶ κοινῶν τρόπων ἐφαρμογῆς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν υἰοθεσίαν παιδίων, θὰ συνέβαλλεν εἰς τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν ἐκ τῶν ἀσυμφωνιῶν τούτων προκαλουμένων δυσκολιῶν καὶ ταυτοχρόνως θὰ ἐπέτρεπε τὴν προώθησιν τῆς εὐημερίας τῶν υἰοθετουμένων παιδίων.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΠΟΝΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ἄρθρον 1.

Ἐκαστὸν τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ὑποχρεοῦται ὅπως θεσπίσῃ τὴν νομοθεσίαν τῆς υἰοθεσίας αὐτοῦ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Μέρους Β' τῆς παρούσης Συμβάσεως καὶ ὅπως ἐνημερώσῃ τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης περὶ τῶν πρὸς τοῦτο ληφθέντων μέτρων.

Ἄρθρον 2.

Ἐκαστὸν τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ὑποχρεοῦται ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς εἰς τὸ Μέρος Γ' τῆς παρούσης Συμβάσεως ἐκτετατὰς ἐπισημάνσεις καὶ ἐν ἐκτελεῖ ταύτας ἢ ἐκτελέσῃ τὰς ἐπισημάνσεις πᾶσαις τὰς ἐπισημάνσεις καὶ μὴ ἀνεπισημάντους πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

Ἄρθρον 3.

Ἡ παρούσα Σύμβασις ἀφορᾷ μοναδικῶς τὴν νομικὴν θέσπισιν τῆς υἰοθεσίας παιδίου, μὴ συμπληρώσαστος, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ υἰοθετῶν αἰτεῖται τὴν υἰοθεσίαν τοῦ ἡλικίου 18 ἐτῶν, μὴ ὄντος ἢ μὴ ὑπάρχοντος ἐγγράμου καὶ μὴ κηρυχθέντος δικαστικῶς ἀνηλίκου.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 4.

Ἡ υἰοθεσία δὲν εἶναι ἰσχυρὰ ἐὰν δὲν ἐχορηγήθῃ δι' ἀποφάσεως Δικαστικῆς ἢ Διοικητικῆς Ἀρχῆς (κατωτέρω καλουμένης ἢ ἰεροδία Ἀρχῆς).

Ἄρθρον 5.

1. Ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν παραγράφων 2 καὶ 4 τοῦ παρόντος άρθρου, υἰοθεσία δὲν χορηγεῖται εἰμὴ ἐφόσον δοθῶσι καὶ δὲν ἀνακληθῶσιν αἱ κάτωθι συναίνεσις πρὸς υἰοθεσίαν :

(α) ἡ συναίνεσις τῆς μητρὸς καὶ προκειμένου δὲ περὶ νομίμου τέκνου τοῦ πατρὸς, μὴ ὑπαρχόντων πατρὸς καὶ μητρὸς διὰ τὰ δώσωσι τὴν συναίνεσιν των, ἡ συναίνεσις οἰουδήποτε προσώπου ἢ συμβουλίου δικαιουμένου ἀντ' αὐτῶν νὰ ἀσκήῃ ἐν προκειμένῳ τὴν πατρικὴν ἢ μητρικὴν ἐξουσίαν.

(β) ἡ συναίνεσις τῆς συζύγου τοῦ υἰοθετουμένου ἢ τοῦ συζύγου τῆς υἰοθετούσης.

2. Ἡ ἰεροδία Ἀρχὴ δὲν δικαιούται :

(α) νὰ παραλείψῃ τὴν λήψιν συναίνεσεως ἐνὸς ἐκ τῶν προβλεπομένων εἰς τὴν ὡς ἄνω παράγραφον 1 προσώπων,

(β) νὰ περιόρῃ τὴν ἀρνησιν συναίνεσεως ἐκ μέρους οἰουδήποτε τῶν προσώπων ἢ συμβουλίου, ὡς προβλέπεται ὑπὸ τῆς ρηθείσης παραγράφου 1 ἐκτὸς ἐὰν συντρέχωσιν ἐξαιρετικοὶ λόγοι, καθοριζόμενοι ὑπὸ τῆς υἰοθεσίας.

3. Ἐὰν ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ στεροῦνται τῆς πατρικῆς ἢ μητρικῆς ἐξουσίας διὰ τὸ υἰοθετούμενον τέκνον ἢ στεροῦνται τουλάχιστον τοῦ δικαιώματος ὅπως δώσωσι τὴν συναίνεσιν των διὰ τὴν υἰοθεσίαν, ἡ νομοθεσία δύναται νὰ προβλέπῃ ὅπως μὴ ἀπαιτεῖται ἡ τοιαύτη συναίνεσις.

4. Ἡ συναίνεσις μητρὸς πρὸς υἰοθεσίαν τοῦ τέκνου τῆς δὲν θὰ γίνῃ δεκτὴ ἐκτὸς ἐὰν ἐδόθῃ μετὰ τὴν γέννησιν, κατὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς προθεσμίας τῆς προβλεπομένης ὑπὸ τῆς νομοθεσίας καὶ ἥτις προθεσμία δὲν δύναται νὰ εἶναι μικρότερα τῶν ἐξ (6) ἐβδομάδων ἢ, ἐὰν δὲν καθορίζεται προθεσμία, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν, κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἰεροδίας Ἀρχῆς, ἡ μήτηρ θὰ ἔχη ἀναλάβει ἐπαρκῶς ἐκ τῶν

5. Διὰ τῶν λέξεων «πατήρ» καὶ «μήτηρ» ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ ἐξυπακούονται τὰ πρόσωπα ἅτινα εἶναι οἱ νόμιμοι γονεῖς τοῦ υἱοθετουμένου.

Ἄρθρον 6.

1. Δέον ὅπως μὴ ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου ἢ υἱοθεσία παιδίου εἰμὴ εἴτε ὑπὸ δύο προσώπων ἠνωμένων διὰ τοῦ δεσμοῦ τοῦ γάμου, υἱοθετούντων ταυτοχρόνως ἢ ἀλληλοδιαδόχως, ἢ ὑφ' ἑνὸς προσώπου.

2. Δέον ὅπως μὴ ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου νέα υἱοθεσία παιδίου εἰμὴ εἰς μίαν ἢ περισσοτέρας τῶν κάτωθι περιπτώσεων :

(α) ὅταν πρόκειται περὶ υἱοθετημένου τέκνου τῆς συζύγου τοῦ υἱοθετούντος ἢ τοῦ συζύγου τῆς υἱοθετούσης.

(β) ὅταν ὁ προηγούμενος υἱοθετήσας ἀπεβίωσεν.

(γ) ὅταν ἡ προηγούμενη υἱοθεσία ἤχυρώθη.

(δ) ὅταν ἡ προηγούμενη υἱοθεσία ἐτερματίσθη.

Ἄρθρον 7.

1. Υἱοθεσία παιδίου δύναται νὰ γίνῃ μόνον ἐὰν ὁ υἱοθετῶν ἔχῃ συμπληρώσει τὸ ἐλάχιστον ὄριον ἡλικίας τὸ προβλεπόμενον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τοῦ ὁρίου τούτου ἡλικίας μὴ ὄντος κάτω τῶν 21 ἐτῶν οὐδὲ ἄνω τῶν 35 ἐτῶν.

2. Δύναται, ἐν τούτοις, ἡ νομοθεσία νὰ προβλέψῃ τὴν δυνατότητα παρεκκλίσεως ἐκ τοῦ ὅρου περὶ κατωτάτου ὁρίου ἡλικίας :

(α) Ἐὰν ὁ υἱοθετῶν εἶναι ὁ πατήρ ἢ ἡ μήτηρ τοῦ υἱοθετουμένου ἢ

(β) Λόγῳ ἐξαιρετικῶν συνθηκῶν.

Ἄρθρον 8.

1. Ἡ ἀρμοδία Ἀρχὴ δὲν θέλει προβῆ εἰς τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεως υἱοθεσίας εἰμὴ ἐφόσον πεισθῇ ὅτι ἡ υἱοθεσία θέλει ἀποβῆ πρὸς ὄφελος τοῦ υἱοθετουμένου.

2. Εἰς ἐκάστην περίπτωσιν, ἡ ἀρμοδία Ἀρχὴ θέλει ἰδιαιτέρως φροντίσει ὅπως ἡ υἱοθεσία αὐτὴ παρέχῃ εἰς τὸν υἱοθετούμενον σταθερὰν καὶ ἀρμονικὴν ἐστίαν.

3. Κατὰ γενικὸν κανόνα, ἡ ἀρμοδία Ἀρχὴ δὲν θέλει θεωρήσῃ τὰς ἄνω προϋποθέσεις ὡς ἐπιτελεσθεῖσας, ἐὰν ἡ διαφορὰ ἡλικίας μεταξὺ τοῦ υἱοθετούντος καὶ τοῦ υἱοθετουμένου εἶναι μικροτέρα τῆς χωριζούσης τοὺς γονεῖς ἀπὸ τὰ τέκνα τῶν ἡλικίας.

Ἄρθρον 9.

1. Ἡ ἀρμοδία Ἀρχὴ θέλει λάβει ἀπόφασιν περὶ υἱοθεσίας κατόπιν ἐμπεριστατωμένης ἀνακρίσεως ἐν σχέσει πρὸς τὸν υἱοθετούντα, τὸ υἱοθετούμενον παιδίον καὶ τὴν οἰκογενεῖάν του.

2. Ἡ ἀνάκρισις δέον ὅπως, ἐν τῷ ἰδιάζοντι εἰς ἐκάστην περίπτωσιν μέτρῳ, ἐπεκταθῆ μεταξὺ ἄλλων καὶ ἐπὶ τῶν κάτωθι σημείων :

(α) τὴν προσωπικότητα, ὑγείαν καὶ οικονομικά μέσα τοῦ υἱοθετούντος, τῆς οἰκογενειακῆς του ζωῆς, τοῦ τρόπου διαβιώσεως καὶ τῆς ἰκανότητός του πρὸς ἐπιμόρφωσιν τοῦ υἱοθετουμένου.

(β) τὰ κίνητρα τῆς ἐπιθυμίας του πρὸς υἱοθέτησιν τοῦ παιδίου.

(γ) εἰς τὴν περίπτωσιν αἰτήσεως πρὸς υἱοθεσίαν μόνον τοῦ ἑνὸς τῶν συζύγων, τοὺς λόγους τοὺς ὠθήσαντας τὸν ἕτερον τούτων ἵνα μὴ συμμετάσχῃ εἰς τὴν αἴτησιν υἱοθεσίας.

(δ) τὴν ἀμοιβαίαν καταλληλότητα μεταξὺ υἱοθετουμένου καὶ υἱοθετούντος, τὸ χρονικὸν διάστημα καθ' ὃ τὸ παιδίον παρέμεινεν ὑπὸ τὰς φροντίδας τοῦ υἱοθετούντος.

(ε) τὴν προσωπικότητα καὶ ὑγείαν τοῦ υἱοθετουμένου καὶ ὑπὸ τοὺς ἰσχύοντας νομικοὺς περιορισμοὺς, τοὺς προγόνους αὐτοῦ.

(στ) τὰς ἀπόψεις τοῦ υἱοθετουμένου ὡς πρὸς τὴν προτεινομένην υἱοθεσίαν.

(ζ) καὶ τὴν τυχόν διαφορὰν ἠρησκείματος μεταξὺ τοῦ υἱοθετούντος καὶ τοῦ υἱοθετουμένου.

3. Ἡ ἀνάκρισις αὕτη δέον ὅπως ἀνατεθῆ εἰς πρόσωπον ἢ ὄργανισμὸν ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τοῦ νόμου ἢ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἀνεγνωρισμένου παρὰ Δικαστικῆς ἢ Διοικητικῆς Ἀρχῆς. Ἡ ἀνάκρισις δέον ὅπως, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, διεξέλθῃ, ὑπὸ κοινωνικῶν λειτουργῶν ἐγγύτων τὰ πρὸς τοῦτο προσόντα, ὡς ἐκ τῆς εἰδικεύσεως ἢ πείρας αὐτῶν.

4. Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου οὐδὲν ὀφείλουν ἐπηρεάσει τὴν ἰκανότητα καὶ ὑποχρέωσιν τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς, ὅπως ἐπιτύχῃ πᾶσαν πληροφориάν ἢ ἀποδείξῃ ἀφορῶσαν ἢ μὴ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀνακρίσεως, ἢν αὕτη ἤθελεν ἐνδεχομένης κρίνει ἐποικοδομητικὴν.

Ἄρθρον 10.

1. Ἡ υἱοθεσία συνεπάγεται διὰ τὸν υἱοθετούμενον, ὡς πρὸς τὸν υἱοθετούμενον τὰ πάσης φύσεως δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, ἄς ὑπέχει ὁ πατήρ ἢ ἡ μήτηρ πρὸς τὸ νόμιμον τέκνον τῆς.

Ἡ υἱοθεσία συνεπάγεται διὰ τὸν υἱοθετούμενον ἐναντι τοῦ υἱοθετούντος τὰ πάσης φύσεως δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, ἄς ὑπέχει τὸ νόμιμον τέκνον ἐναντι τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός του.

2. Ἀπὸ τῆς δημιουργίας τῶν εἰς τὴν παράγραφον 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἀναφερομένων δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων, τὰ τῆς αὐτῆς φύσεως δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις ὑφιστάμενα μεταξὺ τοῦ υἱοθετουμένου καὶ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός του ἢ ἄλλου προσώπου ἢ συμβουλίου παύουν ὑφιστάμενα. Ἐν τούτοις δύναται ἡ νομοθεσία νὰ προβλέπῃ, ὅπως ἡ σύζυγος τοῦ υἱοθετούντος διατηρῆ τὰ ἐναντι τοῦ υἱοθετουμένου δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις ἐὰν πρόκειται περὶ τοῦ ἴδιου αὐτοῦ γνησίου, ἐξωγάμου ἢ θετοῦ τέκνου.

Δύναται ἀφ' ἑτέρου νὰ διατηρηθῇ ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἡ ὑποχρέωσις τῶν γονέων πρὸς διατροφήν, συντήρησιν, ἀνατροφήν καὶ προκοδότησιν τοῦ υἱοθετουμένου, εἰς τὴν περίπτωσιν ὁ υἱοθετῶν δὲν ἤθελεν ἐκπληρώσει· οἰκονομικῶς τῶν ἐν λόγω ὑποχρεώσεων.

3. Κατὰ γενικὸν κανόνα, θέλουσι παρεσχεθῆ τὰ μέσα ὅπως ὁ υἱοθετούμενος λάβῃ τὸ πατρῶνιον τοῦ υἱοθετούντος ἢ νὰ προσθήσῃ τοῦτο εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἐπώνυμον.

4. Ἐὰν ὁ νόμιμος γονεὺς ἔχῃ τὸ δικαίωμα ἐπικρατείας ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ τέκνου του, τὸ δικαίωμα ἐπικρατείας τοῦ υἱοθετούντος ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ υἱοθετουμένου δύναται, παρὰ τὰ ἐν παραγράφῳ 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου, νὰ περιορισθῇ ὑπὸ τῆς νομοθεσίας.

5. Εἰς ζητήματα διαδοχῆς, ἐφόσον ἡ κληρονομικὴ νομοθεσία παρέχῃ εἰς τὸ νόμιμον τέκνον τὸ δικαίωμα διαδοχῆς τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός του, τὸ θετὸν τέκνον ἐν προκειμένῳ συγγάνει τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως, ἵνα νὰ ἦται τὸ γνήσιον νόμιμον τέκνον τοῦ υἱοθετούντος.

Ἄρθρον 11.

1. Ἐὰν ὁ υἱοθετούμενος, εἰς τὴν περίπτωσιν υἱοθεσίας παρ' ἑνὸς προσώπου, δὲν κατέχῃ τὴν ἐθνικότητα τοῦ υἱοθετούντος, ἢ εἰς περίπτωσιν υἱοθεσίας παρὰ δύο συζύγων, τὴν κοινὴν αὐτῶν ἐθνικότητα, τὸ Συμβαλλόμενον Μέρος οὕτινος ὁ υἱοθετῶν ἢ οἱ υἱοθετούντες εἶναι ὑπὸχρεοί, θέλει διευκολύνῃ τὴν ὑπὸ τοῦ υἱοθετουμένου ἀποκτήσιν τῆς ἐθνικότητος αὐτοῦ.

2. Ἡ ἀπώλεια ἐθνικότητος ἀπορρέουσα ἐκ τῆς υἱοθεσίας ἔσται ὑπὸ τὸν ὅρον κατοχῆς ἢ ἀποκτησεως ἑτέρως ἐθνικότητος.

Ἄρθρον 12.

1. Ὁ ἀριθμὸς παιδίων ἅτινα εἰς καὶ ὁ αὐτὸς υἱοθετῶν δύναται νὰ υἱοθετήσῃ, δὲν θὰ περιορίζεται ὑπὸ τῆς νομοθεσίας.

2. Ἡ νομοθεσία δὲν δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ, τὴν υἱοθεσίαν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ υἱοθετῶν ἔχει ἢ δυνατόν ν' ἀποκτήσῃ ἴδιον αὐτοῦ γνήσιον τέκνον.

Ἐάν διὰ τῆς υἰοθεσίας βελτιούται ἡ νομικὴ θέσις παιδίου ἢ νομοθεσίᾳ δὲν δύναται νὰ ἀπαγορευθῆ εἰς ὅσον τι τῆς υἰοθεσίας τοῦ ἴδιου τοῦ ἐξουχίου τέκνου.

Ἄρθρον 13.

Πρὸ τῆς ἐνηλικιώσεως θετοῦ τέκνου, ἡ υἰοθεσία δύνανται μόνον δι' ἀποφάσεως δικαστικῆς ἢ διοικητικῆς διὰ σοβαροῦς λόγους καὶ μόνον ἐφόσον ἡ νομοπαραδέχεται τὴν λύσιν τῆς υἰοθεσίας διὰ τοὺς λόγους τούτους.

Ἡ προηγουμένη παράγραφος δὲν ἀφορᾷ τὰς κάτωθι πτώσεις :

- 1) ὅταν ἡ υἰοθεσία κατέστη ἄκυρη
- 2) ὅταν ἐπέρευται ἡ λύσις τῆς υἰοθεσίας λόγῳ νομοταξίας τοῦ υἰοθετουμένου παρὰ τοῦ υἰοθετούντος.

Ἄρθρον 14.

Ἐάν κί γινόμεναι ἀνακρίσεις εἰς ἐρχομὴν τῶν ἄρθρων 9 καὶ 10 τῆς παρούσης Συμβάσεως σχετίζονται πρὸς πρόσωπα ἢ ὅπου ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἑτέρου καλλομένου Μέρους, τὸ Συμβλλόμενον τοῦτο Μέρος, ἐν τῷ ζητηθῶσι πληροφορία, δεῖται ὅπως φροντίσῃ πρὸς τὴν παροχὴν τῶν ζητουμένων πληροφοριῶν. Δύνανται νὰ γίνῃ ἀπ' εὐθείας συνεννόησις μεταξύ τῶν ἐρωθῶν Ἀρχῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἄρθρον 15.

Ἡ ἐπιθυμία γίνεαι πρόβλεψις διατάξεων ἀπαγορευουσῶν τὴν πύξιν πικνὸς παρνήμου ἀφελήματος ἐκ τῆς προσφορᾶς τοῦ πρὸς υἰοθεσίαν.

Ἄρθρον 16.

Ἡ προστασία τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θέλει διατηρήσει ἐκαίωμα θεσπίσεως εὐνοϊκωτέρων δικτάξεων ὑπὲρ τῶν ἰτουμένων παιδιῶν.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 17.

Ἡ υἰοθεσία θὰ ἐπιτρέπεται μόνον ἐφόσον τὸ παιδίον ἔθῃ εἰς τὰς φροντίδας τῶν υἰοθετούντων ἐπὶ ἐπαρκῶς ὄν χρόνικὸν διάστημα οὕτως ὥστε νὰ δύναται ἡ ἀρμο- Ἀρχὴ νὰ κάμῃ λογικὴν ἐκτίμησιν τῶν σχέσεων αἰτινας ἐν δημιουργηθῆ μεταξύ αὐτῶν ἐάν παρείχεται ἡ ἀδεια υἰοθεσίας.

Ἄρθρον 18.

Ἡ Δημόσια Ἀρχαὶ θέλουσι φροντίσει διὰ τὴν προώθησιν καλὴν λειτουργίαν τῶν κοινωφελῶν ἰδρυμάτων δημο- καὶ ἰδιωτικῶν, πρὸς τὰ ὅποια οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐτήσωσιν ἢ νὰ διευκολύνωσιν τὴν υἰοθεσίαν παιδίου θὰ δύναται νὰ ἀπευθύνονται μετὸν σκοπὸν βοθηθείας καὶ συμ- ὠν.

Ἄρθρον 19.

Ἡ κοινωνικαὶ καὶ νομικαὶ ἀπόψεις τῆς υἰοθεσίας θέλου- ἴποτελέσει ἀντικείμενον διδασκαλίας τῶν προγραμμά- ἐκπαιδεύσεως τῶν κοινωνικῶν λειτουργῶν.

Ἄρθρον 20.

Ἡ ἐπιθυμία ληφθῆ μέρημα διατάξεων διευκολυνουσῶν τὴν ἴωσιν υἰοθεσίας χωρὶς νὰ ἀποκαλυφθῆ εἰς τὴν οἰογέ- τοῦ υἰοθετουμένου ἢ ταυτότης τοῦ υἰοθετούντος.

Ἡ ἐπιθυμία ληφθῆ μέρημα, ὅπως αἰτῆται ἢ ἐπιτρέπωνται καὶ περὶ υἰοθεσίας νὰ διεξάγῃται κλεισμένων τῶν

ἢ ἡμερομηνία καὶ ἡ τοπικὴ κεντρικὴ τοῦ υἰοθετουμένου, ἀλλὰ δὲν ἀποκαλύπτεται κεντρικὴ ἢ ὑπόθεσις, ὅθεν ἡ ταυτότης τῶν πατέρων ἢ μητέρων.

4. Τὰ ἀνάσκα κεντρικὰ θὰ προσδίδεται ἢ τοὺς ἀνασκα, τὸ περιεχόμενον τῶν ἰσχυρῶν κατὰ τρόπον, καὶ ἐπι- τρέποντα εἰς πρόσωπα μὴ ἔχοντα νόμιμον δικαίωμα νὰ μανθάνωσι τὸ γεγονός υἰοθεσίας τινός ἢ, ἐάν τοῦτο ἀποκα- λύπτεται, τὴν ταυτότητα τῶν πατέρων γονέων τοῦ υἰοθετη- θέντος.

ΜΕΡΟΣ Δ.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Ἄρθρον 21.

1. Ἡ παρούσα Συμβάσις παρουσιάζεται πρὸς υπογραφήν παρὰ τῶν Κρατῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Ἡ ὑπόθεσις εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ἢ ἀποδοχῆς τῆς. Τα ἀπο- δεικτικὰ ἐγγράφα τῆς κυρώσεως ἢ ἀποδοχῆς θέλουσι κατα- τεθῆ παρὰ τῷ Γενικῷ Γραμματεῖ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

2. Ἡ ἰσχὺς τῆς Συμβάσεως ἄρχεται μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς καταθέσεως τοῦ τρίτου ἀποδεικτικοῦ ἐγγράφου τῆς κυρώσεως ἢ τῆς ἀποδοχῆς αὐτῆς.

3. Διὰ πᾶν Κράτος συμμετασχόν εἰς τὴν ὑπογραφήν τῆς παρούσης, ὅπου ἤθελε κυρώσει ἢ ἀποδοχῆ τὴν Συμβάσιν μεταγενεστέρως, ἡ ἰσχὺς αὐτῆς θὰ ἄρχεται μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς καταθέσεως παρὰ τοῦ ἐν λόγῳ Κράτους τοῦ ἀποδεικτικοῦ ἐγγράφου τῆς παρ' αὐτοῦ κυρώσεως ἢ ἀποδοχῆς τῆς.

Ἄρθρον 22.

1. Μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συμβά- σεως, ἡ ἐξ Ἰπουργῶν Ἐπιτροπὴ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης θὰ δύναται νὰ καλέσῃ πᾶν Κράτος μὴ μέλος τοῦ Συμβουλίου, ὅπως προσχωρήσῃ εἰς τὴν Σύμβασιν.

2. Ἡ προσχώρησις γινήσεται διὰ καταθέσεως παρὰ τῷ Γενικῷ Γραμματεῖ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἐπισημοῦ ἐγγράφου προσχωρήσεως, ὅπου θέλει ἰσχύσει τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς καταθέσεώς του.

Ἄρθρον 23.

1. Πᾶν Συμβαλλόμενον Μέρος δύναται, κατὰ τὴν ὑπο- γραφήν τῆς Συμβάσεως ἢ κατὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ ἀποδει- κτικοῦ ἐγγράφου κυρώσεως, ἀποδοχῆς ἢ προσχωρήσεως, νὰ ὑποδείξῃ τὴν περιοχὴν ἢ τὰς περιοχὰς ἐνθα ἡ παρούσα Σύμβασις θέλει ἐφαρμοσθῆ.

2. Πᾶν Συμβαλλόμενον Μέρος δύναται, κατὰ τὴν κατά- θεσιν τοῦ ἀποδεικτικοῦ αὐτοῦ ἐγγράφου περὶ κυρώσεως, ἀποδοχῆς ἢ προσχωρήσεως, ἢ μεταγενεστέρως καθ' οἴαν- δήποτε ἄλλην στιγμήν, διὰ δηλώσεως τοῦ ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματεῖα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώ- πης, νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἰσχύν τῆς Συμβάσεως ἐφ' οἰασδήποτε ἐτέρας περιοχῆς καθοριζομένης ἐν τῇ δηλώσει, διὰ τὰς διεθνεῖς σχέσεις τῆς ὁποίας περιοχῆς εἶναι ὑπεύθυνον ἢ διὰ λογαριασμὸν τῆς ὁποίας ἔχει ἐξουσιοδοτηθῆ νὰ ἀνα- λάβῃ ὑποχρεώσεις.

3. Οἰαδήποτε δήλωσις γενομένη δυνάμει τῆς προηγου- μένης παραγράφου δύναται, ἐν σχέσει πρὸς οἰανδήποτε περιοχὴν ἀναγραφουμένην ἐν τῇ δηλώσει, νὰ ἀνακληθῆ κατὰ τὴν διαδικασίαν τὴν προβλεπομένην ἐν ἄρθρῳ 27 τῆς παρούσης Συμβάσεως.

Ἄρθρον 24.

1. Οἰοδήποτε τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, οὔτινος ἡ νο- μοθεσία προβλέπει πλέον τοῦ ἐνθὺς τύπου υἰοθεσίας, θὰ δι-

2. Το Συμβαλλόμενο Μέρος, όπερ ήθελεν άσκήσει τό δικαίωμα τούτο, όφείλει όπως, κατά τόν χρόνον τής ύπογραφής ή κατάθεσεως του άποδεικτικού αύτου έγγραφου περί κυρώσεως, άποδοχής ή προσχωρήσεως, ή κατά την υποβολήν δηλώσεως του συμφώνως προς την παράγραφον 1 του άρθρου 23 τής παρούσης Συμβάσεως, γνωστοποιήσῃ, ύπο τόν Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου τής Εύρώπης, καί ύποδείξῃ τόν τρόπον καθ' όν τό δικαίωμα τούτο ήσκήθη.

3. Το έν λόγω Συμβαλλόμενον Μέρος θά δύναται νά ακόψῃ τήν άσκήσιν του δικαίωματος τούτου καί νά γνωστοποιήσῃ τούτο προς τόν Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου τής Εύρώπης.

*Άρθρον 25.

1. Οίονδήποτε τών Συμβαλλομένων Μερών δύναται, κατά τήν ύπογραφήν ή τήν κατάθεσιν του άποδεικτικού αύτου έγγραφου κυρώσεως, άποδοχής ή προσχωρήσεως, ή κατά την υποβολήν τής δηλώσεως συμφώνως προς την παράγραφον 2 του άρθρου 23 τής παρούσης Συμβάσεως, νά διατυπώσῃ δύο καθ' άνωτατον όριον έπιφυλάξεις έν σχέσει προς τās διατάξεις του Β' Μέρους τής Συμβάσεως.

Έπιφυλάξεις γενικού χαρακτήρος δέν έπιτρέπονται, εκάστης έπιφυλάξεως άφορούσης μίαν διάταξιν.

Έκάστη έπιφυλάξις θά είναι ισχυρά επί πέντε έτη από τής έναρξεως τής ισχύος τής παρούσης Συμβάσεως διά τό ένδιαφερόμενον Συμβαλλόμενον Μέρος. Θά δύναται νά ανανεωθῇ δι' άλλεπάλληλα πενταετή χρονικά διαστήματα, διά δηλώσεως άπευθυνομένης προς τόν Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου τής Εύρώπης πρό τής λήξεως εκάστης περιόδου.

2. Έκαστον τών Συμβαλλομένων Μερών δύναται νά άποσύρῃ έν όλω ή έν μέρει, έπιφυλάξιν διατυπωθεισαν καθ' αύτου δυνάμει τής προηγουμένης παραγράφου, διά δηλώσεως άπευθυνομένης προς τόν Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου τής Εύρώπης, ισχυούσης από τής ημερομηνίας τής λήξεως τής.

*Άρθρον 26.

Έκαστον τών Συμβαλλομένων Μερών θέλει ανακοινώσῃ προς τόν Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου τής Εύρώπης τά όνόματα καί τās διευθύνσεις τών Αρχών προς τās δύνανται νά διαβιβασθώσιν εις έν άρθρω 14 προβλεπόμεναι κίτσεις.

*Άρθρον 27.

1. Η παρούσα Σύμβασις θά παραμείνῃ έν ισχύϊ άνευ περιορισμού διαρκείας.

2. Πάν Συμβαλλόμενον Μέρος θά δύναται, καθ' όσον τό άφορᾷ, νά καταγγείλῃ τήν παρούσαν Σύμβασιν διά κοινοποιήσεως προς τόν Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου τής Εύρώπης.

3. Η καταγγελία θά ισχύσῃ έξ μήνας μετά τήν ημερομηνίαν λήξεως τής κοινοποιήσεως ύπό του Γενικού Γραμματέως.

*Άρθρον 28.

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου τής Εύρώπης θέλει κοινοποιήσῃ προς τά Κράτῃ μέλη του Συμβουλίου καί προς πᾶν Κράτος προσχωρήσαν εις τήν Σύμβασιν :

(α) πᾶσαν ύπογραφήν,

(β) τήν κατάθεσιν παντός άποδεικτικού έγγραφου κυρώσεως, άποδοχής ή προσχωρήσεως,

(γ) πᾶσαν ημερομηνίαν έναρξεως ισχύος τής παρούσης Συμβάσεως συμφώνως προς τό ύπ' αριθμ. 21 άρθρον αὐτῆς.

(δ) πᾶσαν κοινοποίησιν ληφθεισαν εις έφαρμογήν τών διατάξεων του 1ου άρθρου.

(ε) πᾶσαν κοινοποίησιν ληφθεισαν εις έφαρμογήν τών διατάξεων του 2ου άρθρου,

(στ) πᾶσαν δήλωσιν ληφθεισαν εις έφαρμογήν τών διατάξεων τών παραγράφων 2 καί 3 του 23ου άρθρου.

(ζ) πᾶσαν πληροφορίαν ληφθεισαν εις έφαρμογήν τών διατάξεων τών παραγράφων 2 καί 3 του 24ου άρθρου,

(η) πᾶσαν έπιφυλάξιν διατυπωθεισαν εις έφαρμογήν τών διατάξεων τής 1ης παραγράφου του 25ου άρθρου,

(θ) τήν ανανέωσιν πάσης έπιφυλάξεως, γενομένην εις έφαρμογήν τών διατάξεων τής 1ης παραγράφου του 25ου άρθρου,

(ι) τήν ανάκλησιν πάσης έπιφυλάξεως, γενομένην εις έφαρμογήν τής 2ας παραγράφου του 25ου άρθρου,

(ια) πᾶσαν κοινοποίησιν διατυπωθεισαν εις έφαρμογήν τών διατάξεων του 26ου άρθρου,

(ιβ) πᾶσαν κοινοποίησιν ληφθεισαν εις έφαρμογήν τών διατάξεων του 27ου άρθρου καί τήν ημερομηνίαν καθ' ήν ή καταγγελία θέλει ισχύσῃ.

Εις ένδειξιν τών ανωτέρω, οί ύπογεγραμμένοι δεόντως έξουσιοδοτημένοι προς τούτο υπεγράψαμεν τήν παρούσαν Σύμβασιν.

Έγένετο έν Στρασβούργω σήμερα τήν 24ην του μηνός Απριλίου 1967 εις Γαλλικήν καί Άγγλικήν γλώσσαν, τών δύο κειμένων όντων έξ ίσου ισχυρών, εις έν μόνον πρωτότυπον όπερ θέλει κατατεθῆ εις τά αρχεία του Συμβουλίου τής Εύρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου τής Εύρώπης θέλει κοινοποιήσῃ κεκυρωμένον πιστόν αντίγραφον του πρωτοτύπου προς ένα εκαστον τών Κρατῶν τών ύπογραψάντων τήν παρούσαν ή προσχωρούντων προς αύτήν.

Διά τήν Κυβέρνησιν τής ΑΥΣΤΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Διά τήν Κυβέρνησιν του Βασιλείου του ΒΕΛΓΙΟΥ

Διά τήν Κυβέρνησιν τής ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Διά τήν Κυβέρνησιν του Βασιλείου τής ΔΑΝΙΑΣ
MOGENS WARBURG

Διά τήν Κυβέρνησιν τής ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
A. BETTENCOURT

Διά τήν Κυβέρνησιν τής ΟΜΟΣΠΟΝΔΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ GERHARD JAHN

Διά τήν Κυβέρνησιν του ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διά τήν Κυβέρνησιν τής Δημοκρατίας τής ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ

Διά τήν Κυβέρνησιν τής ΙΡΑΝΔΙΑΣ

Διά τήν Κυβέρνησιν τής ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
GIORGIO OLIVA

Διά τήν Κυβέρνησιν του ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΟΥΚΑΤΟΥ του ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ
P. GREGOIRE

Διά τήν Κυβέρνησιν τής ΜΑΛΤΑΣ
PHILIP PULLICINO

διὰ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ
Ἄρθρον 12ον, παράγραφος 3, δὲν θέλει δεσμεύσῃ τὴν
Νορβηγίαν.
OLE MØRVOLL

διὰ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ τῆς ΣΟΥΗΔΙΑΣ
GUNNAR LANGE

διὰ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ὁμοσπόνδου ΕΛΒΕΤΙΑΣ

διὰ τὴν Κυβέρνησιν τῆς ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ Δημοκρατίας

διὰ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΣ & ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ
FRED MULLET

Ἄρθρον 2.

Ἡ ἐσχὺς τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 κυρουμένης Συμβάσεως
ἔρχεται ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 21 αὐτῆς καθορισμένης
ἡμέρας.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφίσθηκε ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν
τῆμερον κυρωθεὶς δημοσιεύεται διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς
Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 6 Μαΐου 1980.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΑΛΛΗΣ

ΕΣΤΕΡΙΚΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΔΟΣΙΑΔΗΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐπέθετο ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Κράτους τῆ 6 Μαΐου 1980.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 6 Μαΐου 1980

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ν. 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1970
ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
266

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Περί τρόπου διενέργειας διαγωνισμού προς πλήρωση κενών θέσεων Βοηθών Δικαστικών Συμβούλων Α' Τάξεως του Δικαστικού Σώματος 'Ενόπλων Δυνάμεων. 1

Περί τρόπου διενέργειας διαγωνισμού προς πλήρωση κενών θέσεων 'Ανθυποπαιστών Δικαστικών Γραμματέων Δικαστικού Σώματος 'Ενόπλων Δυνάμεων. 2

Περί καθορισμού των ανεγνωρισμένων υπηρεσιών και οργανισμών προς σύμπτυξιν εις τας τελουμένης μισθολογίας και καθορισμού του τρόπου προπαρασκευής κληρονομητών παρ' Ελλάδατων. 3

ΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Περί διορισμού μετακλητού υπαλλήλου παρὰ τῆς 'Εθνικῆς Στατιστικῆς Υπηρεσίᾳ τῆς Ἑλλάδος. 4

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ

Πρωτὸς ἡμαρτημένων εἰς τὸ κείμενον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 716) 70 Ν. Δ)τος. 5

Πρωτὸς ἡμαρτημένων εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 733)70 Ν.Δ. ... 6

Πρωτὸς ἡμαρτημένων εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 748)70 Β.Δ. ἀποδότητος Ὑπουργείου Δημοσίας Τάξεως. 7

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 793

Περί τρόπου διενέργειας διαγωνισμού προς πλήρωση κενών θέσεων Βοηθών Δικαστικών Συμβούλων Α' τάξεως του Δικαστικού Σώματος 'Ενόπλων Δυνάμεων.

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν :

Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 2, 6 καὶ 7 τοῦ Ν.Δ. 657/70 τοῦ Δικαστικοῦ Σώματος τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων)·

Τὴν, ὑπ' ἀριθ. 821/70 Γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς 'Εθνικῆς τῆς Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαιμεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον 1.

Προσόντα Συμμετοχῆς.

Α) Μεναι θέσεις βοηθῶν Δικαστικῶν Συμβούλων Α' τάξεως τοῦ Δικαστικοῦ Σώματος τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων,

ἐπιφυλασσομένης τῆς διατάξεως τῆς παραγρ. 2 τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Ν.Δ. 657/70 (περὶ τοῦ Δικαστικοῦ Σώματος τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων), πληροῦνται διὰ κατατάξεως κατόπιν διαγωνισμοῦ μεταξύ ὑποψηφίων :

α) Δικηγόρων ἐχόντων ἐνιαύσιον τοῦλάχιστον δικηγορίαν παρὰ τινι Δικαστηρίῳ τοῦ Κράτους.

β) Ἐμμισθῶν Παρέδρων παρὰ Πρωτοδικαίαι καὶ Εἰσαγγελίαις Πρωτοδικῶν.

γ) Εἰρηνοδικῶν καὶ Πταισματοδικῶν ἐχόντων ἐνιαύσιον τοῦλάχιστον δικαστικὴν ὑπηρεσίαν.

δ) Μονίμων κατωτέρων ἀξιωματικῶν τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων, τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος καὶ τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ μονίμων Ἀστυνομικῶν Ὑπαλλήλων ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Ὑπατυνόμου Β' καὶ μέχρις Ἀστυνόμου Β', ἐχόντων, πάντων, πτυχίον Νομικῆς Σχολῆς καὶ πενταετὴ τοῦλάχιστον εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν μονίμου ἢ ἐφέδρου Ἀξιωματικοῦ καὶ Ὑπαξιωματικοῦ, ἀντιστοιχῶς, εἰς τὰς 'Ενόπλους Δυνάμεις, τὰ Σώματα Χωροφυλακῆς, Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ τὸ Λιμενικόν.

ε) Κατωτέρων Ἀξιωματικῶν Δικαστικῶν Γραμματέων, ἐχόντων πτυχίον Νομικῆς Σχολῆς ὡς καὶ τριετὴ τοῦλάχιστον εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν μονίμου ἢ ἐφέδρου ἀξιωματικοῦ Δικαστικοῦ Γραμματέως.

2. Οἱ ὑπόψηφοι κατὰ τὸν χρόνον τῆς διενέργειας τοῦ διαγωνισμοῦ, δεόν ὅμως μὴ, ἔχουν συμπληρώσει τὸ 40ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, οἱ δὲ ἐκ τούτων δικηγόροι, ἔμμισθοι Παρέδροι, Εἰρηνοδικοί καὶ Πταισματοδικοί, νὰ ἔχουν προσέτι ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς των ὑποχρεώσεις ὡς ἐφεδρὸι Ἀξιωματικοὶ Ὅπλων καὶ Σωμάτων τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων.

3. Ἐπὶ πλέον τῶν ἀνωτέρω οἱ ὑπόψηφοι δεόν ὅπως :

α) Μὴ ἔχουν καταδικασθῆ ἐπὶ κακούργηματι ἀνεξαρτήτως ἀποκαταστάσεως, ἢ ἐπὶ τινι τῶν πλημμελημάτων κλοπῆς, ὑπεξαίρεσεως, ἀπάτης, ἐκβιάσεως, πλαστογραφίας, δωροδοκίας, ἀπιστίας περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, παραβάσεως καθήκοντος, συγκοινωνικῆς διαφρημίσεως, ψευδορκίας καὶ παραβάσεως τῶν νόμων περὶ μεταβολῆς τῆς ἐθνικότητος τοῦ Κράτους, τοῦ πολιτεύματος, τοῦ κοινωνικοῦ ἀξιώματός καὶ προστασίας τῶν ἐλευθεριῶν τῶν πολιτῶν.

β) Μὴ ἐκκοσμηθῆ εἰς βάρος τῶν ἀνωτέρω δικαίως ἐπὶ τινι τῶν ὡς ἀνω ἀναφερομένων ἐγκλημάτων.

γ) Μὴ ἔχουν τιμωρηθῆ διὰ βαρῆς πειθαρχικῆς παραπτώματα κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἐπὶ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἀρθρου 4 τοῦ παρόντος προβλεπομένης Ἐπιτροπῆς.

δ) Τυχάνουν ὑγιῶν ἐθνικῶν καὶ κοινωνικῶν φρονημάτων.

...των χώρων του διαγωνισμού, απαγορεύονται της συμμετοχής των εις περιπτώσει καθ' ην προσέλθουσι μετά την εκδήλωση του θέματος. Απαγορεύεται η διενέργεια συμπληρωματικού ή μεμονωμένου διαγωνισμού.

4. Η λεπτομερής εξέταση και βαθμολογία εκάστου μαθήματος ενεργείται ως ακολούθως:

α) Η εξέταση γίνεται υπό την επίβλεψη εκάστου μαθήματος, σύμφωνα με την προκήρυξη, και τον τρόπον καθ' ην ορίζεται η προκήρυξη, υπό την επίβλεψη του Προέδρου ή του μελούς της Επιτροπής, άπαντα ό Πρόεδρος υπαγορεύει εις τους διαγωνιζομένους...

β) Η ανάπτυξις των θεμάτων γίνεται επί χάρτου χορηγημένου υπό της Επιτροπής, δεδωγώς έσφραγισμένοι και έρποντος εις τό άνω άριστερόν Τμήμα επικάλυμμα άδιαφανές όρθογώνιον και κυανόν, κάτωθεν του όποιου αναγράφουν οι διαγωνιζόμενοι τά όνοματεπώνυμά των, μεθ' επικαλλοῦν τοῦτο κατόπιν έλέγχου της Επιτροπής.

γ) Η γραπτή εξέτασις δέν πρέπει νά υπερβαίνει τό χρονίον διάστημα των τεσσάρων (4) ώρών, από της παραλαβής των θεμάτων. Νησίσι κωδικών δέν επιτρέπεται.

δ) Τά γραπτά μετά την συλλογήν και ανάμειξίν των, χειρίζονται υπό του Προέδρου δι' αύτον τό αριθμόν 1, 2, 3, 4 ή 5 π. μονογράφονται ύπ' αύτου και τών μελών της Επιτροπής και έν συνεχείᾳ βαθμολογούνται.

ε) Έκαστον μέλος της Επιτροπής, αρχής γενομένης από τόν νεώτερον, έλέγχει τά γραπτά κατ' ιδίαν και αναγράφει τήν βαθμολογίαν επί ιδιαιτέρας καταστάσεως έναντι του έρποντος αριθμού της καταστάσεως, όστις ανταποκρίνεται εις τόν αύξοντα αριθμόν του γραπτού. Η βαθμολογία διά καταστασιακά αριθμών απαγορεύεται.

ζ) Παρατωθείσης της κατ' ιδίαν βαθμολογίας των γραπτών, ή Επιτροπή προβαίνει εις συντονισμόν, εις τρόπον όστε ή βαθμολογία εκάστου μέλους νά μη άφίσταται της κινήτης του Προέδρου πλέον των δύο βαθμών.

η) Μετά τόν συντονισμόν της βαθμολογίας συντάσσεται γνηστωτική κατάστασις έφ' ης έναντι του αριθμού του στοιχειούστος πρὸς έκαστον γραπτόν αναγράφεται ή βαθμολογία του Προέδρου και τών μελών της Επιτροπής, δέ μέσος όρος αποτελεί τήν τελικήν γραπτήν βαθμολογίαν εκάστου μαθήματος. Η κατάστασις ύπογράφεται υπό του Προέδρου και τών μελών της Επιτροπής.

θ) Η ως άνω βαθμολογία αναγράφεται έφ' εκάστου γραπτού δι' έρυθράς μελάνης όλογράφως και αριθμητικώς, παρχειρώς δέ μονογράφουν διά κυανοκυρού μελάνης άπαντά μέλη της Επιτροπής.

Έν συνεχείᾳ ή Επιτροπή προβαίνει εις τήν αποκαλύψιν τών όνομάτων των διαγωνισθέντων συντάσσουσα χωρισμένους πίνακα επιτυχόντων, κατ' σειράν επιτυχίας και τοιούτων άποτυχόντων.

ι) Οι Πρόεδροι των Επιτροπών παραδίδουν τά γραπτά τών υποψηφίων μετά τών συνταχθέντων πινάκων εις τήν Συντονιστικήν Επιτροπήν, ήτις εξέχει τά τελικά επί της κινήτης δοκιμασίας αποτελέσματα, άπαντα κοινοποιούνται εις τούς υποψηφίους διά τοιχοκολλησεως.

Άρθρον 8.

Προφορική Έξέτασις - Βαθμολογία.

1. Οι επιτυχόντες κατ' τάς γραπτάς εξετάσεις καλοῦνται εις εξέτασθόντων προφορικός άνώπιον των αυτών Επιτροπών εις καταρτιζόμενον προγράμματος υπό της Συντονιστικής Επιτροπής. Οι άποτυχόντες αποκλείονται της προφορικής εξετάσεως.

2. Τά μέλη της Επιτροπής βαθμολογούν χωρισμένως στον υποψήφιον, μεθ' ή γίνεται ό κατά τό προκήρυχόμενον συντονισμός και εξέχεται ό μέσος όρος της προφορικής εξετάσεως, συντασσόμενου πίνακος εις τετραπλοῦν.

Διά τούς διαγωνιζομένους εις τό μάθημα της Στενογραφίας, αί επί πλέον του συντελεστού 8, μονάδες λαμβάνονται ύψιν και προστίθενται διά τήν βελτίωσιν της βαθμολογίας

Άρθρον 9.

Εξαγωγή Τελικών Αποτελεσμάτων.

1. Ο κατά τ' άνωτέρω Πίναξ της προφορικής εξέτασεως προσκιδεται εις τήν συντονιστικήν Επιτροπήν, ήτις εξέχει τήν κοινολογίαν τά τελικά αποτελέσματα.

2. Ο τελικός βαθμός εκάστου υποψηφίου εξαρτάται από τήν άπλοασίωσιν της γραπτής βαθμολογίας της προφορικής τοιαύτης και της διαιρέσεως του άποτέλεματος τούτου άριθμού τρις (3).

3. Ακολούθως ή άνωτέρω επιτροπή συντάσσει χωρισμένως τελικόν πίνακα επιτυχόντων κατ' σειράν επιτυχίας τοιούτων άποτυχόντων, ός κοινοποιεί διά τόν έρποντα εις τό Αναθεωρητικόν Δικαστήριον.

4. Έν περιπτώσει καθ' ην δύο ή πλείονες υποψηφίοι έχουσιν τόν αυτόν βαθμόν μονάδων γενικής σειράς επιτυχίας ή μετξύ των σειρά καθορίζεται βάσει του μεγαλύτερου αριθμού μονάδων εις τό μάθημα της Έκθέσεως Ίδεών.

5. Ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής έντός πέντε (5) ημερών από του πέρατος του διαγωνισμού, υποβάλλει τόν Άρχηγού Ένόπλων Δυνάμεων/της ΜΕΟ εις τόν Έπιτροπών Έθνικής Άμύνης άπαντας τούς κατ' τά άνωτέρω τελικούς και μερικούς πίνακας επιτυχόντων και άποτυχόντων, τά γραπτά των διαγωνισθέντων ως και έκθεσιν επί της εναρξίς διενεργείας του διαγωνισμού.

Άρθρον 10.

Κατάταξις.

1. Έντός μηνός από της υποβολής των πινάκων, ό Έπιτροπών Έθνικής Άμύνης προσκαλεί δι' έγκυκλίου διαταγής κατάταξιν εκ του πίνακος επιτυχόντων κατ' σειράν επιτυχίας τόν άπαιτούμενον αριθμόν επιτυχόντων πρὸς συμπλήρωσιν του αριθμού των εισακτέων.

2. Απαγορεύεται ή κατάταξις επιτυχόντων επί τῶν εναρξίς καθορισθέντος διά της έγκυκλίου διενεργείας του διαγωνισμού αριθμού εισακτέων, καθώς και ή τροποποίησις τῶν εναρξίς εισακτέων μετά τήν έναρξιν του διαγωνισμού.

Εις τόν Ημέτερον επί της Έθνικής Άμύνης Έπιτροπών ανατίθεμεν τήν δημοσίευσιν και έκτέλεσιν του παρόντος.

Έν Αθήκαις τῆ 5 Δεκεμβρίου 1970

Έν Ονόματι του Βασιλέως

Ο ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΩΓΙΤΑΚΗΣ

Ο ΠΡΩΤΟΥΥΠΟΥΡΧΟΣ
ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΧΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ
Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 795

Περί καθορισμού των ανγνωρισμένων υπηρεσιών και οργανισμών πρὸς σύμπτυξιν εις τάς τελουμένης υποδείσεως και καθορισμού του τρόπου προπαρασκευής κλπ. υποδείξεων πρὸς κάλλοσάσπιν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες υπ' όθιν: 1) Τάς διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 του Ν.Δ. 610/70 περί υποδείσεως των μεγάλων επιχειρήσεων, 2) τήν υπ' αριθ. 857/70 προνομοδότησιν του Συμβουλίου Επικρατείας, προτάσει των Ημετέρων επί της Δεκεμβρίου και επί των Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποσηφίων, περὸσπίττειν και διατάσσμεν:

Άρθρον 1.

Αγνωρισμέναι υπηρεσίαι και οργανισμοί διά τήν σύμπτυξιν εις τάς τελουμένης υποδείσεως.

1. Αγνωρισμέναι υπηρεσίαι και οργανισμοί διά τήν σύμπτυξιν της κατ' τό άρθρον 9 του Ν.Δ. 610/70 κοινω-

προς χορηγήσειν της συνδεδεμένης την περί υιοθετην θεσπίσεως, ορίζονται, εις όσον διαθέτου κοινωνικός λειτουργός ειδικευμένος κατά πρόδημα υιοθεσίας και κεντημένους νομικούς άδειαν του έπαγγελματός των. α) γενικώς μόν τα Κέντρικης Πολιτικής, β) ειδικώς δέ δια τους υπό την αυτών τελούντας ανηλίκους, το ΗΙΚΠΑ, ο Έργανισμός Προνοίας, το Κέντρον Βρεφών κή Μη-ά των παραρτημάτων αυτού και τα Δημοτικά Βρε-Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πιτρών.

την υπό του άρθρου 14 του Ν.Δ. 610)70 άπειτου-ραξιν προς ενέργειαν υιοθεσιών έλληνοπαίδων Ιαπων όρίζονται εκ των έν τη προηγουμένη παρα-κατά τας έν τούτη διακρίσεις ανεγνωρισμένων ή οργανισμών, ως εξειδικευμένοι εις διεθνείς υιο-Κέντρα Κοινωνικής Πολιτικής: Αθηνών (διά την Σπειράς Έλλάδος και Θεσσαλίας), Παιραιώς εριοχών των νήσων Αιγαίου και Κρήτης), Θεσσα-εριοχών την περιοχή Βορείου Έλλάδος) και Πιτρών εριοχών Πελοποννήσου, Ηπείρου και Έπτανήσων), υγεία β' της παραγράφου τούτης ιδρύματα και όρ-ος και ή έν Αθήναις Διεθνής Κοινωνική Υπτ-

της χορηγήσεως ή μή της προς τους αιτούντας αν θεσπίσεως άσφαινονται μετά γραπτήν εισήγη-βαγάντος την Κοινωνικήν έρευναν κοινωνικού λει-τά Κέντρα Κοινωνικής Πολιτικής αί παρ' αυτοίς Παιδικής Προστασίας, το Διοικητικόν Συμβού-ΗΚΠΑ, διά τον Έθνικόν Οργανισμόν Προνοίας κόν Συμβούλιον αυτού και διά τους λοιπούς ανεγνω-Οργανισμούς τα διοικητικά αυτών συμβούλια.

κ' άρθρον 9 παρ. 1 Ν.Δ. 610)1970 χορηγημένη εις τον αιτούντα θεσπιοί απλώς ότι έγνετο επιστα-νική έρευνα, περί των έν τη διατάξει τούτη στοι-Βική δέ περί των άποτελεσμάτων τούτης έκθεσίς κς διά την έκδοσιν της θεσπίσεως ύπηρεσίας ή όρ-κτωπέλλεται δι' άπορρήτου έγγράφου απ' εθθείας όδοι δια την υιοθεσίαν πρωτοδικείον.

Άρθρον 2.

ερευνήσεως και τελειώσεως των ενεργουμένων υιοθεσιών παρ' άλλοδαπών.

την υπό του άρθρου 14 του Ν.Δ. 610)1970 σύμπρα-τη παρ. 2 του προηγουμένου άρθρου ύπηρεσιών και και την χορηγήσειν της κατά το άρθρον 9 παρ. 1 61.)1970 θεσπίσεως και προς διευκολύνειν της κμένης κοινωνικής έρευνής υποβάλλεται αίτησις πωος των στοιχείων της οικογενειακής και οικονο-στασεως του αιτούντος.

ς συγγένεωσιν, συμπλήρωσιν και έκτίμησιν των αν διά την διεξαγωγήν της κοινωνικής έρευνής επί υιοθεσιών έλληνοπαίδων παρ' άλλοδαπών άπει-οργασία των ένταύθα ανεγνωρισμένων προς τούτο και οργανισμών μετά των έν άλλοδαπή τοπικών έλο-ξενικών αρχών, ή εκκλησιαστικών αρχών, ή κοι-νομίμως συστημένων σωματείων Έλλήνων το γένος, το έκείσε άπορρητούμενων εις τη ενδεδειγμέν υιοθε-ον κοινωνικών ύπηρεσιών ή οργανισμών έκτός έν αποκλεισμένων στοιχείων διακρίνεται ή κοινωνική

τα κατά την διεξαγεμένην κοινωνικήν έρευναν να πιστοποιητικά των ημεδαπών και άλλοδαπών πάσης ούτως θεσπιστικά των πληροφοριών στοι-γραφα της διεξαχθείσης άλλοδαπής, ή εισπη-κτικού διεξαχθέντος την κοινωνικήν έρευναν κοι-τοργου, αντίγραφον της περί χορηγήσεως ή μη της θεσπίσεως άποφάσεως ότι ή υιοθεσία είναι

έπ' ώφελεία του υιοθετουμένου, κατά τα έν τοίς παραγράφοις 3 και 4 του προηγουμένου άρθρου όρίζόμενα και άπαντα τα αναφερόμενα εις την περαιτέρω κατά το επόμενον άρθρον πα-ρακολούθησιν του έν τη άλλοδαπή υιοθετουμένου, τηρούνται εις άπορρήτους φακέλλους παρ' των ένταύθα συμπραττουσών εις υιοθεσίας ύπηρεσιών και όρ-ανισμών μετά των υπαβαλλο-μένων αυτοίς αίτήσεων των υιοθετουμένων άλλοδαπών και άπα-γορεύεται ή ανακίνωσις τούτων άνευ άδείας του Εισαγγελέως Πρωτοδικών.

Άρθρον 3.

Παρακολούθησις των έν τη άλλοδαπή υιοθετουμένων.

1. Διά την παρακολούθησιν των έν τη άλλοδαπή υιοθετου-μένων μετά την έκδοσιν της όριστικής περί υιοθεσίας ή της κατά την παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. Δ. 610)1970 άποφά-σεως των Έλληνικών δικαστηρίων, προς άποστολήν ή ανα-χώρησιν αυτών εις άλλοδαπήν και μέχρι της έκείσε τελειώ-σεως της υιοθεσίας αυτών, υπεύθυνοι καθίστανται αι συμπρά-ξασαι εις την προπαρασκευήν της υιοθεσίας ύπηρεσία ή όργα-νισμοί, οίτινες όφείλουσι να λαμβάνωσι τα ενδεικνυόμενα μέ-τρα διασφαλίσεως του υιοθετουμένου κατά την διάρκεια του ταξιδίου του, την έν τη άλλοδαπή τύχην του μέχρι της τελειώ-σεως της υιοθεσίας και την επιστροφήν του ανηλίκου εις την Έλλάδα έν περιπτώσει ματαιώσεως της υιοθεσίας.

2. Αί διά την παρακολούθησιν του υιοθετουμένου ύπόχρεοί ύπηρεσία ή οργανισμοί όφείλουσιν ώσάτως να συνεργάζωνται μετά των έν παραγράφω 2 του προηγουμένου άρθρου αναφερο-μένων αρχών ή οργανισμών της άλλοδαπής.

Άρθρον 4.

Είδικαι Διατάξεις.

1. Παρά τας άρμοδίαις ύπηρεσίαις των Υπουργείων Δι-καιοσύνης και Κοινωνικών Υπηρεσιών τηρείται άπορρητον μη-τρών υιοθεσιών. Οί γραμματείς των Πρωτοδικείων ύποχρε-ούνται κατ' έτος μετά την 31ην Δεκεμβρίου να υποβάλλουν εις τας ύπηρεσίας τούτας καταστάσεις έμραινούσας τας κατά την διάρκεια του έτους άποφάσεις υιοθεσίας, τα ονοματεπώνυμα, την κατοικίαν, την εθνικότητα και το θρήσκον των υιοθε-τούτων και τα στοιχεία ταυτότητος των υιοθετουμένων και των γονέων των.

2. Αί διά του παρόντος ανεγνωρισμένοι ύπηρεσία και όργα-νισμοί προς σύμπραξιν εις τελουμένης υιοθεσίας θέον να υπο-βάλλουν εις την ύπηρεσίαν των Υπουργείων Δικαιοσύνης και Κοινωνικών Υπηρεσιών έτησίως στατιστικά έκθέσεις, περί των ενεργηθεισών τη συμπράξει αυτών υιοθεσιών και της παρακολούθησεως τούτων.

3. Προς έπιβοήθειαν του έργου της προπαρασκευής των υιοθεσιών και της παρακολούθησεως των έν τη άλλοδαπή υιοθετουμένων, τα Υπουργείον Κοινωνικών Υπηρεσιών δύνα-ται να χρησιμοποή άλλουμον άριθμόν εκ των εις τον Έθνι-κόν Οργανισμόν Προνοίας άνηκουσών κοινωνικών λειτουργ-γών, συμφώνως προς τας οικείας διατάξεις της κειμένης νο-μοθεσίας.

Είς τους αυτός επί της Δικαιοσύνης και Κοινωνικών Υ-πηρεσιών Υπουργού, ανατίθεται την δημοσίευσιν και έκτέλε-σιν του παρ'

Εν Αθήναις, Δεκεμβρίου 1970

Ο Ανάδοχος του Βασιλέως

Ο ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΩΓΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ-ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ ΓΕΩΡΓ. ΔΟΥΒΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Παγκόσμιο συνέδριο του Μιλάνου για υιοθεσίες

Το 1^ο Παγκόσμιο συνέδριο¹ για υιοθεσίες και Ανάδοχες Οικογένειες έγινε στο Μιλάνο στις 16 - 19 Σεπτεμβρίου 1971 με πρωτοβουλία της Διεθνούς Επιτροπής Συνδέσμων Θετών γονέων και του CENTRO STUDI SANGEMINI και υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας της Ιταλίας.

Κύριο έργο του CENTRO STUDI SANGEMINI είναι η ενημέρωση του κοινού σε ιατρικά και κοινωνικά θέματα που αφορούν το παιδί και η προώθηση της αντιμετώπισης αυτών των θεμάτων μέσω συνεδρίων, διαλέξεων κ.τ.λ.

Στο Συνέδριο συμμετείχαν πάνω από 40 χώρες με εκπροσώπους κοινωνικούς λειτουργούς, νομικούς, ψυχιάτρους, ψυχολόγους, παιδίατρους και θετούς γονείς.

«Εκατομμύρια παιδιά σ' όλο τον κόσμο περιμένουν μια οικογένεια.»

Μ' αυτό το σύνθημα άρχισε τις εργασίες του το Συνέδριο και με σκοπό την μελέτη μεθόδων για την εξεύρεση θετών και ανάδοχων οικογενειών καθώς και την μελέτη των ψυχολογικών και νομικών θεμάτων που αφορούν την υιοθεσία και την ανάδοχη οικογένεια.

Ουσιαστικά το Συνέδριο πέτυχε τους σκοπούς του με την έννοια ότι τάραξε τα νερά και κινητοποίησε το ενδιαφέρον πολλών χωρών για την τύχη των παιδιών που στερούνται την φυσική τους οικογένεια.

Παράλληλα έδωσε ευκαιρίες για ανταλλαγή απόψεων και πρόσφερε ενδιαφέρον υλικό για επεξεργασία από τις κοινωνικές οργανώσεις και τους ειδικούς.

Σημαντικός παράγοντας στην επιτυχία του συνεδρίου ήταν η συμμετοχή των θετών γονέων που προσφέροντας τις προσωπικές τους εμπειρίες δημιούργησαν μια ζεστή και φιλική ατμόσφαιρα.

Ήταν συγκλονιστικό ότι πολλοί απ' αυτούς είχαν υιοθετήσει παιδιά με σοβαρές αναπηρίες και προβλήματα υγείας και τα είχαν βοηθήσει να προσαρμοστούν ικανοποιητικά.

Πίστωση του Συνεδρίου ήταν ότι σήμερα στις περισσότερες χώρες του κόσμου υπάρχει ένα πλήθος παραγόντων - νομικές δυσκολίες και

¹ Εκλογή 1973 Ιούνιος. Αριθμός 28. σελ. 24-25.

ανεπάρκειες, κοινωνικές προκαταλήψεις, φυλετικές, εθνικιστικές, θρησκευτικές διακρίσεις - που δυσχεραίνουν την υιοθεσία.

Έτσι, για την περίθαλψη των παιδιών συνεχώς στήνονται ιδρύματα σαν αντικατάστατα της οικογένειας, αγνοώντας όμως ότι ακόμα και εκείνα τα ιδρύματα που λειτουργούν με τις καλλίτερες προϋποθέσεις υστερούν στον πιο βασικό παράγοντα στη δυνατότητα για γονική ταύτιση, στην εξατομικευμένη φροντίδα και στα συναισθηματικά ερεθίσματα που μόνον η οικογένεια μπορεί να προσφέρει και που είναι απαραίτητα για την ομαλή φυσική και ψυχολογική ανάπτυξη του παιδιού.

Βασικό συμπέρασμα του Συνεδρίου ήταν ότι η υιοθεσία παραμένει ο καλλίτερος τρόπος για την αποκατάσταση των παιδιών που στερούνται την φυσική τους οικογένεια. Γι' αυτό, όλα τα κράτη πρέπει να καταβάλλουν προσπάθειες τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο για την καθιέρωση του θεσμού. Η υιοθεσία πρέπει να προωθείται ανεξάρτητα από την φυλή, την εθνικότητα, την θρησκεία και την κοινωνική προέλευση του παιδιού. Παρ' όλο ότι δεν παραγνωρίστηκαν τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν από τις φυλετικές, εθνικιστικές και άλλες διαφορές μεταξύ θετών γονέων και παιδιού, και υπήρξε γενική συμφωνία ότι το παιδί πρέπει να ταυτίζεται θετικά με την φυλετική ή την εθνική του προέλευση, εκείνο που προέχει για την ευημερία του παιδιού είναι να βρει στοργικούς γονείς.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα που συζητήθηκε στο Συνέδριο ήταν η γνώση του θετού παιδιού για την προέλευσή του και για τους φυσικούς του γονείς. Υποστηρίχθηκε ότι το θετό παιδί νοιώθει την ανάγκη και έχει το δικαίωμα να μάθει για την καταγωγή του και ότι η επιθυμία του αυτή πρέπει να ικανοποιείται, ακόμα και αν ζητήσει να γνωρίσει τους φυσικούς του γονείς, εφ' όσον αυτό είναι εφικτό και επιθυμητό από τους τελευταίους. Ήδη μερικά κράτη, όπως η Σκοτία και το Ισραήλ (πρόσφατα και η Ελλάδα), έχουν θεσπίσει σχετικές διατάξεις που αφορούν στην παροχή συγκεκριμένων στοιχείων στα θετά παιδιά από τις κοινωνικές οργανώσεις.

Οπωσδήποτε ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι ιδιαίτερα λεπτός και απαιτεί προσεχτικό χειρισμό, όταν μάλιστα υπάρχουν στο ιστορικό του παιδιού τέτοια στοιχεία που μπορεί

να επηρεάσουν αρνητικά την εικόνα που έχει σχηματίσει για τους φυσικούς τους γονείς και για τον τρόπο που τον έδωσαν για υιοθεσία.

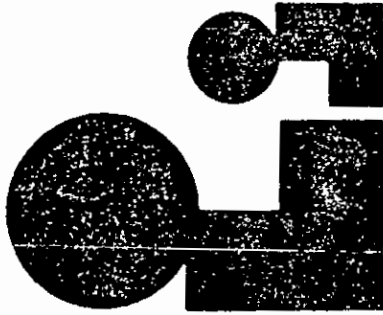
Η επιφύλαξη ότι η υιοθεσία αναπόφευκτη δημιουργεί συναισθηματικά προβλήματα στο παιδί εφ' όσον το παιδί έχει να αντιμετωπίσει μian «αλήθεια» όχι ευχάριστη, αντικρούστηκε από την πολύ σοβαρότερη ανάγκη του παιδιού να αποκτήσει οικογένεια που θα το αγαπά και θα το παραδέχεται και από την δύναμη του παιδιού να «ξεπεράσει» αυτά τα προβλήματα με την σωστή υποστήριξη των θετών γονέων και των κοινωνικών οργανώσεων.

Τέλος, αρκετές συζητήσεις έγιναν για την ισχύουσα νομοθεσία στην υιοθεσία. Αναφέρθηκε ότι σε πολλές χώρες δεν υπάρχουν νομοθετικές διατάξεις που να ρυθμίζουν την υιοθεσία. Π.χ. στις μωαμεθανικές χώρες η υιοθεσία δεν επιτρέπεται και σε άλλες ο αποκλειστικός σκοπός είναι η διατήρηση του ονόματος των θετών γονέων.

Παράλληλα ο αριθμός των παιδιών που υιοθετούνται από χώρα σε χώρα αυξάνει καθημερινά. Οι διακρατικές υιοθεσίες δεν διέπονται ομοίομορφα από διεθνείς νόμους που να προστατεύουν τα συμφέροντα του παιδιού, και επί πλέον πολλές φορές παρεμβάλλοντας νομικά εμπόδια που καθυστερούν την ολοκλήρωση της υιοθεσίας και την νομική κατοχύρωση του παιδιού με αποτέλεσμα το παιδί να παραμένει μακριά από την θετή οικογένεια για πολύ χρόνο.

ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ»

Κρατικός φορέας παιδικής προστασίας

ΑΘΗΝΑ

Εκτύπωση: Στο πλαίσιο προγράμματος ΕΚΤ

- **Ιδρυματική προστασία για παιδιά ηλικίας 0-4 χρόνων**, που στερούνται το οικογενειακό περιβάλλον ή χρειάζεται να απομακρυνθούν από τους γονείς τους προσωρινά ή μόνιμα. Τα παιδιά φιλοξενούνται σε περίπτερα με 12-15 δωδεκα παιδιών, με συνολική δυναμικότητα 100 θέσεων. Βρεφονηπιακή παρέχουν φροντίδα και αγωγή στα παιδιά, τα οποία παράλληλα παρακολουθούνται από παιδίατρος, ψυχολόγους και παιδοψυχίατρο.
- **Τμήμα προστασίας παραμελημένων/κακοποιημένων παιδιών** και εξειδικευμένη βοήθεια στις οικογένειές τους από διεπιστημονική ομάδα.
- **Συμβουλευτικές/στηρικτικές/νομικές υπηρεσίες σε γονείς** και ειδικά:
 - σε μόνους γονείς που περνούν κρίση, με στόχο να παραμείνουν τα παιδιά κοντά τους, ή σε γονείς των οποίων τα παιδιά απομακρύνθηκαν προσωρινά, ώστε να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την επιστροφή τους. Η προσφορά υπηρεσιών συνεχίζεται και μετά την επάνοδο του παιδιού στη βιολογική του οικογένεια, ανάλογα με τις ανάγκες.
- **Περίπτερο Μητέρων για τη φιλοξενία 18 εγκύων και λεχιδών**. Εκτός από τη στέγη, τροφή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στις μέλλουσες μητέρες παρέχεται ατομική/ομαδική κοινωνική εργασία και συμβουλευτική από κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους. Εάν χρειάζεται μπορούν να έχουν ψυχιατρική βοήθεια. Επίσης οι φιλοξενούμενες συμμετέχουν σε προγράμματα ψυχαγωγίας, απασχόλησης και επιμόρφωσης του "ΜΗΤΕΡΑ" ή άλλων φορέων. Περιστασιακά, μητέρες με τα μωρά τους μπορούν να φιλοξενηθούν στο Περίπτερο για σύντομο χρονικό διάστημα. Συμβουλευτική βοήθεια και στηρικτικές υπηρεσίες, παρέχονται επίσης σε εγκύους και λεχίδες που δεν εισάγονται στο περίπτερο "Μητέρων".
- **Τμήμα ανοδόχων οικογενειών**. Τα παιδιά που τοποθετούνται σε ανοδόχες οικογένειες εντάσσονται υπό την προστασία του Κέντρου και παρακολουθούνται από διεπιστημονική ομάδα για όσο διάστημα παραμείνουν σε ανοδοχή ή μέχρι να γίνουν κοινωνικά και οικονομικά αυτοδύναμα. Οι ανοδοχοί γονείς βοηθούνται στο έργο τους, οικονομικά και συμβουλευτικά.
- **Τμήμα υιοθεσιών**. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται (i) στην προετοιμασία των γονέων, παιδιού και θετών γονέων για την υιοθεσία και (ii) στην εξέταση θετών οικογενειών για παιδιά με ειδικές ανάγκες.
- **Τμήμα συμβουλευτικής για θετές οικογένειες** και υιοθετημένα άτομα που αναζητούν τις ρίζες τους.

Οι υπηρεσίες του "ΜΗΤΕΡΑ" προσφέρονται δωρεάν, πλην ελαχίστων εδικών περιπτώσεων, όπου μπορεί να κριθεί επιβεβλημένη η οικονομική συμμετοχή των γονέων. Οι υποψήφιοι θετοί γονείς πληρώνουν παρόβολο που έχει καθοριστεί από τη διοίκηση του Κέντρου για την κάλυψη εξόδων σχετικών με τη δικαστική διεκπεραίωση της υιοθεσίας.

Παραπομπές περιπτώσεων γίνονται δεκτές από οποιαδήποτε πηγή κρατική ή ιδιωτική. Τα προγράμματα του Κέντρου είναι ευέλικτα ώστε να προσαρμόζονται στις ανάγκες της κάθε περίπτωσης.

Το "ΜΗΤΕΡΑ" καταβάλλει προσπάθειες ώστε η παραμονή των παιδιών μέσα στο "Ιδρυμα" να είναι όσο το δυνατόν πιο σύντομη και να εξασφαλιστεί, έγκαιρα γ', αυτά ικανοποιητικό οικογενειακό περιβάλλον.

Κατά την παραμονή των παιδιών στο Κέντρο, στόχος του "ΜΗΤΕΡΑ" είναι εκτός από τις καλές συνθήκες διατροφής, υγείας και περιβάλλοντος, να βοηθούνται τα παιδιά στην ομαλή ψυχολογική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη τους και της βελτιωμένης ποιότητας ζωής τους.

λουθηση του έργου του "ΜΗΤΕΡΑ".

Το προσωπικό του Κέντρου συμμετέχει συχνά σε σεμινάρια και συνέδρια του "ΜΗΤΕΡΑ" ή άλλων φορέων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Επίσης το "ΜΗΤΕΡΑ" οργανώνει κι εφαρμόζει με χρηματοδότηση της ΕΟΚ (και μερικές φορές σε συνεργασία με άλλους φορείς) προγράμματα επιμόρφωσης, εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για το προσωπικό του ή και άλλες πληθυσμιακές ομάδες που έχουν σχέση με τους σκοπούς του Κέντρου.

Έρευνα

Το "ΜΗΤΕΡΑ" πιστεύει ότι η επιστημονική έρευνα προάγει την απόκτηση νέων γνώσεων και την εφαρμογή πιο αποδοτικών μεθόδων για την υλοποίηση των σκοπών του. Η ερευνητική εργασία αφορά κυρίως θέματα που έχουν σχέση με τις δραστηριότητες του Κέντρου στους τομείς της κοινωνικής εργασίας, ψυχολογίας, παιδιατρικής, ψυχιατρικής, κοινωνιολογίας και εκπαίδευσης.

Ένας αριθμός επιστημονικών μελετών που έχει ολοκληρωθεί έχουν δημοσιευθεί ή παρουσιαστεί σε συνέδρια.

Το προσωπικό περιλαμβάνει βραβανοηθικόμους Τ.Ε.Ι. βοηθούς βρεφοκόμους, κοινωνικούς λειτουργούς, παιδαγωγούς, ψυχολόγους, ψυχιάτρους, μαίες, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό

Οι επιστημονικές υπηρεσίες του Κέντρου διευθύνονται από τον Επιστημονικό Διευθυντή και το Επιστημονικό Συμβούλιο που είναι το ανώτατο επιστημονικό όργανο του Κέντρου και το μέλη του εκπροσωπούν τις διάφορες ειδικότητες. Το Επιστημονικό Συμβούλιο γνωμοδοτεί για θέματα πολιτικής του Κέντρου στον επιστημονικό τομέα

Το "ΜΗΤΕΡΑ" χρηματοδοτείται από το Δημόσιο.

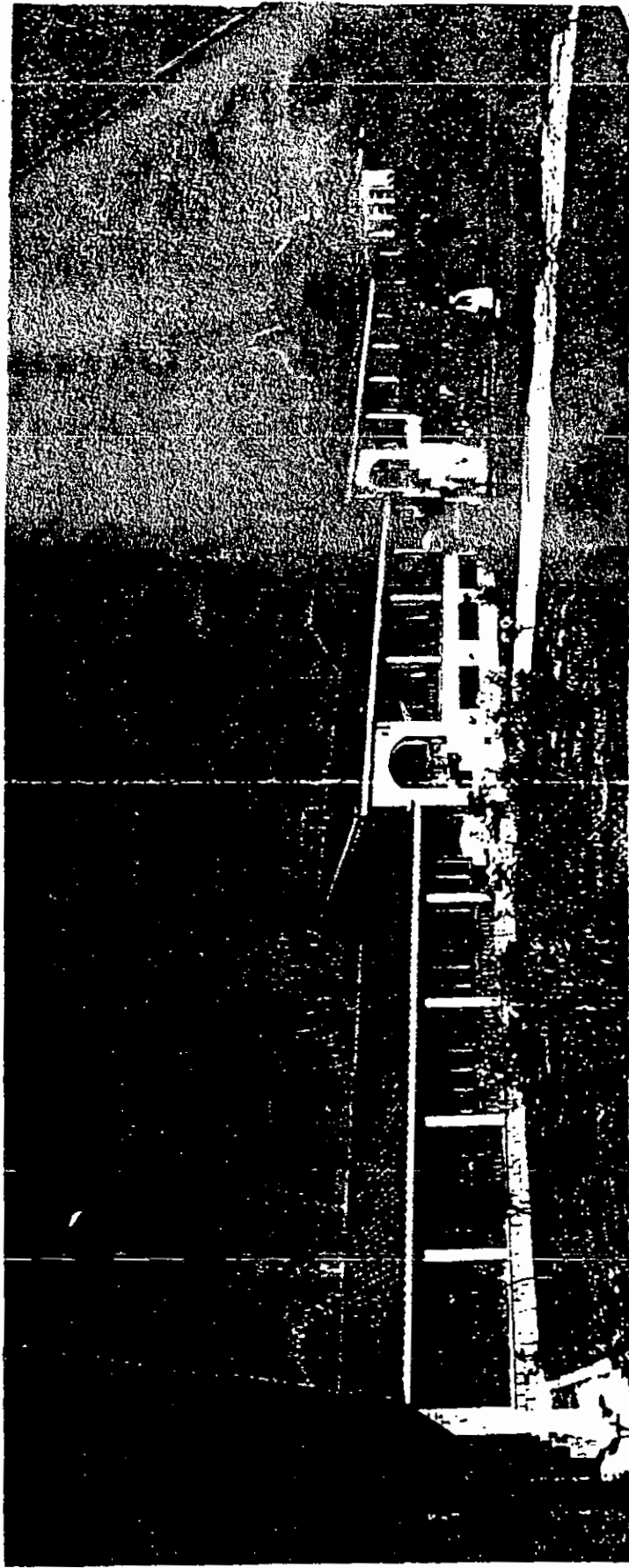
Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να απευθυνθείτε στο:

Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ»

Λεωφόρος Δημοκρατίας 65

Τ.Κ. 13122 ΙΛΙΟΝ (Ν. Αθήνα) Αττικής

Τηλ.: 2627155, 2611181, 2621911 FAX 2615215

Φωτογραφία Σωτήρης Φουντουκός

«ΛΑΘΗ» ΚΑΙ «ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ» ΚΑΘΟΡΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΣΩΝ ΑΓΟΝΙΖΟΝΤΑΙ ΝΑ ΒΡΟΥΝ ΤΙΣ ΡΙΖΕΣ ΤΟΥΣ

Αγωνίστηκαν σκληρά και για πολλά χρόνια μέχρι να βρουν τους αληθινούς τους γονείς ή τα αδελφία τους. Κάποιοι τα κατάφεραν και συμβιώνουν

πια αρμονικά. Για κάποιους άλλους, όμως, η χαρά δεν κράτησε πολύ. Τα «λάθη» και οι «παραλείψεις» καθόρισαν

ακόμη και αυτές τις νέες σχέσεις. Οι προσπάθειες, ωστόσο, συνεχίζονται. Περισσότεροι από 90 άνθρωποι έχουν περάσει τα

τελευταία δύο χρόνια «καλιζόντας» τα αρχαία του Δημοτικού Βρεφοκομείου της Πάτρας αναζητώντας τις ρίζες τους.

«Παζάρι» βρεφών στο 'ντερνετ

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: Λαμπρινή Σταμάτη

Ο Ρόμπερτ γεννήθηκε στη Ρουμανία πριν από 15 μήνες. Ζητεί... γονείς και η φωτογραφία του «φιγουράρει» στον κυβερνοχώρο, μαζί με αναλυτικά στοιχεία για την κατάσταση της υγείας του και τις συνήθειές του.

ΥΙΟΘΕΣΙΕΣ γίνονται πια και μέσω του Internet, χάρη σε εξειδικευμένα πρακτορεία που εδρεύουν στις ΗΠΑ.

Οι υποψήφιοι γονείς θα χρειαστεί να πληρώσουν περί τα 12.000 δολάρια ΗΠΑ (περίπου 3,5 εκατομμύρια δραχμές δηλαδή). Το πρακτορείο θα αναλάβει όλες τις διαδικασίες, ακόμη και το ταξίδι τους στη Ρουμανία, όμως το αν θα υιοθετήσουν το παιδί ή όχι, θα εξαρτηθεί από πολλούς παράγοντες που αφορούν την οικονομική, κοινωνική, ψυχολογική και νοσητική κατάσταση των ενδιαφερομένων.

Το πρακτορείο που διαπραγματεύεται την υιοθεσία του μικρού Ρόμπερτ εδρεύει στο Μπέκλεϊντν της ΗΠΑ. Εκατοντάδες αντίστοιχα γραφεία λειτουργούν στην Αμερική, τα πιο πολλά με ειδική άδεια που έχουν αποκτήσει ως φιλανθρωπικά ιδρύματα ή ως μη κερδοσκοπικά σωματεία. Πρόσφατα επέκτειναν τη δραστηριότητά τους και

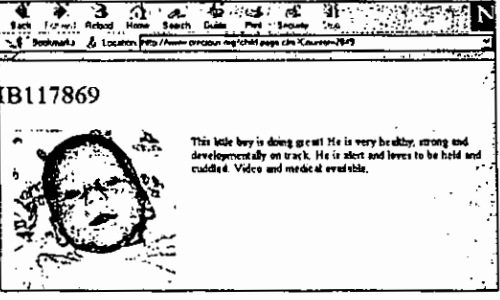
Ζητούνται... γονείς για τα «παιδιά του κόσμου»

Οι χώρες από όπου, κυρίως, προέρχονται τα παιδιά προς υιοθεσία

ΑΝ. ΕΥΡΩΠΗ
ΚΙΝΑ
Ν. ΚΟΡΕΑ
ΒΙΕΤΝΑΜ
ΙΝΔΙΑ

ΤΑ ΜΣΑ / Δ. Νίκας

On line υιοθεσίες. Με φωτογραφίες και αναλυτικά στοιχεία των προς υιοθεσία παιδιών ενημερώνουν τους υποψήφιους ανάδοχους γονείς τα πρακτορεία των ΗΠΑ, που διατηρούν σε λίδες στο Internet

στον... κυβερνοχώρο. Έφτιαξαν σελίδες (sites), πρόσθεσαν λεπτομέρειες για τις διαδικασίες που απαιτούνται προκειμένου να ολοκληρωθεί μία υιοθεσία, «έχτισαν» ένα on line γραφείο ενημέρωσης για τους μέλλοντες γονείς, ετοίμασαν τις αιτήσεις που

μπορεί εύκολα να τυπώσει και να συμπληρώσει ο κάθε ενδιαφερόμενος. Η «δύναμη», όμως, των ιστοσελίδων αυτών βρίσκεται στην εικόνα. Εκατοντάδες χιλιάδες φωτογραφίες των παιδιών που προσφέρονται για υιοθεσία μέσω του... Internet, κα-

ταλιμάνουν κυρίαρχη θέση στα sites των εξειδικευμένων πρακτορείων. Οι υιοθεσίες είναι ως επί το πλείστον «διεθνείς» τα περισσότερα παιδιά προέρχονται από χώρες εκτός των ΗΠΑ, κυρίως από την Ανατολική Ευρώπη, τη Ρουμανία και τη Ρωσία.

Μετάνιωσε που δόρηκε τη μητέρα της...

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: Πάνος Θεοδωρακόπουλος

«ΒΡΗΚΕ ΤΗ μητέρα της ύστερα από 40 χρόνια, αλλά μετάνιωσε». Η άλλη όψη του νομισματος της υιοθεσίας των υιοθεσιών, όπως αναφέρει μια γυναίκα στην Πάτρα. Η Β.Γ. γεννήθηκε στις 30 Ιουλίου 1955, όπως αναφέρουν τα έγγραφα στο νοσοκομείο. «Προφανώς, όταν γεννήθηκα η μάνα μου είχε προβλήματα και έτσι με άφησε στο Βρεφοκομείο απ' όπου έφυγα όταν με υιοθέτησαν», αναφέρει η ίδια και συνεχίζει. «Όταν έγινα 18 χρόνων έμαθα την ιστορία μου και από εκείνη τη στιγμή άρχισε μέσα μου να γίνεται η αγωνία να μάθω ποια είναι η μάνα μου, ποιος είναι ο πατέρας μου...». Αυτή η αγωνία της 43χρονης σήμερα γυναίκας έγινε εντονότερη τα τελευταία τρία χρόνια, όταν αποκάλυφθηκαν υποθέσεις σχετικά με τα υιοθετημένα παιδιά από το βρεφοκομείο «Άγιος Στυλιανός», στη Θεσσαλονίκη. «Αποφάσισα», λέει η γυναίκα, «να αρχίσω την προσπάθεια να δω τους δικούς μου. Δεν πέρασε πολύς καιρός και με τη βοήθεια των στοιχείων, κυρίως του νοσοκομείου, δόρηκα τη μητέρα μου, ένιωσα ότι συνάντησα ένα κομμάτι του εαυτού μου». Τότε άρχισε όμως η μεγάλη πλέον περιπέτεια για τη γυναίκα, που ζήτησε να μάθει για τον πατέρα της. «Στην αρχή αρνήθηκε να μου αναφέρει οτιδήποτε, αλλά ύστερα από πίεση υποχώρησε». Και συνεχίζει: «Ύστερα από ερωτήσεις που έκανα προκύπτει ότι το όνομα που μου έδωσε δεν ήταν ο πατέρας μου, δεν πρόλαβα να τον ρωτήσω γιατί είχε πεθάνει». Η 43χρονη γυναίκα με δοκρυμαμένα μάτια καταλήγει: «Η πραγματική μου μητέρα δεν ήταν αυτή που με γέννησε, αλλά αυτή που με μεγάλωσε».

ΕΞΗΘΕΣ Η ΧΑΡΑ

Η χαρά που ένιωσε τη Σοφία Έλιοι και την Παναγιώτα Τζινιέρη όταν έμαθαν ότι είναι αδελφές, έδωσε γρήγορα. Παιδιά του Δημοτικού Βρεφοκομείου και οι δύο υιοθετήθηκαν σε μικρή ηλικία από διαφορετικές οικογένειες. Ξεκίνησαν να ψάχνουν την ταυτότητά τους, τις ρίζες τους. Η πρόσφατη χαρά τους ήλθε σε εκπομπή της τηλεόρασης, όπου με δάκρυα στα μάτια δρόθηκαν οι «χαμένοι» συγγενείς. Το Δημοτικό Βρεφοκομείο της Πάτρας όμως με ανακοίνωσή του ξεκαθαρίζει ότι οι δύο γυναίκες δεν είχαν καμία συγγενική σχέση. «Η φερόμενη ως παρωνύμη υιοθετημένη Σοφία Έλιοι με απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών με την υπ' αριθ. απόφαση 12550/58 υποδείνει σχέση έχει με την Παναγιώτα Τζινιέρη, δεδομένου ότι η αδελφή της, που ειπώθη σε ηλικία 8 μηνών στο βρεφοκομείο, απεβίωσε στις 26.8.1946».

Αντιδράσεις για την έρευνα στην Πάτρα

ΠΑΤΡΑ ΕΝΕΝΗΝΤΑ πολίτες που υιοθετήθηκαν παράνομα μετά το 1945 προσάπτησαν τα τελευταία δύο χρόνια να εντοπίσουν τους φυσικούς γονείς τους στα αρχαία του Δημοτικού Βρεφοκομείου της Πάτρας. Τα αρχαία του βρεφοκομείου άνοιξαν πριν από δύο χρόνια με απόφαση του δημάρχου της Πάτρας Ανδρέα Καράβολα. «Η πρόσβαση ήταν εύκολη στα αρχαία και υπήρξε η ευχέρεια να μελετήσουν οι ενδιαφερόμενοι κάθε στοιχείο που υπήρχε», ανέφερε ο δημοτικός σύμβουλος κ. Λεωνίδας Μαργαρίτης. Ο κ. Μαργαρίτης, που είναι πρόεδρος της

επιτροπής ελέγχου των αρχείων του Βρεφοκομείου Πατρών, προσθέτει ότι «κάνανε δεκάτο το αίτημα για την παροχή στοιχείων για ενδεχόμενες παρώνυμες υιοθεσίες, πράγμα βέβαια που εμείς δεν είμαστε σε θέση ούτε να επιβεβαιώσουμε ούτε και να αρνηθούμε τυχόν ύπαρξή τους». Στο διάστημα της έρευνας δεν έλειψαν και οι έντονες διαμάχες μεταξύ των εκπροσώπων του βρεφοκομείου και του συλλόγου έρευνας υιοθετηθέντων παιδιών.

Ο κ. Μαργαρίτης επισημαίνει ωστόσο ότι άτομα που πρωτοστάτησαν στην έρευνα «πουλούσαν» παραμύθια και στην παγίδα τους έπεσαν ανύποπτοι πολίτες.

Άμεσα ενδιαφερόμενοι στην Πάτρα έκαναν λόγο για ύποπτη συμπεριφορά ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα και δεν απέκλεισαν και παραποίηση στοιχείων, όπως έλεγαν, κάθε φορά που ζητούσαν να γίνουν εξετάσεις DNA για να υπάρξει τεκμηρίωση των στοιχείων ανάμεσα σε όσους συναντήθηκαν ύστερα από δεκαετίες. Υπήρχαν αντιδράσεις όσες φορές τέθηκε η πρόταση να προχωρήσουν και σε DNA, ακόμα και οι συγγενείς το αρνήθηκαν, ίσως γιατί δεν ήθελαν ένα όνειρό τους να σβήσει μετά από το DNA, υποστηρίζει ένας από τους υιοθετημένους που ακόμη δεν έχει φθάσει στις ρίζες του.

Βρήκε μετά 6 χρόνια το παιδί της, που έκρουδε ο πατέρας

ΥΣΤΕΡΑ από έξι χρόνια έυριξε πάλι χθες, στην αρχαλιά της, η 30χρονη Αικατερίνη Αν. Αντωνιάδου το οκτάχρονο αγοράκι της, το οποίο είχε αρπάξει ο πατέρας του και το είχε κρύψει. Καρπός μιας σχέσης που δεν κατέληξε σε γάμο, ο 8χρονος, έγινε το «μήλον της έριδος» ανάμεσα στον πατέρα και τη μητέρα του. Η ιστορία άρχισε στις 11 Δεκεμβρίου 1972, όταν ο Γεράσιμος Βασιλακόπουλος, 38 χρόνων, άρπαξε από τη μητέρα του, που είχε την επιμέλεια, το αγοράκι, ηλικίας τότε 2 χρόνων. Στην αρπαγή του βοήθησαν και τον υποστήριξαν ο πατέρας του Κώστας Γ. Βασιλακόπουλος, 72 χρόνων, η αδελφή του Αθηνά Μάλλιαρη - Βασιλακοπούλου, 40 χρόνων αλλά και η ίδια η σύζυγός του, Ολυμπία Π. Χαλκίδου, 24 χρόνων. Τίς ευγάρη, ο Γεράσιμος Βασιλακόπουλος και η Ολυμπία Χαλκίδου, πήραν το παιδί και άλλαξαν τόπους διαμονής για να χαθούν το ίχνη τους. Η φυσική μητέρα Αικατερίνη Αντωνιάδου απευθύνθηκε στον εισαγγελέα Πλημμελειοδικών και, πριν από λίγες ημέρες, στις 24 Φεβρουαρίου, υπέβαλε έγκληση στην Υποδιεύθυνση Ανηλίκων της Ασφάλειας Αττικής. Έγιναν έρευνες και με τη βοήθεια αστυνομικών του Τμήματος Γαστούνης βρέθηκε το αγοράκι στη Γαστούνη, ενώ συνελήφθησαν ο παππούς του και η αδελφή του πατέρα του Αθηνά Μάλλιαρη - Βασιλακοπούλου. Χθες συνελήφθησαν και ο πατέρας του παιδιού Γεράσιμος Βασιλακόπουλος καθώς και η σύζυγός του Ολυμπία Χαλκίδου. Εις βάρος των ανωτέρω έχει σχηματιστεί δικογραφία για αρπαγή ανηλίκου και συνυπουργία κατ' εξακολούθηση. Με απόφαση του εισαγγελέας το παιδάκι παραδόθηκε στη μητέρα του, η οποία έχει την επιμέλεια κατόπιν δικαστικής απόφασης. Το περιεργό στην υπόθεση είναι ότι ο Γεράσιμος Βασιλακόπουλος και η σύζυγός του Ολυμπία Χαλκίδου έχουν αποκτήσει δικό τους παιδί, ηλικίας σήμερα 18 μηνών, το οποίο όμως στη γιαγιά του έχουν αφήσει τη γιαγιά του, μητέρα της Ολυμπίας, Αργυρώ Χαλκίδου.

«Να υιοθετήσω ένα κοριτσάκι...»

→ —Παρακαλώ περάστε, είπε ο νεο-δημοκράτης βουλευτής Πάνος Καμμένος. Στο γραφείο του (Καλωνάκι) μπήκε μια 70χρονη Αθηναία που δήλωσε συνταξιούχος. Τον καρέτσας ευγενικά, είπε το όνομά της (παράλειπονται δύο λέξεις...) και παρακάλεσε να του μιλήσει ιδιαίτερα. Ο βουλευτής ζήτησε από το συνεργάτη του - ο οποίος σημειώνει τα αιτήματα των ψηφοφόρων - να αποχωρήσει.

→ —Σας ακούω...
—Κύριε βουλευτά αυτό που θέλω είναι ένα παιδί.
—Δηλαδή;
—Να υιοθετήσω...
—Έχετε άλλα παιδιά;
—Όχι. Είμαι μόνη. Θέλω ένα κοριτσάκι.
—Γιατί δεν απευθύνεστε σ' ένα ίδρυμα, διότι υπάρχει μια διαδικασία που προβλέπει ο νόμος. Απαιτούνται προϋποθέσεις οικονομικού επιπέδου, προετοιμασίας κλπ.
—Δεν μπορώ λόγω ηλικίας.
—Ποιες είναι οι οικονομικές σας δυνατότητες;
—Έχω περιουσία αρκετή, έχω διαμερίσματα, εισοδήματα. Θα τα γράψω όλα στο παιδί. Θέλω να δείτε τι μπορείτε να κάνετε. Λαχταρώ ένα κοριτσάκι.
—Θα δω τι μπορώ να κάνω. Θα σας ειδοποιήσω.

→ Ο Π. Καμμένος εναισθητοποιήθηκε. Τι έκανε; Πήρε τηλέφωνο το γραφείο συμπράξεως του Κοινοβίου και ζήτησε το φίλο του απόστρατο αξιωματικό του Ναυτικού Ναξάκη. Τον παρακάλεσε να απευθυνθεί στους καταυλισμούς των προσφύγων μήπως και κάποια κατατρεγμένη οικογένεια ήθελε να προσφέρει παιδί για υιοθεσία.

→ Πράγματι βρέθηκε ένα ορφανό κοριτσάκι, αλλά... Αλλά η κυρία δίστασε. Γιατί; Ήθελε χριστιανόπουλο, όπως είχε στο βουλευτά. Κι έτσι το αίτημα της ψηφοφόρου εκκεμήσι. «Όσοι ενδιαφέρονται ας επικοινωνήσουν με το γραφείο μου» λέει ο κ. Καμμένος. (Και δεν κάνουμε κούμπες :)

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΡΣΑΣ

ΑΡΕΡΟ
1370

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΝΕΑ 27-2-99

